

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK
SANATLARI DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

İÇİNDEKİLER

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİNİN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	11
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	11
1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	12
2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR	14
3. MODÜLLER	34
3.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ	35
3.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ	59
3.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ	84
3.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ	105
3.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ	127
3.6. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ	148
3.7. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ	168
3.8. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ	190
3.9. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ	213
3.10. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ	235

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİNİN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

"Gelenek gelecektir." anlayışıyla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*, beceri temelli bir yaklaşımla daha güçlü bir toplum oluşturma sürecine katkı sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Geleneksel Türk sanatları; Türkistan'dan başlayıp Anadolu'ya taşınan, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde yeni boyutlar kazanan, yüzyılların birikimi ile günümüze kadar ulaşan kültürel değerlerdir. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*, geleneksel Türk sanatlarının Türkistan'dan itibaren gelişim aşamalarını, günümüze kadar gelen sanat eserlerini, sanatçıların üsluplarını ve sanat anlayışlarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı* hazırlanırken geleneksel Türk sanatlarının kronolojik olarak Hun, Göktürk, Uygur, Büyük Selçuklu, Türkiye Selçukluları, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerindeki sanat eserleri ile sanatçılarından örnekler verilmiştir. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*; geleneksel Türk sanatları tarihinin temel kavramlarını, İslam öncesi ve İslam sonrası Türk sanatlarının gelişimini ve Hun, Göktürk, Uygur, Büyük Selçuklu, Türkiye Selçukluları, Osmanlı ile Cumhuriyet dönemlerinin sanatlarını kapsamaktadır. Hazırlanan bu programın hedeflerinden biri; öğrencilere geleneksel Türk sanatları olan hat, tezhip, minyatür, ebru, cilt, çini, katı, kumaş, kaftan, halı, kilim, kalemişi, ahşap ve maden sanatlarının gelişimini ve kronolojisini tanıtmak, öğrencilerin sanat ve sanat eserleri ile ilgili yeteneklerini geliştirmek, sanat ve sanat eserlerine bilinçli bir bakış açısı kazandırmak, Türk sanatının ve sanatçısının diğer medeniyetlerin sanatlarına katkılarının farkına varmalarını sağlamaktır. Bunun yanı sıra öğrencilerin binlerce yıllık kültürel birikimin sonucu olan geleneksel Türk sanatlarının devamını sağlamaları ve günümüz yetkinlik ile becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı'nın odağında sanat alan becerileri yer almaktadır. Bunun yanı sıra ilgili program; diğer bilimlere ait bazı beceri setlerini, kavramsal becerileri, sosyal ve duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerilerini, eğilimleri ve değerleri de dikkate alan bütüncül bir yaklaşımla tasarlanmıştır. Aynı zamanda program; temel eğitim düzeyindeki sanat konularını dikkate alan, dikey bağlantılı, tekrardan uzak, sade ve öğrencinin derinleşebileceği bir yaklaşıma sahiptir. Bu nedenle öğrencilerin bütünsel gelişiminin desteklenmesini ve gerçek hayatla güçlü bağlar kurulmasını esas alır. Beceri temelli öğretimin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi adına öğretim programında sadeleştirmeye gidilmiş, sadece sanatın tarihine değil, sanatı oluşturan sosyal, dinî ve kültürel konulara da yer verilmiştir. Öte yandan programda geleneksel Türk sanatları konuları belirlenirken tema temelli yaklaşım benimsenmiş, tema içeriklerinin oluşturulmasında ise kronolojik yaklaşım esas alınmıştır. Ayrıca öğrenme çıktılarının öğrenme-öğretme uygulamaları bölümü yapılandırılırken uygun olan içerikler eş zamanlı bir bakış açısıyla incelenmiştir.

Öğretim programı geliştirme sürecinde dikkate alınan unsurlardan biri de güncel teknolojik ve bilimsel gelişmeler olmuştur. Bu bağlamda programda, yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan yeni sanatsal bilgi ve bulgular da içeriğe yansıtılmıştır. Öte yandan öğrenme-öğretme uygulamalarında çevrim içi ortam ve uygulamaların kullanımı önemsenmiştir. Öğrenme-öğretme ile ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin kurgulanmasında geleneksel Türk sanatları eğitime yönelik güncel araştırmaların ortaya koyduğu birikim dikkate alınmıştır. Buna ek olarak örnek eser ve metinler üzerinden konularla değerler ilişkilendirilmiş, özellikle Türk-İslam sanatının temel kaynakları olan millî ve manevî değerlerin verilmesi esas alınmıştır.

Öğrencilerin sanat bilincinin geliştirilmesi ve sanat okuryazarı hâline gelmeleri için ortaöğretim düzeyinde geleneksel Türk sanatları dersinin ilgi çekici, merak uyandırıcı, sorgulayıcı, güncel hayatla ilişkili ve anlaşılır bir biçimde öğretilmesi hedeflenmiştir. Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal beceriler, değerler, okuryazarlık becerileri, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu bileşenlerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı'nın temel amaçları şunlardır:

- Türk milletinin yakın tarihte gösterdiği millî birlik, beraberlik ve dayanışmayı kavrayarak Türk sanatının ruhunu ve amaçlarını geliştirecek bilgi, beceri ve değerlerle donanmış bireyler yetiştirmek
- Öğrencileri Türkistan'dan Anadolu'ya geleneksel Türk sanatlarının önemli dönemleri ve sanatçıların çalışmalarını dikkat çekici metodolojiler ve sorular vasıtasıyla tanıştırmak
- Öğrenciyi merkeze alan aktif öğrenme anlayışını benimseyerek öğrenenin etkin olduğu aktif öğrenme süreçleri oluşturabilmek
- Öğrencilerin kısa zamanda çok sayıda bilgi ve kavramı, yüzeysel ve birbirinden bağımsız biçimde öğrenmeleri yerine az sayıda kavram ve bilgiyi derinlemesine öğrenmelerine katkıda bulunmak

- Programlar arası bileşenlerle birlikte öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor tüm yönleri dikkate alınarak dengeli, başarılı, sorumlu ve mutlu bir insan olarak yetişmelerini sağlamak

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarının etimolojisini öğrenmeleri ve tarihsel sürecini tanımaları,
2. Geleneksel Türk sanatlarının ortaya çıkmasındaki etmenleri ve eserlerin yapıldığı döneme ait dinî, siyasi ve ekonomik alanlardaki gelişmeleri fark etmeleri,
3. Geleneksel Türk sanatlarının tarihsel gelişim süreci ile ilgili temel bilgileri kavramaları,
4. Geleneksel Türk sanatlarının İslam öncesi ve İslam sonrası gelişim süreçlerini öğrenmeleri,
5. Geleneksel Türk sanatları içerisinde yer alan hat, tezhip, minyatür, ebru, halı, kilim, kumaş, çini, cilt, maden, ahşap, kalemîşi, taş oymacılığı ve kat' sanatlarını örneklerle kavramaları,
6. Geleneksel Türk sanatlarının tanıtılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları,
7. Geleneksel Türk sanatlarının çağdaş Türk sanatı üzerindeki etkisini kavramaları,
8. Belirli dönem ve üsluplara ilişkin kavramları anlamaları,
9. Geleneksel Türk sanatları alanındaki eserleri, diğer sanat eserleriyle karşılaştırmaları ve değerlendirmeleri,
10. Geleneksel Türk sanatları eserleri üzerine yorum yapabilme becerisi kazanmaları,
11. Geçmiş, bugün ve gelecek algısında sanat tarihi bilinci kazanmaları,
12. Hun, Göktürk, Uygur dönemleri, Büyük Selçuklular Dönemi, Türkiye Selçukluları Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi'nde ortaya çıkan sanatsal birikimleri tanımaları ve yorumlamaları,
13. Sanatın toplumsal gelişimdeki rolünü kavramaları,
14. Yaşadıkları coğrafyadaki yerel, ulusal ve uluslararası kültür mirasının farkında olmaları,
15. Kültürel çeşitliliğin sanata katkılarını fark etmeleri, sanatçı ve sanat eserlerine değer vermeleri,
16. Geleneksel Türk sanatlarının her bir alanında bilgi sahibi olarak estetik kavramının önemini kavramaları,
17. Geleneksel Türk sanatları alanındaki temel kavramların ve önemli sanat eserlerinin görseller eşliğinde tanıtılmasıyla görsel ve kültürel birikimlerini artırmaları,
18. Sanat eserinin hem tarihsel belge hem de toplumsal iletişim aracı olarak önemli statüsünü ön plana çıkarmaları,
19. Sanat eseri üretiminin tarihsel anını nasıl aştığını ve günümüz de dahil olmak üzere daha sonraki tarihsel dönemlerde farklı anlamlar kazandığını anlamaya çalışmaları,
20. Kültürel analiz ve eser yorumlama konusunda yetkin hâle gelmeleri,
21. Geçmiş, bugün ve gelecek algısında geleneksel Türk sanatları bilinci kazanmaları,
22. Geleneksel sanat eserlerinin sanatsal olayların yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel alanları da kapsadığına dair kanıtlar göstermeleri,
23. Geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurarak millî birlik ve beraberlik bilincini sanat aracılığı ile kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı bulunmaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlarla çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler aşağıda açıklanmıştır:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı* "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni" temel alınarak yapılandırılmıştır. Derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması ile ders kitapları ve diğer materyallerin hazırlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni"nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.

- Programda yer alan öğrenme yaşantılarında, çıktılar ve süreç bileşenleri doğrultusunda belirlenen uygulamaların eksiksiz yürütülmesi esastır. Öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlamalar yapılmalıdır. İhtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken okulun sahip olduğu imkânları, öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi bilimsel faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanıp yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı, düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği ve sosyal ile duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler, içerik çerçevesinde yeni ve anlamlı bütünler oluştururken; eğilimler sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ve değerler, öğrenme-öğretme uygulamaları içinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Örneğin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden iş birliği becerisi, grup çalışması yoluyla; konuya ilişkin bir örnek olay ise değerler eğitimi kapsamında uygulanabilir. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemeyle birlikte performans görevleri, proje vb. ölçme araçları ile dereceli puanlama anahtarlarında dikkate alınan ölçütler arasında yer almalıdır.
- Öğrencilerin ön bilgi ve beceri düzeyleri ile öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleriyle ve diğer branşlarda çalışan öğretmenlerle iş birliği yapılmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilişkili ve çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmelidir. Öğrenciye yargılayıcı olmayan, ve motive eden geri bildirimler sunulmalı ve dijital teknolojilerden yararlanılmalıdır.
- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan tarihî karakterlere yer verilmektedir. Öğrenme-öğretme uygulamalarında bu karakterlerin biyografileri sunulurken ezberden kaçınılmalı; ilgili alana katkıları, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınabilecek yönleri vurgulanmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, edebiyat, görsel sanatlar gibi derslerde yer alan geleneksel Türk sanatları konuları programda dikkate alınmış ve programlar arası yatay ilişkilendirme sağlamıştır. Bu nedenle programın uygulanmasında disiplinler arası bir yaklaşım kullanılması benimsenmelidir.
- Program, öğrencilerin gelişen ve değişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi ve iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları ders kitabı *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme uygulamaları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek içerik bunlara göre oluşturulmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersinde seçmeli ders kapsamında hüsnühat sanatı, tezhip sanatı, minyatür sanatı, geleneksel Türk ebru sanatı, klasik cilt sanatı, kat' sanatı, Türk ahşap sanatı, çini sanatı, kalemişi sanatı ile halı, kilim ve geleneksel kumaşlar sanatı modüllerine yer verilmiştir. Bu kapsamda öğrenciler her sınıf seviyesinde sadece bir modül seçebilir. Bir kez seçilen modül ikinci kez seçilemez.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye'de geleneksel Türk sanatları eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısı geliştiren ve etkin vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ile değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır.
- Öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen ve evrensel düşünceye sahip bireyler olarak toplumların gelişiminde güzel sanatların yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- Geleneksel Türk sanatları eğitimi ile öğrencilerde merak uyandırılmalı; geçmiş toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmalıdır. Bu amaçla *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlük ve etkin bir şekilde kullanılmış; öğrenme-öğretme uygulamalarında bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örneklerle yer verilmiştir.

İçerik Çerçevesi

- Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*nın içerik çerçevesi bölümünde öğrencilere tema kapsamında öğretilecek konu, ilke ve kavramlara da yer verilmiştir. Temalarda ele alınacak konular içerik çerçevesi ile sınırlı olup her bir öğrenme çıktısının kapsamı öğrenme-öğretme uygulamalarında belirlenmiştir. Bu konular öğrenme çıktıları kapsamında sunulacak eser, eşya, objeler, semboller gibi somut verilerden oluşturulmuştur. Programda içerik, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil; öğrenmeyi gerçekleştirmek ve öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ile değer kazanmasını sağlamak amacıyla sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. İçerikte ele alınan konu başlıkları için programda çeşitli etkinlik ve uygulamalar da önerilmiştir.
- Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*nın içerik çerçevesi oluşturulurken konu alanı ve öğretimindeki yeni gelişmeler temel alınmıştır. Bu bağlamda programın içeriği kurgulanırken geleneksel Türk sanatları dersine altyapı oluşturması, öğrencilerin ön bilgi ve beceri düzeylerinin tespit edilebilmesi amacıyla Genel Sanat Tarihi 10, Türk İslam Sanatı Tarihi 11, Görsel Sanatlar Dersi 9-12 Öğretim Programı içerikleri dikkate alınmıştır.
- Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*; "1. Türk Kültüründe Geleneksel Sanatların Yeri ve Önemi, 2. Geleneksel Kitap Süsleme Sanatları, 3. Geleneksel Mimari Süsleme Sanatları, 4. Geleneksel Dokuma Sanatları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

*Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirme araçları ile yöntemlerine yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkililiğinin anlaşılması için önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araçları ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıta ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda geleneksel Türk sanatları dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirileceği; öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyumlu olmasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin ölçme ve değerlendirme araçları ile yöntemlerine doğrudan yer verilmemiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri, tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilir ve aynı zamanda öğretmen rehberliğinde, öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır.
- Programda verilen ölçme ve değerlendirme araçları ile yöntemleri örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacına ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.

- Programda her tema için en az bir performans görevi verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemleri uygulanırken dijital imkânlardan da yararlanılmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilmiş ve bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu amaçla açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirmeli ve doğru-yanlış türündeki soruların yanı sıra gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı (rubrik), çalışma yaprağı, yapılandırılmış grid gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanılmıştır. Kavram/zihin haritası, karşılaştırma tablosu gibi araçların yanı sıra performans görevleri, projeler ve sözlü yoklamalar kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- Öğrenme-öğretme sürecinde değer ve tutumların öğretimi, öğrenme çıktılarından bağımsız alanlar olarak değil, bu hedeflerle bütünleşik şekilde ele alınmalıdır.
- Öğrenme çıktıları kapsamında bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere nasıl kazandırılacağını açıklayan öğrenme-öğretme süreci bölümü; disiplinler üstü bir anlayışla öğrencilerde becerileriyle birlikte düşünme, bilgi, medya ve teknoloji ile kişisel ve sosyal becerilerin geliştirilmesini içerir.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla değerlendirmeleri ve bunları günlük yaşamlarında aktif ve etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Bu açıdan öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmaları, gerektiğinde aldıkları kararlara göre bağımsız hareket edebilmeleri, eleştirel bakış açısıyla ele aldıkları problemleri bilimsel metotları kullanarak çözebilmeleri ve iş birliğine dayalı çalışmalara uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Bu süreçte öğretmenler de uygun öğrenme ortamını sağlamada etkin olmalıdır. Öğrencilerin ihtiyaç duyacağı bilgilere kaynaklık eden bir "uzman", kendi öğrenmelerini takip etmeleri ve yönlendirmelerine yardımcı olan bir "rehber" ve ders kapsamında edindiği bilgi, beceri, değer ve tutumların nasıl işe koşulduğunu gösteren bir "rol modeli" olmalıdır.
- Öğretim süreci, öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlamak ve bütüncül bir birey olarak yetiştirmelerine katkıda bulunmak amacıyla yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlamalı; öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri (sunuş, buluş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim) içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (anlatma, tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğretmenler, öğrenme çıktılarına göre uygun strateji ve yöntem/teknik belirlerken öğrencilerin bütüncül gelişimlerini ve öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak için kullanacakları strateji ve yöntem/tekniklerde iş birlikçi öğrenme ortamlarını sağlamaya, öğrencilerin anlamlı şekilde öğrenmelerini gerçekleştirmeye özen göstermelidir.
- Öğrenme-öğretme sürecinde bireyin temel kabulleri ve gelişim özellikleri (bilişsel/duyuşsal/psikomotor), öğrencinin çevresiyle etkileşimi ve bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.
- Bu süreçte kullanılan yöntem-teknikler ile materyallerin çeşitliliğinin sağlanmasında öğrencilerin sahip olduğu öğrenme stilleri (görsel, işitsel, kinestetik vb.), öğrenme hızları, zekâ türleri (sözel-dilsel, mantıksal-matematiksel, müziksel-ritmik vb.), düşünme biçimleri (yansıtıcı, yaratıcı, eleştirel vb.) ve akıl yürütme türleri (tümdengelim, tümevarım, analogi vb.) dikkate alınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde içeriğe yönelik ilgi ve merak uyandırılması ile dikkat çekilmesi, öğrencileri öğrenmeye motive eder. Bu durum, öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü katılmalarını, soru sormalarını ve cevaplarını araştırmalarını sağlar. Ayrıca ilgi ve merak, öğrencinin geleceği hakkında düşünmesini ve planlama yapmasını sağlar. Kariyer merakı ise öğrencinin ilgi ve yeteneklerine uygun meslek seçimini araştırmasını, kariyerini doğru planlamasını ve hayatta başarılı olmasını beraberinde getirir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrencilerin ilgi ve merakının canlı tutulması, öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasında önem arz etmektedir. Öğrencilerin ilgi ve merakları, onların araştırma ve sorgulama yapmalarına temel oluşturmaktadır. Araştırma ve sorgulama, öğrencilerin dünyayı keşfetme süreçlerinde onları soru sormaya, keşif yapmaya ve bu keşifleri test

etmeye teşvik eder. Öğretimin yürütülmesinde, öğrenme çıktıları kapsamında öğrencilerin bireysel olarak ilgi ve merak keşifleri duydukları, dikkatlerini çeken herhangi bir konu ya da probleme yönelik araştırma ve sorgulama yapmalarına olanak tanınmalıdır.

- Öğrencilerin problem çözme, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini kullanarak bilimsel araştırma sürecini işletmeleri ve kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alarak öğrenme sürecine aktif katılmaları sağlanmalıdır.
- Araştırma ve sorgulama için seçilen konu ya da problem öğrencinin kendisi tarafından belirlenebileceği gibi öğrencileri araştırma ve sorgulama yapmaya yönlendirmek için onların ilgi ve merakına uygun konular öğretmen tarafından da seçilebilir.
- Öğrenme-öğretme yaşantıları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte hem okul içi (sınıflar, okul kütüphaneleri, laboratuvarlar, okul bahçeleri vb.) hem de okul dışı (arkeolojik kazı alanları, sergiler, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum, kuruluşlar ve tarihî mekânlar vb.) öğrenme ortamlarından olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve maliyet açısından uygunluk gibi etkenler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları, uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projelerden de mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Öğretmenler; öğrencilerin nitelikli sorular sormalarını, verilen bilgiler üzerinde düşünerek bu bilgileri analiz etmelerini ve soru sormayı bir alışkanlık hâline getirmelerini sağlamalıdır. Bunları gerçekleştirmek için sınıf içinde soru sorma oyunları, sokratik sorgulama tekniği ve beyin fırtınası gibi yöntemlerden yararlanılabilir. Böylece öğrencinin kendi istek ve gayretiyle öğrenme sürecine aktif katılımları teşvik edilmiş olur.
- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*'nın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencinin kendi öğrenmesini yönetebileceği, sorumluluk alabileceği ve derinlemesine çalışmalar yapabileceği öğrenme ortamları hazırlanmalıdır. Öğrenme sürecinde okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır. Geleneksel Türk sanatları eğitimi verilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli, analiz ve yorumlar yapılmalı ve çevrede bulunan önemli yapılar, sergiler, atölyeler ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenci tarafından görülmesi sağlanmalıdır. Ayrıca geçmiş kültürlerle ait eserler arasından seçilen örnekler kopyalanarak eserin yapılış amacı öğrenilmeli ve dönem hakkında fikir sahibi olunmalıdır. Öğrenme-öğretme sürecinde değer ve tutumların öğretimi, öğrenme çıktılarından bağımsız birer alan olarak değil; bu hedeflerle bütünleşik şekilde ele alınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler; uygun yer ve zamanda, bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla kazandırılır. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmelerini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilmeyecektir. Bu değer ve tutumların öğretimi; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen konularda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde ve öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilediği örnek davranışlarda kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi hem konu içeriği açısından hem de projenin yürütülmesi sürecinde öğrencilerin bu değerlere uygun yaşantılar geçirmesinde onlara rol modeli olması ve rehberlik etmesi açısından önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumların yanı sıra; okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumu, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında yer alan diğer değerlerin de kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, öğrencilerin karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşantı düzenekleri oluşturmanın yanı sıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik hâline gelmesini sağlamaya da özen göstermeleri gerekmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenler; farklı disiplinlerin kavram, konu ya da problemle ilgili perspektiflerini ve bu farklı perspektiflerin nasıl bir araya getirilmesi gerektiğine ilişkin bir çerçeve geliştirerek öğrencilerin disiplinler arası ilişkiler kurmalarını sağlar. Bu yaklaşım; öğretim ortamlarının daha etkili hâle gelmesini, öğrencilerin derse olan ilgilerinin artmasını ve bu sayede anlamlı ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak açısından oldukça önemlidir. Ayrıca derslerde disiplinler arası ilişkilerin kurulması, öğrencilerin karşılaştıkları problemlere farklı bakış açıları geliştirmelerine yardımcı olurken eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi genel becerilerinin gelişimini de destekler.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı; disiplinler arası anlayışa uygun, araştırma ve sorgulamaya dayalı, öğrencilerin yıl boyunca çeşitli yöntem ve araç gereç kullanmalarına zemin hazırlayan, bireysel ya da iş birliği içinde çalışmasına imkân sağlayan öğretim yaklaşımlarını gerektirmektedir. Programda öğrenciye dinleyen, alıştırma yapan ve sorulara cevap veren bir rol değil; sorular soran, problem kuran, problem çözen, bilgiyi ortaya çıkarmaya ve değerlendirmeye yönelik faaliyetlerde bulunan, etkinlikler yoluyla kendi bilişsel yapısını oluşturan aktif bir rol öngörülmektedir. Bu yaklaşımlar; öğrencinin kendi öğrenmesinden sorumlu olmasına, öğrenme sürecine aktif katılımına, bilgiyi kendi zihninde yapılandırmasına, yaparak, yaşayarak ve derinlemesine öğrenmesine, buluş yolu ile öğrenme yaklaşımlarını karma ve bütüncül şekilde kullanmasına olanak tanır. Bu sayede öğrenciler; eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, karar verme ve araştırma gibi becerileri kazanabilirler. İş birliğine dayalı çalışmalar ise öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirir.

- Geleneksel Türk Sanatları dersinin öğrenme-öğretme sürecinde öğrenme çıktıları ile ilişkili ve öğrencilerin edindikleri bilgi, beceri, değer ve tutumları günlük yaşamlarına aktarmalarını sağlayan “çapraz program temaları”na (çevre ve sürdürülebilirlik, sağlık, vatandaşlık, küresel farkındalık, finans, ekonomi ve girişimcilik, tüketici bilinci) yer verilmelidir. Öğrendiklerini günlük yaşama transfer edebilen öğrenciler, anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sayesinde kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlenirler. Bu sayede, öğrendikleri yeni bilgiler ile günlük yaşam arasında bağlantı kurarak hayat boyu öğrenme sürecinde karşılaştıkları yeni durumlara kolaylıkla uyum sağlarlar. Bu sorumlulukları yerine getirebilmek için öğretmenler, öğrencilerin çapraz program temalarında yer alan bilgi, beceri, değer ve tutumları edinmelerine rehberlik ederler. Ayrıca bu öğrenmeler ile günlük yaşam arasındaki ilişkileri keşfetmelerine yardımcı olur ve derslerde işlenen konuların günlük yaşamla benzerliği doğrultusunda ilgi çekici, ezbercilikten uzak bir öğretim ortamı sağlarlar.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı*’nın farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, yeteneklerini, ilgi alanlarını ve öğrenme stillerini dikkate alarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Farklılaştırma bölümü zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır.
- Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmeleri için öğretmene yönelik önerilerin yer aldığı kısımdır. Zenginleştirme; öğrenme hedeflerine yönelik bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.
- Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmenlere önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine “konu, öğrenme-öğretme uygulamaları, ölçme ve değerlendirme” açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğretme-öğrenme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmenleri ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEMALARI, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. TÜRK KÜLTÜRÜNDE GELENEKSEL SANATLARIN YERİ VE ÖNEMİ	2	4	11
2. GELENEKSEL KİTAP SÜSLEME SANATLARI	10	14	39
3. GELENEKSEL MİMARİ SÜSLEME SANATLARI	5	8	22
4. GELENEKSEL DOKUMA SANATLARI	4	6	17
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	11
TOPLAM	21	36	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılmasına karar verilen çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda belirtilir.

1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

- Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı doğrultusunda ders kitapları hazırlanırken aşağıdaki tabloda verilen bilgiler dikkate alınmalıdır.

DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI	12-14	19,5 cm x 27,5 cm

** Forma sayısı alt-üst sınır olarak verilmiştir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi; konu alanı, sanat tarihi öğretimindeki güncel gelişmeler ve tema temelli yaklaşım temel alınarak hazırlanmıştır. Program, haftada 1 ders saati uygulanmak üzere geliştirilmiş olup temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar aşağıda şematik olarak sunulmuştur.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.	ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	Dersin kodu Tema numarası Öğrenme çıktısı numarası	GS.1.1. Geleneksel sanatların Türk kültüründeki yerini ve önemini kültürel, tarihi ve sosyal bağlamda sorgulayabilme a) Geleneksel sanatları tanımlar. b) Geleneksel sanatların Türk kültüründeki yeri ve önemi ile ilgili sorular sorar.
Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.	İÇERİK ÇERÇEVESİ Anahtar Kavramlar	Öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları) ifade eder.	Geleneksel Sanatların Türk Kültüründeki Yeri ve Önemi Geleneksel Sanatları Koruma ve Geleceğe Aktarma Geleneksel sanat, kültür, miras, restorasyon (yenileme)
Öğrenme çıktılarını, eğilimleri, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.	ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)	Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.	Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı, öz ve grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.	ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI Temel Kabuller Ön Değerlendirme Süreci Köprü Kurma	Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.	Öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarından bazılarının isimlerini bildikleri ve bu sanatlara ait bazı eserleri gördükleri kabul edilmektedir. Öğrencilere geleneksel Türk sanatlarının isimleri ve bu sanatlara ait eserlere yönelik açık uçlu sorular sorulur: • Geleneksel Türk sanatlarından bildiklerinizi söyleyin? • Yakın çevrenizde devam eden geleneksel Türk sanatlarının isimlerini söyleyin? Öğrencilerden geleneksel Türk sanatlarının coğrafi işaret belgesi almasının ait olduğu bölgeye ekonomik, kültürel ve toplumsal katkıları hakkında düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	Mevcut bilgi ve becerilerle yeni edinilecek bilgi ve beceriler arasında ilişki kurmayı; buradan hareketle yeni edinilecek bilgi ve becerilerle günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.	Öğrencilerden geleneksel Türk sanatlarının coğrafi işaret belgesi almasının ait olduğu bölgeye ekonomik, kültürel ve toplumsal katkıları hakkında düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.
Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	FARKLILAŞTIRMA Zenginleştirme Destekleme	Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	Öğrencilerden yaşadıkları yerde bulunan kent müzelerini ziyaret etmeleri ve kent müzelerinin geleneksel Türk sanatlarının nesillere aktarılmasındaki önemi ile ilgili kısa bir metin yazmaları istenebilir.
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	ÖĞRETİM YANSIMALARI	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: TÜRK KÜLTÜRÜNDE GELENEKSEL SANATLARIN YERİ VE ÖNEMİ

Bu temada öğrencilerin geleneksel sanatların Türk kültüründeki yerini ve önemini anlamaları, geleneksel Türk sanatlarının korunması ve geleceğe aktarılması için fikir üretebilmeleri ele alınacaktır. Tema sonunda öğrencilerin bu konularla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 4

ALAN BECERİLERİ SBAB5. Sosyal Katılım Becerisi (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.8. Sorgulama Becerisi

EĞİLİMLER E2.3. Girişkenlik, E2.4. Güven, E3.3. Yaratıcılık, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Sanat Tarihi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.10. Çıkarım Yapma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTS.1.1. Geleneksel Türk sanatlarının Türk kültüründeki yerini ve önemini kültürel, tarihî ve sosyal bağlamda sorgulayabilme

- Geleneksel Türk sanatları ile ilgili merak ettiği kavramları tanımlar.*
- Geleneksel Türk sanatları ile ilgili sorular sorar.*
- Geleneksel Türk sanatlarının Türk kültüründeki yeri ve önemi hakkında bilgi toplar.*
- Toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- Toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapar.*

GTS.1.2. Geleneksel Türk Sanatlarının korunması ve geleceğe aktarılması için fikir üretebilme

- Geleneksel Türk sanatlarını korumanın önemini fark eder.*
- Geleneksel Türk sanatlarının korunması ile ilgili yapılan çalışmaları inceler.*
- Geleneksel Türk sanatlarının korunması ve geleceğe aktarılması ile ilgili fikirler üretir.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Geleneksel Türk Sanatlarının Yeri ve Önemi
Geleneksel Türk Sanatlarını Koruma ve Geleceğe Aktarma

Anahtar Kavramlar

geleneksel sanat, kültür, miras, restorasyon (yenileme)

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı, öz ve grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak geleneksel Türk sanatlarının sürdürülebilmesinde Olgunlaşma Enstitülerinin, Halk Eğitim Merkezlerinin, fuarların, sergilerin ve festivallerin rolünün araştırılmasına yönelik bireysel ya da grup performans görevi verilebilir. Araştırma sonuçlarını raporlaştırarak sunmaları istenebilir. Performans görevi analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarından bazılarının isimlerini bildikleri ve bu sanatlara ait bazı eserleri gördükleri varsayılmaktadır.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Geleneksel Türk sanatlarından bildiklerinizi söyleyiniz.
- Yakın çevrenizde devam eden geleneksel Türk sanatlarının isimlerini söyleyiniz.
- Geleneksel sanat çalışmaları ile tanınan sanatçılardan bildiklerinizi söyleyiniz.

Köprü Kurma

Öğrencilerden geleneksel Türk sanatlarının coğrafi işaret belgesi almasının ait olduğu bölgeye ekonomik, kültürel ve toplumsal katkıları hakkında düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTS1.1.

Öğrencilerin geleneksel sanat, kültür, kültürel miras, restorasyon (yenileme) kavramlarının anlamlarını sözlük ya da genel ağdan yararlanarak bulmaları sağlanır (OB2). Verilen görselleri inceleyerek geleneksel Türk sanatlarından bildiklerinin isimlerini 9. sınıfta görmüş oldukları sanat tarihi disiplininin de yararlanarak söylemeleri istenir. Geleneksel sanatların Türk kültüründeki yeri ve öneminin toplumsal hayata yansımalarını anlamlandırmaları

sağlanır **(D7.3)**. Öğrencilerden geleneksel sanatların Türk kültürü içindeki yeri ve önemi ile ilgili bilgi toplamak amacıyla araştıracakları kaynakları belirlemeleri ve bu kaynaklardan konuya ilişkin bilgileri toplamaları istenebilir. Kaynakların geçerli ve güvenilir olması gerektiği belirtilerek toplanan bilgilerin doğruluğu değerlendirilir **(KB3.3, E2.4)**. Toplanan bilgilerden yola çıkarak geleneksel Türk sanatlarının önemi hakkında çıkarım yapmaları ve bu çıkarımları sınıfta sunmaları istenebilir. Sunumdan sonra sınıftaki öğrencilerden sunum yapan arkadaşlarına saygı ve sevgi çerçevesinde geleneksel Türk sanatlarının tarihi, sosyal ve kültürel açıdan önemi ile ilgili sorular sormaları istenebilir. **(E3.8, D14.1, D15.1, SDB2.1, KB2.8)**. Öğrenmeler açık uçlu sorularla desteklenebilir. Öğrencilerden öğrenme sürecini dikkate alarak geleneksel sanatların tarihi, sosyal ve kültürel açıdan önemi ile ilgili soruları cevaplamaları istenebilir. **(E2.3, SDB2.1)**. Öğrenmeler açık uçlu sorular, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

GTS1.2.

Öğrencilere geleneksel Türk sanatlarının gelecek nesillere aktarılabilmesi için neler yapılması gerektiği ile ilgili açık uçlu sorular sorulabilir. Öğrencilerden ziyaret ettikleri belediye, kent müzeleri, sivil toplum kuruluşları, vakıf, dernek ve kişilerin çalışmaları ile ilgili izlenimlerini paylaşmaları istenir **(SDB1.1)**. Dijitalleşme ve teknolojinin geleneksel Türk sanatları üzerindeki olumlu/olumsuz etkilerini söylemeleri istenebilir **(OB9)**. Öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarının korunması ve geleceğe aktarılması için neler yapılması gerektiği ile ilgili çıkarımlarda bulunmaları sağlanır **(KB2.10)**. Öğrenciler, geleneksel sanatları kültürel miras olarak değerlendirir ve bu sanatların devamı için ilgili sanatçılarla röportaj yapabilir; düşün, eşleş, paylaş tekniği ile slogan, afiş ve broşür hazırlayabilir; kişisel eşyalarını geleneksel motiflerle tasarlama ile ilgili fikir üretebilirler **(E3.3, OB4, OB5, SDB2.2)**. Çevrelerinde bulunan geleneksel Türk sanatlarının ustaları sınıfa davet edilebilir ve onlardan, geleneksel Türk sanatlarının geleceğe aktarılması ile ilgili sorular sormaları istenebilir **(E3.8, SDB2.1)**

Performans görevi olarak geleneksel Türk sanatlarının sürdürülebilmesinde Olgunlaşma Enstitüleri, Halk Eğitim Merkezleri, fuarlar, sergiler, festivallerin rolünün araştırılması ile ilgili grup çalışması verilebilir. Araştırma sonuçlarını sınıfta paylaşmaları beklenir. Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrenme süreçlerinin değerlendirilmesinde ise öz ve grup değerlendirme formu uygulanabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden yaşadıkları yerde bulunan kent müzelerini ziyaret etmeleri ve kent müzelerinin geleneksel Türk sanatlarının gelecek nesillere aktarılmasındaki önemi ile ilgili kısa bir metin yazmaları istenebilir.

Geleneksel Türk sanatı ile ilgili çalışmalar kapsamında coğrafi işaret belgesi almış yerler hakkında bilgi toplanması ve bu bilgilerin raporlaştırılması istenebilir. Bu tür çalışmalarda coğrafi işaret belgesi almanın önemi ve bunun geleneksel Türk sanatlarının devamlılığı açısından katkısı araştırılabilir. Örneğin Samsun-Vezirköprü semaverleri ile ilgili araştırma yapmaları ve bu araştırma sonuçlarını sunmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerin geleneksel sanatlarla ilgili kısa belgeseller izlemeleri ve görseller bulmaları sağlanır. İzledikleri belgesellerden elde ettikleri çıkarımları buldukları görsellerle ilişkilendirerek bunları sınıfta sunmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: GELENEKSEL KİTAP SÜSLEME SANATLARI

Bu temada hat sanatındaki değişim ve sürekliliği neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilmeleri, aklam-ı sitte ve hüsnühat ekollerinin kaynağını inceleyebilmeleri, Cumhuriyet Dönemi hat sanatı çalışmalarını yorumlayabilmeleri, tezhip sanatının tarihçesi ile sanatçıların çalışmaları hakkında ilgili kaynaklardan bilgi toplayabilmeleri, Şah Kulu'nun Saz Yolu Üslubu ile Karamemi'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme örneklerini karşılaştırmaları, Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçıların çalışmaları ile ilgili bilgi toplayabilmeleri, minyatür sanatı örneklerini sanatsal çözümleyebilmeleri, ebru sanatı örneklerini kaynağından inceleyebilmeleri, katı' sanatı hakkında kaynaklardan bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır. Tema sonunda öğrencilerin bu konularla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ

SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi (SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama), SAB3. Sanat Eserini İnceleme (SAB3.2. Sanatsal Çözümleme) SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama, SBAB2.3. Kaynağı İnceleme)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.7. Karşılaştırma Becerisi, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E2.2. Sorumluluk, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme Becerisi

Değerler D3. Çalışkanlık, D6. Dürüstlük, D10. Mütevazılık, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Tarih, Sanat Tarihi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi (SBAB1.2. Sıralama), SBAB5, Sosyal Katılım (SBAB5.1. Sosyal Temas Oluşturma, SBAB5.2. Grup Dinamiğini Sağlama), SAB1. Sanatsal Algılama Becerisi (SAB1.1. Sanatsal Gözlemleme Becerisi), SAB2. Görsel Mesajı Okuma Becerisi (SAB2.2. Görsel Mesajı Anlamlandırma), TSMBAB3. Çoklu Ortam sunma Becerisi, KB2.5. Sınıflandırma Becerisi

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTS.2.1. Hat sanatındaki değişim ve sürekliliği neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- Hat sanatındaki değişim ve sürekliliğe neden olan unsurları inceler.*
- Hat sanatındaki değişim ve sürekliliğin etkilediği unsurları inceler.*
- Hat sanatında değişim ve sürekliliğin etkilerinin niteliğini sorgular.*
- Hat sanatındaki değişim ve sürekliliğin nedenlerini ve sonuçlarını bağlamından kopmadan yeniden ifade eder.*

GTS.2.2. Aklâm-ı sitte ve hüsnühat ekollerinin kaynağını inceleyebilme

- Aklâm-ı sitte ve hüsnühat ekollerinin temel unsurlarını örneklerle belirler.*
- Aklâm-ı sitte ve hüsnühat ekollerinin kaynağını sorgularken temel kavramları tanımlar.*

GTS.2.3. Cumhuriyet Dönemi Hat sanatı çalışmalarını yorumlayabilme

- Cumhuriyet Dönemi'nde Medresetü'l-hattâtîn'in hat sanatındaki etkisini ve sanatçıların çalışmalarını inceler.*
- Cumhuriyet Dönemi hat sanatı çalışmalarını bağlamdan kopmadan dönüştürür.*
- Kendi ifadeleri ile Cumhuriyet Dönemi hat sanatı çalışmalarını doğru ve anlamlı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.*

GTS.2.4. Tezhip sanatının tarihçesi ile sanatçıların çalışmaları hakkında ilgili kaynaklardan bilgi toplayabilme

- Tezhip sanatının tarihçesi ile sanatçıların çalışmaları hakkında araştıracağı/kullanacağı kaynakları belirler.*
- Tezhip sanatının tarihçesi ile sanatçıların çalışmaları hakkında belirlediği kaynaklardan bilgileri bulur.*
- Tezhip sanatının tarihçesi ile sanatçıların çalışmaları hakkında araştıracağı/kullanacağı kaynakların uygunluğunu açıklar.*
- Tezhip sanatının tarihçesi ile sanatçıların çalışmaları hakkında ilgili kaynaklardan ulaşılan bilgileri kaydeder.*

GTS.2.5. Şah Kulu'nun Saz Yolu Üslubu ile Karamemi'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme örneklerini karşılaştırabilme

- Şah Kulu'nun Saz Yolu Üslubu ile Karamemi'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme eserlerindeki özellikleri belirler.*
- Şah Kulu'nun Saz Yolu Üslubu ile Karamemi'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme eserlerindeki belirlenen özelliklere ilişkin benzerlikleri listeler.*
- Şah Kulu'nun Saz Yolu Üslubu ile Karamemi'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme eserlerindeki belirlenen özelliklere ilişkin farklılıkları listeler.*

GTS.2.6. Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçılarının çalışmaları ile ilgili bilgi toplayabilme

- Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçılarının çalışmaları ile ilgili araştıracağı/kullanacağı kaynakları belirler.*
- Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçılarının çalışmaları ile ilgili belirlediği kaynaklardan bilgileri bulur.*
- Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçılarının çalışmaları ile ilgili araştıracağı/kullanacağı kaynakların uygunluğunu açıklar.*
- Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçılarının çalışmaları ile ilgili kaynaklardan ulaşılan bilgileri kaydeder.*

GTS.2.7. Minyatür sanatı örneklerini sanatsal çözümleyebilme

- Minyatür sanatının tarihsel gelişimini açıklar, eserlerinde bulunan görsel bileşenleri belirler.*
- Minyatür sanatı eserlerinde bulunan görsel bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.*

GTS.2.8. Ebru sanatı örneklerini kaynağından inceleyebilme

- a) Ebru sanatının tarihsel gelişimini ve temel unsurlarını örneklerle belirler.
- b) Ebru sanatında kaynağı sorgularken temel kavramları tanımlar.

GTS.2.9. Cilt sanatı örneklerini sanatsal çözümleyebilme

- a) Eserdeki konuyu oluşturan bileşenleri belirler.
- b) Eserdeki konuyu oluşturan bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.

GTS.2.10. Katı' sanatı hakkında kaynaklardan bilgi toplayabilme

- a) Katı' sanatı hakkında araştırma yapacağı kaynakları belirler.
- b) Katı' sanatı hakkında araştırma yapacağı kaynaklardan ilgili bilgileri bulur.
- c) Katı' sanatı hakkında araştırma yapacağı kaynakların uygunluğunu açıklar.
- ç) Katı' sanatı hakkında araştırma yaptığı kaynaklardan ulaşılan bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Hat Sanatı
- Aklam-ı Sitte ve Hüsnühat Ekolleri
- Cumhuriyet Dönemi Hat Sanatı
- Tezhip Sanatı
- Şah Kulu ve Saz Yolu Üslubu ile Karamemî'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme Üslubu
- Cumhuriyet Dönemi Tezhip Sanatı
- Minyatür Sanatı
- Ebru Sanatı
- Cilt Sanatı
- Katı' Sanatı

Anahtar Kavramlar

ebru, hat, hattat, minyatür, müzehhip, nakkaş, serlevha, tezhip

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve Değerlendirme)**

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kontrol listesi, akran/grup değerlendirme, doğru yanlış, yapılandırılmış grid, kelime eşleştirme, sunumun içeriği, görselliği ve özgünlüğü gibi ölçütlerin yer aldığı dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak hat, tezhip, minyatür, ebru sanatından birisini seçmeleri istenir. Bu sanatlarla ilgili günümüz sanatçılarının eserlerinin görsellerinden oluşan bir araştırma yapmaları ve bu araştırmayı raporlayarak sunu yapmaları istenebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sunum yapma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME**YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin hat, tezhip, minyatür, ebru, cilt ve katı' sanatının ne olduğunu bildikleri ve bu sanatlara ait örnekleri gördükleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere hat, tezhip, minyatür, ebru ve cilt sanatı ile ilgili aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Hat sanatı ile ilgili örnekler veriniz. Verdiğiniz örneklerin hangi özellikleri dikkatinizi çekti?
- Daha önce gördüğünüz sayfa kenarları süslenmiş kitaplar hakkında bildikleriniz nelerdir?
- Bu iki cümle farklı sanatlara ait ama sorular yanyana olunca anlam karmaşası yaşıyor. Bu kısmı tekrar gözden geçirmenizde fayda var.
- Kullandığımız kitaplar ciltlenmeden önümüze gelseydi ne gibi sorunlar yaşırdık?

Köprü Kurma Öğrencilerden hat, tezhip, minyatür, cilt, ebru gibi kitap süsleme sanatlarının günümüzde hangi uygulamalarda devam ettiğini söylemeleri istenebilir. Öğrencilere geçmişte resmî devlet belgelerinde ebru kâğıtlarının tahrifat girişimini engellemek amacıyla zemin olarak kullanıldığı söylenir. Öğrencilerden günümüzde resmî evraklarda tahrifat yapılmasını engellemek için neler yapıldığını ve bununla ilgili önerilerini söylemeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTS2.1.

Öğrencilere hat sanatı ile ilgili kavramların tanımını yapmaları için sözlük çalışması yaptırılır. Hat sanatının tarihî süreçte geçirdiği değişim ve sürekliliğe etki eden unsurları ve bu unsurların niteliğini yorumlayabilmeleri için; Hz. Muhammed (sav), Dört Halife, Emevî, Abbasi, Büyük Selçuklu, Türkiye Selçukluları ve Osmanlı dönemlerinde hat sanatı ve sanatçıların çalışmaları görseller üzerinden incelenmeleri ve bu görsellerdeki değişimin nedenlerini sorgulamaları sağlanır. Osmanlılarda kullanılan yazı çeşitlerinden divani, rika, siyakat ve nestalik ile ilgili araştırma görevi için sınıfta bir grup oluşturulur. Öğrencilerden grup içinde görev dağılımı yapmaları istenir, iş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir (**SBAB1.2, SBAB5.2, E2.2, SDB2.2**). Yâkût el-Müsta'sımî'nin hat sanatına getirdiği yenilikler ve Osmanlılarda kullanılan yazı çeşitleri ile ilgili araştırarakları/kullanacakları kaynakları belirlemeleri istenir. Öğrencilerden araştırmaları sırasında birincil ve ikincil kaynaklar ile dijital kaynaklardan bilgi toplamaları beklenir. Dijital kaynak kullanımında dijital kimlik ve kaynağın uzantısının güvenilirliğinin dikkate alınması gerektiği vurgulanır (**OB2**). Osmanlılarda kullanılan yazı çeşitleri ile ilgili belirledikleri kaynakların uygunluğunu açıklamaları ve araştırma kapsamında ulaştıkları bilgileri kaydetmeleri istenir. Araştırma sonuçlarını sınıfta sunmaları sağlanır. Sunumdan sonra öğrencilerin sunum yapan arkadaşlarına saygı ve nezaket kuralları çerçevesinde konu ile ilgili soru sormaları ve fikirlerini açıkça ifade etmeleri istenir (**D14.1, E3.5**). Hat sanatının gelişim sürecini gösteren dijital pano ya da tarih şeridi hazırlamaları ve paylaşımları istenebilir. Öğrenmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi, akran ve grup değerlendirme formları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Sunumlar için içerik, görsellik, özgünlük ve sunuş ölçütleri esas alınır.

GTS2.2.

Aklâm-ı sittenin hat sanatında kullanılan altı çeşit yazı olduğu ve bu yazıların muhakkak, reyhani, sülüs, nesih, tevki ve rika olduğu söylenir. Hüsnühat ekollerinin Şeyh Hamdullah, Şemseddin Karahisârî, Hâfız Osman ve Mustafa Râkım olduğunu belirtmeleri istenir. Grup çalışması yoluyla öğrencilerden aklâm-ı sitte ve hüsnühat ekollerinin temel unsurları, temsilcilerinin çalışmaları ve bu çalışmalarından oluşan eserler ile ilgili araştırma yapmaları istenir (**OB4, D16.3, D3.4, SDB2.2**). Araştırma sırasında bilginin üretim sürecinde kullanılan "konu veya sorun belirleme, kaynaklardan bilgi toplama, kaynağı inceleme, kaynağı sorgulama, kaynağı yorumlama" aşamalarını belirlemeleri istenir. Grupların araştırma sonuçlarını raporlaştırarak sunmaları sağlanır. Grupların görsellerini incelediği aklâm-ı sitte ve hüsnühat ekolleri arasında ilişki kurmaları istenerek ekollerin temel unsurlarını belirlemeleri ve temel kavramlarını tanımlamaları sağlanır (**E3.6, OB4**). Aklâm-ı sitte ve hüsnühat ekolleri ile ilgili dijital pano, açık uçlu sorular ve kelime eşleştirme etkinliği ile yapılabilir.

GTS2.3.

Cumhuriyet Dönemi hat sanatının gelişimi ve Medresetü'l-hattâtîn'in geleneksel Türk sanatlarının devamındaki etkisi ve önemini yanı sıra hat sanatı sanatçılarından Mustafa Halim Özyazıcı, Hamit Aytaç (Şeyh Musa Azmi), Kâmil Akdik ve İsmail Hakkı Altun Bezer'in çalışmalarını incelemeleri sağlanır. Medresetü'l-hattâtîn'in etkisi ve önemini yorumlayabilmeleri ve tartışabilmeleri için verilen etkinliği yapmaları istenir. Tartışma sırasında öğrencilerden, arkadaşlarını saygı ve mütevazılık kuralları çerçevesinde dinlemeleri, konu ile ilgili sorular sormaları ve fikirlerini açıkça ifade etmeleri beklenir. **(D10.3, E3.5, D14.1)**. Öğrencilerden hat sanatı ve diğer geleneksel Türk sanatlarının Cumhuriyet'in ilanı sonrasında geldiği duruma ilişkin analitiklik çerçevesinde sorular sormaları, bu sanatların durumunu yorumlamaları, Medresetü'l-hattâtîn'in hat sanatına etkisini kendi cümleleri ile ifade etmeleri ve yazmaları istenir **(E3.6, E3.8)**. Öğrencilerden hat sanatının gelişimi ile ilgili infografik (bilgilendirici grafik) çalışmayı gruplar hâlinde tamamlamaları istenir. Grup çalışması sırasında iş birlikli öğrenme yöntemi kullanmaları, sorumluluk almaları, sabırlı olmaları istenir **(SBAB5.1, SBAB5.2, E2.2, D16.3, D12.3)**. Konu ile ilgili değerlendirmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla yapılabilir.

GTS2.4.

Öğrencilerden tezhip, müzehhip, müzehhibe ve müzehhep eser kavramlarının anlamıyla ilgili sözlük çalışması yapmaları istenir. Tezhip sanatının tarihçesini araştırmaları amacıyla grup oluşturulur. Öğrencilerden grup içinde görev dağılımı yapmaları istenir. Bu süreçte iş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir **(SBAB5.2, E2.2, SDB2.2)**. Öğrencilerden tezhip sanatının tarihçesi ile ilgili araştıracakları/kullanacakları kaynakları belirlemeleri ve araştırmaları sırasında birincil ve ikincil kaynaklar ile dijital kaynaklardan bilgi toplamaları istenir. Dijital kaynak kullanımında dijital kimlik ve kaynağın uzantısının güvenilirliğinin dikkate alınması ile ilgili hatırlatmalar yapılır. **(OB2)**. Tezhip sanatının tarihçesi ile ilgili belirledikleri kaynaklardan Uygurlar, Büyük Selçuklular, Türkiye Selçukluları ve Osmanlılar Dönemi tezhip sanatı ile ilgili araştırmalar yapar. Tezhip sanatının tarihçesi ile ilgili araştıracakları/kullanacakları kaynakların uygunluğunu açıklamaları istenir. Tezhip sanatının tarihçesi ile ilgili kaynaklardan ulaşılan bilgileri kaydetmeleri istenir. Araştırma sonuçlarını sınıfta sunmaları sağlanır. Sunumdan sonra öğrencilerin sunum yapan arkadaşlarına saygı ve nezaket kuralları içerisinde konu ile ilgili soru sormaları ve fikirlerini açık bir şekilde söylemeleri istenir **(D14.1, E3.5, 3.8)**. Böylelikle konu ile ilgili değerlendirme yapmaları sağlanır. Tezhip sanatının gelişim sürecini gösteren görsel sunu hazırlamaları ve paylaşımları istenir **(OB4)**. Sunumu yapılan görselleri estetik anlayışı ve renk kullanımı açısından yorumlamaları istenir **(SDB3.3)**. Konu ile ilgili ölçme ve değerlendirmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi, akran ve grup değerlendirme formları ile yapılabilir; ayrıca sunumların içeriği, görsellik, özgünlük ve sunuşla ilgili ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile yapılabilir.

GTS2.5.

Öğrencilerin tezhip sanatında kullanılan üsluplar arasında Şah Kulu'nun Saz Yolu ile Karamehi'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme üslubunu incelemeleri sağlanır. Öğrencilerden öğretmen rehberliğinde iki grup oluşturulması istenir. Gruplardan birine Şah Kulu'nun Saz Yolu üslubunu, diğerine Kara Memi'nin Yarı Üsluplaşmış Bitkisel Düzenleme üslubunu görsel inceleme görevi verilerek üslupların özelliklerini belirlemeleri beklenir. Görsel inceleme sırasında iş birlikli öğrenme yöntemini kullanmaları istenir, birbirlerinin fikirlerine saygı göstermeleri beklenir **(SBAB5.2, E2.2, SDB2.2, D14.1)**.

Öğrencilerden Şah Kulu ve Kara Memi'nin üslup anlayışlarını görseller üzerinden benzer ve farklı yönleriyle karşılaştırmaları; karşılaştırma sonuçlarını yorumlayarak listelemeleri ve fikirlerini açıkça ifade etmeleri istenir **(OB4, OB9, SDB2.1, KB2.7, KB2.14)**. Konu ile ilgili ölçme ve değerlendirmeler açık uçlu sorular ile yapılabilir.

GTS2.6.

Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçıların çalışmalarını araştırmak için grup oluşturulur. Öğrencilerden grup içinde görev dağılımı yapmaları, iş birlikli öğrenme yöntemi kullanmaları, sorumluluk almaları ve sabırlı olmaları istenir **(SBAB5.1, SBAB5.2, E2.2, SDB2.2, D16.3, D12.3)**. Öğrencilerden Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçıların çalışmaları ile ilgili araştırarakları/kullanacakları kaynakları belirlemeleri istenir. Araştırmaları sırasında birincil ve ikincil kaynaklar ile dijital kaynaklardan bilgi toplamaları istenir **(OB1, OB2)**. Dijital kaynak kullanımında dijital kimlik ve kaynağın uzantısının güvenilirliğinin dikkate alınması istenir **(OB2)**. Öğrenciler, Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatının gelişimi ve tezhip sanatçılarından Süheyl Ünver, Muhsin Demironat ve Fatma Rikkat Kunt'un çalışmaları hakkında belirledikleri kaynaklardan araştırmalar yapar. Cumhuriyet Dönemi tezhip sanatı ve sanatçıların çalışmaları ile ilgili araştırarakları/kullanacakları kaynakların uygunluğunu açıklamaları istenir. Ayrıca bu konuyla kaynaklardan ulaştıkları bilgileri kaydetmeleri ve araştırma sonuçlarını sınıfta sunmaları sağlanır. Sunumdan sonra öğrencilerin sunum yapan arkadaşlarına saygı ve mütevazılık kuralları çerçevesinde konu ile ilgili sorular sormaları ve fikirlerini açıkça ifade etmeleri istenir **(D10.3, E3.5)**. Öğrencilerden tezhip sanatı ve diğer geleneksel Türk sanatlarının Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte geldiği durum hakkında analitik düşünme çerçevesinde sorular sormaları ve bu sanatların durumunu yorumlamaları istenebilir **(E3.6, E3.8)**. Tezhip sanatçıları ile ilgili biyografi çalışması yapılabilir. Böylelikle konu ile ilgili değerlendirme yapmaları sağlanır. Konu ile ilgili değerlendirmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi, akran ve grup değerlendirme formları; sunumların içeriği, görsellik, özgünlük ve sunuşla ilgili ölçütleri içeren dereceli puanlama anahtarı ile yapılabilir.

GTS2.7.

Öğrencilerden minyatür sanatı eserlerinin bileşenlerini ve aralarındaki ilişkileri sanatsal açıdan çözümleyebilmeleri için inceleme grupları oluşturulur. Oluşturulan gruplardan Uyğurlar Dönemi minyatür sanatının temel unsurlarını minyatürlü yazma kitaplarındaki kaynaklardan; Büyük Selçuklu Dönemi minyatür sanatının temel unsurlarını *Kitab-al Tiryak* minyatürlerinden; Türkiye Selçukluları minyatür sanatının temel unsurlarını El Cezeri'nin *Otomato* ve Abd-al Mumin bin Muhammed'in (Abdülmu'min El-Hüvi) *Varka ile Gülşah* minyatürlerinden belirlemeleri istenir. Osmanlı Erken Dönem minyatürleri temel unsurlarını Fatih Sultan Mehmet portreleri, *Cerrâhiyye-i İlhâniyye* minyatürlerinden; Klasik Dönem minyatür sanatının temel unsurlarını Matrakçı Nasuh'un *Beyân-ı Menâzil-i Sefer-i Irâkeyn* ve *Süleymanname*, Nakkaş Osman'ın *Sûrnâme* minyatürlerinden; Son Dönem Osmanlı minyatür sanatının temel unsurlarını ise Levni'nin *Sûrnâme-i Vehbî* minyatürlerinden belirlemeleri istenir **(E2.2, D3.3, D16.3)**.

Öğrencilerden inceledikleri görseller ile ilgili yaptıkları çalışmalar sırasında bilginin üretim sürecinde kullanılan “kaynağı inceleme, kaynağı sorgulama, kaynağı yorumlama” aşamalarını belirlemeleri istenir **(OB1)**. 9. sınıf sanat tarihi bilgilerini de kullanarak grupların inceleme sonuçlarını yazmaları ve sözlü olarak sunmaları istenir. Minyatür sanatında dönemler arasındaki farklılıkları gösteren dijital pano hazırlamaları istenebilir. Öğrenmeler ile ilgili değerlendirmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi, eşleştirme, doğru-yanlış ve grup değerlendirme formu doldurularak değerlendirilebilir.

GTS2.8.

Öğrencilerden ebru sanatının kaynaklarını araştırıp inceleyebilmeleri için gruplar oluşturulur. Birinci gruba Hatip Mehmet Efendi’nin çalışmaları, İkinci gruba Necmeddin Okyay’ın çalışmaları, üçüncü gruba ise Mustafa Düzgünman’ın çalışmaları araştırma görevi olarak verilir. Öğrencilerin araştırma sırasında inceledikleri görseller arasında ilişki kurmaları sağlanarak ebru sanatının temel unsurlarını belirlemeleri ve temel kavramlarını tanımlamaları sağlanır **(E3.6, OB4)**. Öğrencilerden ebru çeşitleri hakkında inceleme yapmaları ve çalışmaları ile ilgili görsel pano hazırlamaları istenir, elde ettikleri bilgilerle ebru çeşitlerini sınıflandırmaları beklenir **(KB2.5)**.

Ebru sanatı ve sanatçıların çalışmaları ile ilgili araştıracakları/kullanacakları kaynakları belirlemeleri istenir. Öğrencilerden araştırmaları sırasında birincil ve ikincil kaynaklar ile dijital kaynaklardan bilgi toplamaları istenir **(OB1)**. Dijital kaynak kullanımında dijital kimlik ve kaynağın uzantısının güvenilirliğinin dikkate alınması istenir **(OB2)**. Konu ile ilgili öğrenmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

GTS2.9.

Öğrencilerin cilt sanatına ait kavramların tanımını yapmaları için sözlük çalışması yapmaları sağlanır. Cilt sanatının kullanıldığı yerler, bölümleri ve çeşitleri ile ilgili inceleme çalışmaları yaparak elde ettikleri çıkarımları sınıflandırmaları beklenir. Öğrencilerden cilt sanatı eserlerinde bileşenleri ve bileşenler arasındaki ilişkiyi verilen örnek görsellerden tespit etmeleri için dörder kişilik gruplar oluşturulur. Çalışma sırasında iş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir, öğrencilerden sorumluluk almaları, çalışmalarda aktif rol almaları ve zamanı etkin kullanmaları istenir **(D3.4, D16.3, E3.8)** Gruplardan verilen görsellerde, cildin bölümleri ve cilt kapağı üzerinde bulunan bölümleri yazmaları istenir **(SBAB5.2, E2.2, E3.5, SDB2.2)**. Bu sayede öğrencilerin cildin bölümlerini, çeşitlerini ve temel kavramlarını öğrenmeleri sağlanır. Çalışma sırasında öğrencilerin arkadaşlarına saygı ve nezaket kuralları içerisinde konu ile ilgili soru sormaları ve fikirlerini açık bir şekilde söylemeleri istenir **(D14.1, E3.5)**.

Konu ile ilgili değerlendirmeler; açık uçlu sorular, kontrol listesi, eşleştirme tabloları, yapılandırılmış grid, kelime ilişkilendirme, doğru yanlış, grup değerlendirme formu ile yapılabilir.

GST2.10

Öğrencilere katı' sanatının kavramlarından kat, katta', mukatta', efşancı (oymacı) ve filigreenin tanımını yapmaları için sözlük çalışması yaptırılır **(OB2)**. Öğrencilerden bireysel olarak katı' sanatının tarihçesi, motifleri, teknikleri ve önemli sanatçıların çalışmaları hakkında araştırma yapacakları kaynakları belirlemeleri, bu kaynaklardan bilgileri bulmaları, kaynakların uygunluğunu açıklamaları ve ulaştıkları bilgileri kaydetmeleri istenir. Öğrencilerden araştırmaları sırasında birincil ve ikincil kaynaklar ile dijital kaynaklardan bilgi toplamaları ve bilgileri kaydetmeleri istenir **(OB1, OB2)**. Dijital kaynak kullanımında dijital kimlik ve kaynağın uzantısının güvenilirliğinin dikkate alınması istenir **(OB2)**. Öğrencilerden katı' sanatının tarihçesi, motifleri, teknikleri ve önemli sanatçıların çalışmalarıyla ilgili araştırma yapmaları beklenir.

Araştırma sırasında zamanı verimli kullanmaları, sorumluluk almaları ve kaynak kişi, kitap ya da genel ağ uzantılarını etik kurallara uygun biçimde belirtmeleri istenir **(D6.2,D14.3)**. Katı' sanatında kullanılan hüsnühat, geometrik, bitkisel ve hayvansal motifler ile yalın katlı oyma, murakka oyma, simetrik oyma, erkek ve dişi gibi teknikler açıklanır. Öğrencilerden katı'sanatının önemli temsilcilerinden olan Abdullah Katı', Aşık Çelebi, Efşancı Mehmed, Bursalı Fahri, Benli Ali Çelebi, Mehmed Nakşî'nin eserlerine örnekler vermeleri; bu eserlere ait görselleri incelemeleri, motif ve tekniklerini yazmaları ve görselleri estetik bakış açısıyla yorumlamaları istenir **(SAB1.1, SAB2.2)**. Öğrencilerden Cumhuriyet Dönemi sanatçılarından Dürdane Ünver'in katı' sanatı ile ilgili çalışmalarını araştırmaları ve araştırma sonuçlarını sunmaları istenir **(TSRMAB3)**. Konu ile ilgili ölçme ve değerlendirmeler açık uçlu sorular ve öz değerlendirme formu ile yapılabilir.

Öğrencilere performans görevi olarak geleneksel Türk sanatlarında kullanılan motiflerin görselleri, anlamları ve kullanıldıkları yerlerle ilgili araştırma ve araştırma sonucu elde edilen bilgileri sunma görevi verilebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sunum yapma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Alternatif performans görevi olarak öğrencilerden hat, tezhip, minyatür, ebru sanatından birini sunmaları istenebilir. Bu sanatlarla ilgili günümüz sanatçılarının eserlerinin görsellerinden oluşan bir araştırma yapmaları ve bu araştırmayı raporlayarak sunum yapmaları istenebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme ile sunum ölçütlerine göre değerlendirilebilir **(SDB1.2, SDB1.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden hat, tezhip, minyatür, ebru ve cilt sanatı ile ilgili çalışmaları yapan kişilerle röportaj yapmaları istenebilir. Bu sanatlarla ilgili kurumlar tarafından düzenlenen sergi ve fuarları ziyaret etmeleri istenebilir. Bu tür sanat faaliyetlerinin toplum üzerindeki etkisini sorgulayan bir metin yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere geleneksel sanatları konu alan kısa belgeseller izletilebilir, konu ile ilgili izlenimlerini yazılı veya sözlü olarak paylaşmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: GELENEKSEL MİMARİ SÜSLEME SANATLARI

Bu temada ahşap sanatı örneklerini sanatsal olarak çözümleyebilmeleri, maden sanatı ve çini sanatı örneklerini kaynağından inceleyebilmeleri, kalemişi sanatı örneklerini sanatsal olarak çözümleyebilmeleri, taş oymacılığı örneklerini sanatsal olarak yorumlayabilmeleri ele alınacaktır. Tema sonunda öğrencilerin bu konularla ilgili gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ**

SAB3. Sanat Eserini İnceleme Becerisi (SAB3.2. Sanatsal Çözümleme, SAB3.3. Sanatsal Yorumlama), SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi (SBAB2.3. Kaynağı İnceleme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

-

EĞİLİMLER E2.2. Sorumluluk, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma Becerisi), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Tarih, Sanat Tarihi, Coğrafya

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma Becerisi (SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sorma, SBAB2.4. Kaynağı Sorgulama), SBAB5. Sosyal Katılım Becerisi (SBAB5.2. Grup Dinamiğini Sağlama), KB2.7. Karşılaştırma Becerisi, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama, SAB3. Sanat Eserini İnceleme Becerisi (SAB3.2. Sanatsal Çözümleme), SAB2. Görsel Mesajı Okuma Becerisi (SAB2.1. Görsel Mesajı Algılama, SAB2.2. Görsel Mesajı Anlamlandırma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- GTS3.1. Ahşap sanatı örneklerini sanatsal çözümleyebilme
- Ahşap sanatı eserindeki görsel bileşenleri belirler.
 - Ahşap sanatı eserinde görsel bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.
- GTS3.2. Maden sanatı örneklerini kaynağından inceleyebilme
- Maden sanatının temel unsurlarını örneklerle belirler.
 - Maden sanatında kaynağı sorgularken temel kavramları tanımlar.
- GTS3.3. Çini sanatı örneklerini kaynağından inceleyebilme
- Çini sanatının temel unsurlarını örneklerle belirler.
 - Çini sanatında kaynağı sorgularken temel kavramları tanımlar.
- GTS3.4. Kalemî sanatı örneklerini sanatsal çözümleyebilme
- Kalemî sanatını oluşturan bileşenleri belirler.
 - Kalemî sanatını oluşturan bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.
- GTS3.5. Taş oymacılığı örneklerini sanatsal yorumlayabilme
- Taş oymacılığı eserlerinin konusuyla görsel bileşenler arasında ilişki kurar.
 - Taş oymacılığı eserlerinin temasına ilişkin çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ahşap Sanatı
Maden Sanatı
Çini Sanatı
Kalemî Sanatı
Taş Oymacılığı Sanatı

Anahtar Kavramlar bedizci, kalemkârî, neccar, oyma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid, Frayer diyagramı, kontrol listeleri, listeleme çalışması, eşleştirme tablosu, performans görevi, öz/akran/grup değerlendirme formları, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Performans görevi olarak çevrelerinde bulunan ahşap, çini, maden, kalemî ve taş oymacılığı sanatına ait örneklerden birini ya da birkaçını araştırmaları; araştırdıkları eserlerin teknik, üslup ve motiflerinin benzer ve farklı yönlerini listelemeleri; ayrıca motiflerin anlamlarını yazmaları istenebilir. Performans görevi, istenirse grup çalışması olarak da verilebilir. Performans görevi; amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve gör-selleştirme, sunum yapma, dil ve anlatım ölçütlerine göre hazırlanmış analitik dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarından olan ahşap, maden, çini, kalemî ve taş oymacılığına ait örnekleri bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere ahşap, maden, çini, kalemî ve taş oymacılığı sanatları ile ilgili aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Çevrenizde ahşap sanatına ait eserler var mıdır?
- Maden sanatı ile ilgili bildiğiniz örnekler nelerdir?
- Kalemî süsleme hakkında neler biliyorsunuz?
- Çevrenizde taş oyma sanatı örnekleri var mı? Varsa nelerdir?

Köprü Kurma

Öğrencilerden görmüş oldukları el emeği ile yapılmış bir obje ile fabrikada üretilmiş obje arasındaki farklılıkların neler olduğunu söylemeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**GTS3.1.**

Öğrencilerden ahşap sanatına ilişkin kavramların tanımlarını sözlüklerden ve genel ağdan bulmaları istenir **(OB2, OB9)**.

Öğrencilerin ahşap eserler üzerindeki bileşenleri ve bu bileşenler arasındaki ilişkileri belirlemeleri amacıyla İslamiyet öncesi Türkistan Türk ahşap sanatına ait örneklerin teknik ve uygulamalarını Pazırık kurganlarından çıkarılan ve Hermitage (Ermitaj) Müzesinde sergilenen eserler üzerinden incelemeleri ve görüşlerini ifade etmeleri sağlanır **(KB2.14, SAB2, SAB3)**.

Öğrencilerin tarih, coğrafya ve sanat tarihi bilgilerini kullanarak Türkiye Selçukluları ve Beylikler Dönemi ahşap sanatı örneklerinden Birgi Ulu Camii minber süslemeleri, Konya Alâeddin Camii minber süslemeleri, Amasya Gökmedrese Camii giriş kapısı süslemeleri, Beyşehir Eşrefoğlu Camii ile Sivrihisar Ulu Camii ve Afyon Ulu Camii'nin ahşap unsurlarında uygulanan teknikleri ve uygulama alanlarını; Osmanlılar Dönemi ahşap sanatı örneklerinden Bursa Ulu Camii minberi, Amasya Sultan II. Bayezid Camii pencere kanatları ile Süleymaniye Camii vaaz kürsüsünün ahşap süslemelerini ve uygulanan teknikleri gruplar oluşturarak incelemeleri ve inceleme sonuçlarını raporlaştırmaları sağlanır **(SDB2.2, KB2.14, SAB2.1, SAB2.2, SAB3.2)**.

Sivil mimari eserlerde ahşabın uygulanış amaçlarını ve uygulandığı alanları belirleyebilmeleri için öğrencilerden görsel inceleme yapmaları ve bileşenler arasındaki ilişkiyi yorumlamaları beklenir. Görsel inceleme çalışmalarında sorumluluk almaları ve çalışmalara etkin katılım sağlamaları, fikirlerini açıkça ifade etmeleri, zamanı etkin kullanmaları istenir **(D3.4, D16.3, SBAB5.2, E2.2, E3.5)**. Öğrencilerin araştırma sırasında görsellerini inceledikleri örnekler arasında ilişki kurmaları sağlanarak ahşap sanatının uygulanmasında tercih edilen eğri kesim, oyma, kakma, kafes işi, kündekâri ve Edirnekâri gibi teknikler ile bu tekniklerin temel unsurlarını belirlemeleri ve temel kavramlarını tanımlamaları sağlanır **(E3.6)**.

Öğrenmeler açık uçlu sorular, kelime eşleştirme, kontrol listesi ve öz/grup değerlendirme formları doldurularak değerlendirilebilir.

GTS3.2.

Maden sanatının kaynaklarını inceleyebilmeleri için öğrenciler iki gruba ayrılır. Gruplardan, kendi içlerinde görev dağılımı yapmaları, çalışmalarda sorumluluk almaları, çalışmalara etkin katılım sağlamaları, fikirlerini açıkça ifade etmeleri ve zamanı etkin kullanmaları istenir. Bu süreçte iş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir **(D16.3, SBAB5.2, E2.2, E3.5, SDB2.2)**. Öğrencilerden İslamiyet öncesi Türkistan maden sanatı örneklerinde kullanılan teknik ve uygulamaları; Pazırık kurganlarından çıkarılan madeni eserler, Esik kurganından çıkarılan "Altın Elbiseli Adam" ve Bilge Kağan hazineleri üzerinden incelemeleri ve görüşlerini ifade etmeleri istenir **(KB2.14, SAB2.1, SAB2.2, SAB3.2)**.

Büyük Selçuklular, Türkiye Selçukluları ve Osmanlılara ait maden sanatı örneklerinde kullanılan teknik ve uygulamaları örnek eserler üzerinden incelemeleri istenir.

Öğrencilerin görsellerini inceledikleri örnekler arasında ilişki kurmaları sağlanarak maden sanatının uygulanmasında tercih edilen yapım ve süsleme teknikleri ile bu tekniklerin temel unsurlarını belirlemeleri ve temel kavramlarını tanımlamaları sağlanır **(E3.6, OB4, OB1)**. Verilen örnekleri inceleyerek bilginin üretim sürecinde kullanılan "konu veya sorun belirleme, kaynağı inceleme, kaynağı sorgulama, kaynağı yorumlama" aşamalarını belirlemeleri istenir **(OB1)**. İnceleme sonuçlarını raporlaştırarak etkileşimli tahtada sunmaları istenebilir **(OB2)**. İncelenen görselleri estetik, motif ve teknik yönlerden karşılaştırmaları; maden sanatı eserlerinde kullanılan teknikleri özgürlük ve saygı anlayışı çerçevesinde değerlendirmeleri ve bu doğrultuda sorular sormaları istenebilir **(D11.3, D14.3, E3.8)**.

Öğrencilerden Türk ve İslam Eserleri Müzesinde bulunan Türk sanatına ait madenî eserlerle ilgili görsel sunu hazırlamaları ve sunmaları istenebilir. Sunuların değerlendirilmesi içerik, görsellik, özgünlük ve sunuş ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu doldurularak yapılabilir.

Öğrenmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, akran ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

GTS3.3.

Öğrencilerden çini sanatı ile ilgili kavramların tanımlarını sözlüklerden ve genel ağdan bulmaları istenir (**OB2, OB9**). Çini sanatında uygulanan teknikler ve uygulama alanları açıklanır. Öğrencilerden İslamiyet öncesi Türkistan çini sanatı örneklerinde kullanılan teknik ve uygulamaları; Büyük Selçuklu Dönemi'nden İsfahan Cuma Camii çini süslemeleri, Timurlular Dönemi'nden Gûr-ı Emîr Türbesi çinileri; Türkiye Selçuklularından Beyşehir Kubâdâbâd Sarayı'ndan çıkarılan çiniler, Konya Alâeddin Camii çinileri ve Beyşehir Eşrefoğlu Camii mihrabı çinileri üzerinden incelemeleri ve yorumlamaları istenir (**KB2.14, SAB2.1, SAB2.2, SAB3.2**).

Osmanlılar Dönemi çini sanatı örneklerinde kullanılan teknik ve uygulamaları Bursa Yeşil Camii ve Yeşil Türbe, Sultan Ahmet Camii, Edirne Selimiye Camii, Rüstem Paşa Camii çinileri üzerinden incelemeleri istenir. Öğrencilerin görsellerini inceledikleri örnekler arasında ilişki kurmaları sağlanarak çini sanatının uygulanmasında tercih edilen yapım ve süsleme teknikleri ile bu tekniklerin temel unsurlarını belirlemeleri ve temel kavramlarını tanımlamaları sağlanır (**E3.6, OB4**).

Verilen örnekleri inceleyerek bilginin üretim sürecinde kullanılan "konu veya sorun belirleme, kaynağı inceleme, kaynağı sorgulama, kaynağı yorumlama" aşamalarını belirlemeleri istenir (**SBAB2.4, OB1**). İncelenen görselleri estetik açıdan ve kullanılan motiflere göre yorumlamaları, inceleme sonuçlarını raporlaştırmaları istenir. Öğrencilerden sorumluluk almaları, dersle ilgili faaliyetlere etkin katılım sağlamaları, fikirlerini açıkça ifade etmeleri ve zamanı etkin kullanmaları istenir. Bu süreçte iş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir (**D16.3, SBAB5.2, E2.2, E3.5, SDB2.2**). Öğrencilerden Çinili Köşk Müzesini sanal olarak ziyaret etmeleri, görselleri incelemeleri ve sanal tura ilişkin görüşlerini yansıtan kısa metin yazarak paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden Konya Karatay Medresesi çinilerine ilişkin görsel bir araştırma yapmaları ve sunmaları istenebilir. Sunu; içerik, görsellik, özgünlük ve sunuş ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarıyla ve öz değerlendirme formu doldurularak değerlendirilebilir. Çini sanatıyla ortaya konulan eserlerde uygulanan teknikler ile uygulama alanlarının özgünlük ve saygı çerçevesinde değerlendirilmesi ve bu bağlamda sorular sorulması istenebilir. (**KB2.10, SDB1.2, SDB1.3, SBAB2.1**). Konu ile ilgili ölçme ve değerlendirmeler açık uçlu sorular, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu ile yapılabilir.

GTS3.4.

Öğrencilere kalemî sanatının kullanıldığı yerler, motifler ve kompozisyonlar ile ilgili bilgi verilir. Öğrencilerden bu sanatın kavramlarını tanımlayabilmeleri için sözlük çalışması yapmaları istenir ve kalemî örneklerini incelemeleri için dörder kişilik gruplar oluşturulur.

Birinci gruba Türkiye Selçukluları Dönemi'nden kalemî örneklerini yansıtan Samsun Çarşamba Göğceli Camii ve Beyşehir Eşrefoğlu Camii; ikinci gruba Osmanlılar Dönemi'nden Amasya Sultan II. Bayezid Camii, Sultan Ahmet Camii ve Edirne Selimiye Camii; üçüncü gruba ise Cumhuriyet Dönemi'nden Ankara Ahmet Hamdi Akseki Camii ve Büyük Çamlıca Camii kalemî süslemelerini inceleme görevi verilir.

Öğrencilerin inceledikleri görseller arasında ilişki kurmaları sağlanarak kalemî sanatının uygulandığı yerler, motifler ile bileşenler arasındaki ilişkileri belirlemeleri sağlanır (**E3.6, OB4, SAB2.1, SAB2.2, SAB3.2**). Öğrencilerden grup çalışmalarında sorumluluk almaları, çalışmalara etkin katılım sağlamaları, fikirlerini açıkça ifade etmeleri ve zamanı etkili kullanmaları istenir. Bu süreçte iş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir (**D16.3, SBAB5.2, E2.2, E3.5, SDB2.2**).

Sivil mimaride kullanılan kalemîşi örnekleri Birgi Çakırağa Konağı üzerinden verilir. Öğrencilerden eserde görülen görsellerin yapılış nedenlerini sorgulamaları ve kullanılan motifleri belirlemeleri istenir. Çalışma, öz değerlendirme formu ile değerlendirilir.

Kalemîşi sanatında kullanılan motifleri ve bu motiflerin kullanılış amaçlarını özgürlük ve saygı anlayışı çerçevesinde değerlendirmeleri ve sorular sormaları istenebilir (**E3.8, SDB1.2, SDB1.3**). Öğrenmeler açık uçlu sorular, Frayer diyagramı, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

GTS3.5.

Öğrencilerden taş oymacılığı sanatının kavramlarını tanımlayabilmeleri için sözlük çalışması yapmaları istenir; ayrıca bu sanatın kullanıldığı yerler, motifler, temel unsurları ve temel kavramları ile ilgili çalışma yapmaları istenir. Öğrencilerden taş oymacılığı eserlerinin konusuyla görsel bileşenler arasında ilişki kurmaları ve örnekler üzerinden temalarına ilişkin çıkarımlarda bulunmaları istenir. Bu amaçla İslamiyet öncesi Türkistan bölgesinde bulunan balballar; Türkiye Selçukluları Dönemi'ne ait Divriği Darüşşifası kapıları, Amasya Darüşşifası cephe süslemeleri, Erzurum Yakutiye Medresesi taş kabartmaları ile Ahlat mezar taşları; Osmanlılar Dönemi'nden Bursa Yeşil Cami taç kapısı, Süleymaniye Camii minberi ve Sultan Ahmet Camii taç kapısı, Amasya Mehmet Paşa Camii minberinin görsellerini incelemeleri istenir (**D16.3**).

Verilen örnekleri inceleyerek bilginin üretim sürecinde kullanılan "kaynağı inceleme, kaynağı sorgulama, kaynağı yorumlama" aşamalarını belirlemeleri ve inceleme sonuçlarını raporlaştırmaları istenebilir (**SBAB2.4, OB1, KB2.7, KB2.14, SAB2.1, SAB2.2, SAB3.2**). İncelenen görsellerin motif ve kompozisyon yönünden ayrıca estetik ve teknik açıdan yorumlamaları istenir. Konu ile ilgili öğrenmeler açık uçlu sorular, Frayer diyagramı, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak çevrelerinde bulunan ahşap, çini, maden, kalemîşi ve taş oymacılığı sanatına ait örneklerden birini ya da birkaçını araştırmaları, araştırdıkları eserlerin teknik ve motiflerinin benzer ve farklı yönlerini listelemeleri ve motiflerin anlamlarını yazmaları istenebilir. Performans görevi grup çalışması olarak da verilebilir. Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini bu ölçütlere göre değerlendirmeleri amacıyla öz ve grup değerlendirme formu uygulanabilir (**SDB1.2, SDB1.3**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden ahşap, çini, maden, kalemîşi ve taş oymacılığı ile ilgili çevrelerinde bulunan örneklerden biri ya da birkaçını görsel sunu olarak hazırlamaları istenebilir. Yaptıkları görsel çalışmalarda kullanılan teknikler, motifler ve desenlerle ilgili görüşlerini ifade etmeleri istenebilir.

Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini ortaya çıkarmak amacıyla ahşap, çini, maden, kalemîşi, taş oymacılığı ile ilgili kısa bir belgesel hazırlamaları ve bu belgeseli sunmaları istenebilir. Öğrencilerin belgesel çekimi sırasında yaşadıklarını ve hissettiklerini paylaşmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerin ahşap, çini, maden, kalemîşi, taş oymacılığı sanatları ile ilgili kısa belgeseller izlemeleri sağlanabilir. İzledikleri belgesellerden elde edikleri çıkarımları özetleyerek sınıfta sözlü olarak paylaşmaları beklenir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: GELENEKSEL DOKUMA SANATLARI

Bu temada Türk halı ve kilim motifleri ile renklerindeki görsel mesajı algılayabilme-ri, Türk kumaş sanatı ve kaftan örneklerini kaynaklardan incelemeleri beklenmektedir. Tema sonunda öğrencilerin halı, kilim ve kumaş sanatı ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve de-ğerleri kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ**

SAB2. Görsel Mesajı Okuma Becerisi (SAB2.1. Görsel Mesajı Algılama), SAB3. Sanat Eseri-ni İnceleme Becerisi (SAB3.2. Sanatsal Çözümleme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

-

EĞİLİMLER

E2.2. Sorumluluk, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Tarih, Sanat Tarihi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi, KB2.14. Yorumlama, (SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sor-ma), (SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, SBAB2.4. Kaynağı Sorgulama), SBAB5. Sosyal Katılım Becerisi (SBAB5.2. Grup Dinamiğini Sağlama, SBAB5.3. Fikir Üretme)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- GTS4.1. Türk halı motif ve renklerindeki görsel mesajı algılayabilme
- a) Türk halılarındaki sanatsal olguları fark eder.
 - b) Türk halılarındaki sanatsal olguların nesnel özelliklerini ifade eder.
- GTS4.2. Türk kilim motif ve renklerindeki görsel mesajı algılayabilme
- a) Türk kilimlerdeki sanatsal olguları fark eder.
 - b) Türk kilimlerdeki sanatsal olguların nesnel özelliklerini ifade eder.
- GTS4.3. Türk kumaş sanatı örneklerini sanatsal çözümleyebilme
- a) Türk kumaş sanatı eserlerindeki görsel bileşenleri belirler.
 - b) Türk kumaş sanatı eserlerinde görsel bileşenler arasındaki ilişkileri belirler.
- GTS4.4. Yöresel kumaş örneklerini kaynağından inceleyebilme
- a) Yöresel kumaşların temel unsurlarını örneklerle belirler.
 - b) Yöresel kumaşları sorgularken temel kavramları tanımlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Türk Halı Sanatı
Türk Kilim Sanatı
Türk Kumaş Sanatı
Yöresel Kumaş Sanatı

Anahtar Kavramlar desen, dokuma, halı, kaftan, kilim, kumaş, motif

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları açık uçlu sorular, Frayer diyagramı, boşluk doldurma, kontrol listesi; öz ve grup değerlendirme formları ile yapılabilir.
Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin halı, kilim ve kumaş dokumalarının kullanım alanları, renk ve motiflerin anlamları hakkında bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere aşağıdaki rehber soru sorulabilir;

- Halı ve kilimlerdeki motifler geçmişte duygu ve düşünceleri yansıtırma aracı olarak kullanılırken günümüzde duygu ve düşünceler hangi yollarla ifade edilebilmektedir?

Köprü Kurma

Öğrencilerden halı, kumaş ve dokuma gibi geleneksel sanatlarda yaşanan değişimin nedenleri hakkında görüşlerini açıklamaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTS4.1.

Öğrencilere Türkistan'da bulunmuş olan İslamiyet öncesi halı örneklerinden Pazırık halısı ve diğer dokuma örnekleri, Türkiye Selçukluları Dönemi halılarından Konya Alâeddin Camii halıları ve Fustat halıları, Osmanlı Dönemi'nden Uşak halıları, Saray halıları, Lotto ve Holbein halıları ile ilgili bilgi ve kaynak görseller verilir. Bu kaynaklar ve görseller üzerinden Türk halılarının sanatsal olgularını ve nesnel özelliklerini fark etmeleri, 9. sınıf tarih ve sanat tarihi disiplinlerinden de faydalanarak halılardaki sanatsal olguların oluşturduğu duygu ve düşünceleri ifade edebilmeleri sağlanır **(SBAB2.3)**.

Öğrencilerden inceledikleri görseller arasındaki sanatsal olguların öznel mesajlarını belirlemeleri ve nesnel ile öznel mesajlar arasındaki ilişkileri tespit etmeleri istenir. Bu sayede halıların motif, teknik, renk gibi temel özelliklerini belirlemeleri, temel kavramlarını tanımlamaları, halılardaki görsel mesajı algılamaları ve anlamlandırmaları sağlanır **(E3.6, OB4)**.

Gösterilen örnekler üzerinden Batılı ressamın tablolarında Türk halı sanatını konu edinmelerinin nedenlerini sanatsal açıdan yorumlamaları ve çıkarımda bulunmaları istenir **(KB2.14)**.

Halı sanatı ile ilgili sorular sormaları ve soru sorma ile cevaplama esnasında arkadaşlarına karşı saygılı ve açık fikirli olmaları istenir **(D14.3, E3.5, E3.8, SBAB2.1)**. Konu ile ilgili değerlendirmeler açık uçlu sorular ve grup değerlendirme formu doldurularak yapılabilir.

GTS4.2.

Öğrencilerden Türk kilimlerinde bulunan motif ve renkleri anlamlandırmaları, bu motif ve renklerin taşıdığı özel mesajları belirlemeleri, mesajlar arasındaki ilişkileri tespit edebilmeleri için Türk kilimleri hakkında bilgi edinmeleri istenir.

Öğrencilere Bayat kilimlerinden oluşan görselleri incelemeleri söylenir. Öğrencilerden görsellerini inceledikleri kilimlerde bulunan motif ve renkler arasındaki görsel mesajı anlamlandırmaları, görsel mesajları algılamaları, sanatsal olguların öznel mesajlarını belirlemeleri, nesnel ve öznel mesajlar arasındaki ilişkileri tespit etmeleri istenir. Bunun için "Sanat eserini inceleme becerisi" basamakları kullanılarak sınıf içi etkinlik çalışması yapılır.

Bu sayede motif, desen, renk gibi temel özellikleri belirlemeleri, temel kavramlarını tanımlamaları, kilimlerdeki görsel mesajı algılamaları ve anlamlandırmaları sağlanır **(E3.6, OB4)**. Örnek görseller üzerinden öğrencilerden halı ve kilimlerin benzer ve farklı yönlerini listelemeleri istenir. Kilim sanatı ile ilgili sorular sormaları, soru sorma ve cevaplama esnasında arkadaşlarına karşı saygılı ve açık fikirli olmaları istenir **(D14.3, E3.5, SBAB2.1)**. Konu ile ilgili ölçme ve değerlendirmeler açık uçlu sorular ve grup değerlendirme formu doldurularak yapılabilir.

GTS4.3.

Öğrencilerin kumaş, kaftan, atlas, kutnu, seraser, aba ve çuha kelimelerinin anlamlarını bulmaları için sözlük çalışması yapmaları sağlanır. Türk kumaş sanatının gelişimi kurganlardan çıkarılan örnekler, minyatürler, müzelerde bulunan örnekler üzerinden açıklamaları sağlanır. Öğrencilerden Türkistan Bölgesi (Hun, Göktürk, Uygur), Büyük Selçuklular, Türkiye Selçukluları ve Osmanlılar Dönemi'ne ait Türk kumaş sanatı örneklerindeki motif, renk, malzeme ve estetik unsurlar arasındaki ilişkileri verilen örnek görseller üzerinden belirlemeleri istenir. Öğrencilerden görsel inceleme çalışmalarında sorumluluk almaları ve etkin katılım sağlamaları, fikirlerini açıkça ifade etmeleri, zamanı etkin kullanmaları istenir **(D16.3, SBAB5.2, E2.2, E3.5)** Çalışmalar sırasında iş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir **(SDB2.2)**. Öğrenmeler çalışma yaprağı, açık sorular ile değerlendirilebilir.

GTS4.4.

Öğrencilerden günümüzde devam eden Maraş, Bursa, Denizli (Buldan), Amasya (Merzifon) ve Sivas (Gürün) yöresel kumaş sanatı örneklerini araştırmaları istenir. Öğrencilerden konuyu araştırmaları için beş ayrı grup oluşturmaları ve her gruptan bir yöreyi araştırmaları istenir. Öğrencilerden Maraş, Bursa, Denizli (Buldan), Amasya (Merzifon) ve Sivas (Gürün) dokumalarının tarihçesini, günümüzdeki durumunu örneklerle açıklamaları istenir. Her gruptan görev dağılımı yapmaları, çalışmalarda sorumluluk almaları ve etkin katılım sağlamaları, fikirlerini açıkça ifade etmeleri, zamanı etkin kullanmaları istenir (**D16.3, SBAB5.2, E2.2, E3.5**) İş birlikli öğrenme yöntemi kullanılabilir (**SDB2.2**). Öğrencilerden grup içinde görev dağılımı yapmaları, çalışmalarda sorumluluk almaları ve etkin katılım sağlamaları, fikirlerini açıkça ifade etmeleri, zamanı etkin kullanmaları istenir (**D16.3, SBAB5.2, E2.2, E3.5**) Öğrencilere çalışmalarında zamanı dikkatli kullanmaları gerektiği söylenir (**D3.2**). Öğrencilerin araştırma sonucunda yöresel kumaş dokumalarının ait olduğu yöreye ekonomik, turistik ve tanıtım açısından katkılarını listelemeleri istenebilir (**E3.6, OB4**).

Araştırma yapılan örnekler ile ilgili çalışmaları inceleyerek bilginin üretim sürecinde kullanılan "konu veya sorun belirleme, kaynaklardan bilgi toplama, kaynağı inceleme, kaynağı sorgulama, kaynağı yorumlama" aşamalarını belirlemeleri ve grupların araştırma sonuçlarını raporlaştırarak etkileşimli tahtada sunmaları istenir (**SBAB2.4, OB1, OB2**). Sunumu yapılan görsellerin estetik anlayışı, desen ve motif açısından yorumlamaları istenir (**KB2.14**). Öğrencilerden yöresel kumaş dokumalarının tanıtımı, ürünlerin çeşitlendirilmesi, pazarlanması ve üretimin devam ettirilmesi için yapılması gerekenler ile ilgili fikirler sunmaları, sorular sormaları, soru sorma ve cevaplama esnasında arkadaşlarına karşı saygılı olmaları istenir (**SBAB5.3, KB2.10, D11.3, D14.3, SBAB2.1**). Konu ile ilgili değerlendirmeler açık uçlu sorular ile yapılabilir.

Bu temada performans görevi olarak Gördes halıları verilebilir. Öğrencilerden halıları renk, desen, motif ve estetik açıdan araştırmaları, araştırmalarını görsellerle destekleyerek sunmaları istenebilir. Performans görevi, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Bu temada alternatif performans görevi olarak Osmanlılar Dönemi'nin önemli minyatürlü yazmalarından "Hünernâme" de bulunan kıyafetleri renk, desen, motif ve estetik açıdan incelemeleri ve yorumlamaları amacıyla görsel araştırma verilebilir (**D7.3, KB2.14, OB4**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden halı ve kilimlerin renklendirilmesinde kullanılan kök boyaların yapılışı ile ilgili araştırma yapmaları ve kısa belgesel izlemeleri istenebilir. Ayrıca kök boyaların halı ve kilimlerde kullanılmasının sonuçları ile ilgili kısa bir metin yazmaları istenebilir. Öğrencilerden Ömer Seyfettin'in "Pembe İncili Kaftan" adlı hikâyesini okumaları istenebilir. Okuduktan sonra hikâye ile ilgili görüş, düşünce ve eleştirilerini yazmaları ve sunmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden geleneksel Türk halı, kilim ve dokuma sanatı görsellerinden oluşan görsel sunu hazırlamaları ve sunmaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

MODÜLLER

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
ÇİNİ SANATI MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliği ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış olmakla birlikte sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimi ile öğrencilerin maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, şimdi ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde Geleneksel Türk Sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin aktif olarak bilgiye ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği sağlamaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü'nün çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerisiyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal beceriler, değerler, okuryazarlık becerileri, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu bileşenlerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü'yle öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları,
2. Geleneksel sanatların gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları,
3. Yaşadıkları coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları ve bu mirasın korunmasına yönelik bilinç geliştirmeleri,
4. Çini sanatının tarihini, yöntem ve tekniklerini kavramaları,
5. Sanat ve kültür etkileşimi üzerinden ulus bilincine dair bilgi beceri ve tutum kazanmaları,
6. Çini sanatının ekonomik gelişmeye ve kültür ekonomisine katkılarını sorgulamaları,
7. Kültürel faaliyetlerin sosyolojik ve ekonomik yönlerinin yerel, bölgesel ve küresel ölçekteki etkilerini sorgulamaları,
8. Vatan bilinci ve millî kimlik oluşturmada sanatsal ve kültürel bilgi, bakış ve becerilerin rolünü özümsemeleri,
9. Sanatsal yetkinliklerini geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimsemeleri,
10. Millî ve manevi değerleri hayat tarzına dönüştürmeleri,
11. Üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan bireyler olmaları,
12. Çini sanatına özgü alanlarda temel düzeyde beceri ve yetkinlik kazanmaları,
13. Sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir kültür edinmeleri,
14. İlgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazırlanmaları,
15. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanması ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN GENEL ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler şu şekildedir:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitapları ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde disiplinler arası ilişkiler ve beceriler arası ilişkilerin kullanılması sağlanmalı ve uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeyleri ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir; ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçlarında kullanılacak dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu beceri ve değerlere de yer verilebilir.
- Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgelik gibi kavramları öğrenme ortamının dışında gündelik yaşamla da ilişkilendirebileceği yetkinliğe ulaşmaları sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duygu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden, insanın fizyolojik yapısını; ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade eder ve bu bağlamda öğrencinin değerler ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesi, estetik anlayışını ve tasarım becerilerini geliştirmesini ilerletmesi ve bunları yaşamındaki tüm tasarım gerektiren süreçlere yansıtması hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgi ve beceri düzeyleri, öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler karşılıklı geri bildirimde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimler ile kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yetenekleri ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve

becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek örneklerle dair araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.

- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarını, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik gibi derslerle ilişkiler kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi ve iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersi çini sanatı modülü ders kitabı, Geleneksel Türk Sanatları Çini Dersi Öğretim Programı doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme uygulamaları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara uygun içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip ve sorumlu vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak güzel sanatların toplumların gelişimindeki yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlük ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmesini, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak amacıyla sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalara yönelik program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar da önerilmiştir.
- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı*; "1. Çini Sanatına Genel Bakış ve Çini Sanatının Tarihsel Gelişimi, 2. Çini Çamuru Biçimlendirme Teknikleri, 3. Çini Desen Tasarımı ve Uygulama Aktarımı, 4. Çini Tasarımını Boyama ve Sırlama" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü ile ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda sürece dayalı ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yer verilir. Buna göre tek amaç öğrencileri notla değerlendirmek değildir. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak tamamlamaları gereken eksiklikler konusunda hem öğretmene hem de öğrenciye dönüt vermeyi, ayrıca öğrencilerin süreç içerisindeki ilerlemelerini görmelerini sağlamaya yönelik ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri vurgulanmaktadır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek ve aynı zamanda öğretmen rehberliğinde, öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temanın en az bir öğrenme çıktısının, ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilmiş ve bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, tartışma, çalışma yaprağı, serbest çağrışım tekniği, hızlı tur tekniği, fikir kutusu, sözlük oluşturma, kavram haritası, zihin haritası, yansıtma metni, öğrenme günlüğü, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme soruları, akış diyagramı, portfolyo, gösteri (demonstrasyon), afiş gibi araçların yanı sıra proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olmaları gereken ön bilgi ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme sürecinde, öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilerek varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesine yönelik uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendikleri veya deneyimlediklerini yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde değer ve tutumlar, öğrenme çıktılarından bağımsız alanlar olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde örtük olarak ele alınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Üretim Yapma (SAB4), Sanatsal Tasarım Yapma (SAB5) bütünleşik becerileri kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünleşik becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabileceği gibi tek bir bütünleşik beceri olarak da kullanılabilir.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla değerlendirmeleri ve bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal yöntemlerle deneyimlemelidir. Ayrıca öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Öğretmenler, öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamındaki kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.

- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlamak ve onları bütüncül olarak yetiştirmek amacıyla yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri (demonstrasyon), soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilebilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli; böylece öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları teşvik edilmelidir. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgi ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda da hayatta başarılı olmasını beraberinde getirecektir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde onları iyi tanımalıdır.
- Öğrenme sürecinde okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli; öğrencinin orijinal çalışmaları görmesi sağlanmalı, bu sayede öğrencinin sanata ve sanat eserine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürlerle ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış amacını öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine imkân kılacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında; öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomik olma gibi kriterler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca kullanılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilmeyeceğinden, bu değer ve tutumlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde ve öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında alınacak konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Ayrıca konunun tema içeriğine uygun olması, projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmelerine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumların yanı sıra; okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları ve aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara aktarıldıkça pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu nedenle öğretim sürecinde, öğretmenlerin hem bu değerlere uygun yaşantılar oluşturmaya hem de öğrencilerde bu değerlerin kişilik özelliğine dönüşmesini sağlamaya özen göstermeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölümde, öğrencilerin bireysel dikkate alınarak esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinimsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.

- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek amacıyla öğretmene yönelik önerilerin yer aldığı kısımdır. Öğrenme hedeflerinin bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek için oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynak ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra, öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	YÜZDE ORANI (%)
1. ÇİNİ SANATINA GENEL BAKIŞ VE ÇİNİ SANATININ TARİHSEL GELİŞİMİ	2	6	8
2. ÇİNİ ÇAMURU BİÇİMLENDİRME TEKNİKLERİ	2	14	19
3. ÇİNİ DESEN TASARIMI VE UYGULAMA AKTARIMI	2	26	36
4. ÇİNİ TASARIMINI BOYAMA VE SİRLAMA	1	22	31
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	7	72	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

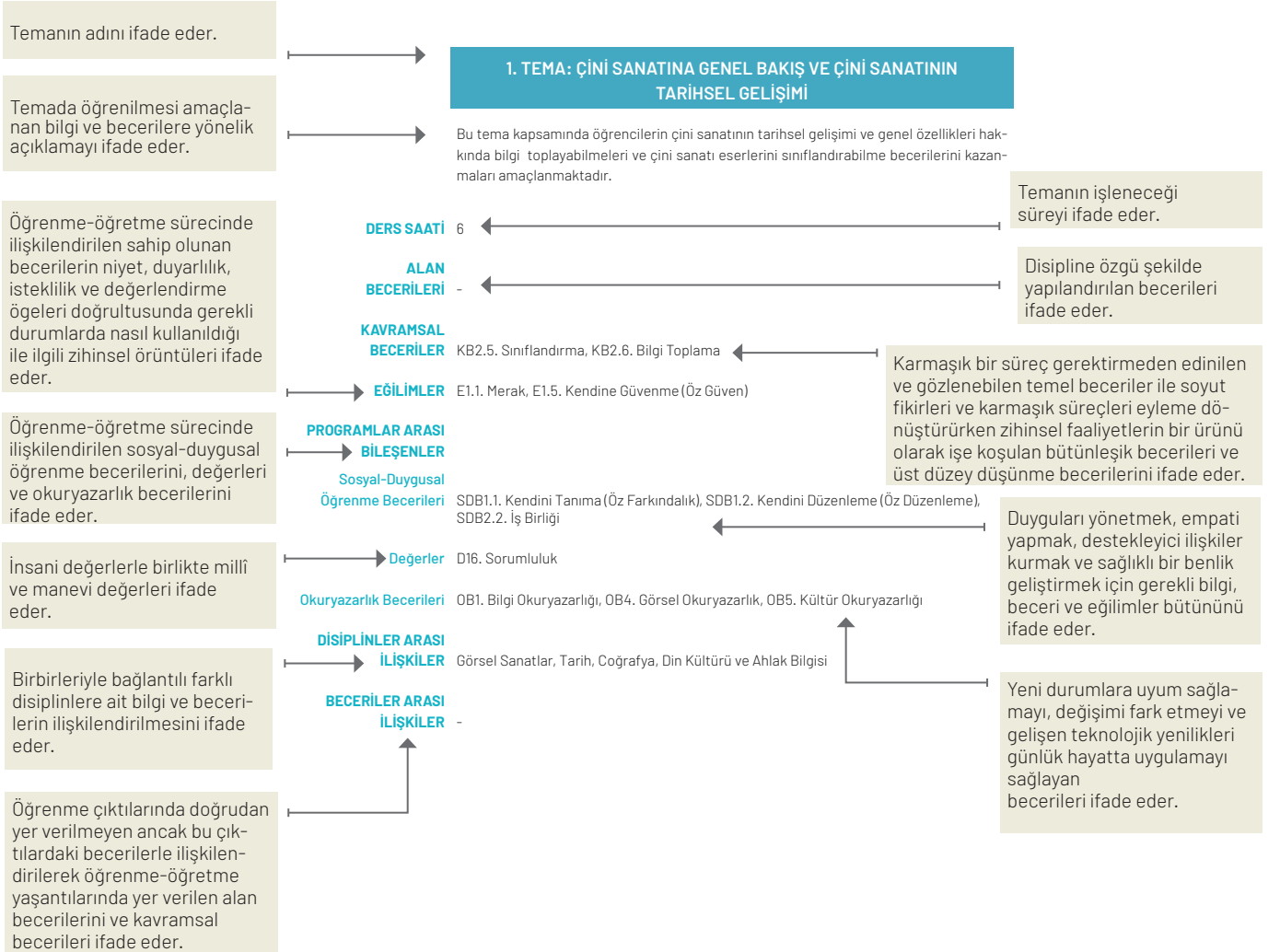
Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı doğrultusunda ders kitapları yazılırken aşağıdaki tabloda verilen bilgiler dikkate alınmalıdır.

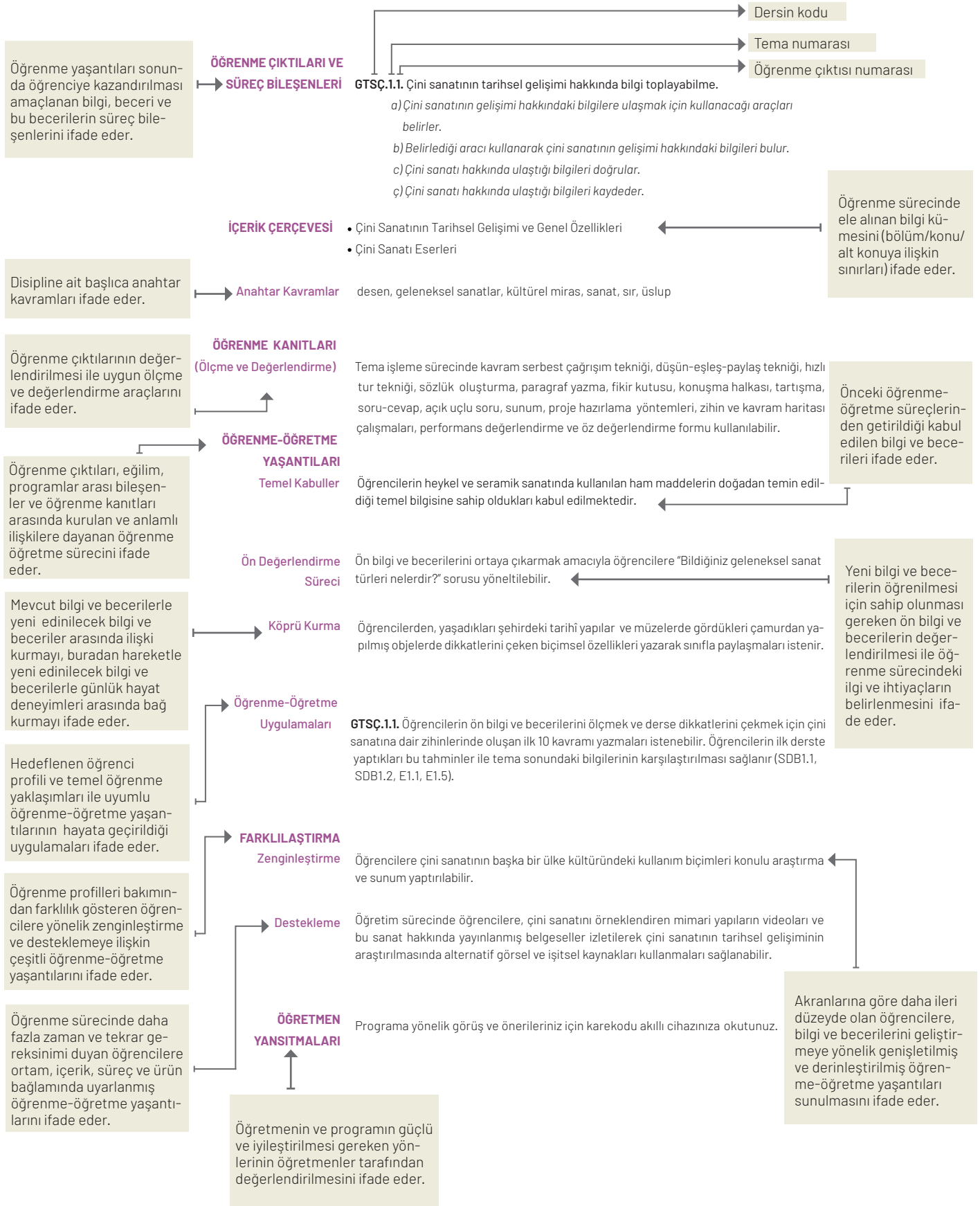
DERS KİTABI	FORMA SAYISI **	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Çini Sanatı Modülü Öğretim Programı* güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda dört tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ ÇİNİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: ÇİNİ SANATINA GENEL BAKIŞ VE ÇİNİ SANATININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu tema kapsamında öğrencilerin çini sanatının tarihsel gelişimi ve genel özellikleri hakkında bilgi edinmeleri ve çini sanatı eserlerini sınıflandırabilme becerisi kazanmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven)

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Tarih, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSC.1.1. Çini sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- a) Çini sanatının gelişimi hakkındaki bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği aracı kullanarak çini sanatının gelişimi hakkındaki bilgileri bulur.
- c) Çini sanatı hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Çini sanatı hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

GTSC.1.2. Çini sanatı eserlerini sınıflandırabilme

- a) Çini sanatı eserini sınıflandırabilmek için gerekli ölçütleri belirler.
- b) Çini sanatı eserlerini belirlediği ölçütlere göre ayırır.
- c) Çini sanatı eserlerini belirlediği ölçütlere göre tasnif eder.
- ç) Çini sanatı eserlerini etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çini Sanatı Eserleri

Çini Sanatının Tarihsel Gelişimi ve Genel Özellikleri

Anahtar Kavramlar

desen, geleneksel sanatlar, kültürel miras, sanat, sır, üslup

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Tema işleme sürecinde serbest çağrışım tekniği, düşün-eşleş-paylaş tekniği, hızlı tur tekniği, sözlük oluşturma, paragraf yazma, fikir kutusu, konuşma halkası, tartışma, soru-cevap, açık uçlu soru, sunum, proje, zihin ve kavram haritası çalışmaları, performans değerlendirme ve öz değerlendirme formu kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencileri gruplara ayırarak öğrencilerden çini sanatının tarihsel sürecini anlatan bir bilgi görseli hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan bilgi görselleri; bilgi toplama, bilgileri düzenlenme, sunum oluşturma ve sunum yapma ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, kontrol listesi, ürün ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME

YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Orta Asya'da başlayıp günümüze kadar devam eden geleneksel sanat türleri ve sanat tarihi hakkında temel bilgilere, tarih ve coğrafya bilgisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ön bilgi ve becerilerini ortaya çıkarmak amacıyla öğrencilere "Bildiğiniz geleneksel sanat türleri nelerdir?" sorusu yöneltilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin gündelik hayatında, müzelerde veya görsellerde gördükleri çini tasarımlarından yola çıkarak bu tasarımların mobilya, mutfak, tekstil gibi farklı alanlarda kullanımına dair önerilerde bulunmaları sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME

UYGULAMALARI

GTSC.1.1.

Öğrencilerden ön bilgi ve becerilerini ölçmek ve derse dikkatlerini çekmek için çini sanatına dair zihinlerinde oluşan ilk 10 kavramı yazmaları istenebilir. Öğrencilerin ilk derste yaptıkları bu tahminler ile tema sonundaki bilgilerini karşılaştırmaları sağlanır (**SDB1.1, SDB1.2, E1.1, E1.5**).

Hızlı tur tekniği ile öğrencilerin kendi yaşantılarından yola çıkarak çini sanatının ne olduğunu bulmaları ve çini sanatının gelişimine dair araştırmada kullanılabilecek araçları belirlemeleleri sağlanır (**OB5, OB1**).

Öğrenciler gruplara ayrılarak belirledikleri araştırma aracı ile çini sanatının gelişimi hakkındaki bilgi toplar. Grupların bu bilgileri kullanarak afiş ve pano hazırlayıp sınıfta sunmaları sağlanabilir. Sunum sırasında diğer grupların kendi araştırma sonuçları ile sunulan bilgileri karşılaştırıp doğrulamaları sağlanır. Öğrencilerden çini sanatıyla ilgili öğrendikleri kavramları içeren beş cümlelik bir paragraf yazmaları istenir **(SDB1.2, OB5, OB1, E1.1, E1.5).**

Öğrencilerin ilk temadan başlayarak ders ve uygulama süreçlerinde kullanabilecekleri bir sözlük oluşturmaları ve edindikleri bilgileri kaydetmeleri sağlanır **(SDB1.2, OB5, D16.3).**

GTŞÇ.1.2.

Öğrenciler eşit sayıda gruplara ayrılır. Öğretmen düşün, eşleş, paylaş tekniğini kullanarak sınıfa getirdiği çini sanatı eserlerinin fotoğraflarının önce bireysel, ardından grup hâlinde incelenmesini sağlar. Dönem, teknik, üslup gibi ölçütler belirlenir. Belirlenen ölçütlerin bir afiş çalışması ile sınıfta paylaşılması sağlanır **(SDB1.1, SDB1.2, SDB2.2, OB4, OB5).**

Öğrenciler, sınıfa getirilen eser fotoğraflarını belirledikleri ölçütlere göre ayırıştırır. Öğrencilere bir kart oyunu olan "Siz olsaydınız ne yapardınız?" oyunu ile ayırıştırılmış örnekler üzerinden çini sanatının sürdürülebilirliği ve güncel tasarımlarla buluşma imkânlarının kültür dünyamıza sağlayacağı katkılar hakkında sorular sorularak her grubun özgün cevaplar hazırlamaları ve bu cevapların sınıfta paylaşmaları teşvik edilebilir. Öğrencilerin çini sanatı eserlerini belirledikleri ölçütlere uygun bir pano hazırlayarak sınıfa getirilen eser örneklerini pano üzerinde tasnif etmesi sağlanır **(SDB1.2, SDB2.2, OB4, OB5).**

Öğrencilerden tasnifi yapılan çini sanatı eserlerini panoda etiketleyerek tartışma sonuçları ile beraber portfolyo dosyasında saklamaları istenebilir. Hazırlanan bilgi görselleri; bilgi toplama, bilgileri düzenlenme, sunum oluşturma ve sunum yapma ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, kontrol listesi, ürün ve grup değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden çini sanatının başka bir ülkenin kültüründeki biçimlerini araştırıp sunum yapmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilere çini sanatını örneklendiren mimari yapıların videoları ve bu sanat hakkında yayınlanmış belgeseller izletilerek, bu sanatın tarihsel gelişimini araştırırken alternatif görsel ve işitsel kaynakları kullanmaları sağlanabilir.

ÖĞRETMEN

YANSITMALAR

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: ÇİNİ ÇAMURU BİÇİMLENDİRME TEKNİKLERİ

Bu temada öğrencilerin ilgili araç gereç ve teknikleri kullanarak çini çamuru ile çini objelerini biçimlendirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

**ALAN
BECERİLERİ** SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

Değerler D7. Estetik, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Coğrafya, Kimya

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTŞÇ.2.1. Çini objesinin sanatsal tasarım taslağını oluşturabilme

- a) Çini objesinin sanatsal tasarımıyla ilgili model olarak kullanacağı formu inceler.
- b) Çini objesinin sanatsal tasarımıyla ilgili model olarak kullanacağı forma yönelik fikir geliştirir.
- c) Çini objesinin sanatsal tasarımıyla ilgili model olarak kullanacağı forma yönelik eskiz yapar.

GTŞÇ.2.2. Çini objesi sanatsal tasarım ürünü oluşturabilme

- a) Çini objesi sanatsal tasarımına uygun teknikleri belirler.
- b) Çini objesi sanatsal tasarım tekniğine uygun araç gereci belirler.
- c) Çini objesi sanatsal tasarım üretim aşamalarını işleve göre sıralar.
- ç) Model alınan formu çini objesi sanatsal tasarımına dönüştürür.
- d) Çini objesi sanatsal tasarımın estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çini Çamuru ile Üç Boyutlu Biçimlendirme

Anahtar Kavramlar

biçim, çamur, desen, fırın, hacim, torna

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Tema işleme sürecinde eşleştirme kartları, akış diyagramı, kavram haritası, zihin haritası, tartışma, soru-cevap, açık uçlu soru, sunum, zihin ve kavram haritası çalışmaları, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri ve portfolyo dosyası kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden çini objelerinin eskizlerini yapmaları ve yaptıkları çalışmaları sunmaları istenir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, öz ve akran değerlendirme formlarıyla değerlendirir. Öğrencilerden bu çalışmalarını portfolyo dosyalarında saklamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin heykel ve seramik sanatında kullanılan ham maddelerin doğadan temin edildiği temel bilgisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere “Çamur kullanılarak üretilen nesneler nelerdir?” sorusu yöneltilebilir ve öğrencilerden verilen cevaplar içerisinde sanat eseri olanları örneklendirmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden evlerinde kullandıkları ya da yaşadıkları şehirdeki tarihî yapı ve müzelerde gördükleri çamurdan yapılmış objelerde dikkatlerini çeken biçimsel özellikleri yazarak veya çizerek sınıfla paylaşmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTŞÇ.2.1.

Öğrenciler tarihî yapıların iç mimari tasarımlarında ve gündelik hayatta kullanılan eşyaların biçimsel özelliklerine göre tasarlayacağı çini objenin formunu belirler (E1.5, OB5).

Öğrenciler gruplara ayrılır. Sınıfa getirilen çini fotoğrafları içerisinde her grubun seçtiği fotoğraftaki modellerin “nesi var?” tekniği ile incelemesi istenebilir (E1.1, OB4).

Öğrenciler, model aldığı formun eskizine dair özgün tasarım fikirleri geliştirir. Kolaj tekniğini kullanarak model aldıkları formun eskizlerini kesip, birleştirerek ya da birbirine ekleyerek farklı tasarım fikirleri geliştirir **(E1.1, E3.3, OB4, SDB1.2)**.

Çini çamurunu biçimlendirmeden önce öğrencilerin tasarım ilkelerine göre çini karo, tabak, vazo gibi çini objelerinin eskizlerini çizmeleri sağlanır **(E3.3, SDB1.1, D7.1)**.

GTSC.2.2.

Öğrencilerin çini çamurunu şekillendirirken atölye imkânlarına göre torna, elle biçimlendirme kalıp ya da baskı tekniklerinden hangisini kullanacaklarını iş sağlığı ve güvenliğine uygun şekilde belirlemeleri sağlanır **(E1.5, D16.1)**.

Öğrencilerden çini karo, tabak ve vazo gibi objeleri üç boyutlu biçimlendirmede kullanılan araç gerecin işlevlerini ve adlarını eşleştirme kartları ile belirlemeleri istenir. Sonrasında ise bu eşleştirmeleri, basılı ve dijital yayınlarda araştırma yaparak kontrol ederek kullanacakları araç gereci belirlemeleri sağlanır **(E1.5, OB1)**.

Öğrencilerden üç boyutlu çini objenin üretim aşamalarını akış diyagramı tekniğini kullanarak sıralamaları istenir. İş sağlığı ve güvenliğinin önemi üzerinde durularak çini atölyesinde uygulanabilecek kurallarla ilgili küçük grup tartışması yöntemiyle öğrencilerin tartışmalarına olanak tanınabilir **(SDB1.2, OB1, D16.1, E1.5)**.

Gösterip yaptırma tekniğiyle öğrencinin çini objesini şekillendirirken üretim aşamalarını uygulaması sağlanabilir **(E1.5, OB4, D16.1)**.

Öğrenciler İş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun davranarak kuruma bırakılan ürünün ön kurutma ve bisküvi fırınlama işlemlerini yaparak üç boyutlu tasarım ürününe dönüştürür **(D16.1)**.

Öğrencilerin fırınlanmış çini objesinin estetik ve işlevsel yeterliliğini (kırılma, bozulma, çatlama vb.) değerlendirmeleri, bunun yanı sıra tüm süreci öz değerlendirme formu ile değerlendirerek tamamlamaları sağlanır **(SDB1.2, OB4)**.

Performans görevi olarak öğrencilerden çini objelerinin eskizlerini yapmaları istenebilir. Öğrencilerin performans görevi olarak hazırladıkları çizimler; dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, öz ve akran değerlendirme formlarıyla değerlendirilir ve öğrencilerden bu çalışmalarını portfolyo dosyalarında saklamaları istenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerin çini sanatında kullanılan temel formlar dışında daha iç içe geçmiş formlar kullanarak çini obje üretmeleri sağlanabilir.

Destekleme

Öğretim sürecinde öğrencilerin hazır üretilmiş nesneleri kalıp olarak kullanarak ya da temel geometrik formlardan yola çıkarak birer çini obje tasarlamaları sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: ÇİNİ DESEN TASARIMI VE UYGULAMA AKTARIMI

Bu temada öğrencilerin çini desenlerini tasarlamaları ve bu desenleri ham çini üzerine aktarmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 26

**ALAN
BECERİLERİ** SAB4. Sanatsal Üretim Yapma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Kendine Güvenme, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

Değerler D7. Estetik, D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSC.3.1. Çini desenleri tasarlayabilme

- a) Geleneksel çini desenleri ile bitki formlarını ve geometrik şekilleri inceler.
- b) İncelediği formlar bağlamında oluşturduğu imgeleri ifade eder.

GTSC.3.2. Çini sanatı ürünü oluşturabilme

- a) Çini deseninin formuna uygun anlatım aracını ifade eder.
- b) Çini desenini çini bisküvi üzerine aktararak kompozisyona dönüştürür.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çini Desenlerini Tasarlama

Çini Desenlerini Ham Çini Üzerine Aktarma

Anahtar Kavramlar

biçim, desen, eskiz, kompozisyon, stilizasyon

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Tema işleme sürecinde tartışma, beyin fırtınası, gösteri (demonstrasyon), soru-cevap, açık uçlu soru, sunum, zihin ve kavram haritası çalışmaları, performans değerlendirme ve öz değerlendirme formu, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri ve potfolyo dosyası kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden tema boyunca öğrendikleri bilgileri yazacakları bir öğrenme günlüğü tutmaları istenebilir. Bu çalışma öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden bu çalışmayı potfolyo dosyalarında saklamaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin çini sanatında kullanılan temel desenlerin doğadaki bitkilerden stilize edildiği ve kompozisyonlarda matematik ile geometri biliminden yararlandığı temel bilgilerine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden doğada farklı bitkilere ait yaprakları veya parçaları toplayarak sınıfa getirmeleri istenebilir. Öğrencilerden bunlardan hangilerinin çini tasarımına uygun biçimlere sahip olduğunu küçük grup tartışması yöntemi ile tartışmaları istenebilir. Sonrasında gruplar tarafından seçilen yaprakların kâğıt üzerine stilize edilerek çizilmesi ve bu çizimlerin bir kompozisyon içerisinde bir araya getirilerek panoya asılması sağlanabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden gündelik kullanım nesneleri üzerindeki desenler ile doğada gördükleri bitkilerin biçimsel özelliklerini inceleyerek bu biçimlerden hangilerinin geleneksel desen tasarımlarına benzediğini tartışmaları istenebilir. Tartışma sürecinde grup üyelerinden gözlemledikleri formlarla geleneksel formların benzer yönlerini yazmaları ve sonrasında sınıfa sunmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTŞÇ.3.1.

Öğrenciler, geometrik şekilleri ve sınıfa getirilen bitkilerin formlarını çini sanatında kullanılan geleneksel desenlerle karşılaştırarak aralarındaki benzerlik ve farkları inceler **(D7.1)**.

Öğrencilerin geleneksel çini desenlerinden yola çıkarak ham çini üzerine uygulayacakları yaratıcı ve özgün desenleri eskiz kâğıtlarına çizerek bu eskizin bileşenlerini sözel olarak ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.1, E3.3)**.

Kompozisyon oluşturma sürecinde kullanılmak üzere öğrencilerin eskizlerini portfolyo dosyalarına eklemeleri istenebilir **(SDB1.2, E1.5)**.

GTŞÇ.3.2.

Beyin fırtınası yöntemi kullanılarak öğrencilerin çini sanatı desenlerinin biçim ve sembol özelliklerine göre nerelerde kullanıldığı ve bu alanların ne gibi özelliklere sahip olduğunu tartışmaları istenir. Sonrasında bu tartışma sonuçlarının eskiz defterine kaydedilmesi sağlanır. Süreç sonunda, eskiz tasarımına ve objenin kullanım alanına göre, çini deseninin formuna uygun anlatım aracı olan ham çini obje belirlenir **(OB5, OB4, E1.5)**.

Gösteri(demonstrasyon) tekniğiyle öğrencinin ham çini üzerine desen aktarma tekniğinin süreç aşamalarını gözlemleyerek eskiz defterine kaydetmesi sağlanır. Gözlemlerden edinilen bilgiler kullanılarak aktarmaya uygun teknik, öğrenciler tarafından belirlenir **(SDB1.2, OB4)**.

Gösterip yaptırma tekniğiyle öğrencilerin çini desen eskizlerini çini bisküvisi üzerine aktararak bir kompozisyona dönüştürmeleri sağlanır. Bu süreçte öğrenciler, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun davranmaya teşvik edilir **(D13.4, D16.1)**.

Öğrencilerden performans görevi olarak tema boyunca öğrendiklerini yazacakları bir öğrenme günlüğü tutmaları istenebilir.

Öğrenciler aşağıdaki soruların cevaplarını düşünerek günlük tutabilir:

- Neleri yeni öğrendim?
- Öğrendiklerimi başka yer veya durumlarda nasıl kullanabilirim?
- Öğrendiklerimden yola çıkarak neleri merak ettim?
- Öğrendiklerim içinde benim için en önemli olan hangisidir?
- Öğrendiklerim arasında hangi aşamaları anlamakta zorlandım?
- Öğrendiklerimden en çok hangi aşamada/aşamalarda keyif aldım?

Bu çalışma öz ve akran değerlendirme formları ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden çalışmayı portfolyo dosyalarında saklamaları istenebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler çini sanatında kullanılan temel kompozisyonların dışında desen yoğunluğu daha fazla olan yapılar içeren kompozisyonlar oluşturabilir. Ayrıca çini kompozisyonları dijital çizim araçlarıyla çeşitlendirilebilir.

Destekleme Öğrencilerin öğretim sürecinde bitki yapraklarını kalıp olarak kullanarak ya da temel geometrik şekillerden yola çıkarak kendi kompozisyonlarını tasarlamaları sağlanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: ÇİNİ TASARIMINI BOYAMA VE SIRLAMA

Bu temada öğrencilerin çini objeyi sırlamaları ve fırınlamaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma (SAB5.2. Sanatsal Tasarım Ürünü Oluşturma)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.3. Yaratıcılık

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)

Değerler D7. Estetik, D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Kimya

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- GTSÇ. 4.1. Desen aktarımları tamamlanmış ham çiniden sanatsal tasarım ürünü oluşturabilme
- a) Çini sanatı sanatsal tasarımına uygun yöntemleri belirler.
 - b) Çini sanatı sanatsal tasarım yöntemine uygun araçları belirler.
 - c) Çini sanatı sanatsal tasarım üretim aşamalarını konuya ve işleve göre sıralar.
 - ç) Konuyu çini sanatı sanatsal tasarımına dönüştürür.
 - d) Çini sanatı sanatsal tasarımının estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çini Objeyi Sırlama ve Fırınlama

Anahtar Kavramlar

desen, fırın, pişirim, sır, sır altı boyama, tahrir

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Tema işleme sürecinde tartışma, soru-cevap, açık uçlu soru, 5N1K, paragraf yazma, sunum, zihin ve kavram haritası çalışmaları; performans değerlendirme ve öz değerlendirme formu, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri ve portfolyo dosyası kullanılabilir. Öğrencilerden performans görevi olarak çini sanatına ait bir eser oluşturulurken izlenen aşamaları ortaya koyan bir sanat veya bülten panosu hazırlamaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin sır ve boyama konusunda temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin temel kabullere sahip olma düzeyleri aşağıdaki rehber sorular aracılığıyla yoklanabilir:

- Çamur kullanılarak üretilen nesneler nelerdir ve bu nesnelerin yüzey özellikleri nasıldır?
- Parlak yüzeylere sahip nesnelerin kullanımındaki faydalar neler olabilir?

Köprü Kurma

Öğrencilerden gündelik hayatlarında kullandıkları çamurdan yapılmış nesnelerin yüzeylerini inceleyip dikkatlerini çeken özellikleri yazarak sınıfla paylaşımları istenebilir. Ayrıca çini tasarımlarının kullanılabileceği farklı sanat ve tasarım alanlarına dair önerilerde bulunmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları GTŞÇ.4.1.

Öğrencilerin görüş geliştirme tekniğini kullanarak ham çini obje üzerine aktarılmış kompozisyonu boyama ve sırlamada kullanabilecekleri yöntem ve tekniklere dair görüşlerini yazmaları sağlanır **(SDB1.1)**.

Öğretmen, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun şekilde gösteri (demonstrasyon) tekniği ile boyama ve sırlama tekniklerini uygularken öğrencilerden gözlemlmelerini ve bu gözlemlerini yazmalarını ister. Sonraki süreçte öğrenciler, geliştirdikleri görüşlerle gözlemlerini karşılaştırıp ham çini objeyi boyama ve sırlama tekniklerini belirlerler **(SDB1.2, D16.1, D13.4)**.

Öğretmen, öğrencilerin dikkatlerini çekmek ve öğrencilerde merak uyandırmak amacıyla 5N1K (ne, nasıl, neden, nerede, ne zaman ve kim) tekniği ile ham çini objenin boyanması ve sırlanması için uygun araç gereci belirlemelerini sağlar **(SDB1.2, E1.1, D16.1)**.

Öğrencilerin gözlemlerinden yararlanarak ham çini obje üzerine aktarılmış kompozisyonu boyamaları ve objenin sırlama aşamalarını akış diyagramı tekniğiyle sıralamaları sağlanabilir **(SDB1.2)**.

Gösterip yaptırma tekniği ile öğrencilerin ham çini objeyi sır altı boyaları ile renklendirme ve sırlama üretim aşamalarını iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun şekilde uygulamaları istenir. Öğrenciler, sırlanmış objeyi iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun şekilde fırınlayarak çini sanatı tasarımına dönüştürür **(SDB1.2, E1.5, E3.3, D13.4, D16.1, D7.1)**.

Öğrencilerin sırlanıp fırınlanmış çini objenin estetik ve işlevsel yeterliliğini öz değerlendirme formu, kontrol listeleri ve süreç dosyasıyla değerlendirmeleri sağlanır **(OB5, OB4, D7.1)**.

Öğrencilerden performans görevi olarak çini sanatına ait bir eserin yapım aşamalarını ortaya koyan sanat veya bülten panosu hazırlamaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerin sırlama tekniğinin kullanıldığı diğer sanatlar ile çini sanatında kullanılan sırlama tekniğinin benzer veya farklı yönlerini 5N1K tekniğini kullanarak araştırmaları ve bu araştırma sonuçlarını sınıfta paylaşımları sağlanabilir.
- Destekleme** Öğrencilerin öğretim sürecinde biçimsel kural olmaksızın serbest çağrışımla ham çini objenin üzerini sır altı boyalarla boyayıp sırlamaları sağlanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ

GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
HALI, KİLİM VE GELENEKSEL
KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ

ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı; Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliği ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış olmakla birlikte sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimi ayrıca öğrencilerin maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflemiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değeri sürdürmesi ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, şimdi ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı ile öğrencilerin, gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri; bilgiye aktif olarak ulaşmaları bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği yapmaları ve yeteneklerini keşfetmeleri hedeflenmektedir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerisiyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşabilmesi için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal beceriler, değerler, okuryazarlık becerileri, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu bileşenlerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Programı'yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk Sanatlarını tanımaları ve gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları ve bu mirası korumaları,
3. Geleneksel Türk sanatlarında dokumacılığın yeri, önemi ve geleneksel dokuma çeşitleri hakkında bilgi sahibi olmaları,
4. Geleneksel doğal boyamacılığın gelişim sürecini gözlemleyebilmeleri, Geleneksel dokumacılıkta dönemler arası farkları karşılaştırmaları,
5. Geleneksel halı ve kilimlerde yer alan motif ve desen kompozisyonlarının kökeni ve tarihi seyri içinde gelişimi hakkında bilgi sahibi olmaları,
6. Geleneksel halı ve kilim dokuma tekniklerini kullanarak sanatsal tasarım ürünü oluşturmaları,
7. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri, sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her biri, öğrenme çıktılarında karşılık bulmaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde ele alınmalıdır.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN GENEL ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler şu şekildedir:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitapları ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmeyi destekleyen, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeyini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılım sağladığı, düşüncelerini özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler, içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken; eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmemelidir. Ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçlarında kullanılacak dereceli puanlama anahtarlarında bu beceri bu beceri ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgeliği gibi kavramları yalnızca öğrenme ortamında değil, gündelik yaşamla da ilişkilendirebileceği yetkinliğe ulaşması sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duygu yönünden olumlu gelişimlerini de amaçlamaktadır. Beden, insanın fizyolojik yapısını; ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade eder. Bu bağlamda, öğrencinin değerler ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesi, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılaması, düşüncelerini hayata geçirmesi ve üretimde estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Böylece öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesi, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtması hedeflenmektedir.
- Öğrencilerin ön bilgi ve beceri düzeyleri ile öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler karşılıklı geri bildirimde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimler ile kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yetenekleri ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, yakın veya uzak çevrede karşılaşılabilecek örneklerle dair araştırma görevleri verilmeli ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.

- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarına, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, geometri, matematik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi ve iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersi halı, kilim ve geleneksel kumaşlar modülü ders kitabı, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip, sorumlu vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen ve evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak toplumların gelişiminde güzel sanatların yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları ve geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütüncül ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar da önerilmiştir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Programı; "1. Geleneksel Dokumalar ve Geleneksel Dokumaların Tarihsel Gelişimi, 2. Geleneksel Dokumada Kullanılan Malzemeler ve Geleneksel Dokuma Çeşitleri, 3. Geleneksel Halı Dokumada Motifler, Desenler ve Geleneksel Halı Dokuma Uygulamaları, 4. Geleneksel Kilimlerde Motifler, Desenler ve Geleneksel Kilim Dokuma Uygulamaları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda söz konusu uygulamalar öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi amacıyla çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Modülü ile ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi motive eden, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyumlu olmasına özen gösterilmiştir.

- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler, tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında uygulanabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları da kullanabilirler.
- Programda her temada en az bir öğrenme çıktısının ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano ve sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına da yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilmiş ve bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı (rubrik), çalışma yaprağı, yapılandırılmış grid gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanılmıştır. Kavram haritası, zihin haritası, yansıtma metni gibi araçların yanı sıra performans görevi, proje ve sözlü yoklamalar kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgi ve beceriler belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilerek varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendikleri veya deneyimlediklerinin yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Öğrenme çıktıları kapsamında bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere nasıl kazandırılacağına açıklandığı bölüm yer almaktadır. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri; kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünleşik becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılardır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi (**SAB1**), Görsel Mesajı Okuma Becerisi (**SAB2**) ve Sanatsal Tasarım Yapma Becerisi (**SAB5**) kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünleşik becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabilmesi gibi tek bir bütünleşik beceri olarak da kullanılabilir.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları ve bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotlarla deneyimlemelidir. Ayrıca öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlmelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimini sağlamak ve onları bütüncül olarak yetiştirmek amacıyla yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlamalı; öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.

- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgi ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda hayatta başarılı olmasını sağlayacaktır. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşıntılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli; orijinal çalışmaların öğrenciler tarafından görülmesi sağlanarak, öğrencinin sanata ve sanat eserine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürlere ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler, uygun yer ve zamanda, bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşıntıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşıntılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde, ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; bunlar yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde ve öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına özen göstermeli; projenin yürütülmesi aşamasında ise öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşıntılar geçirmesine rehberlik etmeli ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumlar dışında, okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri de göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşıntı düzenekleri oluşturma yanısıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik hâline gelmesinin sağlanmasına dikkat etmeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ve ölçme-değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş ve konulara yönelik ek kaynak ve yönergeler yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. GELENEKSEL DOKUMALAR VE TARİHSEL GELİŞİMİ	3	6	8
2. GELENEKSEL DOKUMADA KULLANILAN MALZEMELER VE GELENEKSEL DOKUMA ÇEŞİTLERİ	3	6	8
3. GELENEKSEL HALI DOKUMADA MOTİFLER, DESENLER VE GELENEKSEL HALI DOKUMA UYGULAMALARI	3	28	39
4. GELENEKSEL KİLİMLERDE MOTİFLER, DESENLER VE GELENEKSEL KİLİM DOKUMA UYGULAMALARI	3	28	39
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	12	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

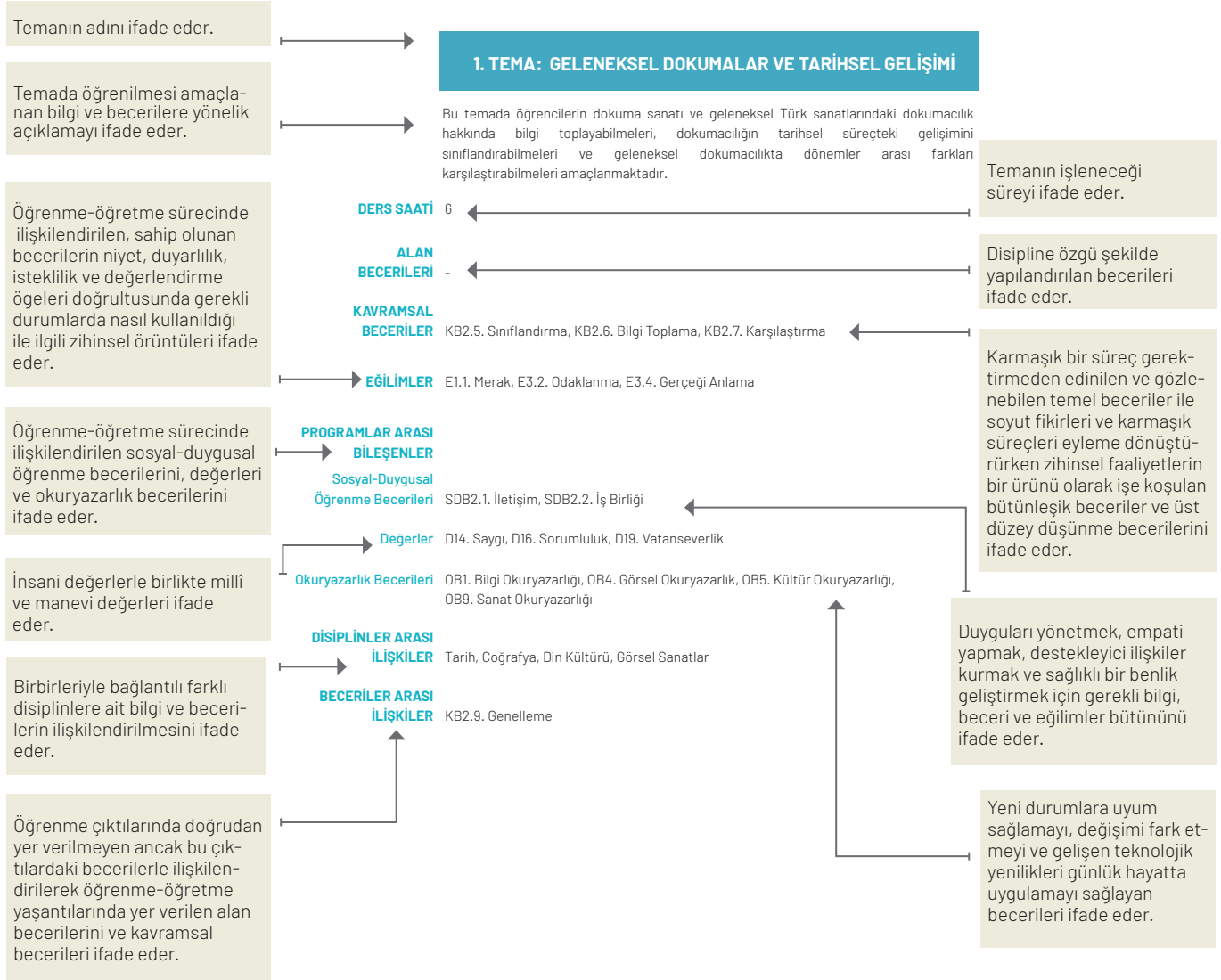
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

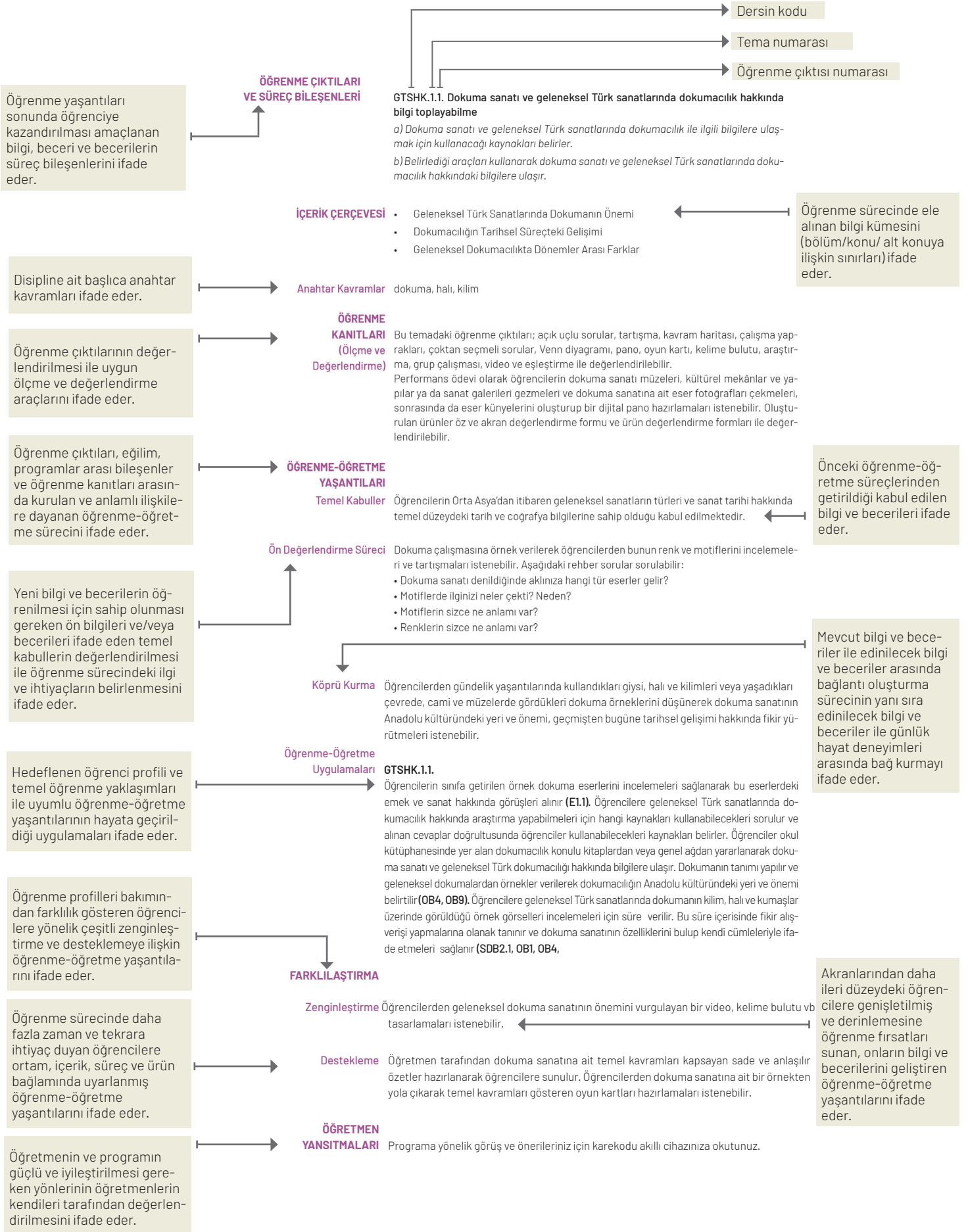
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ	8-10	19 X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Halı, Kilim ve Geleneksel Kumaşlar Sanatı Modülü Öğretim Programı*, güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda dört tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HALI, KİLİM VE GELENEKSEL KUMAŞLAR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: GELENEKSEL DOKUMALAR VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu temada öğrencilerin dokuma sanatı ve geleneksel Türk sanatlarındaki dokumacılık hakkında bilgi toplayabilmeleri, dokumacılığın tarihsel süreçteki gelişimini sınıflandırabilmeleri ve geleneksel dokumacılıkta dönemler arası farkları karşılaştırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Anlama

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Tarih, Coğrafya, Din Kültürü, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSHK.1.1. Dokuma sanatı ve geleneksel Türk sanatlarında dokumacılık hakkında bilgi toplayabilme

- a) Dokuma sanatı ve geleneksel Türk sanatlarında dokumacılık ile ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı kaynakları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak dokuma sanatı ve geleneksel Türk sanatlarında dokumacılık hakkındaki bilgilere ulaşır.
- c) Dokuma sanatı ve geleneksel Türk sanatlarında dokumacılık hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Dokuma sanatı ve geleneksel Türk sanatlarında dokumacılık hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

GTSHK.1.2. Dokumacılığın tarihsel süreçteki gelişimini sınıflandırabilme

- a) Dokumacılığın tarihsel süreçteki gelişimini sınıflandırmak için ölçüt belirler.
- b) Belirlediği ölçüte göre dokumacılığın tarihsel süreçteki gelişimini ayırıştırır.
- c) Belirlediği ölçüte göre dokumacılığın tarihsel süreçteki gelişimini tasnif eder.
- ç) Tasnif ettiği dokumacılığın tarihsel süreçteki gelişimini etiketler.

GTSHK.1.3. Geleneksel dokumacılıkta dönemler arası farkları karşılaştırabilme

- a) Orta Asya'dan günümüze dokumacılığın tarihî süreçteki gelişimi ve özelliklerini belirler.
- b) Dönemler arası dokuma sanatına ait özelliklerin benzerliklerini listeler.
- c) Dönemler arası dokuma sanatına ait özelliklerin farklılıklarını listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Geleneksel Türk Sanatlarında Dokumanın Önemi
- Dokumacılığın Tarihsel Süreçteki Gelişimi
- Geleneksel Dokumacılıkta Dönemler Arası Farklar

Anahtar Kavramlar dokuma, halı, kilim

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, tartışma, kavram haritası, çalışma yaprakları, çoktan seçmeli sorular, Venn diyagramı, pano, oyun kartı, kelime bulutu, araştırma, grup çalışması, video ve eşleştirme ile değerlendirilebilir.

Performans ödevi olarak öğrencilerin dokuma sanatıyla ilgili müzeleri, kültürel mekânları ve yapıları ya da sanat galerilerini gezmeleri ve dokuma sanatına ait eser fotoğrafları çekmeleri, sonrasında da eser künyelerini oluşturup bir dijital pano hazırlamaları istenebilir. Oluşturulan ürünler öz ve akran değerlendirme formu ve ürün değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Orta Asya'dan itibaren geleneksel sanatların türleri ve sanat tarihi hakkında temel düzeydeki tarih ve coğrafya bilgilerine sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Dokuma çalışmasına örnek verilerek öğrencilerden bunun renk ve motiflerini inceleme ve tartışmaları istenebilir. Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Dokuma sanatı denildiğinde aklınıza hangi tür eserler gelir?
- Motiflerde ilginizi neler çekti? Neden?
- Motiflerin sizce ne anlamı var?
- Renklerin sizce ne anlamı var?

Köprü Kurma Öğrencilerden gündelik yaşantılarında kullandıkları giysi, halı ve kilimleri veya yaşadıkları çevrede, cami ve müzelerde gördükleri dokuma örneklerini düşünerek dokuma sanatının Anadolu kültüründeki yeri ve önemi, geçmişten bugüne tarihsel gelişimi hakkında fikir yürütmeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSHK.1.1.

Öğrencilerin sınıfa getirilen örnek dokuma eserlerini incelemeleri sağlanarak bu eserlerdeki emek ve sanat hakkında görüşleri alınır **(E1.1)**. Öğrencilere geleneksel Türk sanatlarında dokumacılık hakkında araştırma yapabilmeleri için hangi kaynakları kullanabilecekleri sorulur ve alınan cevaplar doğrultusunda öğrenciler kullanabilecekleri kaynakları belirler. Öğrenciler okul kütüphanesinde yer alan dokumacılık konulu kitaplardan veya genel ağdan yararlanarak dokuma sanatı ve geleneksel Türk dokumacılığı hakkında bilgilere ulaşır. Dokumanın tanımı yapılır ve geleneksel dokumalardan örnekler verilerek dokumacılığın Anadolu kültüründeki yeri ve önemi belirtilir **(OB4, OB9)**. Öğrencilere geleneksel Türk sanatlarında dokumanın kilim, halı ve kumaşlar üzerinde görüldüğü örnek görselleri incelemeleri için süre verilir. Bu süre içerisinde fikir alışverişi yapmalarına olanak tanınır ve dokuma sanatının özelliklerini bulup kendi cümleleriyle ifade etmeleri sağlanır **(SDB2.1, OB1, OB4, D14.1)**. Geleneksel dokuma, örnek görseller üzerinden anlatılır. Ardından motif inceleme ve yorumlama etkinliğiyle öğrenciler öğretmen rehberliğinde dokuma sanatının Anadolu kültüründeki yeri ve geleneksel Türk sanatlarındaki önemini doğrular **(D19.3, OB5, OB9, E3.4, SDB2.1)**. Dokuma sanatı ve geleneksel Türk dokumacılığı hakkında edindikleri bilgilerle sınıf panosu oluşturmaları için öğrenciler arasında görev dağılımı yapılarak öğrencilerin bilgilerini kaydetmeleri sağlanır **(D16.3, D14.1, SDB2.2, E3.2)**.

GTSHK.1.2.

Dokumacılığın hangi ihtiyaçlar doğrultusunda başlamış olabileceği sorularak öğrencilerden fikir yürütmeleri istenir **(E1.1)**. Antik Çağ dokuma örnekleri yansıtılarak bunlar üzerine düşünmeleri ve fikir alışverişi yapmaları için süre tanınır. Örnekler gösterilerek dokumacılığın insanlık tarihi kadar eskiye dayandığı ve gelişim dönemleri olduğu aktarılır. Bu doğrultuda öğrenciler dokumanın tarihsel süreçteki gelişimi hakkında ölçüt olarak dokumacılık dönemlerini belirler. Gruplardan dönemlerin benzerlik ve farklılıklarını anlatan Venn diyagramı hazırlamaları istenir **(OB1, OB4, D14.1, SDB2.1)**. Antik Çağ'dan günümüze dokumacılığın gelişim dönemleri öğretmen tarafından açıklanarak öğrencilerin dokumanın gelişim dönemlerini bölümlere ayırmalarını sağlayacak sınıf içi grup etkinliği yapılır **(D14.1, OB1, OB4, SDB2.2)**. Öğrencilerin getirdikleri görsel örnekler üzerinden dokuma sanatının gelişim dönemlerini tasnif etmeleri sağlanır **(D16.3, E3.2, OB1)**. Öğrencilerin dokumacılığın tarihsel süreçteki tüm gelişim dönemlerini kavram haritası üzerinde kendi cümleleriyle etiketlemeleri ve genel bir yargıya varmaları sağlanır **(SDB2.1, OB4, E3.4)**.

GTSHK.1.3.

Geleneksel Türk dokumacılığına ait örnekler yansıtılır ve öğrencilerden tarih bilgilerinden yola çıkarak fikir yürütmeleri istenir **(E1.1)**. Öğrencilerin Orta Asya'dan günümüze dokuma sanatının tarihsel süreçteki gelişimini gösteren örnek dokuma görsellerini incelemeleri, tartışmaları ve kendi cümleleriyle ifade etmelerine olanak tanınır **(D19.1, OB4, OB5, SDB2.1)**. Geleneksel Türk dokuma örneklerinden faydalanılarak geleneksel dokumacılığın dönemleri açıklanır ve öğrencilere soru-cevap etkinliği yaptırılarak geleneksel Türk dokumacılığı dönemlerine ait özellikler belirlenir **(OB1, OB4, D14.1, SDB2.1)**.

Geleneksel dokumacılığa ait örnek görseller yansıtılır. Öğrencilerin bu görsellerin benzerlik ve farklılıklarını ifade etmeleri için grup etkinliği uygulanır (**SDB2.1, SDB2.2, OB4**). Etkinlik süresi içinde ilk grubun geleneksel Türk dokumacılığı dönemlerine ait benzerlikleri, ardından diğer grubun geleneksel Türk dokumacılığı dönemlerine ait farklılıkları ifade etmeleri sağlanır ve “Geleneksel Türk Dokumacılığında Dönemler Arasındaki Farklar” konulu pano hazırlamaları istenir (**E3.2, E3.4, D14.3, D19.1, SDB2.1, SDB2.2, KB2.9**). Performans ödevi olarak öğrencilerin dokuma sanatıyla ilgili müzeleri, kültürel mekânları ve yapıları ya da sanat galerilerini gezmeleri ve dokuma sanatına ait eser fotoğrafları çekmeleri, sonrasında da eser künyelerini oluşturup bir dijital pano hazırlamaları istenebilir. Oluşturulan ürünler öz ve akran değerlendirme formu ve ürün değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden geleneksel dokuma sanatının önemini vurgulayan bir video, kelime bulutu vb. tasarımları istenebilir.

Destekleme Öğretmen tarafından dokuma sanatına ait temel kavramları kapsayan sade ve anlaşılır özetler hazırlanarak öğrencilere sunulabilir. Öğrencilerden dokuma sanatına ait bir örnekten yola çıkarak temel kavramları gösteren oyun kartları hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: GELENEKSEL DOKUMADA KULLANILAN MALZEMELER VE GELENEKSEL DOKUMA ÇEŞİTLERİ

Bu temada öğrencilerin geleneksel doğal boyamacılığın gelişim sürecini sanatsal gözlemleyebilmeleri, geleneksel dokumalarda kullanılan malzeme çeşitlerini sınıflandırabilmele-ri ve geleneksel dokuma çeşitlerini karşılaştırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ**

SAB1. Sanatsal Algılama (SAB1.1. Sanatsal Gözlemleme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Tarih, Görsel Sanatlar, Coğrafya, Kimya

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSHK.2.1. Geleneksel doğal boyamacılığın gelişim sürecini sanatsal gözlemleyebilme
a) Geleneksel doğal boyamacılığın gelişim sürecini fark eder.
b) Geleneksel doğal boyamacılığın gelişim sürecini ifade eder.

GTSHK.2.2. Geleneksel dokumalarda kullanılan malzeme çeşitlerini sınıflandırılabilme
a) Geleneksel dokumalarda kullanılan malzeme çeşitlerini sınıflandırmak için ölçüt belirler.
b) Belirlediği ölçüte göre geleneksel dokumalarda kullanılan malzeme çeşitlerini ayırır.
c) Belirlediği ölçüte göre geleneksel dokumalarda kullanılan malzeme çeşitlerini tasnif eder.
ç) Tasnif ettiği geleneksel dokumalarda kullanılan malzeme çeşitlerini etiketler.

GTSHK.2.3. Geleneksel dokuma çeşitlerini karşılaştırabilme
a) Geleneksel dokuma çeşitlerinin kullanım alanlarını belirler.
b) Geleneksel dokuma çeşitlerinin kullanım alanlarının benzerliklerini listeler.
c) Geleneksel dokuma çeşitlerinin kullanım alanlarının farklılıklarını listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Geleneksel Doğal Boyamacılığın Gelişim Süreci
- Geleneksel Dokumalarda Kullanılan Malzemeler
- Geleneksel Dokuma Çeşitleri

Anahtar Kavramlar çözü, hav, kirkit, mordan, yüz

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; öğrenme duvarı, Venn şeması, açık uçlu sorular, çoktan seçmeli sorular, tartışma, kavram haritası, çalışma yaprakları, bilgi görselleri, düşün-eş-leş-paylaş, eşleştirme, araştırma, grup çalışması, video, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Performans ödevi olarak öğrencilerden tarsia yapbozu hazırlamaları istenebilir. Oluşturulan ürünler öz değerlendirme, akran değerlendirme ve ürün değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin iplik, motif ile renk bilgisine sahip oldukları ve Anadolu'nun farklı coğrafi özelliklerini bildikleri kabul edilmektedir. Halı, kilim ve kumaşın dokuma ile elde edildiğini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Dokuma türlerine örnek verilebilir. Öğrencilerden bunların renklerini ve dokularını inceleyip tartışmaları istenebilir. Aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Görmüş olduğunuz örneklerin dokularını tarif ediniz.
- Dokularda hangi farklılıklar ilginizi çekti?
- Anadolu'nun coğrafi özellikleri nelerdir?

Köprü Kurma Öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları dokumalardan bazıları sınıfa getirilebilir. Bu örneklerin dokuları, renkleri ve bulundukları yüzeylerin özellikleri hakkında tartışma etkinliği yapılarak dokumada kullanılan malzemelerin neler olabileceği, renklerin elde edilme süreci ve dokuma sanatının hangi alanlarda kullanıldığı konusunda fikir yürütmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSHK.2.1.

Sınıf ortamına farklı renklerde örnek iplikler getirilerek öğrencilerin bunları incelemeleri söylenir. Öğrencilerden bu ipliklerin renklerinin kendilerinde hangi estetik duyguları uyandırdığını ifade etmeleri istenir **(E1.1, D7.1)**. Öğrencilere “İncelemiş olduğunuz iplikler renklerini nasıl almış olabilir?”, “Anadolu coğrafyasında uygulanan boyama yöntemleri hakkındaki tahminleriniz nelerdir?” soruları yöneltilebilir. Geleneksel doğal boyaların binlerce yıl öncesine kadar uzanan köklü bir geçmişe sahip olduğu vurgulanır. Öğrencilere doğal boyaları incelerken bunların bitki, hayvan ve minerallerden elde edildiği bilgisi aktarılır. Yansıtılan görsellerle bu boyaların tarihî ve coğrafi yönlerini fark etmelerine yardımcı olacak şekilde öğrencilerin fikir alışverişine girmeleri sağlanır. Bu sayede öğretmen rehberliğinde öğrencilerin doğal boyaların oluşumunda tarihî ve coğrafi yönleri fark etmeleri sağlanır. Öğrenciler, Anadolu’da kullanılan boyaların oradaki zengin bitki örtüsünden yararlanarak elde edilen kök boyalarla uygulandığını yansıtılan görsellerle fark ettikten sonra kendi cümleleriyle ifade eder **(D19.1, D14.3, SDB2.1, OB5, OB4)**. Öğrenciler arasında görev dağılımı yapılarak belirlenen süre içerisinde geleneksel doğal boyamacılığın Anadolu kültüründeki yerini ve gelecek nesillere aktarılmasının önemini ifade edecekleri bir pano hazırlamaları istenir **(E2.2, E3.2, SDB2.1, D14.3, D19.3)**.

GTSHK.2.2.

Dokuma atölyelerinden örnekler yansıtılarak öğrencilere atölye ortamında nelerin dikkatlerini çektiği ve bu malzemelerden hangileriyle daha önce karşılaşmış oldukları sorularak fikir yürütmeleri sağlanır **(E1.1)**. Öğrenciler gördükleri malzemelerin ölçütünün neler olabileceği hakkındaki fikirlerini büyük grup tartışması tekniği ile belirlenen süre içerisinde paylaşır **(SDB2.1, OB4)**. Öğretmen rehberliğinde geleneksel dokumalarda kullanılan pamuk, yün, ipek, keten, bitkisel lifler gibi malzemelerin ölçütünün ham madde olduğunu ve bu ham maddelerin neler olabileceğini kendi cümleleriyle ifade eder **(OB1, SDB2.1)**. Sınıf ortamına pamuk örneği getirilerek öğrencilerin pamuk malzemesine dokunmaları ve pamuğu incelemelerine olanak verilir **(E1.1)**. Daha sonra pamuğun fiziksel, kimyasal ve mekanik özellikleri hakkında gözlemledikleri özellikleri kendi cümleleriyle ifade etmeleri söylenir **(SDB2.1)**. Bahsi geçen özellikler görseller üzerinden açıklanır. Ardından öğrenciler bu özellikleri ayırt ederek ve ifade eder **(OB1)**. Öğrencilerin sınıf ortamına getirilen farklı malzemeleri incelemeleri sağlanır. Pamuk örneğinden belirledikleri özellikleri düşünerek geleneksel dokumada kullanılan malzemelerin ham maddelerinin fiziksel, kimyasal ve mekanik özelliklerini kendi cümleleriyle ve fikir alışverişinde bulunarak tasnif ederler **(D14.1, OB1, SDB2.1)**. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde afiş hazırlayarak geleneksel dokumada kullanılan malzemeleri ham maddelerine göre etiketler **(OB9)**.

GTSHK.2.3.

Yansıtılan görseller üzerinden öğrencilere dokuma sanatını nerelerde gördükleri sorularak bu duruma gündelik hayatlarından örnekler vermeleri ve konu hakkındaki düşüncelerini vızıltı tekniği ile ifade etmeleri sağlanabilir **(OB4, E1.1)**. Okul kütüphanesinden ve genel ağdan yararlanarak geleneksel dokuma çeşitlerini defterlerine not almaları istenir. Öğrencilerin yansıtılan örnekler üzerinden kendi ifadeleriyle öğretmen rehberliğinde geleneksel dokuma çeşitlerini açıklamaları ve bu bilgiler doğrultusunda geleneksel dokuma çeşitlerinin kullanım alanlarını belirlemeleri sağlanır **(D14.1, D19.1, OB1)**. Öğrencilerden yansıtılan dokuma çeşitleri örnekleri üzerinden okul kütüphanesinden ve genel ağdan yararlanarak geleneksel dokuma çeşitlerinin kullanım alanlarının benzer yönlerini listelemeleri istenir. Öğretmen rehberliğinde bilgilerini doğrulayarak kendi cümleleriyle ifade etmelerine olanak tanınır **(SDB2.1, OB9, OB4)**. Sınıf ortamına getirilen kumaş, minimal halı ve minimal kilim dokumaları örneklerini öğrencilerin incelemelerine ve düşüncelerini belirtmelerine imkân verilir **(E3.2, E1.1)**. Öğrencilerden geleneksel dokuma çeşitlerinin kullanım alanlarını yansıtılan örnekler üzerinden öğretmen rehberliğinde listelemeleri istenir. Ardından geleneksel dokuma çeşitlerinin benzer özellikleri ve farklılıklarından yola çıkarak genel bir yargıya varmaları, geleneksel dokuma çeşitlerinin gelecek nesillere aktarılması ve sürdürülebilirliğinin önemini düşün-eşleş-paylaş tekniği ile ifade etmeleri beklenir **(KB2.9, D19.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerden geleneksel dokuma türlerini vurgulayan bir video hazırlamaları, kelime bulutu vb. tasarımları ve doğal boyamaya örnek çalışmalar yapmaları istenebilir.
- Destekleme** Öğrencilere geleneksel dokumada kullanılan malzeme çeşitlerini gösteren özetler sunulur ve öğrencilerden yakın çevrelerinde bulunan malzeme çeşitlerinden yola çıkarak tanım kartları hazırlamaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: GELENEKSEL HALI DOKUMADA MOTİFLER, DESENLER VE GELENEKSEL HALI DOKUMA UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin geleneksel halılarda görülen motif ve desen kompozisyonlarındaki görsel mesajı algılayabilmeleri, geleneksel halı dokuma uygulayacakları tasarımın taslağını oluşturabilmeleri ve geleneksel halı dokumada sanatsal tasarım ürünü oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 28

**ALAN
BECERİLERİ**

SAB2. Görsel Mesajı Okuma (SAB2.1. Görsel Mesajı Algılama), SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Coğrafya, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSHK.3.1. Geleneksel halılarda yer alan motif ve desen kompozisyonlarındaki görsel mesajı algılayabilme

- a) Geleneksel halılarda yer alan motif ve desen kompozisyonlarını fark eder.
- b) Motif ve desen kompozisyonlarının nesnel özelliklerini ifade eder.

GTSHK.3.2. Geleneksel halı dokumada sanatsal tasarım taslağını oluşturabilme

- a) Geleneksel halı dokuma sanatsal tasarımıyla ilgili temayı inceler.
- b) Geleneksel halı dokuma sanatsal tasarımıyla ilgili temaya yönelik fikir geliştirir.
- c) Geleneksel halı dokuma sanatsal tasarımıyla ilgili temaya yönelik eskiz yapar.

GTSHK.3.3. Geleneksel halı dokumada sanatsal tasarım ürünü oluşturabilme

- a) Geleneksel halı dokuma sanatsal tasarımına uygun tekniği ifade eder.
- b) Geleneksel halı dokuma sanatsal tasarım tekniğine uygun araçları ifade eder.
- c) Geleneksel halı dokuma sanatsal tasarımının üretim aşamalarını temaya ve işlevine göre sıralar.
- ç) Temayı geleneksel halı dokuma sanatsal tasarımına dönüştürür.
- d) Geleneksel halı dokuma sanatsal tasarımının estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Geleneksel Halı Dokumada Tasarım
- Geleneksel Halı Dokuma Uygulaması

Anahtar Kavramlar

elibesinde, hayat ağacı, koç boynuzu, mekik, su yolu

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; soru-cevap, açık uçlu sorular, sunum, zihin ve kavram haritaları, performans değerlendirme ve öz değerlendirme formu, derecelendirme ölçekleri kontrol listeleri, portfolyo dosyası ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden tema sürecinde yaptıkları çalışmaları fotoğraf/video ile kaydetmeleri ve süreci anlatan bir dijital sunum hazırlamaları istenebilir. Oluşturulan ürünler öz ve akran değerlendirme formu ve ürün değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin halı dokuma sanatında kullanılan motiflerin doğadaki canlılardan yola çıkılarak stilize edildiğini bildikleri kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin temel tasarım ilkelelerine bağlı olarak çizim yapabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Çeşitli halı dokuma örnekleri verilerek öğrencilerden bunların motiflerini incelemeleri ve bu kompozisyonların kendilerinde uyandırdığı hisleri tartışmaları istenebilir. Öğrencilerden sınıf ortamına getirilen minimal halı örneklerinden yola çıkarak halı dokuma teknikleri hakkında fikir yürütmeleri istenebilir. Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Görmüş olduğunuz halılar üzerindeki desen kompozisyonları hangi ihtiyaçlar doğrultusunda doğmuş olabilir?
- Halılarda görmüş olduğunuz motiflerin ilham kaynakları neler olabilir?

Köprü Kurma Öğrencilerin sınıf ortamına getirilen minimal halı dokuma örneklerini inceleyerek dokumadaki düğüm, desen ve kullanılan ipliklerin özellikleri hakkında büyük grup tartışması tekniği ile kullanılan malzemelerin neler olabileceği ve motiflerin anlamlandırılması üzerine tartışmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme GTSHK.3.1.

Uygulamaları Yansıtılan geleneksel halı motifleri üzerinden bu motiflerin oluşum sürecinde bir bölgenin coğrafi koşulları, bitki örtüsü gibi unsurların ne derece etkili olabileceği sorularak öğrencilerden fikir yürütmeleri istenir (**E1.1**). Öğrenciler, geleneksel halı dokuma çeşitlerine göre gruplara ayrılır. Öğrencilerin genel ağ ya da okul kütüphanesinden yararlanarak araştırma yapmaları, elde ettikleri bilgileri grup sözcüleri aracılığıyla sınıfla paylaşmaları ve bu sayede geleneksel halılarda görülen motifler ve desen kompozisyonlarını fark etmeleri sağlanır (**OB1, SDB2.2, D14.1**).

Belirlenen süre içerisinde grupların geleneksel halı motiflerinin nesnel özelliklerini incelemeleri ve belirlemeleri istenir. Öğrencilere “Görmüş olduğunuz motiflerin renkleri ve formları nelerdir?” ve “Görmüş olduğunuz motif ve desen kompozisyonlarının uyumunu tarif ediniz.” sorularını yöneltmek grup sözcüleri aracılığıyla birbirlerini sırayla dinleyecekleri bir ortamda bu motiflerin nesnel özelliklerini ifade etmeleri istenir (**OB4, SDB2.1, OB9**).

Grup sözcülerinin ifade ettikleri geleneksel halı motifleri ve desen kompozisyonlarının nesnel özellikleri doğrultusunda bu motiflerin anlamları olduğu vurgulanır. Öğrencilerin belirlenen süre içerisinde genel ağ ya da okul kütüphanesinden yararlanarak elde ettikleri bilgileri kullanarak grupça bir halı motifi belirlemeleri istenir. Seçtikleri grup yazmanlarının belirlenen bu motifi tahtaya çizmeleri ve motifin anlamını yazmaları sağlanır (**OB1, SDB2.2**). Ardından öğretmen rehberliğinde motiflerin ve desen kompozisyonlarının düz dokuma örneklerinde görülen birer sanat eseri olmasının yanı sıra sosyal tarih bakımından da belge niteliğinde olduğu vurgulanır. Öğrenciler, motif ve desen kompozisyonlarının taşıdıkları anlamların kendilerinde yarattığı duyguları ifade etmeye teşvik edilir (**OB5, D19.1, SDB1.1**).

GTSHK.3.2.

Öğrencilere yansıtılan geleneksel halı dokumalarını incelemeleri ve inceledikten sonra geleneksel halı dokuma uygulaması yapacakları söylenir. Öğrencilere gördükleri örneklerde estetik algılarına hitap eden geleneksel halı temalarının hangileri olduğu sorulur (**D7.1**). Uygulama yapacakları tasarımın eskizlerini oluşturmaları için detaylı inceleme yapmaları beklenir. Yapılan incelemeler doğrultusunda öğrencilerin imgelerinde meydana gelen geleneksel halı temalarına yönelik fikirlerini ifade etmeleri için süre tanınır (**E1.1**). Ardından ifade ettikleri geleneksel halı temalarının tasarım imgelerini, tasarım ilkeleri doğrultusunda çizimleri ve bu çizimleri halı dokuma uygulamasında kullanacağı iplik renklerini düşünerek renklendirmeleri istenir ve eskizler yapmaları sağlanır (**E3.2, D16.1**). Hazırladıkları sanatsal tasarım eskizlerini portfolyo dosyasında saklamaları istenir.

GTSHK.3.3.

Öğrencilerden akıllı tahta aracılığıyla yansıtılan geleneksel halı dokuma tezgâhlarını incelemeleri istenir. Öğrenciler, hazırlamış oldukları eskizlerin geleneksel halı dokuma tekniklerinden hangisine daha uygun olduğunu düşünme ve ifade etmeye teşvik edilir. Öğrencilerin taslağını oluşturdukları sanatsal tasarıma uygun olan dokuma tezgâhlarını öğretmen rehberliğinde belirlemelerine ve bu tezgâhların özellikleri doğrultusunda kullanacakları halı dokuma tekniğini ifade etmelerine imkân verilir (**SDB1.2, D16.3, KB3.1**).

Öğrenciler, geleneksel halı dokuma tekniklerinden kendi sanatsal tasarımlarına uygun tekniğin gerektirdiği araç gereci öğretmen rehberliğinde ifade eder. Belirlenen süre içerisinde öğrencilerin bu araç gereci temin etmelerine imkân verilir **(SDB1.2, D16.3, OB9)**.

Öğrencilerden geleneksel halı dokumanın üretim aşamalarına dair bilgi edinmeleri için sınıf ortamına getirilen kaynakları incelemeleri istenir. Öğrencilerin edindikleri bilgiler doğrultusunda öğretmen rehberliğinde soru-cevap tekniğiyle geleneksel halı dokuma üretim aşamalarını tema (kültürel, dinî, yöresel vb.) ve işlevine (kullanım amacı) göre sıralamaları beklenir **(SDB2.1, OB1, OB9)**.

Öğrencilerden genel ağdan yararlanarak ya da öğretmen rehberliğinde düğüm atma yöntemini izlemeleri ve uygulamaları beklenir. Öğrenciler, geleneksel halı dokuma tekniğini kullanarak temalarını kendilerine ait, özgün bir sanatsal tasarıma dönüştürür **(E3.2, E3.3, D12.2)**.

Öğrenciler; geleneksel halı dokuması uygulamalarını okul galerisinde sergilemeleri, sanatsal tasarımlarının estetik ve işlevsel yeterliliği hakkında konuşmalarını sağlayacak bir panel gerçekleştirmeleri konusunda teşvik edilir **(D7.3, D16.3)**.

Performans görevi olarak öğrencilerden tema sürecinde yaptıkları çalışmaları fotoğraf/video ile kaydetmeleri ve süreci anlatan bir dijital sunum hazırlamaları istenebilir. Oluşturulan ürünler öz ve akran değerlendirme formu ve ürün değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden birden fazla motiften oluşturdukları desen kompozisyonunu kullanarak halı dokuma uygulaması yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerin daha basit bir motif üzerinden birim tekrarı yöntemiyle halı dokuma uygulaması yapmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA: GELENEKSEL KİLİMLERDE MOTİFLER, DESENLER VE GELENEKSEL KİLİM DOKUMA UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin geleneksel kilimlerde görülen motif ve desen kompozisyonlarını sanatsal gözlemleyebilmeleri, geleneksel kilim dokuma uygulamaları tasarımın taslağını oluşturabilmeleri ve geleneksel kilim dokumada sanatsal tasarım ürünü oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 28

ALAN BECERİLERİ SAB1. Sanatsal Algılama (SAB1.1. Sanatsal Gözlemleme), SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Coğrafya, Görsel Sanatlar, Sanat Tarihi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSHK.4.1. Geleneksel kilimlerde kullanılan motif ve desen kompozisyonlarını sanatsal gözlemleyebilme

- a) Geleneksel kilimlerde kullanılan motif ve desen kompozisyonlarını fark eder.
- b) Geleneksel kilimlerde kullanılan motif ve desen kompozisyonlarını ifade eder.

GTSHK.4.2. Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarım taslağını oluşturabilme

- a) Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarımıyla ilgili temayı inceler.
- b) Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarımıyla ilgili temaya yönelik fikir geliştirir.
- c) Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarımıyla ilgili temaya yönelik eskiz yapar.

GTSHK.4.3. Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarım ürünü oluşturabilme

- a) Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarımına uygun tekniği ifade eder.
- b) Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarım tekniğine uygun araçları ifade eder.
- c) Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarımının üretim aşamalarını temaya ve işlevine göre sıralar.
- ç) Temayı geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarımına dönüştürür.
- d) Geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarımının estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Geleneksel Kilim Dokumada Tasarım
- Geleneksel Kilim Dokuma Uygulaması

ANAHTAR KAVRAMLAR

atkı iplik, cicim, çözgü iplik, sumak, zili

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; soru-cevap, açık uçlu sorular, proje hazırlama, sunum, zihin ve kavram haritaları, performans değerlendirme ve öz değerlendirme formu, değerlendirme ölçekleri kontrol listeleri, süreç dosyası kullanılarak değerlendirilebilir. Performans ödevi olarak öğrencilerin kilim dokuma sanatına ait eserleri incelemek amacıyla müzelerini, kültürel mekânları ve yapıları ya da sanat galerilerini gezmeleri ve kilim dokuma sanatına ait eserlerin fotoğraflarını çekmeleri, sonrasında bu eserlerin künyelerini oluşturmaları istenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin geleneksel dokuma sanatında kullanılan motiflerin anlamlarını bildikleri ve temel tasarım ilkelerine bağlı kalarak çizim yapabildikleri, ilmek atabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Çeşitli kilim dokuma örnekleri verilerek öğrencilerden buradaki motifleri ve bu kompozisyonların uyandırdığı hisleri tartışmaları istenebilir. Öğrencilerden sınıf ortamına getirilen minimal kilim örneklerinden yola çıkarak kilim dokuma teknikleri hakkında fikir yürütmeleri istenebilir. Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Görmüş olduğunuz kilim dokumalarında halı dokumadan farklı olarak neler görüyorsunuz?
- Kilimlerde görmüş olduğunuz ilmekler hakkındaki düşüncelerinizi paylaşınız.

Köprü Kurma Öğrencilerin sınıf ortamına getirilen minimal kilim dokuma örnekleri üzerinden dokumadaki ilmek, doku ve kullanılan ipliklerin özellikleri hakkında geleneksel kilim dokumada kullanılan malzemelerin neler olabileceği konusunda fikirlerini tartışmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme **GTSHK.4.1.**

Uygulamaları Öğrencilere bir önceki temada öğrendikleri geleneksel halı motiflerinin taşıdıkları anlamlar hakkında neleri hatırladıkları sorulur. Yansıtılan eski dönemlere ait çeşitli kilim motifleri üzerinden öğrencilere halı motif ve desen kompozisyonlarına bakarak benzer yönlerinin neler olabileceği sorulur ve böylece öğrencilerin geleneksel kilimlerde kullanılan motif ve desen kompozisyonlarını daha dikkatli bir şekilde incelemeleri ve fark etmeleri beklenir **(E1.1, OB5).**

Geleneksel kilimlerde görülen motif ve desen kompozisyonlarının halılarda kullanılan motiflerle aynı olup olmadığı konusunda öğrencilerin büyük grup tartışması yapmaları sağlanır. Öğretmen geleneksel kilimlerde kullanılan motif ve desen kompozisyonlarının daha az detaya sahip olduğu ve bu kilimlerde ağırlıklı olarak geometrik desenlerin kullanıldığı bilgisini vurgular. Sonrasında öğrencilerin geleneksel kilimlerde kullanılan motif ve desen kompozisyonlarını kendi cümleleriyle ifade etmelerine imkân verilir **(SDB2.1, OB9).**

GTSHK.4.2.

Öğrencilere kolaj kilim dokuma yapacakları bilgisi verildikten sonra geleneksel kilim dokuma tekniklerine göre gruplara ayrılmaları sağlanır. Öğrencilerin pasta dilimi ölçülerinde geleneksel kilim dokuması oluşturacakları öğretmen tarafından belirtildikten sonra sanatsal tasarımını oluşturacakları eskizlerin temalarını, motif ve renklerini belirlemek üzere genel ağ ya da okul kütüphanesinden yararlanarak inceleme yapmaları istenir **(OB1, SDB2.2).**

GTSHK.4.3.

Yapılan bu araştırma ve incelemeler doğrultusunda öğrencilerin imgelerinde canlanan tasarımların grup sözcüleri tarafından ifade edilmesi için belirli bir süre verilir. Eskizler üzerinden tasarımların görsel olarak ifade edilebilmesi için görev dağılımı yapılarak öğrencilerin uygun çizim ve renklendirme işlemini yapmaları beklenir **(D7.3, SDB2.1, E3.2).** Öğrencilerden yaptıkları eskizlerin bir bütün olarak nasıl görüneceğini anlamak amacıyla grup sözcüleri aracılığıyla eskizleri bir araya getirip deneme yapmaları istenir. Öğrencilerin deneme yaparken birbirleriyle diyaloga girmeleri ve tasarıma uygun eskizlerini tamamlamaları sağlanır **(E1.1, SDB1.1, D16.1, KB2.20).** Hazırlanan eskizlerin portfolyo dosyasında saklanması istenir.

Öğrenciler, hazırlamış oldukları geleneksel kilim dokuma sanatsal tasarım eskizlerinin geleneksel kilim dokuma tekniklerinden hangisiyle daha uyumlu olduğunu düşünmeye ve ifade etmeye teşvik edilir **(E1.1).** Öğrencilerin yansıtılan geleneksel kilim dokuma teknikleri ile yapılmış sanat ürünlerine ait görselleri incelemelerine olanak verilir. Her grubun kendi motif ve desen kompozisyonlarına uygun kilim dokuma tekniğini demokratik bir ortam içerisinde ortak kararla belirlemesi ve grup sözcüleri tarafından ifade etmesi sağlanır **(OB9, D14.1, SDB2.2).**

Her grubun belirlenen tekniğe uygun araç gereci ve dokuma tezgâhını kendi aralarında yaptıkları iş bölümüyle temin etmelerine imkân verilir ve öğretmen rehberliğinde bu araç gereçleri grup sözcülerinin ifade etmesi istenir **(D16.3, SDB2.2, KB3.1).**

Öğrencilerden geleneksel kilim dokumanın üretim aşamalarına dair bilgi edinmeleri amacıyla sınıf ortamına getirilen kaynakları incelemeleri istenir ve edindikleri bilgiler doğrultusunda öğretmen rehberliğinde soru-cevap tekniğiyle geleneksel kilim dokumanın üretim

aşamalarını temasına (kültürel, dinî, soyut vb.) ve işlevine (kullanım amacı) göre sıralamaları beklenir **(SDB2.1, OB1, OB9)**. Öğrencilerden genel ağdan yararlanarak ya da öğretmen tarafından gösterilen geleneksel kilim dokuma tekniklerini dikkatle izlemeleri ve uygulamaları istenir. Öğrencilerin geleneksel kilim dokuma tekniklerini kullanarak sanatsal tasarımını oluştukları taslakları sanatsal ürüne dönüştürmeleri sağlanır **(E3.2, SDB1.2, D12.3)**. Öğrencilerin tamamladıkları geleneksel kilim dokuması uygulamaları, belirlenen grup sözcüsü tarafından bir araya getirilerek örgü yöntemiyle birleştirilir. Öğrenciler; kolaj yöntemiyle elde ettikleri geleneksel kilim çalışmalarını okul galerisinde sergilemeleri, ortaya koydukları ürünleri işlevsel yeterlilik ve estetik açısından değerlendirdikleri bir panel gerçekleştirmeleri konusunda teşvik edilir **(E3.3, D16.3, SDB2.2)**.

Performans görevi olarak öğrencilerden kilim dokuma sanatına ait bir eserin yapım aşamalarını ortaya koyan sanal pano veya bülten panosu hazırlamaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden farklı teknikler kullanarak birden fazla kilim dokuma uygulaması yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere öğretmen tarafından hazırlanmış daha basit motif kalıpları sunulur. Öğrencilerden bu kalıplara uygun kilim dokuma uygulaması yapmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
HÜSNÜHAT SANATI
MODÜLÜ

ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliğini ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış; sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde geliştirilmesi ayrıca maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin bilgiye aktif olarak ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği yapmaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerileriyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ile ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu bileşenlerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları ve bu sanatların gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları ve bu mirası korumaları,
3. Hüsnühat sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurları sorgulamaları,
4. Önde gelen Türk hattatlarını tanımaları ve bu sanatçıların hat sanatına katkıları hakkında bilgi sahibi olmaları,
5. Hüsnühat sanatının çeşitlerini birbirinden ayırıp sınıflandırma yapmaları,
6. Hüsnühat sanatında kullanılan malzemeleri tanıyıp malzemelerin işlevsellikleri ile ilgili bilgi toplamaları,
7. Hüsnühat sanatının kullanıldığı alanlardaki hat eserlerini sanatsal açıdan gözlemlemeleri,
8. Hüsnühat sanatında kullanılan meşk yöntemini kavrayıp bu yöntemin işlenişi ile ilgili bilgi toplamaları,
9. Hüsnühat sanatı meşk uygulamalarını kullanarak sanatsal ürün oluşturmaları,
10. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri; sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanması ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler şu şekildedir:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koştan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabilmesi göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir. Ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu beceri ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgeliği gibi kavramları yalnızca öğrenme ortamında değil gündelik yaşamla da ilişkilendirebilecek yetkinliğe ulaşmaları sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duyu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerler ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgi, beceri düzeyleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı, farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler karşılıklı geri bildirimde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimler ile kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülüp değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecekleri örneklerle dair araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.

- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarına, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersi hüsnühat sanatı modülü kitabı, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip, sorumlu vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarına bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak güzel sanatların toplumların gelişimindeki yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- Geleneksel Türk sanatları dersi hüsnühat sanatı modülü eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlüklü ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği; öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar da önerilmiştir.
- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı*; "1. Hüsnühat Sanatı ve Tarihsel Süreci, 2. Hüsnühat Çeşitleri, Malzemeleri ve Uygulama Alanları, 3. Hüsnühat Öğretiminde Meşk Yöntemi ve Çeşitli Meşk Uygulamaları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda geleneksel Türk sanatları hüsnühat dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.

- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler; tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temadaki en az bir öğrenme çıktısının ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına da yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, çalışma yaprağı, kavram haritası, zihin haritası, öğrenme günlüğü, tartışma, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme soruları, görsel ve metin analizi, infografik, portfolyo, demonstrasyon, afiş gibi araçların yanı sıra proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Bunlara ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgilerin ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilmeli varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendiklerini veya deneyimlediklerini yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde değer ve tutumların kazandırılması, öğrenme çıktılarından bağımsız birer alan olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde ele alınmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri; kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünleşik becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapıdadır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi (**SAB1**) ve Sanatsal Üretim Yapma Becerisi (**SAB4**) gibi sanat alan becerileri kullanılmıştır.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları, bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.

- Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak; öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgi ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda da hayatta başarılı olmasını beraberinde getirecektir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnuhat Sanatı Modülü Öğretim Programı hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli, analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenci tarafından görülmesi, bu sayede öğrencinin sanata ve sanat eserine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürlerle ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler; uygun yer ve zamanda, bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde, öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumlar dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu nedenle öğretmenlerin öğretim süreci boyunca yalnızca bu değerlere uygun yaşantı ortamları oluşturmakla kalmayıp aynı zamanda bu değerlerin öğrencilerin kişiliğine yerleşmesini sağlamaya özen göstermeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnuhat Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özelliklere sahip öğrenciler için gerekli esneklik sağlanmalı; etkinlikler; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmalı ve planlamalar buna göre yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynak ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. HÜSNÜHAT SANATI VE TARİHSEL SÜRECİ	2	2	3
2. HÜSNÜHAT ÇEŞİTLERİ, MALZEMELERİ VE UYGULAMA ALANLARI	3	6	8
3. HÜSNÜHAT ÖĞRETİMİNDE MEŞK YÖNTEMİ VE ÇEŞİTLİ MEŞK UYGULAMALARI	2	60	83
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	7	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

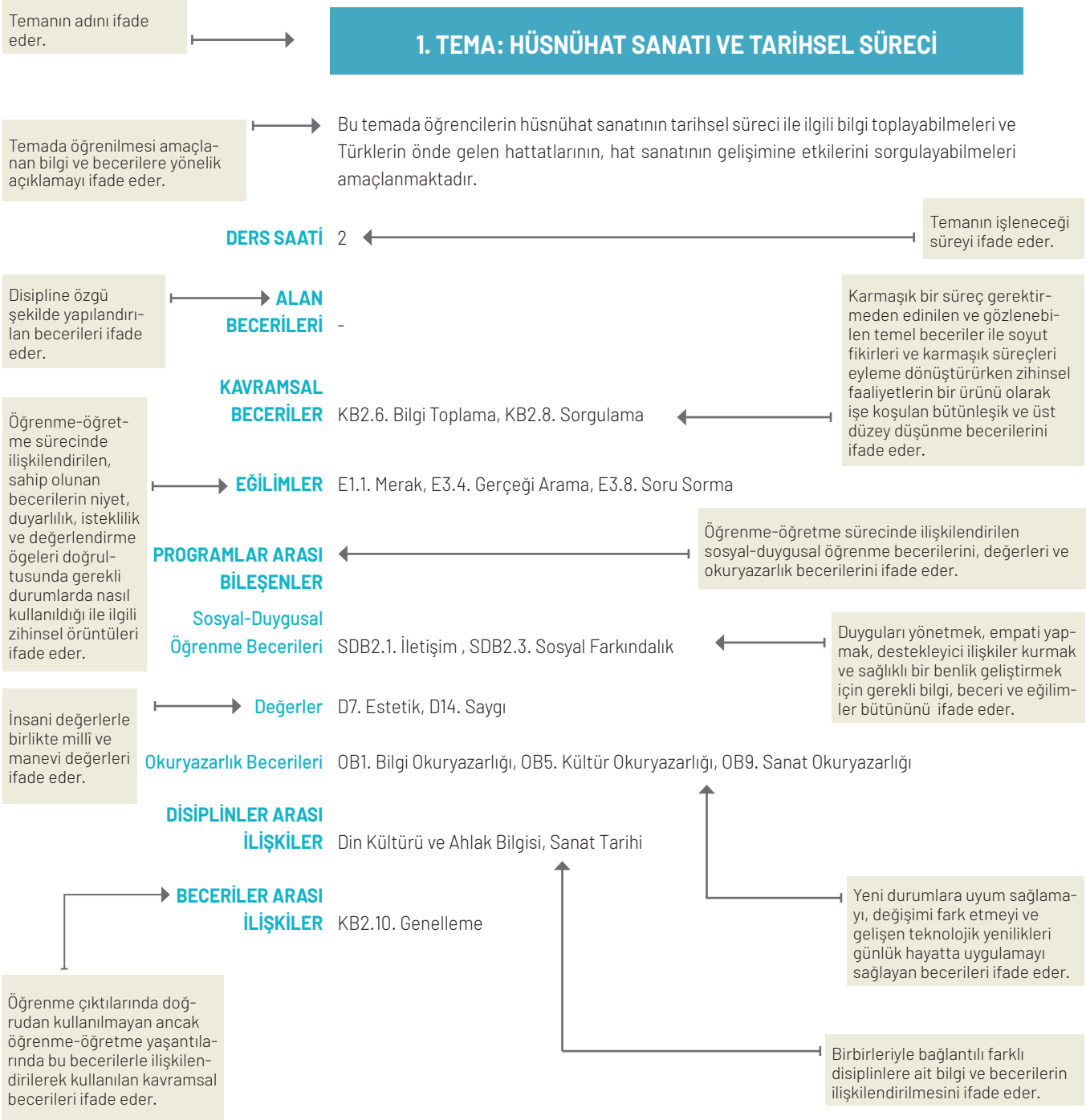
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

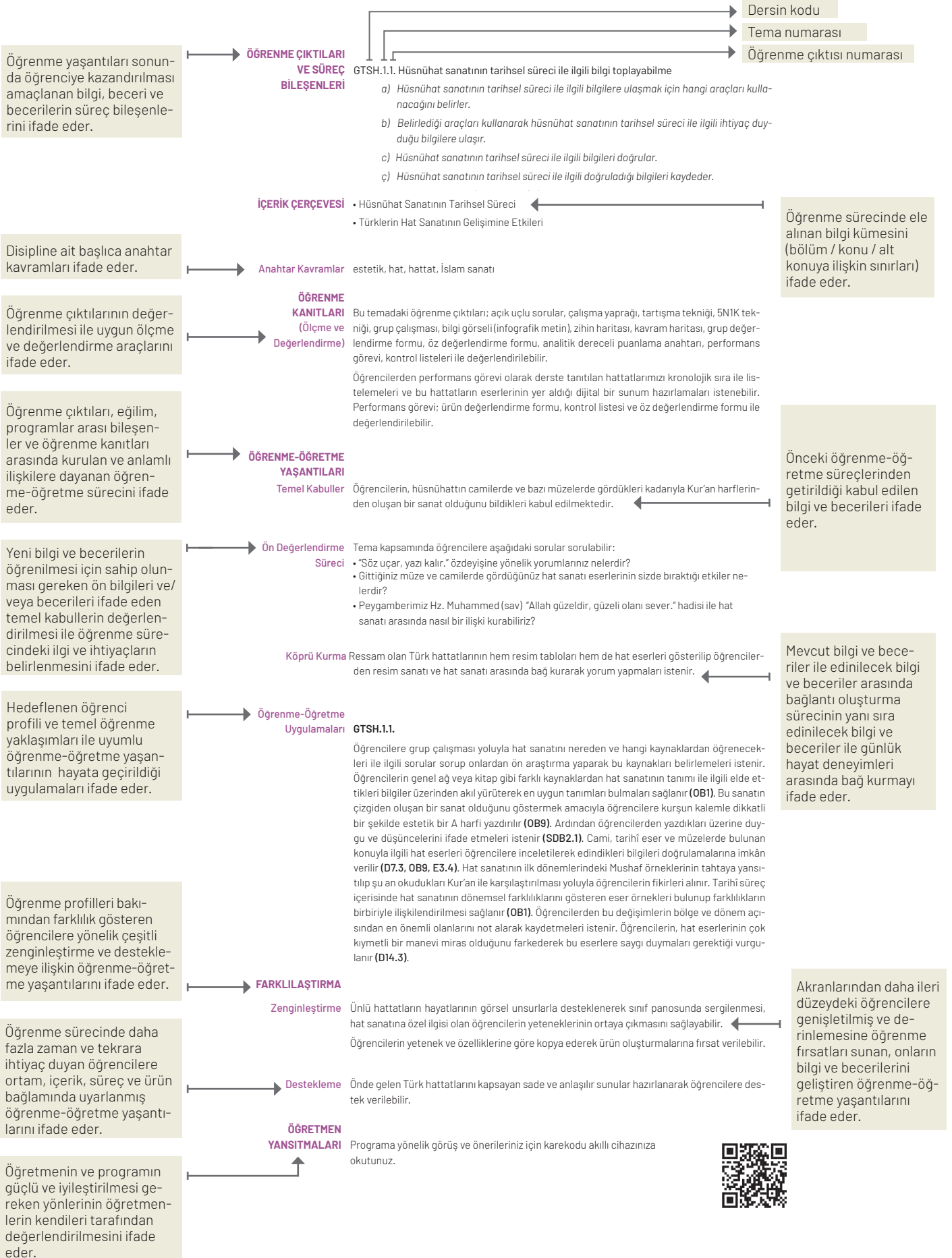
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Hüsnühat Sanatı Modülü Öğretim Programı* güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda üç tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ HÜSNÜHAT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: HÜSNÜHAT SANATI VE TARİHSEL SÜRECİ

Bu temada öğrencilerin hüsnühat sanatının tarihsel süreci ile ilgili bilgi toplayabilmeleri ve Türklerin önde gelen hattatlarının hat sanatının gelişimine etkilerini sorgulayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 2

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.4. Gerçeği Arama, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim , SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sanat Tarihi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**VE SÜREÇ
BİLEŞENLERİ**

GTSH.1.1. Hüsnuhat sanatının tarihsel süreci ile ilgili bilgi toplayabilme

- Hüsnuhat sanatının tarihsel süreci ile ilgili bilgilere ulaşmak için hangi araçları kullanacağını belirler.*
- Belirlediği araçları kullanarak hüsnuhat sanatının tarihsel süreci ile ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşır.*
- Hüsnuhat sanatının tarihsel süreci ile ilgili bilgileri doğrular.*
- Hüsnuhat sanatının tarihsel süreci ile ilgili doğruladığı bilgileri kaydeder.*

GTSH.1.2. Türklerin önde gelen hattatlarının hat sanatının gelişimine etkilerini sorgulayabilme

- Türklerin önde gelen hattatlarının hat sanatının gelişimine etkilerini tanımlar.*
- Türklerin önde gelen hattatlarının hat sanatının gelişimine etkileriyle ilgili sorular sorar.*
- Türklerin önde gelen hattatlarının hat sanatının gelişimine etkileriyle ilgili bilgi toplar.*
- Türklerin önde gelen hattatlarının hat sanatının gelişimine etkileriyle ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- Topladığı bilgiler üzerinden Türklerin önde gelen hattatlarının hat sanatının gelişimindeki etkisine ilişkin çıkarım yapar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Hüsnuhat Sanatının Tarihsel Süreci
- Türklerin Hat Sanatının Gelişimine Etkileri

Anahtar Kavramlar

estetik, hat, hattat, İslam sanatı

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, tartışma tekniği, 5N1K tekniği, grup çalışması, bilgi görseli (infografik metin), zihin haritası, kavram haritası, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı, performans görevi, kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak derste tanıtılan hattatlarımızı kronolojik sıra ile listelemeleri ve bu hattatların eserlerinin yer aldığı dijital bir sunum hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; ürün değerlendirme formu, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME**YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin hüsnuhattın camilerde ve bazı müzelerde gördükleri kadarıyla Kur'an-ı Kerim harflerinden oluşan bir sanat olduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme**Süreç**

Tema kapsamında öğrencilere aşağıdaki sorular sorulabilir:

- "Söz uçar, yazı kalır." özdeyişine yönelik yorumlarınız nelerdir?
- Gittiğiniz müze ve camilerde gördüğünüz hat sanatı eserlerinin sizde bıraktığı etkiler nelerdir?
- Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) "Allah güzeldir, güzeli olanı sever." hadisi ile hat sanatı arasında nasıl bir ilişki kurabiliriz?

Köprü Kurma Öğrencilere ressam olan Türk hattatlarının hem resim tabloları hem de hat eserleri gösterilip öğrencilerden resim sanatı ve hat sanatı arasında bağ kurarak yorum yapmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSH.1.1.

Öğrencilere grup çalışması yoluyla hat sanatını nereden ve hangi kaynaklardan öğrenecekleri ile ilgili sorular sorup onlardan ön araştırma yaparak bu kaynakları belirlemeleri istenir. Öğrencilerin genel ağ veya kitap gibi farklı kaynaklardan hat sanatının tanımı ile ilgili elde ettikleri bilgiler üzerinden akıl yürüterek en uygun tanımları bulmaları sağlanır (**OB1**). Bu sanatın çizgiden oluşan bir sanat olduğunu göstermek amacıyla öğrencilere kurşun kalemle dikkatli bir şekilde estetik bir A harfi yazdırılır (**OB9**). Ardından öğrencilerden yazdıkları üzerine duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri istenir (**SDB2.1**). Cami, tarihî eser ve müzelerde bulunan konuyla ilgili hat eserleri öğrencilere inceletilerek edindikleri bilgileri doğrulamalarına imkân verilir (**D7.3, OB9, E3.4**). Hat sanatının ilk dönemlerindeki Mushaf örneklerinin tahtaya yansıtılıp şu an okudukları Kur'ân-ı Kerîm ile karşılaştırılması yoluyla öğrencilerin fikirleri alınır. Tarihî süreç içerisinde hat sanatının dönemsel farklılıklarını gösteren eser örnekleri bulunup farklılıkların birbiriyle ilişkilendirilmesi sağlanır (**OB1**). Öğrencilerden bu değişimlerin bölge ve dönem açısından en önemli olanlarını not alarak kaydetmeleri istenir. Öğrencilerin hat eserlerinin çok kıymetli bir manevi miras olduğunu fark ederek bu eserlere saygı duymaları gerektiği vurgulanır (**D14.3**).

GTSH.1.2.

Öğrencilere bir hüsnühat örneğini kurşun kalemle benzetme yoluyla yazmaları konusunda grup çalışması yaptırılarak üstün yeteneklilerin öne çıkması sağlanır. Bu bağlamda öğrencilerden önde gelen hattatları tanımlamaları istenebilir (**SDB2.1**). Daha sonra öğrencilerin varsa etraflarındaki hattatlarla görüşerek ya da kaynaklara başvurarak bilgi toplamaları sağlanabilir (**KB2.6**). Öğrenciler, "Kur'ân-ı Kerîm Mekke'de indi, Mısır'da okundu, İstanbul'da yazıldı." sözünü duyup duymadıklarını kendi aralarında birbirlerine sorabilirler (**E3.8**). Öğrencilerden bu söz ile ilgili düşüncelerini anlatmaları talep edilebilir. Türklerin Kur'ân-ı Kerîm'i ne denli güzel yazdığını göstermek amacıyla öğrencileri kütüphanelere yönlendirip eserleri yerinde görerek incelemeleri sağlanır. "Hat sanatı sizce hangi toplumlarda yapılan bir sanattır?" deyip merak uyandırarak öğrencilerin sorgulama yapmaları istenir (**E1.1**). Öğrencilere kendi şehirlerinde yaşamış veya hâlihazırda yaşayan ünlü hattatların olup olmadığı sorularak onlarla ilgili bilgileri sınıf arkadaşları ile paylaşmaları söylenebilir. Öğrencilerden topluma yön veren ekol ve üslup sahibi Türk hattatlarının, hat sanatının gelişimine katkısını sosyal bağlamda değerlendirmeleri istenebilir (**OB9**). "Kur'ân-ı Kerîm İstanbul'da yazıldı." derken kitabın sadece İstanbul'da yazılmadığı ve diğer Müslüman toplumların da Kur'ân-ı Kerîm yazdığı hatırlatılarak öğrencilerin başka toplumlara saygı duyması gerektiği vurgulanabilir (**SDB2.3**). "Türklerin sanat anlayışına etki eden faktörler nelerdir?" diye sorarak öğrencilerin bir kısmının görüşleri alınabilir. Sonra hattatların biyografilerini gözden geçiren öğrencilerin hat sanatının önemli hattatlarının çoğunun hangi coğrafya veya millete ait olduğu konusunda çıkarım yapmaları sağlanır (**KB2.10, OB5**). Performans görevi olarak öğrencilerden derste tanıtılan hattatlarımızı kronolojik sıra ile listelemeleri ve bu hattatların eserlerinin yer aldığı dijital bir sunum hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; ürün değerlendirme formu, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Ünlü hattatların hayatlarının görsel unsurlarla desteklenerek sınıf panosunda sergilenmesi, hat sanatına özel ilgisi olan öğrencilerin yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlayabilir. Öğrencilerin yetenek ve özelliklerine göre kopya ederek ürün oluşturmalarına fırsat verilebilir.

Destekleme Önde gelen Türk hattatlarını tanıtan sade ve anlaşılır sunular hazırlanarak öğrencilere destek verilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALAR**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: HÜSNÜHAT ÇEŞİTLERİ, MALZEMELERİ VE UYGULAMA ALANLARI

Bu temada öğrencilerin hüsnühat sanatının çeşitleri ile ilgili sınıflandırma yapabilmeleri, hüsnühat sanatının malzemeleri ile ilgili bilgi toplayabilmeleri ve hüsnühat sanatının hangi alanlarda uygulandığına dair sanatsal gözlemleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ**

SAB1. Sanatsal Algılama (SAB1.1. Sanatsal Gözlemler)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER

E3.1. Muhakeme, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D7. Estetik, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sanat Tarihi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.14. Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI**VE SÜREÇ
BİLEŞENLERİ****GTSH.2.1. Hüsnühat sanatının çeşitlerini sınıflandırabilme**

- a) Hüsnühat sanatının çeşitlerinin sınıflandırılmasındaki ölçütleri (konu, dönem, şekil) belirler.
- b) Belirlediği ölçütleri kullanarak hüsnühat sanatının çeşitlerini birbirinden ayırır.
- c) Hüsnühat sanatının çeşitlerini tasnif eder.
- ç) Hüsnühat sanatının çeşitlerini etiketler.

GTSH.2.2. Hüsnühat sanatının malzemeleri ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) Hüsnühat sanatının malzemeleri ile ilgili bilgilere ulaşmak için hangi araçları kullanacağını belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak hüsnühat sanatının malzemeleri ile ilgili gerekli bilgilere ulaşır.
- c) Hüsnühat sanatının malzemeleri ile ilgili bilgileri doğrular.
- ç) Hüsnühat sanatının malzemeleri ile ilgili doğruladığı bilgileri kaydeder.

GTSH.2.3. Hüsnühat sanatının kullanıldığı alanlardaki hat eserlerini sanatsal açıdan gözlemleyebilme

- a) Hüsnühat sanatının kullanıldığı alanlardaki görsel bileşenleri fark eder.
- b) Hüsnühat sanatının kullanıldığı alanlardaki görsel bileşenleri ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Hüsnühat Sanatının Çeşitleri
- Hüsnühat Sanatının Malzemeleri
- Hüsnühat Sanatının Uygulandığı Alanlar

Anahtar Kavramlar

hilye, levha, muhakkak, Mushaf, nesih, reyhani, rika, sülüs, talik, tuğra

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, tartışma tekniği, 5N1K tekniği, grup çalışması, bilgi görseli (infografik metin), zihin haritası, kavram haritası, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ve kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden tarihî eser, cami veya müzelerde bulunan birbirinden farklı yazı çeşidi ile yazılmış olan hüsnühat örneklerinin ya da Mushafların fotoğraflarını çekerek bunları yazı çeşitlerine göre sınıflandırmaları istenebilir. Ayrıca derste sınıflandırılmış olan yazı çeşidi örneklerinden dijital sunum hazırlamaları talep edilebilir. Performans görevi; ürün değerlendirme formu, kontrol listesi, öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME**YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin hüsnühat sanatının malzemelerinden olan kâğıt kalemi gördükleri ancak hüsnühatın çeşitlerini bilmedikleri ve hüsnühat sanatının kullanıldığı alanlar noktasında sadece Mushafları ve camilerde rastladıkları örnekleri bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme**Süreci**

Tema kapsamında öğrencilere aşağıdaki sorular sorulabilir:

- Etrafınızda gördüğünüz hüsnühat örnekleri hangi yönleriyle birbirinden farklılık göstermektedir?
- Hüsnühat sanatı hangi alanlarda kullanılmaktadır?
- Hüsnühat sanatının malzemeleri konusunda neler biliyorsunuz?
- Tuğra ve hilye kavramları hakkında neler biliyorsunuz?

Köprü Kurma Latin harflerindeki yazı karakteri çeşitliliğinin nedenleri ile hüsnühat sanatındaki yazı çeşitliliğinin nedenleri arasındaki ilişki üzerinden öğrencilere tartışma ortamı sağlanabilir. Ayrıca şu an kullanılan mürekkep ile hat sanatında kullanılan mürekkebin farkını anlamak için öğrencilerden Süleymaniye Camisi'ndeki is odaları hikâyesini araştırmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları GTSH.2.1.

Öğrencilerden herhangi bir konuda basit bir afiş hazırlamaları istenebilir. Bu afişte yer alan başlığa ya da metindeki yazı çeşitliliğine dikkat çekip bu çeşitliliğin sebepleri konusunda tartışma ortamı oluşturulabilir (**E3.1**). Yazı farklılığına sebep olan ölçütleri, öğrencilerin fikir alışverişi yaparak ve öğretmenlerinin yardımı ile sıralaması sağlanır (**SDB2.2**). Bu ölçütler; dikkat çekme, başlık koyma ve düz metin yazımı gibi başlıklara göre belirlenebilir. Bu etkinlik aracılığıyla hüsnühat sanatında konu, dönem ve şekil gibi unsurların etkisiyle yazı çeşitliliğinin oluşabileceği öğrencilere hatırlatılır; ardından öğrencilerden bu çeşitliliğe neden olan farklılaşma ölçütlerini belirlemeleri istenebilir (**OB1**). Ayrıca etraflarında hat sanatı örneği olarak gördükleri nesnelere ait görselleri derleyerek bir dosya oluşturmaları talep edilebilir. Öğrencilerin belirlenen ölçütler doğrultusunda bu dosyadaki hüsnühat örneklerini şekil özelliklerine göre birbirinden ayırması sağlanır (**OB5**). Öğrencilerden ilk, orta ve lise dönemlerine ait defterlerinden yazı örnekleri getirmeleri istenerek onlara bu yazıların yaş dönemlerine göre nasıl değiştiği üzerine yorum yapma sorumluluğu verilebilir (**D16.3**). Bu bağlamda öğrencilerin insanın yaş dönemine göre yazı şekli ve stilinde meydana gelen değişimi fark ederek benzer şekilde hüsnühat sanatının da dönemlere göre nasıl değiştiği üzerine fikir yürütmeleri sağlanır. Ardından dijital ortamda öğretmen tarafından karışık olarak gösterilen yazı çeşitlerini kavram haritası oluşturarak kronolojik ve hiyerarşik bir şekilde tasnif etmeleri sağlanır (**OB9**). Bu sınıflandırma, kaynaklar ve öğretmenin yardımı ile doğrulanır. Sonra öğrenciler, her bir yazı çeşidinin ismini, kaynaklar ve öğretmenlerinin desteğiyle tespit eder (**OB9**). Öğrencilerden buldukları isimlerin hangi yazıya ait olduğunu grup çalışması yapıp çıktısı aldıkları hüsnühat örneklerinin üzerine küçük kâğıtlar yapıştırarak etiketlemeleri istenebilir (**SDB2.1**).

GTSH.2.2.

Öğrenciler, bireysel çalışma yoluyla hüsnühat sanatında kullanılan malzemeleri dijital ortamda veya kaynaklarda inceleyerek bilgi bakımından güvenilir internet sitelerini ve kaynak kitapları belirlerler (**D16.3**). Öğrencilerin bu malzemelerin sergilendiği müze, sanat galerisi, kırtasiye gibi mekânlara imkânlar ölçüsünde gezi yapmaları sağlanır (**OB9, D7.3**). Daha sonra öğrencilerden bir grup, grup çalışması aracılığıyla hüsnühat malzemelerinin nelerden oluştuğu konusunda notlar alabilir ve topladıkları bilgileri fotoğraflarla destekleyerek sınıf panosu oluşturabilir (**E3.1, SDB2.1**). Bu malzemeler kullanılırken öğretmenin sınıfta yaptığı uygulamalar ya da karekod yardımıyla ulaştığı videolar dikkatle izlenerek bilgi edinilmesi sağlanır. (**OB4**). Öğrencilerin edindikleri bilgilerin doğruluğunu, yaşadıkları yerde bir hattat varsa ona sorarak ya da öğretmen rehberliğinde güvenilir kaynaklardan veya kütüphanelerden araştırma yaparak teyit etmeleri sağlanabilir (**E3.8**). Öğrenciler, hüsnühat sanatında kullanılan malzemeleri kullanım sırasına dikkat ederek defterlerine yazar ya da pano çalışması yapar (**D16.3**).

GTSH.2.3.

Hüsnühat sanatının kullanıldığı alanların anlaşılmasına katkıda bulunmak için cami, müze, kütüphane, hazire, çeşme, saray, medrese, köprü gibi tarihî mekânlar gezdirilerek öğrencilere sanatsal gözlem yaptırılabilir **(OB9, D7.3)**. Bu mekânlarda bulunan hüsnühat örneklerinin eserlerin neresinde ve hangi yazı türü ile kullanıldığına dair kanaat sahibi olmaları için öğrencilerden eserlere sanatsal gözle bakmaları istenir **(OB9)**. Hilye, tuğra gibi kavramların hüsnühat sanatının kullanıldığı çok önemli alanlardan ikisi olduğu vurgulanır. Öğrencilerden bu kavramlara ait örnek fotoğraflar hazırlamaları istenerek fotoğrafların sınıf veya okulun uygun yerlerine belirli bir süreliğine asılması sağlanabilir **(D16.3)**. Öğrenciler, birbirlerine şu an evlerinin duvarlarında hangi tablo ya da sanat eserlerinin olduğunu sorabilirler **(E3.8)**. Gelen cevaplar doğrultusunda geçmişten günümüze insanların inanç, tutku ve değerlerini duvarlara asma geleneğini önemsedikleri hatırlatılır. Öğrenciler dijital ortamdan faydalanarak hüsnühatın farklı kullanım alanlarını bulmaları konusunda grup çalışması yapmaya teşvik edilebilir **(OB2.1, SDB2.2)**. Sınıf ortamına el yazması bir Kur'ân-ı Kerim'in baskısı getirilerek öğrencilerden bunu harf, satır ve sayfa sayfa incelemeleri talep edilir **(OB5, OB9)**. Öğrenciler gözleme, inceleme ve etkinlikler ile hüsnühat sanatının kullanıldığı alanları fark eder. Daha sonraki derslerde, öğrencilerden bir hilye ya da altın varakla süslenmiş bir çeşme kitabesi veya başka hüsnühat örneklerinden duygu dünyalarının nasıl etkilendiğini sözlü ya da yazılı olarak ifade etmeleri istenebilir **(D7.1, OB5)**. Ayrıca öğrencilerin bir Mushaf'ın nasıl zorluklarla yazıldığını veya tarihî eserlerdeki mermer parçaları üzerine işlenen hüsnühat örneklerinin yapılışını varsa yakınlarındaki bir hattattan ya da güvenilir kaynaklardan araştırıp bir sunu olarak hazırlamaları sağlanabilir **(SDB2.2)**. Performans görevi olarak öğrencilerden tarihî eser, cami veya müzelerde bulunan birbirinden farklı yazı çeşidiyle yazılmış hüsnühat örneklerinin ya da Mushaf'ların fotoğrafını çekerek bunları yazı çeşitlerine göre sınıflandırmaları ve yorumlamaları talep edilebilir **(KB2.14)**. Derste sınıflandırılmış olan yazı çeşidi örneklerini kullanarak dijital sunum hazırlamaları istenebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden hüsnühat kitabındaki rika, nesih veya sülüs meşklerinden birini kurşun kalemle boş bir kâğıda yazmaları istenebilir. Öğrencilerin meşk çalışmaları okul panosunda sergilenebilir. Öğrencilerden oluşturdukları ürünün ait olduğu hat türünü, bu hat türünü tanımlayan ve diğer yazı türlerinden ayıran özellikleri görsellerle destekleyerek bir sunuyla anlatmaları istenebilir. Performans görevleri; ürün değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Hüsnühat sanatının farklı türlerinin görsel unsurlarla desteklenerek sınıf panosunda sergilenmesi, bu alan özel ilgisi olan öğrencilerin yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlayabilir. Öğrencilere yetenek ve özelliklerine uygun olarak bir Mushaf sayfasını kopya ederek yazma fırsatı verilebilir.

Destekleme Öğretmen, bu temada yer alan yazı çeşitleri ile bunların kullanıldığı alanları ve malzemeleri görsellerle anlatan sunumlar hazırlayarak öğrencilere destek verebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: HÜSNÜHAT ÖĞRETİMİNDE MEŞK YÖNTEMİ VE ÇEŞİTLİ MEŞK UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin hüsnühat öğretiminde meşk yöntemi ile ilgili bilgi toplayabilmeleri, meşk uygulamalarından yola çıkarak sanatsal gözlemlene yapabilmeleri ve ürün oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 60

**ALAN
BECERİLERİ**

SAB4. Sanatsal Üretim Yapma (SAB4.2. Sanatsal Ürün Oluşturma)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER

E3.1. Muhakeme, E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiçlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D12. Sabır, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Sanat Tarihi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.2. Gözlemeleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI**VE SÜREÇ
BİLEŞENLERİ**

GTSH.3.1. Hüsnühattın öğretiminde kullanılan meşk yöntemi ile ilgili bilgi toplayabilme

- a) Hüsnühattın öğretimindeki meşk yöntemi ile ilgili bilgi toplayabilmek için hangi araçları kullanacağını belirler.
- b) Hüsnühattın öğretimindeki meşk yöntemi ile ilgili gerekli bilgilere ulaşır.
- c) Hüsnühattın öğretimindeki meşk yöntemi ile ilgili bilgileri doğrular.
- ç) Hüsnühattın öğretimindeki meşk yöntemi ile ilgili doğruladığı bilgileri kaydeder.

GTSH.3.2. Hüsnühat sanatındaki meşk uygulamalarını kullanarak sanatsal ürün oluşturabilme

- a) Harfleri ve harf birleşmelerini yazabilmek için gerekli araçları ifade eder.
- b) Harfleri ve harf birleşmelerini eskiz hâlinde sanatsal ürüne dönüştürür.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Hüsnühat Sanatının Öğretiminde Meşk Yöntemi
- Sülüs, Nesih, Rika Meşk Uygulamaları

Anahtar Kavramlar

çıkartma, icâzet, hurufat, meşk, müfredat, mürekkebat, satır, tashih

ÖĞRENME**KANITLARI****(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu temadaki öğrenme çıktıları; kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, tartışma tekniği, 5N1K tekniği, grup çalışması, bilgi görseli (infografik metin), zihin haritası, kavram haritası, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, analitik dereceli puanlama anahtarı, performans görevi ve kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden hüsnühat kitabındaki rika, nesih veya sülüs meşklelerinden birini kurşun kalemle boş bir kâğıda yazmaları istenebilir. Öğrencilerin meşk çalışmaları okul panosunda sergilenebilir. Öğrencilerden oluşturdukları ürünün ait olduğu hat türünü tanımlayan ve bu türü diğer yazı türlerinden ayıran hususları görseller eşliğinde bir sunuyla anlatmaları talep edilebilir. Performans görevleri; dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME**YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin hüsnühattı kâğıt kalemle uygulamayı bilmedikleri, bu sanatın sadece malzemelerini ve kullanıldığı alanları bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme**Süreci**

Tema kapsamında öğrencilere aşağıdaki sorular sorulabilir:

- Meşk kavramı hakkında neler biliyorsunuz?
- İcazet hakkında neler biliyorsunuz?

Köprü Kurma

Öğrencilere eğitim-öğretim sürecindeki diploma ve performans ödevi kavramlarının hüsnühat sanatındaki karşılıklarını ve bu iki kavram arasındaki farklılıkları görsellerle ortaya koyan bir sunu hazırlatılabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

GTSH.3.1.

Öğrencilere hüsnühat sanatında başarıya ulaşmanın en önemli yolunun çalışmak, çabalamak ve emek vermek olduğu söylenir (D3.1). Bu bağlamda meşk kavramının da bu süreçle ilişkili olduğu açıklanarak öğrenciler meşk yöntemini anlayabilecekleri dijital ya da basılı kaynakları araştırmaları için yönlendirilir (OB1, OB2). Öğrencilerin hüsnühattaki meşk metodunun ne olduğunu ve nasıl uygulandığını keşfetmeleri için grup çalışması yoluyla uygun bir öğrenme ortamı hazırlanır (SDB2.1.). Bireysel öğrenmeye dayalı meşk yönteminin gerekçeleri anlatılarak bunun hüsnühat sanatı açısından daha doğru bir usul olduğunun görülmesi sağlanır (SDB3.3, E3.1). Öğrencilerin bu meşk metodunun genel yöntem ve tekniklerini öğretmen yardımı ile defterlerine yazmaları istenir (D16.3).

GTSH.3.2.

Hüsnühat sanatının öğrenilmesi ve uygulanması aşamasında malzemelerin eksiksiz bir şekilde tedarik edilmesi gerektiği vurgulanır (D16.3). Bu bağlamda kameş kalem, aharlı kâğıt, kalemtıraş, hokka, lika, mürekkep, meşk kitabı gibi gerekli malzemelerin sınıf ortamında hazır bulundurulması sağlanır. Birinci adımda kameş kalemin ucunun kalınlığı, yazılacağı yazı türüne göre bütün öğrencilerin göreceği şekilde öğretmen tarafından yavaş yavaş ayarlanır (E3.2). Bu gözlemden sonra her öğrencinin kendi kameş kalemini, öğretmenin yönlendirmesi ve gerekli tedbirleri almasıyla maket bıçağı ya da hüsnühat sanatına özgü kalemtıraşlarla açması mümkün kılınır (E1.5). Kalemler öğretmen tarafından tek tek kontrol edilerek yazmaya hazır hâle getirilir. Bundan sonra sıra mürekkebin hazırlanmasına gelir. Bu noktada hüsnühat sanatı için özel hazırlanmış is mürekkebi veya akrilik mürekkep kullanılır. Öğretmen öncelikle mürekkep, hokka, lika, peçete gibi malzemeleri masasının üzerine koyar. Ardından bütün öğrencilerden malzemeleri aynı şekilde masalarının üzerine bırakmasını ister. Öğretmen, hokkanın içerisine ilk adımda lika dediğimiz ipek parçasını koyar ve mürekkebi de dikkatli bir şekilde ve azar azar hokkaya döker. Sonra bunu bir kürdan veya benzeri bir nesne ile karıştırır. Yan çevrildiğinde içinden mürekkep akmayacak kıvamda mürekkep hokkaya konulur. Öğretmen, ortaya çıkan kıvamı öğrencilere gösterdikten sonra aynı işlemi onların da yapmasını ister (E3.7, E3.2). Mürekkebin hazır olmasının ardından öğrencilere aharlı ya da mat kuşe türünden kâğıtlar hazırlatılır (D16.3). Daha sonra meşk kitabında bulunan sülüs, nesih ve rika yazı türlerinden hangisi çalışılacaksa ilgili sayfalar açtırılır.

Araçlarını belirledikten sonra her bir öğrenci kendi malzemesi ile öğretmenin masasına gelir. Öğretmen, onlara ilk etapta kalemi nasıl ve hangi açıyla tutmaları gerektiğini gösterir. Ardından kalemin mürekkebe nasıl batırılacağını tarif eder. Daha sonra sırasıyla nokta ve harf yazma uygulaması yaparak işi tarif eder. Öğrenciye de dikkatli bir şekilde gözlem yapması gerektiğini hatırlatır (E3.2). Böylece her bir öğrenci, yazısını öğretmeninden gördüğü örneğin aynısına benzeterek yazmaya çalışır (E3.7). Öğretmen, öğrencilerin yazılarını devamlı kontrol eder. Birkaç ders bu şekilde geçtikten ve öğrencilerin elleri kameş kaleme alıştıktan sonra öğretmen, her öğrencinin kâğıdına öğreneceği yazı çeşidine göre "Rabbi Yessir" duasının bir kısmını veya tamamını yazar. Öğrenciler, bu dua üzerinde çalışarak duanın aynısını yazar (D12.3). Sonraki derslerde öğrenciler çalışmayı sürdürerek yazdıklarını öğretmene teker teker gösterir. Öğretmen, bir öğrencinin çalışmasına bakıp onunla ilgilenirken diğer öğrencilerin de grup hâlinde elini seyretmesine fırsat verebilir (KB2.2, E3.2). Öğrenciler, yazılarını öğretmenin masasına götürür. Öğretmen, yazıları kontrol eder ve öğrencilerin eksik ya da yanlış yazdığı harflerin doğrusunu farklı renkte bir mürekkeple yazdıkları ilgili harfin altına yazar. Bu işleme "çıkartma" ismi verilir. Öğrenci, düzeltmeleri dikkate alarak çalıştığı harfleri iyice kavrayıp doğru bir biçimde yazma seviyesine gelinceye kadar tekrar tekrar yazar ve bunları öğretmene gösterir (E3.7, D16.3, D12.3, E1.5). En sonunda öğretmen, usulüne uygun yazılan satır veya harf grubunun altına tarih atar. İsterse kendi isim ve imzasını da atabilir. Bu yöntemin süresi, öğrencinin kabiliyet ve çalışmasına göre farklılık arz edebilir. Ancak başlangıçtaki "Rabbi Yessir" duası bölümünü geçmek bile yazının çeşidine göre aylar sürebilir (D12.3).

Öğrenci, yazısına yazı çeşitlerinden rika, nesih veya sülûsten bir tanesiyle başlar. Genellikle rika yazı türüyle başlanır. Öğrenciler, “Rabbi Yessir” duasını geçtikten sonra “hurufat” denen diğer aşamada o yazı çeşidinin harflerini meşk kitabından bakarak yazmaya çalışırlar (**E3.7, E3.2**). Sanat ölçülerine en uygun şekilde yazmayı başarıncaya kadar yazmaya devam ederler (**D12.3**). Harflerin yazılması öğrenildikten sonra “müfredat” denilen başka bir aşamaya gelir. Bu aşamada öğrenciler, her bir harfin diğer harflerle nasıl birleştiğini meşk kitaplarından takip ederek yazmayı denerler. Öğrencinin eksiği veya yanlışı varsa öğretmen “çıkartma” yaparak ona doğrusunu öğretir. En iyi hâle gelindikten sonra “mürekkebat” denilen aşamaya geçilir. Bu kısımda ise öğrenciler kelime ve kısa cümlelerden oluşan metinlerin yazılışını ve satıra nasıl dizilmesi gerektiğini öğrenir. Bu aşamada da usul, yazılanların öğretmene gösterilerek onaylatılması ile devam eder (**D12.3, E1.3**).

Bu süreçler tamamlandıktan sonra öğrenciler artık özgün ürün oluşturma aşamasına gelir. Kendi seçtikleri küçük bir cümle, ayet veya hadisi öğrendikleri yol ve yöntemlerle yazmaya başlarlar (**E1.5, E3.3**). Önce metinde geçen her bir harf ya da birleşmeler, başka bir kâğıtta kıvama gelinceye kadar yazılarak alıştırma yapılır (**E3.1**). Ardından kamış kalemle rahat yazılabilecek türden bir kopya kâğıdı seçilip üzerine yazılacak yazının satırı çizilir. Öğrenciler, bu kopya kâğıdını alıştırma yaparken yazdıkları yazıların en güzellerinin üzerine koyup metnin tamamını satıra uygun bir şekilde kopyalamak suretiyle yazacakları yazının kalıbını oluştururlar (**E3.2**). Bir sonraki aşamada yazacakları aharlı kâğıdı belirleyip, kâğıdın yüzeyine pudra veya tebeşir tozu uygulayarak kâğıdı yazmaya hazır hâle getirirler. Hazırladıkları kalıp yazısını, yazacakları kâğıt üzerine kontur olarak geçirmek için kalıp yazısı ile yazılacak kâğıdın arasına karbon kâğıdı koyarlar ve her iki kâğıdı ataçla sabitlerler. Fazla bastırmadan, yazının kenarlarından kurşun kalemle geçerek yazacakları kâğıdın yüzeyinde kontur meydana getirirler. Bundan sonra kâğıt üzerindeki izleri takip ederek yazma işlemine başlarlar (**E3.7**). Yazı esnasında elin kâğıda temas etmemesi için altına “el altlığı” denilen bir malzeme konulur. Bu sırada üzeri mat camdan yapılmış, altından ışık alan bir masa da kullanılabilir. Böylece karbon kâğıdı kullanılmadan, kalıp doğrudan masadaki kâğıdın üzerine konulup ışık yardımıyla gözükken yazı kalıbı takip edilerek yazı yazılabilir (**OB4**). Yazı yazılırken kamış kalemin kâğıdı iyi kavraması için en alta deri gibi hafif yumuşak bir malzeme yerleştirilir. Kaleminden çıkan bu yazının daha sonra “tashih” dediğimiz bir metotla düzeltilmesiyle kenarlarındaki ufak tefek boşluklar doldurulur ve fazlalıkları alınır. Bu süreçte harflerin anatomisinin bozulmamasına özen gösterilir (**OB9, D7.1, E3.2**). En son olarak öğrenci, icazet almayı hak ettiyse yazının alt kısımlarındaki uygun bir yere tarih ve imzasını atar (**E3.1**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Bazı öğrencilerden hüsnühat örneklerini kopya etmeleri istenerek yeteneklerinin ortaya çıkması sağlanabilir. Hüsnühat sanatında sülûs, nesih ve rika meşk örneklerinden daha farklı yazılmış olanların dijital ortamdan bulunup görselleri indirilebilir. Ayrıca gerek malzeme hazırlığını gerekse de yazı uygulamalarını anlatan videolar indirilebilir ya da bu videolar öğretmen tarafından çekilerek öğrencilere verilebilir.

Destekleme

Öğretmen kalem açma ve mürekkep hazırlama konusunda öğrencilerle bizzat ilgilenip bu öğrencilerin kalemlerini açmalarına ve mürekkebi hazırlamalarına yardımcı olabilir. Yazı yazma esnasında bazı öğrenciler özel olarak takip edilip desteklenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
KALEMİŞİ SANATI
MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliğini ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış; sanatın pratik temeli üzerine kurulu, işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde geliştirilmesi ayrıca maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin bilgiye aktif olarak ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği yapmaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerileriyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin nihai hedefi, yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmektir. Yetkinlik ve erdem, birbirini tamamlayan iki önemli değerdir. Yetkinlik belli bir alanda gerekli olan bilgi ve becerilere sahip olmayı ifade ederken erdem, ruhsal olgunluğu başka bir ifadeyle ahlaken övülen meziyetleri kapsar. Yetkinlik ve erdemin merkezde olduğu öğrenci profilinde öğrencilerin bilgi, beceri, eğilim ve değerleri göz önünde bulundurulmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; insanı ruh ve bedenden oluşan bir varlık olarak göz önüne alan bütüncül bir eğitim anlayışı benimsemekte, yetkin ve erdemli bireylerin yetiştirilebilmesi noktasında özgün bir yaklaşım ortaya koymaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ile ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu becerilerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı*'yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları ve gelecek kuşaklara aktarmaya yönelik duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları ve bu mirası korumaları,
3. Kalemîşi sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurları sorgulamaları,
4. Önde gelen kalemkâr ve nakkaşları araştırmaları ve bunlar hakkında bilgi toplamaları,
5. Kalemîşi sanatında kullanılan motifler arasındaki uyum ve ilişkileri belirlemeleri,
6. Kalemîşi sanatındaki uygulama aşamalarını tüm detayları ile sanatsal açıdan gözlemlemeleri,
7. Dinî ve sivil mimaride kalemîşi sanatı ile diğer tezeyni sanatların kullanımının önemini kavramaları,
8. Kalemîşi sanatını farklı yüzeylerde uygulamaları,
9. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri; sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN GENEL ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler aşağıda açıklanmıştır.

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabilmesi için önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir. Ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu beceri ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgeliği gibi kavramları yalnızca öğrenme ortamında değil gündelik yaşamla da ilişkilendirebilecek yetkinliğe ulaşmaları sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duyu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerler ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgi, beceri düzeyleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı, farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler; karşılıklı geri bildirimde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimler ile kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülüp değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecekleri örneklerle dair araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.

- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarına, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları kalemişi sanatı ders kitabı, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemişi Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip sorumlu vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak güzel sanatların toplumların gelişimindeki yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- Geleneksel Türk sanatları kalemişi sanatı dersi eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemişi Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünleşik ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.
- Uygulamalar kısmında her temanın konusuna yönelik tartışma grupları oluşturarak sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden iletişim becerisini, kavram haritaları oluştururken işbirliğini, eserleri, eserleri incelerken odaklanma, sorgularken ve eleştiri yaparken gerçeği arama eğilimlerini ortaya çıkararak saygı çerçevesinde geribildirimlerde bulunması, kültürel mirasın gelecek nesillere aktarımı hususunda sosyal farkındalığa sahip olması ve vatanseverlik gibi değerlere karşı hassas olması hedeflenmektedir.

İçerik Çerçevesi

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemişi Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği; öğrenme çıktılarında bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak kavram ve konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar önerilmiştir.
- Geleneksel Türk Sanatları Kalemişi Sanatı Dersi Programı; "1. Kalemişi Sanatına Genel Bakış ve Kalemişi Sanatının Tarihçesi, 2. Kalemişi Sanatında Kullanılan Motifler ve Kompozisyon Çeşitleri, 3. Kalemişi Sanatının Yapım Teknikleri, Malzeme ve Uygulamaları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemişi Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç

duyulmaktadır. Bu doğrultuda geleneksel Türk sanatları dersi kalemişi sanatı modülü ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda sürece dayalı ölçme ve değerlendirme uygulanmaktadır. Buna göre tek amaç öğrencileri notla değerlendirmek değildir. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak tamamlamaları gereken eksiklikler konusunda hem öğretmene hem de öğrenciye dönüt vermeyi, öğrencilerin süreç içerisindeki ilerleme aşamalarını görmelerini sağlamalarına yönelik ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri vurgulanmaktadır.
- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler; tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilir, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temadaki en az bir öğrenme çıktısının ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemleri uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, çalışma yaprağı, yapılandırılmış grid, kavram haritası, zihin haritası, yansıtma metni, Venn diyagramı, öğrenme günlüğü, tarih şeridi, ağaç şeması, tartışma, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme soruları, görsel ve metin analizi, 3-2-1 çıkış kartları, infografik (bilgi görseli), bülten panosu gibi araçların yanı sıra proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Bunlara ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemişi Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olmaları gereken ön bilgilerin ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilmeli varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendiklerini veya deneyimlediklerini yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde değer ve tutumların kazandırılması, öğrenme çıktılarından bağımsız birer alan olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde ele alınmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri; kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünsel becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılardır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi (SAB1), Sanatsal Üretim Yapma Becerisi (SAB4) kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünsel becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabilir gibi tek bir bütünsel beceri olarak da kullanılabilir.

- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları, bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlenmelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak; öğrencinin kendi geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasına, ilgi ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesine ve bunun sonucunda hayatta başarılı olmasına katkı sağlayacaktır. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli, analiz ve yorumlar yapılmalı, çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenciler tarafından görülmesi, bu sayede öğrencilerin sanata ve sanat eserlerine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürlerle ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler; uygun yer ve zamanda, bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde, ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde, öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumlar dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu nedenle öğretmenlerin öğretim süreci boyunca yalnızca bu değerlere uygun yaşantı ortamları oluşturmakla kalmayıp aynı zamanda bu değerlerin öğrencilerin kişiliğine yerleşmesini sağlamaya özen göstermeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- Geleneksel Türk Sanatları Kalemîşi Sanatı Öğretim Programı'nın farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinîşsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özelliklere sahip öğrenciler için gerekli esneklik sağlanmalı; etkinlikler; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmalı ve planlamalar buna göre yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynak ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. KALEMİŞİ SANATINA GENEL BAKIŞ VE KALEMİŞİ SANATININ TARİHÇESİ	3	8	11
2. KALEMİŞİ SANATINDA KULLANILAN MOTİFLER VE KOMPOZİSYON ÇEŞİTLERİ	3	8	11
3. KALEMİŞİ SANATININ YAPIM TEKNİKLERİ, MALZEME VE UYGULAMALARI	3	52	73
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	5
TOPLAM	9	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar(okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

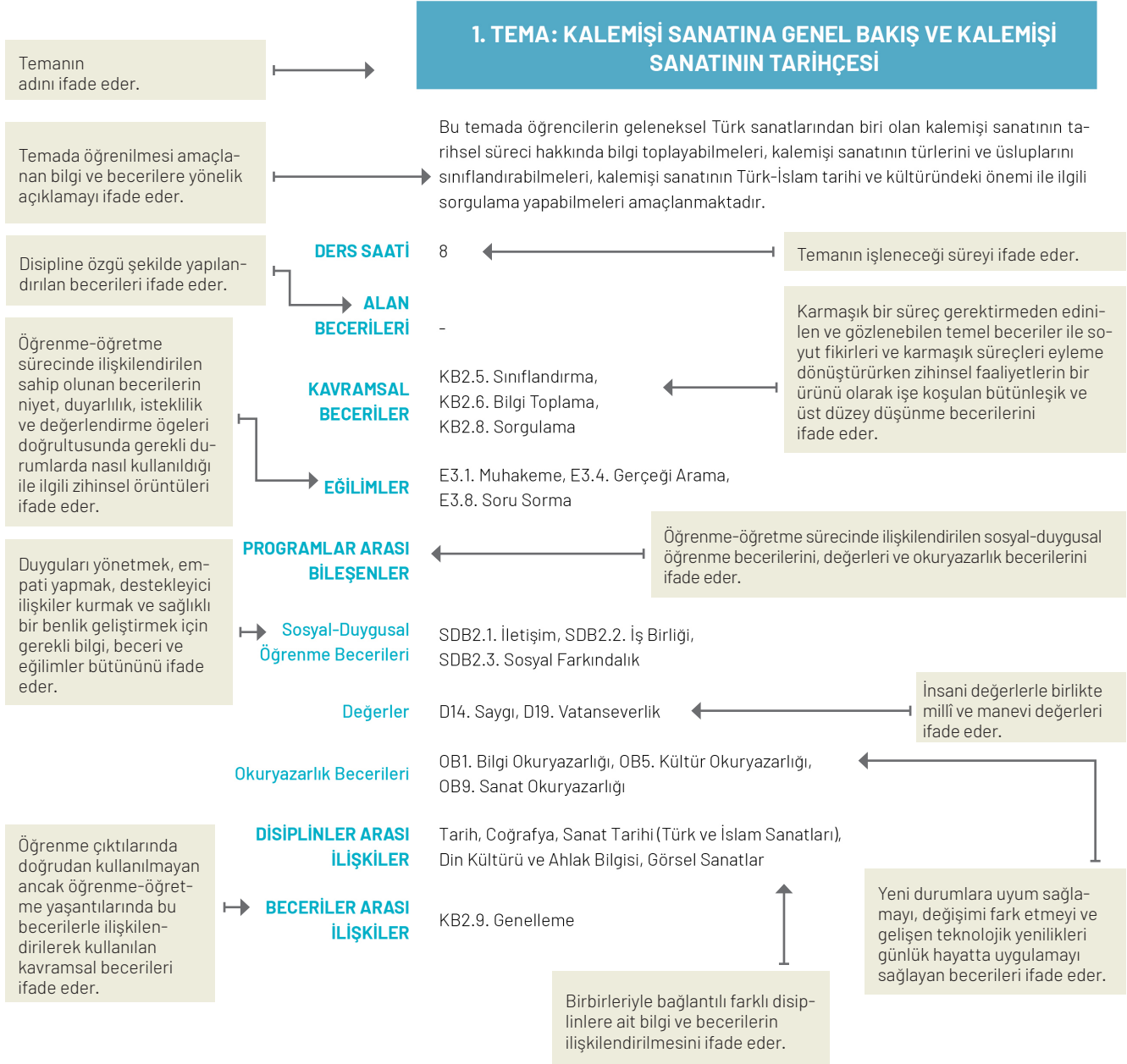
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

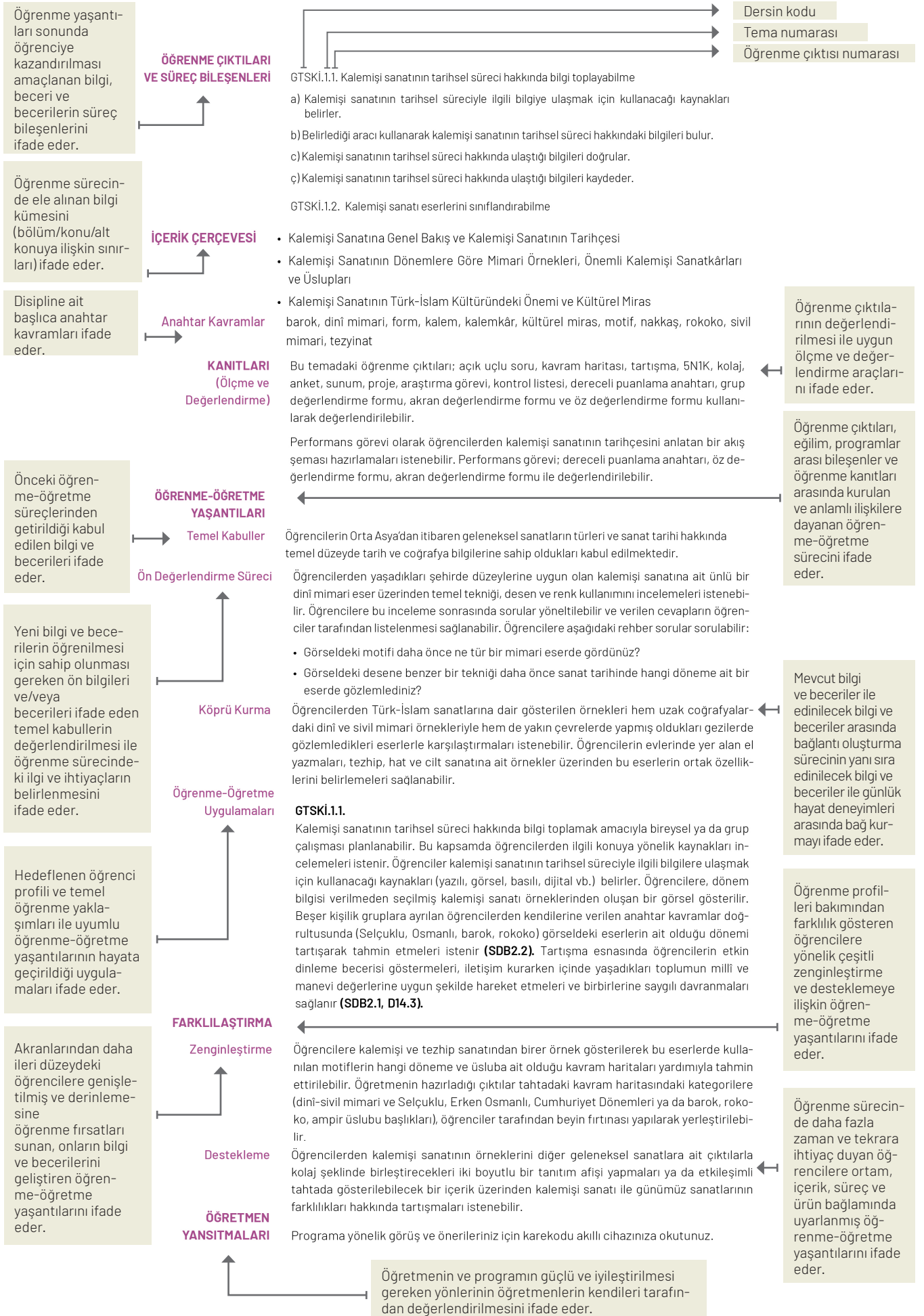
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Kalemîşi Sanatı Modülü Öğretim Programı* güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda üç tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KALEMİŞİ SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: KALEMİŞİ SANATINA GENEL BAKIŞ VE KALEMİŞİ SANATININ TARİHÇESİ

Bu temada öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarından biri olan kalemîşi sanatının tarihsel süreci hakkında bilgi toplayabilmeleri, kalemîşi sanatının türlerini ve üsluplarını sınıflandırabilmeleri, kalemîşi sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemi ile ilgili sorgulama yapabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E3.1. Muhakeme, E3.4. Gerçeği Arama, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Tarih, Coğrafya, Sanat Tarihi (Türk ve İslam Sanatları), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSKİ.1.1. Kalemîşi sanatının tarihsel süreci hakkında bilgi toplayabilme

- a) Kalemîşi sanatının tarihsel süreciyle ilgili bilgiye ulaşmak için kullanacağı kaynakları belirler.
- b) Belirlediği aracı kullanarak kalemîşi sanatının tarihsel süreci hakkındaki bilgileri bulur.
- c) Kalemîşi sanatının tarihsel süreci hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Kalemîşi sanatının tarihsel süreci hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

GTSKİ.1.2. Kalemîşi sanatı eserlerini sınıflandırabilme

- a) Kalemîşi sanatı eserlerine ilişkin ölçütleri belirler.
- b) Kalemîşi sanatı eserlerini belirlediği ölçütlere göre ayırır.
- c) Kalemîşi sanatı eserlerini belirlediği ölçütlere göre tasnif eder.
- ç) Belirlediği ölçütlere göre tasnif ettiği kalemîşi sanatı eserlerini etiketler.

GTSKİ.1.3. Kalemîşi sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemini sorgulayabilme

- a) Kalemîşi sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemi ile ilgili merak ettiği konuyu tanımlar.
- b) Kalemîşi sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemi hakkında sorular sorar.
- c) Kalemîşi sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemi hakkında bilgi toplar.
- ç) Kalemîşi sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemi hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Kalemîşi sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar üzerinden çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Kalemîşi Sanatına Genel Bakış ve Kalemîşi Sanatının Tarihçesi
- Kalemîşi Sanatının Dönemlere Göre Mimari Örnekleri, Önemli Kalemîşi Sanatkârları ve Üslupları
- Kalemîşi Sanatının Türk-İslam Kültüründeki Önemi ve Kültürel Miras

Anahtar Kavramlar

barok, dinî mimari, form, kalem, kalemkâr, kültürel miras, motif, nakkaş, rokoko, sivil mimari, tezyinat

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu soru, kavram haritası, tartışma, 5N1K, kolaj, anket, sunum, proje, araştırma görevi, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden kalemîşi sanatının tarihçesini anlatan bir akış şeması hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Orta Asya'dan itibaren geleneksel sanatların türleri ve sanat tarihi hakkında temel düzeyde tarih ve coğrafya bilgilerine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden yaşadıkları şehirde düzeylerine uygun olan kalemî sanatına ait ünlü bir dinî mimari eser üzerinden temel tekniği, desen ve renk kullanımını incelemeleri istenebilir. Öğrencilere bu inceleme sonrasında sorular yöneltilebilir ve verilen cevapların öğrenciler tarafından listelenmesi sağlanabilir. Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Görseldeki motifi daha önce ne tür bir mimari eserde gördünüz?
- Görseldeki desene benzer bir tekniği daha önce sanat tarihinde hangi döneme ait bir eserde gözlemlediniz?
- Görseldeki tezyinat ne tür (bitkisel-geometrik) bir desendir? Bitkisel ise hangi bitkiye benzemektedir, geometrik ise hangi formdan (organik: çiçek, yaprak vb.) stilize edilmiş bir desendir?
- Görseldeki motifte hangi renkler vardır? Renkler hangi doğal maddeden elde edilmiştir?

Köprü Kurma

Öğrencilerden Türk-İslam sanatlarına dair gösterilen örnekleri hem uzak coğrafyalar-daki dinî ve sivil mimari eserlerle hem de yakın çevrelerinde yaptıkları gezilerde gözlemledikleri eserlerle karşılaştırmaları istenebilir. Öğrencilerin evlerinde yer alan el yazmaları, tezhip, hat ve cilt sanatına ait örnekler üzerinden bu eserlerin ortak özelliklerini belirlemeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSKİ.1.1.

Kalemî sanatının tarihsel süreci hakkında bilgi toplamak amacıyla bireysel çalışma ya da grup çalışması planlanabilir. Bu kapsamda öğrencilerden ilgili konuya yönelik kaynakları incelemeleri istenir. Öğrenciler kalemî sanatının tarihsel süreciyle ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı kaynakları (yazılı, görsel, basılı, dijital vb.) belirler. Öğrencilere dönem bilgisi verilmeden seçilmiş kalemî sanatı örneklerinden oluşan bir görsel gösterilir. Beşer kişilik gruplara ayrılan öğrencilerden kendilerine verilen anahtar kavramlar doğrultusunda (Selçuklu, Osmanlı, barok, rokoko) görseldeki eserlerin ait olduğu dönemi tartışarak tahmin etmeleri istenir (**SDB2.2**). Tartışma esnasında öğrencilerin etkin dinleme becerisi göstermeleri, iletişim kurarken içinde yaşadıkları toplumun millî ve manevi değerlerine uygun şekilde hareket etmeleri ve birbirlerine saygılı davranmaları sağlanır (**SDB2.1, D14.3**). Bu etkinlikte kalemî sanatının tarihsel süreci ve Türk-İslam kültürü hakkında öğrencilerde merak uyandırılması hedeflenir. Belirledikleri kaynaklardan kalemî sanatının tarihsel süreci hakkındaki bilgileri bulur. Öğrencilerden bu bilgiler ve grup içinde verilen cevaplar doğrultusunda kalemî sanatının genel özellikleri ile ilgili bir tablo oluşturmaları istenir (**SDB2.2, OB1**). Öğrenciler, oluşturdukları tabloya kendilerine verilen kalemî sanatının örneklerinden oluşan eserleri yazarak kalemî sanatının farklı dönemlerdeki genel özelliklerine ulaşır. Öğrencilerin oluşturdukları tablodaki bilgilerin doğruluğunu belirlemeleri için öğrencilere bu eserlerin hangi dönemlere ait olduğunu belirten bir sunum daha gösterilir. Öğrencilerden hazırladıkları tablodaki görseller ile sunumdaki bilgileri karşılaştırmaları ve uygun yerde kullanılmayan eser varsa bu eserlerin yerlerini değiştirmeleri istenir. Öğrenciler kalemî sanatının tarihsel süreci ile ilgili ulaşılan bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrular. Kalemî sanatının tarihsel süreci hakkında ulaşılan bilgiler, düzenlenmiş tablo üzerine kaydedilir. Kalemî sanatı dönemlerinin ortak ve farklı özelliklerinin tablo üzerinde belirlenmesi sağlanır (**KB2.9**).

Öğrencilerden araştırma görevi olarak duvar süsleme (tezyinat) sanatı örnekleri bulmaları istenebilir. Araştırma sonucunda karşılaştırma ve sunum becerisi, sözel anlatım değerlendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

GTSKİ.1.2.

Öğrencilere tarihsel süreç içerisinde iz bırakmış önemli kalemkârların (nakkaş) eserleri ile Beylikler, Selçuklu ve Erken Osmanlı Dönemleri ile Klasik Devir; barok, rokoko ve ampir üsluplarının olduğu farklı dönemlerden önemli eserler gösterilir. Öğrencilerden bu eserlerin benzerlik ve farklılıklarını düşün-eşleş-paylaş tekniği ile tespit etmeleri istenir. Onlara eserlerde benzerlik ve farklılıkların sebeplerinin neler olabileceği sorulur. Verilen cevaplar doğrultusunda öğrenciler kalemî sanatı eserlerini sınıflandırabilmek için ölçütleri (dönem, üslup) belirler **(OB9)**. Kalemî sanatına ait temel terimler ders sürecinde yol gösterici olması için tahtaya yazılır. Öğrencilerden örnek gösterilen kalemî eserlerinde belirledikleri benzerlik ve farklılıkları sırasıyla tahtaya yazmaları istenir. Öğrenciler tahtaya yazılan bilgilerden yararlanarak belirlenen ölçütlere göre kalemî eser örneklerini ayırt eder. Öğrenciler beşer kişilik gruplara ayrılır. Tartışma tekniği kullanarak gruplar kalemî sanatı eserlerini ayırt eder **(SDB2.1)**. Öğrenciler tanımladıkları ölçütleri kullanarak kalemî sanatı örnek eserlerini sınavtaki arkadaşlarıyla iş birliği ve saygı çerçevesinde tasnif eder **(SDB2.2, D14.1)**. Yaptıkları gruplandırmanın doğruluğunu güvenilir kaynaklardan bulmaları ve kendi gruplandırmaları ile karşılaştırmaları istenir. Bu karşılaştırmalar sonucunda öğrenciler kalemî sanatı eserlerini etiketler. İsimlendirilen sanat eserlerinden yola çıkılarak geleneksel sanatların türlerinin coğrafyaya, kültürel ve dinî farklılıklara göre değiştiği gözlemlenir **(SDB2.3)**. Öğrenmeler kontrol listesiyle izlenebilir.

Öğrencilerden coğrafi bölgeler haritası üzerine eserlerin basılmış olan fotoğraflarından ya da çizilerek elde edilen iki boyutlu malzemelerden kolaj yapmaları istenebilir.

GTSKİ.1.3.

Öğrencilere kalemî sanatından örnek bir dinî mimari yapı görseli gösterilir ve kalemî sanatının tarihsel süreci boyunca Türk kültürüne sağladığı katkıların neler olabileceği sorulur. Öğrencilerin kalemî sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemi hakkında merak ettiklerini bir tablo ya da zihin haritası üzerinde oluşturmaları istenir. Öğrenciler, oluşturdıkları zihin haritası ya da tablodan yararlanarak ilgili konu hakkında merak ettikleri konuyu tanımlar. Öğrenciler, kalemî sanatının Türk-İslam tarihi ve kültüründeki önemi hakkında kendi belirledikleri kaynaklardan bilgi toplar. Öğrencilerin kültürel unsurları ve bu sanatın çıkış noktasını fark etmeleri sağlanır **(OB5)**. Öğrencilere kalemî sanatının önemi hakkında bir sunum ya da video izletilir. Öğrenciler kendi topladıkları bilgiler ile sunumdaki bilgileri karşılaştırarak bu bilgilerin doğruluğunu değerlendirir. Öğrenciler; sunumda yer alan hüsnühat ile yazılmış ayetler, esmayihüsna, Hz. Muhammed (sav) ve ashabının isimleri ile dinî mimaride yer alan yaprak, bitki formları, dallar ve çiçekler gibi doğal güzelliklerin seçimini inceler. Bu öğelerin stilize edilmesinde etkili olan dinî ve kültürel sebepler ile kalemî sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar üzerinden çıkarım yaparlar. Sonuçlara istinaden kalemî sanatının şekillenmesine etki eden Türk-İslam tarihi ve kültürünün önemi hakkında toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirerek not alır **(E3.4)**. Öğrencilerin dinî mimaride yer alan ayetlerin farklı motiflerle birleştirilmesinde belirleyici olan kuralları, yaptıkları araştırmalardan elde ettikleri verilere göre tahmin etmeleri sağlanır **(OB5, SDB2.3, D14.3)**. Geleneksel sanatlarda öğrendikleri üsluplarla gündelik yaşamlarına köprü kurmaları adına mimari dışında sanatı hangi alanlarla kullanabileceklerini sorgulamaları istenebilir **(E3.1)**.

Dekoratif sanatlar üzerine çalışan zanaatkârların (varsa bulundukları ilde) atölyeleri ziyaret edilerek birincil kaynaklardan bilgi toplanabilir. Gezi imkânı olmayan sınıflar için sanal müze gezisi yapılabilir, kültürel mirası anlatan belgeseller ve EBA içerikleri izlenebilir. Öğrenciler kalemî sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar üzerinden çıkarım yapar. Sanatın gelecekte de devam etmesine engel teşkil eden olumsuz etkiler üzerinde tartışarak yargıya varır **(E3.1)**. Öğrencilere, günümüz sanatları ile geleneksel sanatlarımızın izlediği teknolojik gelişmeler ve tarihsel değişimler hakkında sorular sorulur **(E3.8)**. Ayrıca günümüz sanatlarındaki gelişmelere göre değişen sanat dinamiklerini etkileyen arz talep doğrultusunda geleneksel sanatların yeni nesillere nasıl aktarılabilceği hususunda sorular yöneltilerek kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için akıl yürütülebilir **(KB2.9, SDB2.3, OB5, D19.3)**.

Öğrencilerle geziler düzenlenerek öğrencilerin somut deneyimler yoluyla bilgi edinmeleri sağlanabilir, böylece usta-çırak ilişkisi ve Ahilik kavramları daha iyi anlaşılabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden kalemî sanatının tarihçesini anlatan bir akış şeması hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu ve akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilere kalemî ve tezhip sanatından birer örnek gösterilerek bu eserlerde kullanılan motiflerin hangi döneme ve üsluba ait olduğu kavram haritaları yardımıyla tahmin ettirilebilir. Öğretmenin hazırladığı çıktılar tahtadaki kavram haritasındaki kategorilere (dinî-sivil mimari ve Selçuklu, Erken Osmanlı, Cumhuriyet dönemleri ya da barok, rokoko, ampir üslubu başlıkları) öğrencilerle yapılan beyin fırtınası yoluyla yerleştirilebilir. Öğrencilerin tezhip ve kalemî sanatı arasındaki görsel farklılıkları bulmaları sağlanır. Tüm yerleştirmeler bittikten sonra öğretmen, yerleştirmelerin doğruluğu hakkında öğrencilere geri bildirimde bulunabilir. Öğrenciler, farklı eserlerden seçilen görsellerin baskılarından yararlanarak ya da dijital düzenleme programı kullanarak motifler üzerinde karışık teknik/kolaj tekniği ile yeni kalemî eserleri üretebilirler.

Destekleme

Öğrencilerden kalemî sanatının örneklerini diğer geleneksel sanatlara ait çıktılarla kolaj şeklinde birleştirecekleri iki boyutlu bir tanıtım afişi hazırlamaları istenebilir. Bu çalışmaya alternatif olarak etkileşimli tahtada gösterilebilecek bir içerik üzerinden kalemî sanatı ile günümüz sanatları arasındaki farklılıkları tartışmaları da sağlanabilir. Yaşadıkları bölgede yer alan dinî ya da sivil mimari örnekleri üzerine yaptıkları araştırmalar ya da çektikleri fotoğraflardan bir sunum hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: KALEMİŞİ SANATINDA KULLANILAN MOTİFLER VE KOMPOZİSYON ÇEŞİTLERİ

Bu temada öğrencilerin kalemîşi sanatında kullanılan motiflerin biçimsel özelliklerini sanatsal açıdan gözlemleyebilmeleri, kalemîşi kompozisyonlarını sanatsal açıdan karşılaştırabilmeleri ve kalemîşi sanatında kullanılan bitkisel motiflerle doğada yer alan bitki formları arasında ilişki kurarak özgün bir bütün oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

8

ALAN BECERİLERİ

SAB1. Sanatsal Algılama

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D5. Duyarlılık, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sanat Tarihi (Türk ve İslam Sanatları), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSKİ.2.1. Kalemîşi sanatında kullanılan motiflerin biçimsel özelliklerini sanatsal gözlemleyebilme

- a) Kalemîşi sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini fark eder.
- b) Kalemîşi sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini ifade eder.

GTSKİ.2.2. Kalemîşi kompozisyonlarını sanatsal karşılaştırabilme

- a) Kalemîşi kompozisyonlarının görsel bileşenlerindeki benzerlikleri belirler.
- b) Kalemîşi kompozisyonlarının görsel bileşenlerindeki farklılıkları belirler.

GTSKİ.2.3. Kalemîşi sanatında kullanılan bitkisel motiflerle doğada yer alan bitki formlarını sentezleyebilme

- a) Kalemîşi sanatında kullanılan bitkisel motiflerle doğada yer alan bitki formlarını belirler.
- b) Kalemîşi sanatında kullanılan bitkisel motiflerle doğada yer alan bitki formları arasında ilişki kurar.
- c) Kalemîşi sanatında kullanılan bitkisel motiflerle doğada yer alan bitki formlarını birleştirerek özgün bir bütün oluşturur.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Kalemîşi Sanatında Kullanılan Motifler
- Kalemîşi Sanatında Kompozisyon Çeşitleri
- Kalemîşi Sanatında Kullanılan Motiflerin Doğadaki Bitki Formlarıyla İlişkisi

Anahtar Kavramlar

asimetri, botanik, çift iplik, hatayî, kalemkâr, kompozisyon, nakkaş, ortabağ, penç, rumî, simetri, tek iplik, tepelik, yaprak

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; araştırma, tartışma, sunum, proje, kavram haritaları; performans değerlendirme, grup değerlendirme, akran değerlendirme ve öz değerlendirme formu ile bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans olarak öğrencilerden sivil ve dinî mimari eserlere yapılacak gezide fotoğraf çekmeleri, elde edilen görsellerle afiş ya da slayt sunumu hazırlamaları, doğadan toplanan yapraklarla baskı çalışması yapmaları istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin doğadaki yaprak ve çiçek formlarını tanıyabildikleri, botaniğe dair temel düzeyde bilgi ve gözlem yapabilme becerisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden daha önceki temada öğrendikleri kalemî sanatına ait eserler üzerinden bitkisel motif kullanımını incelemeleri istenebilir. Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

Sanatçıların doğadan ilham alması konusunda neler düşünüyorsunuz?

Görseldeki motifi daha önce doğada hangi tür bir bitkide gördünüz?

Köprü Kurma

Öğrencilerden kalemî sanatına yönelik hazırlanan kavram haritasındaki görselleri inceleyerek doğada bulunan bitkiler ile bitkisel desenler arasındaki benzerlik ve farklılıkları bulmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSKİ.2.1.

Öğrencilere doğada gördükleri yaprak, bitki ve çiçek türlerinin kalemî sanatında kullanılan motiflerden hangilerine benzediği sorulur ve öğrencilerin bu motiflerin görsel birleşmelerini fark etmeleri sağlanır. Kalemî sanatında kullanılan bu motiflerden hareketle öğrencilere simetri ve asimetrisinin farklılıkları gösterilip açıklanarak kalemî sanatında geometri ile matematiğin ve oran-orantının önemi fark ettirilir (**E3.2**). Öğrenciler gruplara ayrılarak kalemî sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini ifade eder (**SDB2.1**). Her bir motife ait (yaprak, penç, goncagül, hatayî, rumî, ortabağ ve tepelik) görseller sunularak öğrencilerden bu bitkisel motif türlerinin biçimsel farklılıklarını belirlemeleri istenir (**SDB2.2, OB4**). Öğrencilere bu motiflerin nasıl ortaya çıktığına dair düşünceleri sorulur. Ardından öğrencilerden tezhip sanatı örneklerinin olduğu baskılar ya da iki boyutlu desenlerle karşılaştırma yaparak "benzerlik ve farklılıklar" başlığı altında bir kavram haritası oluşturmaları istenir (**KB2.9, E3.1**). Öğrencilerden performans görevi olarak bitki motifi örnekleri araştırmaları istenir. Araştırma sonucuna göre sözel anlatım değerlendirme ölçeği ile karşılaştırma ve sunum becerisi değerlendirilebilir. Öğrenciler botanik bilimi ve görsel sanatlarda kullanılan bitki desenleri hakkında yapmış oldukları araştırmaların sonuçlarını bir görsel sunuma dönüştürür. Sunumlar, değerlendirme formu doğrultusunda incelenir ve öğrencilere uygun şekilde geri bildirim verilebilir.

Öğrencilerden inceledikleri motiflerden birer örnek içeren slayt sunusu hazırlamaları istenebilir. Öğrencilerin hazırladıkları sunumlar, değerlendirme formu doğrultusunda sunum becerileri açısından değerlendirilebilir.

GTSKİ.2.2.

Kalemî kompozisyonları görseller üzerinden yeniden incelenir ve bu kompozisyonların diğer tezyinî sanatlarla görsel bileşenler açısından taşıdığı benzerlikler belirlenir. Öğrencilerin kalemî sanatında kullanılan motiflerdeki görsel bileşenlerin biçimlerinin doğadaki bitki türleriyle benzerlik gösterdiğini fark etmeleri ve bunu ifade etmeleri sağlanır (**D7.1, SDB2.1**). Tek iplik-çift iplik ve düz simetrisi-merkezi simetrisi kompozisyonların özellikleri belirlenerek çizim yapılması ve bu çizimin çoğaltılmasıyla düz simetrisi ya da merkezi simetrisi kompozisyon oluşturulması istenir. Kompozisyonlar oluşturulurken öğrencilerin etkileşimde bulunmaları ve iş birliği yapmaları, tek iplik-çift iplik ve düz simetrisi-merkezi simetrisi kalemî kompozisyonlarının benzerlik ve farklılıklarını listelemeleri, görsel birleşmelerdeki farklılıkları belirlemeleri sağlanır (**KB2.9, D7.2, SDB2.2**).

Öğrencilerden kalemî, hüsnühat ya da çini sanatına ait bir eserden hareketle bu eserin dinî mimariye olan desteği hakkında açıklamaların yer aldığı bir tablo oluşturmaları istenebilir. Değerlendirme formu üzerinden alınan verilere uygun şekilde öğrencilere geri bildirimde bulunulabilir. Öğrencilerin yakın çevrelerinde bulunan cami, tekke, konak, saray, köşk gibi eserleri gezip fotoğraflar çekmeleri; bu fotoğraflardan kolaj yapmaları istenebilir (**OB5**).

GTSKİ.2.3.

Öğrencilere doğadan toplanmış kuru yaprak ve bitkiler gösterilir. Uygulama yapılmadan öncesinde doğaya zarar verilmemesi gerektiği vurgulanarak bu bitkilerin yaprak döken ağaçların altından toplanacağı belirtilir. Böylece tabiatta her canlının yaşam hakkı olduğu ve doğanın korunmasının önemi öğrencilere kavratılır **(D5.1)**. Gruplara ayrılan öğrencilerin bu bitkilerden seçimler yapmaları istenir. Üzerinde daire çizimi olan kâğıtlar dağıtılarak cetvel yardımı ile dairelerin eşit dilimlere bölünmesi sağlanır. Su bazlı boya ile yaprakların dokulu kısımları boyanarak daire içerisindeki alanlara baskı yaptırılır **(E3.1)**. Baskılı alanlar kuruduktan sonra kuru boya, cd kalem ya da marker (işaretleme kalemi) ile yaprakların bir kompozisyona dönüştürülmesi sağlanır. Öğrenciler, bu etkinlik sayesinde kalemişi sanatında kullanılan bitki motifleriyle doğadaki bitki motiflerindeki formları belirler. Ayrıca bu motifler arasında ilişki kurarak, kalemişi sanatında kullanılan bitkisel motiflerle doğada yer alan bitki formlarını birleştirerek özgün bir bütün oluşturur **(D7.2, SDB2.2, E3.3)**.

Öğrencilerden baskı çalışmalarından oluşan bir sergi ya da pano hazırlamaları ve bu çalışmayı kalemişi sanatındaki kompozisyonlarla karşılaştırmaları istenir. Performans olarak öğrencilerden sivil ve dinî mimari eserlere yapılacak gezide fotoğraf çekmeleri, elde edilen görsellerle afiş ya da slayt sunumu hazırlamaları, doğadan toplanan yapraklarla baskı çalışması yapmaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden derse getirdikleri yapraklarla siyah-beyaz ya da tek renk (monokrom) baskı çalışması yapmaları, yaprak baskısının üzerinden renkli kalemlerle geçerek sivil mimari örneğindeki motiflere benzer bir kompozisyon üretmeleri istenebilir. Düzenleme bittikten sonra baskılardan oluşan iki boyutlu karışık teknik/kolaj çalışmasının üretilmesi sağlanabilir.

Destekleme

Öğrencilerin gruplara ayrılarak derse getirdikleri yaprakları ya da bitki fotoğraflarını ve kumaş desenlerini incelemeleri sağlanabilir. Kavram haritası üzerinde ya da etkileşimli tahtadaki sunumlarda yer alan kompozisyonlarla bu motifleri eşleştirmeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: KALEMİŞİ SANATININ YAPIM TEKNİKLERİ, MALZEME VE UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin kalemişi sanatında kullanılan malzemeleri sınıflandırabilmeleri, özgün bir kalemişi sanatsal ürünü tasarlayabilmeleri ve görsel anlatım araçları ve yapım tekniğine uygun kalemişi sanatı ürünü oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ	52
ALAN BECERİLERİ	SAB4. Sanatsal Üretim Yapma
KAVRAMSAL BECERİLER	KB2.5. Sınıflandırma
EĞİLİMLER	E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık
PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER	
Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri	SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık
Değerler	D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D10. Mütevazılık, D12. Sabır
Okuryazarlık Becerileri	OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı
DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER	Sanat Tarihi (Türk ve İslam Sanatları), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar
BECERİLER ARASI İLİŞKİLER	KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSKİ.3.1. Kalemîşi sanatında kullanılan malzemeleri sınıflandırabilme

- a) Kalemîşi sanatında kullanılan malzemelere ilişkin ölçütleri belirler.
- b) Kalemîşi sanatında kullanılan malzemeleri belirlediği ölçütlere göre ayırıştırır.
- c) Kalemîşi sanatında kullanılan malzemeleri belirlediği ölçütlere göre tasnif eder.
- ç) Belirlediği ölçütlere göre tasnif ettiği kalemîşi sanatında kullanılan malzemeleri etiketler.

GTSKİ.3.2. Kalemîşi sanatı yapım tekniklerini kullanarak özgün bir kalemîşi sanatsal ürünü tasarlayabilme

- a) Özgün bir kalemîşi taslağı oluşturmaya yönelik konuya uygun görseller üzerinden inceleme yapar.
- b) İncelenen görseller bağlamında oluşturulan imgeleri ifade eder.

GTSKİ.3.3. Kalemîşi uygulamaları ile kalemîşi sanatı ürünü oluşturabilme

- a) Özgün bir kalemîşi taslağı oluşturmaya yönelik konuya uygun görsel anlatım araçlarını ifade eder.
- b) Özgün bir kalemîşi taslağı oluşturmaya yönelik konuya uygun oluşturduğu eskizleri özgün bir sanatsal ürüne dönüştürür.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Kalemîşi Malzeme Çeşitleri
- Kalemîşi Sanatı Yapım Teknikleri
- Kalemîşi Uygulamaları

Anahtar Kavramlar

Edirnekâri, kalemkâr, malakâri, münhani, tasvir, zencerek

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; araştırma, sunum, proje, kavram haritaları; performans değerlendirme, grup değerlendirme, akran değerlendirme ve öz değerlendirme formu ile bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak öğrencilerden tasarladıkları özgün ürünleri sergileme sürecinde sergi küratörlüğü yapmaları, afiş hazırlamaları, serginin dijital ortamlarda paylaşımı için video ve görsel sunumlar hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin doğada bulunan formları stilize edebilecek düzeyde basit bir çizim yapabilmeleri için gördükleri formları (tasvirleri) yorumlayabilme (görsel okuryazarlık) becerisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin daha önceki temada öğrendikleri kalemî sanatında kullanılan bitkisel motiflerin dışında farklı tasvirlerin yer alıp almadığına dair gözlemlerinden oluşan ön bilgileri aşağıdaki rehber soru ile yoklanabilir:

- Kalemî sanatında mimari eserlerde görülen motiflerin dışında hangi tür tasvirler (hayvan, insan, melek) bulunur? Yorumlayınız.

Köprü Kurma

Öğrencilerden kalemî sanatına ait eserlerin görsellerini inceleyerek doğadaki formlar ile simgesel motifler ve günlük kullanım eşyalarında yer alan (havlu, ibrik, kâse, halı, kilim vb.) tasvirler arasındaki benzerlik ve farklılıkları bulmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSKİ.3.1.

Öğrencilere kalemî sanatında kullanılan malzemeler olarak kök boya, hazır boyalar, fırça türleri, alçı kabartma malzemeleri, bağlayıcı ek katkı maddeleri, tebeşir, kömür tozu ve varak (altın yaprak, yaldız) tanıtılır. Öğrenciler görseller üzerinden stilize edilmiş bitkisel ve hayvansal motifler ile simgesel motifler (bayrak, sancak, hilal) ve diğer tezeynî sanatlarda (hüsnühat vb.) kullanılan malzemeleri sınıflandırabilmek için ölçütleri (dinî ve sivil mimari yapım teknikleri) belirler. Kalemî sanatı çeşitlerinin (sıva üzeri, ahşap üstü, bez-deri üstü, taş üstü kalemî ve malakârî yapım tekniği) görselleri üzerinden malzemeleri inceleyerek farklı yüzeylerdeki yapım tekniklerine göre bu malzemeleri ayırt eder (**E3.1, OB4**). Öğrenciler bir grup çalışması yaparak "yapım tekniklerine göre kullanılan malzemeler" başlığı altında malzemeleri tasnif eder. Yapım tekniklerine göre tasnif edilen veriler temel alınarak malzemeler etiketlenir ve malzemelerin bir pano hâline getirilmesi sağlanır (**SDB2.2**).

GTSKİ.3.2.

Öğrencilere özgün bir kalemî taslağı oluşturmaları amacıyla konuya uygun bir kalemî eserinden yola çıkılarak eskiz kâğıdı ya da uygun kâğıt yüzeyler üzerinde motif eskizlerine yönelik kurşun kalemle el alıştırmaları yaptırılır (**E3.2, D7.3**). Öğrenciler kalemî sanatının tüm yapım tekniklerinin (sıva üzeri, ahşap üstü, bez-deri üstü, taş üstü kalemî ve malakârî yapım tekniği) kurallarına göre kalemî temel motiflerindeki imgeler üzerinden inceleme yapar (**D3.4**). Öğrenciler, her yeni motifi bir önceki temada incelenen kompozisyonlar ile karşılaştırarak temel motif örneklerinin kurallarını (nüanslarını) göz önünde bulundurur; önceki deneyimleriyle ilişkilendirip kendilerini değerlendirir (**D10.1, KB2.11, SDB1.3**). Öğrenciler, küçük gruplar oluşturarak birbirlerinin yaptığı alıştırmalardaki veya eskizlerdeki motifleri inceler; bu görsellerden yola çıkarak yeniden oluşturulan imgeleri estetik bir bakış açısıyla başkalarına karşı anlayış ve saygı göstererek ifade eder (**SDB2.3**).

GTSKİ.3.3.

Öğrenciler, el alıştırmalarında oluşturdukları kalemî sanatı motif eskizlerini, konuya/yöntem ve tekniğe uygun bir biçimde birleştirerek özgün bir kompozisyon (kalemî taslağı) oluşturmak amacıyla belirlediği uygun malzemeleri ve görsel anlatım araçlarını ifade eder (**E3.3**). Öğrencilere üretim aşamalarını yüzey alanına ve işleve göre sıralamaları için planlama yaptırılır (**E1.4**). Hazırlanmış olan desen tasarımı iğne ile delinerek koyu zeminlerde tebeşir ya da kireç tozu, açık zeminlerde kömür tozu kullanılarak zemine aktarılır. Kullanılacak renk ve boyalar seçildikten sonra renklendirme aşamaları uygulamalı olarak örnek yüzeyde gösterilir. Gözlemlenen tekniği öğrenciler kendi yüzeylerine uygular (Eğer hazır aharlı murakka vb. iki boyutlu yüzeyler yoksa kâğıt yüzey aharlama yapılarak desenlemeye uygun hâle getirilir, üç boyutlu yüzeyler için ise döküm işlemi gerçekleştirilir). Bu uygulama sırasında gerekli düzeltmeleri yapan öğrencilerin sürecin doğru bir şekilde yönetilmesinde aktif rol almaları sağlanır (**SDB1.2, D3.4, D12.2**). Renklendirme işlemi bittikten sonra özgün bir kalemî örneği oluşturulmak amacıyla konuya uygun desenlenen tasarım, özgün bir sanatsal ürüne dönüştürülür (**E3.3**). Yapılan ürünlerin (prototip) estetik ve işlevsel yeterliliği değerlendirilir (**SDB1.2, OB9**).

Performans görevi olarak öğrencilerden tasarladıkları özgün ürünleri sergileme sürecinde sergi küratörlüğü yapmaları, afiş ile serginin dijital ortamlarda paylaşımı için video ve görsel sunumlar hazırlamaları istenerek öğrencilerin girişimcilikleri desteklenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden dijital çizim araçları kullanarak motifler üretmeleri ya da daha önce kalemişi sanatı uygulanmamış bir yapının iç mekân görseli üzerine dijital kolaj tekniğiyle bir kalemişi kompozisyonu yerleştirmeleri istenebilir.

Destekleme

Öğrencilere renkli kâğıtlardan kesilmiş hazır motifler verilerek onlardan bu motifleri bir yüzey üzerinde kolaj tekniği ile birleştirmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI)
SANATI MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI
TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliğini ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış; sanatın pratik temeli üzerine kurulu, işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde geliştirilmesi ayrıca maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtırma özelliğı; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliğı taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğı *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin bilgiye aktif olarak ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünmeleri, iş birliğı yapmaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerileriyle donanmaları, özgün üreticiliğı üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ile ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu becerilerle nasıl ilişkilendirileceğı ve uygulanabileceğı öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları ve gelecek kuşaklara aktarmaya yönelik duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyadaki yerel, ulusal ve uluslararası kültür mirasının farkında olmaları ve bu mirası koruma bilincini kazanmaları,
3. Katı' sanatı ve katı' sanatının tarihsel gelişim süreci ile ilgili temel bilgileri kavramaları,
4. Katı' sanatının geleneksel Türk sanatlarına katkısını fark etmeleri, sanatçı ve sanat eserlerine değer vermeleri,
5. Katı' sanatındaki temel kavramların, yöntem ve tekniklerin görseller eşliğinde tanıtılmasıyla görsel ve kültürel birikimlerini artırmaları,
6. Katı' sanatının belirli dönemlerine ve üsluplarına ilişkin kavramları anlamaları,
7. Katı' sanatı eserlerini, diğer sanat eserleriyle karşılaştırmaları ve değerlendirmeleri,
8. Katı' sanatı eseri yorumlama becerisi kazanmaları,
9. Sanatçı gözü ile bütün değerlere sanatsal açıdan bakma konusunda yetkin hâle gelmeleri,
10. Geleneksel sanat eserlerinin sanatsal olayların yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel alanları da kapsadığına dair kanıtlar göstermeleri,
11. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri; sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler aşağıda açıklanmıştır.

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.*
- *Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan tüm süreçlerin eksiksiz bir şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.*
- *Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.*
- *Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.*
- *Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.*
- *Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.*
- *Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir. Ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu beceri ve değerlere de yer verilmelidir.*
- *Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgelik gibi kavramları yalnızca öğrenme ortamında değil gündelik yaşamla da ilişkilendirebilecek yetkinliğe ulaşmaları sağlanmalıdır.*
- *İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duygu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.*
- *Aksiyojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerler ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.*

- Öğrencilerin ön bilgi, beceri düzeyleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı, farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler; karşılıklı geri bildirimde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimler ile kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülüp değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecekleri örneklerle ilgili araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.
- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarını, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin gelişen ve değişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersi katı' sanatı modülü, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye'de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip, sorumlu vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak güzel sanatların toplumların gelişimindeki yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- Geleneksel Türk sanatları dersi katı' sanatı modülü eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Geleneksel Türk Sanatları Katı' Dersi Öğretim Programı'nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlük ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar önerilmiştir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Programı; "1. Katı' Sanatına Genel Bakış ve Katı' Sanatının Tarihçesi, 2. Katı' Sanatının Malzemeleri, Kullanım Alanları ve Motifleri, 3. Katı' Sanatı Uygulamaları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda geleneksel Türk sanatları katı' sanatı modülü ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği; öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu; zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programdayeralan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temadaki en az bir öğrenme çıktısının, ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli (infografik), broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları ile içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, tartışma, öğrenme günlüğü, çalışma yaprağı, bilgi görseli, grup çalışması, kavram haritası, kısa cevaplı sorular, konuşma halkası, düşün-eşleş-paylaş, portfolyo ve gösterip yaptırma tekniğinin yanında proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Bunlara ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olmaları gereken ön bilgilerin ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilmeli, varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendiklerinin veya deneyimlediklerinin yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat verilmelidir.

- Öğrenme-öğretme sürecinde değer ve tutumların kazandırılması, öğrenme çıktılarından bağımsız birer alan olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde ele alınmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri, kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünlüklü becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılardır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi (**SAB1**), Sanatsal Üretim Yapma Becerisi (**SAB4**) ve Sanatsal Tasarım Yapma Becerisi (**SAB5**) kullanılmıştır.
- Alan becerilerini meydana getiren bütünlüklü becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabilirdiği gibi tek bir bütünlüklü beceri olarak da kullanılabilir.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları ve bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgi ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda da hayatta başarılı olmasını beraberinde getirecektir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenciler tarafından görülmesi, bu sayede öğrencilerin sanata ve sanat eserine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürlerle ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak ye-

tişmesini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde ve öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler; öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumlar dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşantılar oluşturmalarının yanı sıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik özelliği hâline gelmesine de dikkat etmeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynak ve yönergeler yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATINA GENEL BAKIŞ VE KATI' SANATININ TARİHÇESİ	1	6	8
2. KATI' SANATININ MALZEMELERİ, KULLANIM ALANLARI VE MOTİFLERİ	3	10	14
3. KATI' SANATI UYGULAMALARI	2	52	72
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	6	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

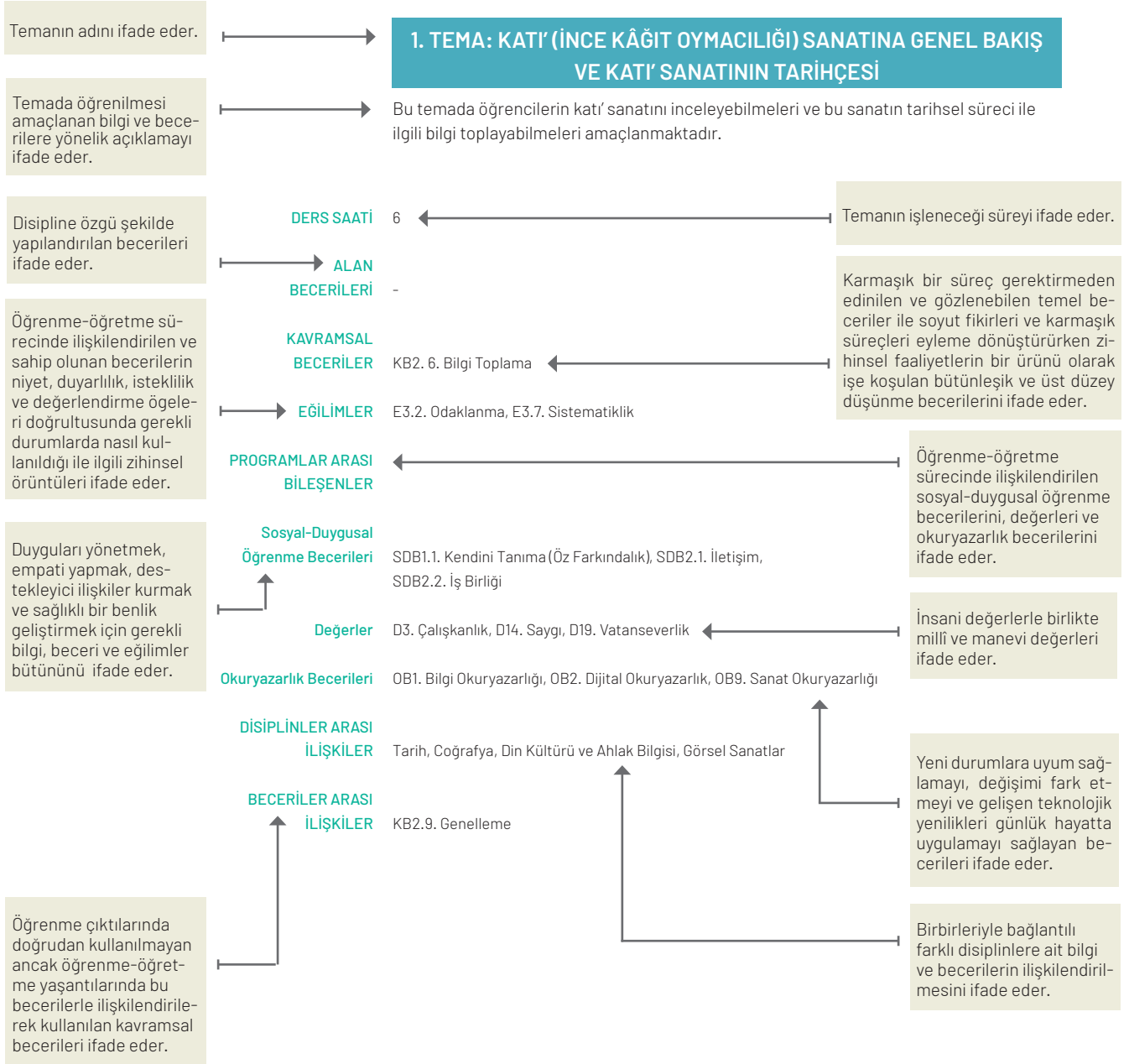
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

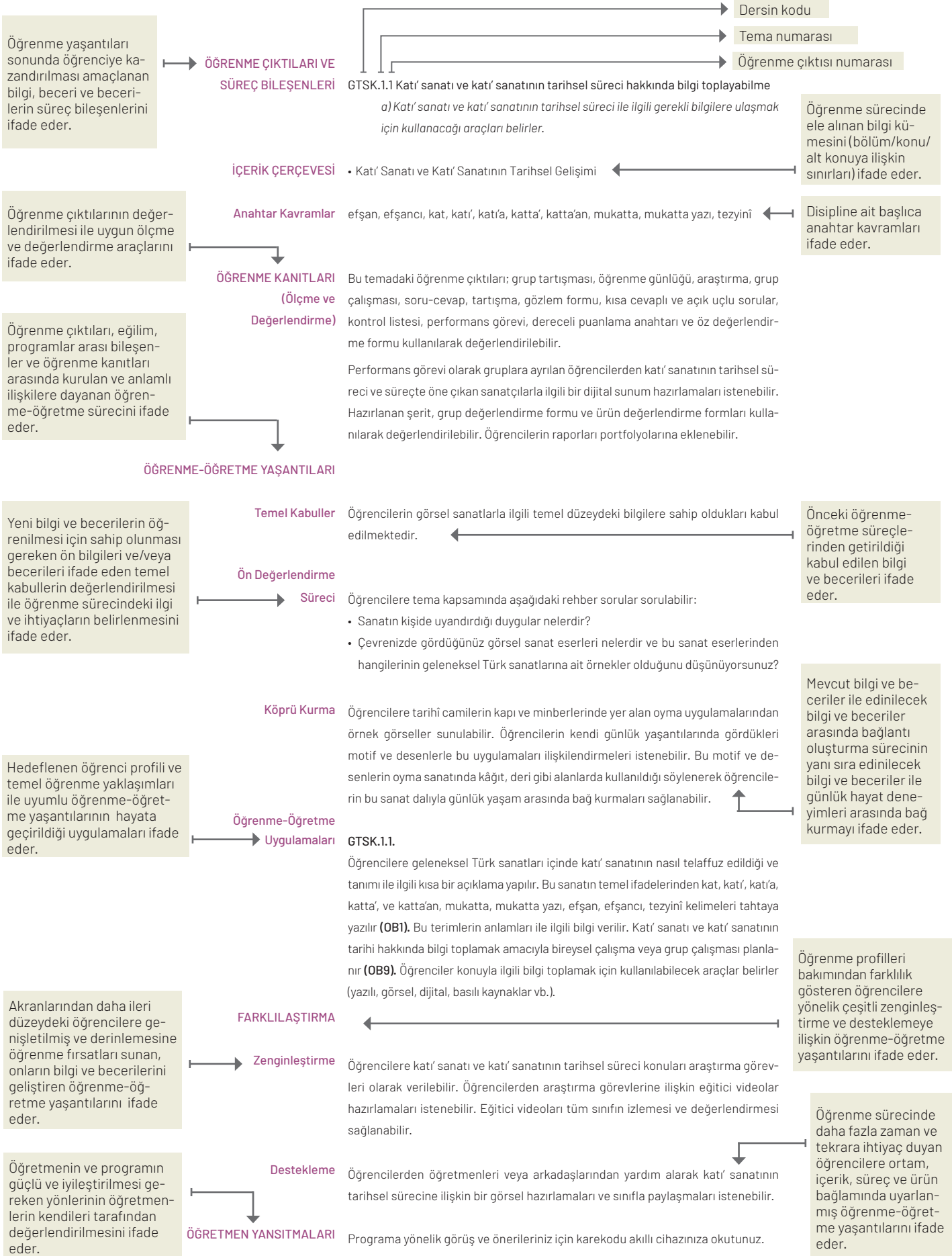
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan Geleneksel Türk Sanatları Dersi Katı' (İnce Kâğıt Oymacılığı) Sanatı Modülü Öğretim Programı güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda üç tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: KATI' (İNCE KÂĞIT OYMACILIĞI) SANATINA GENEL BAKIŞ VE KATI' SANATININ TARİHÇESİ

Bu temada öğrencilerin katı' sanatını inceleyebilmeleri ve bu sanatın tarihsel süreci ile ilgili bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.7. Sistematiçlik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Tarih, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSK.1.1 Katı' sanatı ve katı' sanatının tarihsel süreci hakkında bilgi toplayabilme

- a) Katı' sanatı ve katı' sanatının tarihsel süreci ile ilgili gerekli bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak katı' sanatı ve katı' sanatının tarihsel süreci ile ilgili bilgilere ulaşır.
- c) Katı' sanatı ve katı' sanatının tarihsel süreci ile ilgili ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Katı' sanatı ve katı' sanatının tarihsel süreci ile ilgili ulaştığı bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

• Katı' Sanatı ve Katı' Sanatının Tarihsel Gelişimi

Anahtar Kavramlar

efşan, efşancı, kat, katı', katı'a, katta', katta'an, mukatta, mukatta yazı, tezyinî

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; grup tartışması, öğrenme günlüğü, araştırma, grup çalışması, tartışma, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular, kontrol listesi, gözlem formu, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak gruplara ayrılan öğrencilerden katı' sanatının tarihsel süreci ve süreçte öne çıkan sanatçılarla ilgili bir dijital sunum hazırlamaları istenebilir.

Hazırlanan şerit, grup değerlendirme formu ve ürün değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin raporları portfolyolarına eklenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin görsel sanatlarla ilgili temel düzeydeki bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Öğrencilere tema kapsamında aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Sanatın kişide uyandırdığı duygular nelerdir?
- Çevrenizde gördüğünüz görsel sanat eserleri nelerdir ve bu sanat eserlerinden hangilerinin geleneksel Türk sanatlarına ait örnekler olduğunu düşünüyorsunuz?

Köprü Kurma

Öğrencilere tarihî camilerin kapı ve minberlerinde yer alan oyma uygulamalarından örnek görseller sunulabilir.

Öğrencilerin kendi günlük yaşantılarında gördükleri motif ve desenlerle bu uygulamaları ilişkilendirmeleri istenebilir. Bu motif ve desenlerin oyma sanatında kâğıt, deri gibi alanlarda kullanıldığı söylenerek öğrencilerin bu sanat dalıyla günlük yaşam arasında bağ kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSK.1.1.

Öğrencilere geleneksel Türk sanatları içinde katı sanatının nasıl telaffuz edildiği ve tanımı ile ilgili kısa bir açıklama yapılır. Bu sanatın temel ifadelerinden kat, katı, katı'a, katta', ve katta'an, mukatta, mukatta yazı, efşan, efşancı ve tezyini kelimeleri tahtaya yazılır **(OB1)**. Bu terimlerin anlamları ile ilgili bilgi verilir. Katı sanatı ve katı sanatının tarihi hakkında bilgi toplamak amacıyla bireysel çalışma veya grup çalışması planlanır **(OB9)**. Öğrenciler konuyla ilgili bilgi toplamak için kullanılabilecek araçları belirler (yazılı, görsel, dijital, basılı kaynaklar vb.).

Öğrencilerin seçmiş oldukları araçları kullanarak katı sanatı ve katı sanatının tarihsel süreci ile ilgili bilgileri toplamaları sağlanır. Sınıfça incelenen kaynaklardan elde edilen bilgilerin öğretmen konu ile ilgili hazırladığı dijital materyaller eşliğinde tartışılarak doğrulanması sağlanır **(SDB2.1, SDB2.2, OB2)**.

Öğrencilerle birlikte katı sanatına ilişkin tarih şeridi hazırlanabilir **(D3.4, E3.7)**. Katı sanatının tarihsel gelişimi (ilk örneklerine rastlanan XV. yüzyıl ve sonrasında Osmanlı Dönemi örneklerinden günümüze kadar izlenen süreç) tarih şeridi eşliğinde sunulur. Bu süreçte katı sanatının tarihinde iz bırakan sanatçılara ve eserlerine yer verilir. Katı sanatının farklı zaman ve eserlerde süsleme sanatına sağladığı katkıları ile ilgili büyük grup tartışması yapılabilir. Böylece öğrencilerin tarihimizde bu sanata katkı sağlayan sanatçı ve eserleri görmeleri sağlanır **(KB2.9, D19.1, D14.3)**. Öğrencilerin ulaştıkları bilgiler öğretmen rehberliğinde doğrulanır.

Öğrenmeler öz değerlendirme formuyla izlenir ve öğrencilere geri bildirim verilir. Tema boyunca öğrenme süreçlerini daha iyi görebilmeleri için öğrencilerden öğrenme günlüğü tutmaları ve edindikleri bilgileri kaydetmeleri istenir **(E3.2)**. Tema boyunca öğrenme günlüğü (Neleri yeni öğrendim? Öğrendiklerimi başka yerlerde nasıl kullanırım? Öğrendiklerimden yola çıkarak neleri merak ettim? Öğrendiklerim içinde benim için en önemli yer neresiydi? Öğrendiklerim arasında hangi kısımları anlamakta zorlandım?) tutan öğrencilerin öğrenme süreçlerini, öğrenme günlükleri üzerinden değerlendirmeleri sağlanır **(SDB1.1, SDB2.1)**. Öğrencilerin hazırladıkları öğrenme günlükleri portfolyolarına eklenebilir.

Performans görevi olarak gruplara ayrılan öğrencilerden katı sanatının tarihsel süreci ve bu süreçte öne çıkan sanatçılarla ilgili bir sunum hazırlamaları istenebilir **(D3.4)**. Hazırlanan şerit, grup değerlendirme formu ve ürün değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilere katı sanatı ve katı sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili konular araştırma görevi olarak verilebilir. Öğrencilerden araştırma görevlerine ilişkin eğitici videolar hazırlamaları istenebilir. Eğitici videoları tüm sınıfın izlemesi ve değerlendirmesi sağlanabilir.

Destekleme

Öğrencilerden öğretmenleri veya arkadaşlarından yardım alarak katı sanatının tarihsel sürecine ilişkin bir görsel hazırlamaları ve sınıfla paylaşmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: KATI' SANATININ MALZEMELERİ, KULLANIM ALANLARI VE MOTİFLERİ

Bu temada öğrencilerin katı' sanatı icra edilirken kullanılan malzemeleri sınıflandırabilmeleri, katı' sanatının kullanım alanları hakkında bilgi toplayabilmeleri ve kullanılan motifleri sanatsal açıdan gözlemleyebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ** SAB1. Sanatsal Algılama (SAB1.1. Sanatsal Gözlemleme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.5. Kendine Güvenme, E3.2. Odaklanma, E3.5 Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliğı

Değerler D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSK.2.1. Katı' sanatında kullanılan malzemeleri sınıflandırabilme

- a) Katı' sanatında kullanılan malzemeleri sınıflandırmak için kullanacağı nitelikleri belirler.
- b) Katı' sanatında kullanılan malzemeleri niteliklerine göre ayırır.
- c) Katı' sanatında kullanılan malzemeleri tasnif eder.
- ç) Katı' sanatında kullanılan malzemeleri etiketler.

GTSK.2.2. Katı' sanatının uygulandığı alanlar hakkında bilgi toplayabilme

- a) Katı' sanatının kullanım alanları ile ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı kaynakları belirler.
- b) Katı' sanatının kullanım alanları hakkında belirlediği araçları kullanarak bilgileri toplar.
- c) Katı' sanatının kullanım alanları hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Katı' sanatının kullanım alanları hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

GTSK.2.3. Katı' sanatında kullanılan motifleri sanatsal gözlemleyebilme

- a) Katı' sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini fark eder.
- b) Katı' sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Katı' Sanatı Malzemeleri
- Katı' Sanatının Kullanım Alanları
- Katı' Sanatının Motifleri

Anahtar Kavramlar

cımbız, filigre, kretuar, matt, muhallebi, mührer, nevregan

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Temadaki öğrenme çıktıları; çalışma yaprağı, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular, öğrenme günlüğü, araştırma, grup tartışması, grup çalışması, kavram haritası, bilgi görselleri, tartışma, konuşma halkası, düşün-eşleş-paylaş, gözlem formu, kontrol listesi, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme ve öz değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden katı' sanatında kullanılan motifler ve katı' sanatının kullanım alanları ile ilgili dijital bir sunum hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan performans değerlendirmesinde analitik dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu ve akran değerlendirme formu kullanılabilir. Raporlar öğrencilerin portfolyolarına eklenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin katı' sanatının geleneksel Türk süsleme sanatı olduğunu bildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilere bir önceki temada paylaşılan örnek görseller kullanılarak aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Kullanılan motiflerden hangileri ile doğada karşılaştınız?
- Motiflerin özenli ve detaylı bir şekilde kesilebilmesi sizce nasıl mümkün olmuştur?
- Katı' sanatında kullanılan motifler ile tezmini sanatlarda kullanılan motifler arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

Köprü Kurma Öğrencilerin doğada görülen çiçeklerin, bitkilerin, hayvanların vb. unsurların birer sanat eseri parçası olduğu fikri üzerinden yola çıkarak motiflerin sanata dönüştürülmesi sürecinde kullanılabilecek malzemelerin neler olabileceği ve bu sanatın hangi alanlarda uygulanabileceği konusundaki fikirlerini konuşma halkası etkinliği ile ifade etmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSK.2.1.

Sınıfa getirilen veya dijital ortamda yansıtılan görseller ile katı sanatında geleneksel olarak ve günümüzde kullanılan alet ve malzemelerin öğrenciler tarafından incelenmesi istenir **(OB2, E1.1)**. İncelenen görsellerden yola çıkılarak katı sanatında kullanılan malzemelerin sınıflandırılmasında fikir taraması yöntemi kullanılabilir. Süreçte öğrencilerden birbirlerine karşı nezaketli olmaları istenir **(D14.1)**. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde sonuçları tahtaya yazarak malzemeleri sınıflandırmak için kullanacakları nitelikleri belirler **(SDB2.1)**.

Katı sanatında günümüzde kullanılan aletler (kıvrık uçlu kâğıt makası, kretuar/bisturi, kesme matı, mührer ve cımbız), kâğıtlar (origami kâğıdı, ebruli kâğıtlar, bitki ve akrilik boya ile boyanan ne çok ince ne de çok kalın olan kâğıtlar), boyalar ve muhallebi (nişasta ile yapılan yapıştırıcı) sınıf ortamına getirilir. Öğrencilerden malzemeleri kendi belirledikleri niteliklere göre ayrıştırmaları istenir. Ayrıştırma sürecinde hangi özellikleri göz önünde bulundurduklarını arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanır **(OB4, E3.7)**.

Öğrenciler; küçük grup çalışması yaparak, kendi belirledikleri niteliklere göre ayrıştırdıkları malzemeleri birbirleriyle olan ilişkilerine dikkat ederek listeler ve kullanım sırasına göre tasnif eder. Edindikleri bilgilerden hareketle katı sanatında kullanılan malzemeleri etiketler **(OB1, E3.8)**.

GTSK.2.2.

Katı sanatının uygulandığı alanlar hakkında bilgi toplamak amacıyla küçük grup çalışması yapılabilir. Gruplar bilgiye ulaşacakları kaynakları belirler. Belirledikleri kaynakları planlı, disiplinli ve bilimsel bir yaklaşımla inceleyerek bu sanatın farklı eserlerdeki kullanım alanlarına ilişkin bilgileri toplarlar **(D3.1, E3.2, SDB2.2)**.

Katı sanatının farklı kullanım alanları hakkında edinilen bilgilerin doğrulanması için tartışma yöntemi kullanılabilir. Öğrencilerden bu süreçte birbirlerinin düşüncelerine saygı göstermeleri istenir **(D14.1)**. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde katı sanatının farklı kullanım alanları (çekmeceler, kitap süsleri, kitap kapları, levhalar, giysiler, deri oymalar vb.) ve amaçları hakkında ulaştıkları bilgileri doğrular **(SDB2.1, SDB2.2)**.

Gruplar, kısa bir metin yazarak derledikleri bilgileri kaydederler. Gruplardan hazırladıkları metinleri sınıf ortamında paylaşmaları istenir **(E3.2, SDB2.2)**. Hazırlanan metin; kaynak çeşitliliği, çalışma planı hazırlama, grup iletişimi, sunum yapma gibi ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı ve grup değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrencilerden katı sanatının uygulandığı alanlar ile ilgili bir bilgiyi portfolyolarına eklemeleri istenebilir.

Öğrencilerden katı sanatının kullanım alanlarıyla ilgili yaptıkları çıkarımlar doğrultusunda performans görevi olarak eser örneklerini incelemeleri ve eserlerde kullanılan motifleri, desenleri gösteren dijital bir sunum hazırlamaları istenir **(OB9, D3.3)**. Sunum değerlendirilirken analitik dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu ve akran değerlendirme formu kullanılabilir **(E3.5)**.

GTSK.2.3.

Öğrencilerden hazırladıkları performans ödevlerini arkadaşlarına sunmaları istenir. Sunum sırasında öğrencilerin birbirlerini saygılı ve dikkatli bir şekilde dinlemeleri, varsa sorularını sunumun sonunda birbirlerinin sözünü kesmeden sormaları istenir **(OB4, D14.1)**.

Öğretmen tarafından beş veya altı kişilik çalışma grupları oluşturulabilir. Sunumlardan edinilen bilgilerden yola çıkılarak, öğrencilerden katı sanatında kullanılan ve tabiattan seçilmiş nesnelerden oluşan motiflerin incelenerek görsel bileşenlerinin listelenmesi istenir **(E3.6)**. Düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılarak oluşturulan listelerin paylaşılması sağlanabilir. Öğretmen rehberliğinde gruplardan tabiattan stilize edilerek oluşturulmuş motifler (ağaç, meyve, bitki, çiçek, yaprak, hayvan vb.), yazı karakterleri ve geometrik şekilli motifler belirlenerek bunlarla ilgili kavram haritası hazırlanması istenebilir **(SDB2.2)**. Böylece öğrenciler katı sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini fark eder. Hazırlanan bu çalışmaların sınıf ile paylaşılması, nezaket ve saygı çerçevesinde karşılaştırılması sağlanır **(D4.2)**.

Öğrencilere geleneksel sanatlardan (tezhip, minyatür, cilt vb.) örneklerin olduğu videolar, görseller vb. sunulur **(OB2)**. Kartopu tekniğiyle geleneksel sanatlarda kullanılan motifler; katı sanatında yalın kat veya katmanlar oluşturularak çalışılmış motiflerle birlikte biçim, yapı, boyut, doku ve renk başlıkları altında tartışılabilir. Bu süreçte öğrencilerin birbirlerini etkin şekilde dinleyerek düşüncelerini ifade etmeleri ve grup iletişimine katılmaları sağlanır **(E1.5)**. Verilen süre tamamlandıktan sonra grup sözcülerinden gruplarına ait fikirleri paylaşmaları istenir. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde bilgilerin doğruluğunu değerlendirerek katı sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini ifade eder.

Öğrencilerin sözlü ifadeleri gözlem formu veya akran değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin katı sanatının kullanım alanı ve motifleri hakkında bilgi toplamak için atölyeleri ziyaret etmeleri, bu çalışmalarını fotoğraflandırmaları ve bu ziyaretlerin dijital sunumunu sınıf ortamında paylaşmaları sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenme özelliklerine göre ürün oluşturmalarına (afiş, duvar gazetesi, rapor vb.) fırsat verilebilir.

Destekleme Bu temanın konularına dair temel kavramları kapsayan sade ve anlaşılır özetler hazırlanarak öğrencilere sunulabilir. Öğrencilere bire bir veya küçük gruplar hâlinde bireysel ihtiyaçlarına göre daha yoğun bir destek sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif rol almalarını teşvik eden etkileşimli ve uygulamalı etkinlikler düzenlenebilir.

ÖĞRETMEN

YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: KATI' SANATI UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin katı' sanatında kullanılan motif ya da desen örneklerinden yararlanarak sanatsal tasarım taslağı oluşturabilmeleri ve katı' sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal ürün oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 52

ALAN BECERİLERİ

SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma (SAB5.1. Sanatsal Tasarım Taslağı Oluşturma), SAB4. Sanatsal Üretim Yapma (SAB4.2. Sanatsal Ürün Oluşturma)

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.5. Kendine Güvenme, E3.2. Odaklanma, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D3. Çalışkanlık, D12. Sabır, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Sanat Tarihi, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

SAB3. Sanat Eserini İnceleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSK.3.1. Katı' uygulamaları ile sanatsal tasarım taslağı oluşturabilme

- a) Katı' uygulamaları ile sanatsal tasarım taslağı motif ve desenlerine yönelik inceleme yapar.
- b) Katı' uygulamaları ile sanatsal tasarım taslağı sürecine yönelik fikir geliştirir.
- c) Katı' uygulamaları ile sanatsal tasarım taslağı fikrine yönelik motif ve desenlerle eskiz yapar.

GTSK.3.2. Katı' sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal ürün oluşturabilme

- a) Katı' sanatında sanatsal ürün oluşturmak için uygun görsel anlatım araçlarını ifade eder.
- b) Tasarımını katı' sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal ürüne dönüştürür.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Katı' Sanatında Sanatsal Tasarım
- Katı' Sanatında Sanatsal Ürün

Anahtar Kavramlar

simetrik (dişi-erkek oyma), tahrir, tırnaklama, üslup

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; kısa cevaplı ve açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, yansıtıcı günlük, araştırma, grup tartışması, grup çalışması, kavram haritası, bilgi görselleri, tartışma, portfolyo, gözlem formu, kontrol listesi, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden süreç boyunca ürünlerini geliştirme aşamalarını kaydetmeleri (video, fotoğraf vb.) ve bu kayıtları dijital bir sunum veya süreç afiş şeması şeklinde paylaşmaları istenebilir. Performans görevi analitik dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin katı' sanatında kullanılan motif ve desenler hakkında temel bilgiye ve çizim yapabilme becerisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilere katı' sanatıyla ilgili uygulamaları gösteren dijital videolar izletilebilir. İzlenen görüntülerden hareketle öğrencilere katı' sanatında sıkça kullanılan motif ve desenlerin neler olduğu sorulabilir. Ayrıca bu desen ve motiflerin hangi geleneksel sanat dallarında da yer aldığı tartışılabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden müze, sergi, atölye veya dijital kanallar aracılığıyla gördükleri geleneksel sanat eserlerindeki kompozisyonlarda dikkatlerini çeken (paspartu, çerçeve, boyama, kompozisyon, renk uyumu vb.) uygulamalar hakkında kısa bir metin yazmaları ve bunu sınıf ile paylaşmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları GTSK.3.1.

İkişerli gruplara ayrılan öğrencilerden katı' sanatında sanatsal bir ürün ortaya koyarken uyulması gereken kurallar, erdemler, değerler, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kısa ve çarpıcı sözleri bulmaları ve bunları kâğıtlara yazmaları istenebilir. Gruplar tarafından paylaşılan sloganların öğretmen rehberliğinde sınıfta değerlendirilip sınıf panosuna asılması sağlanabilir **(SDB2.1, D3.1)**.

Gruplara ayrılan öğrencilere klasik üslupta yalın kat oyma, simetrik oyma ve kat kat yapılandırılan kâğıtlarla oyma usulleri ile ilgili açıklamalar yapılır ve örnekler sunulur. Eserde kullanılan motif ve desenlerin diğer geleneksel sanatlardaki kullanımları ile ilgili sorular sorularak öğrencilerin konuya yoğunlaşmaları sağlanabilir. Öğrencilere soruları yanıtlarken fikirlerini rahatça ifade edebilmeleri için birbirlerinin düşüncelerine saygı duymaları gerektiği hatırlatılır **(OB9, E3.2, D14.1)**. Gruplardan tasarımlarında kullanacakları motif ve desenleri sanatsal tasarıma dönüştürme aşamalarını düşünerek incelemeleri istenir **(SAB3)**.

Eser örneklerini inceleyen grupların kullanılan motif ve desenler hakkında sunum hazırlamaları ve hazırladıkları sunumları arkadaşları ile paylaşmaları sağlanır. Edinilen bilgilerden yola çıkılarak eserin ortaya çıkma aşamasında kullanılacak malzemeler, yöntem ve teknikler hakkında fikir alışverişinde bulunulması teşvik edilir. Böylece öğrenciler, hem-fikir oldukları konuları belirler ve sanatsal tasarım taslağı uygulama sürecine yönelik fikirlerini geliştirir.

Ortaya çıkan fikirler öğretmen rehberliğinde değerlendirilerek aşamalar hâlinde listelenir. Öğrencilerden katı' sanatı uygulamalarının özenli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için bu aşamaların takip edilmesi istenir **(SDB2.2, D12.2)**.

Motif ya da desenin kâğıda çizim yöntemleri öğretmen tarafından gösterip yaptırma tekniği kullanılarak açıklanır. Oyulacak motif veya desen örneklerinin düzgün bir şekilde oyulabilmesi için desen çiziminin muntazam olması gerekliliği vurgulanır ve öğrencilerden çizgi alıştırmaları yapmaları istenir **(SDB1.1, D12.3, OB4)**.

Öğrenciler sanatın uygulama aşamalarını izleyerek sanatsal tasarım taslağı fikrine yönelik örnek motif ve desenlerle eskiz yapar. **(SDB1.2, E3.7)**. Hazırlanan eskiz çalışmalarının öğrenci portfolyo dosyasında saklanması istenir. Çalışmalar değerlendirilirken öz değerlendirme formu ve kontrol listesi kullanılabilir **(E3.5)**.

GTSK.3.2.

Katı' sanatıyla ilgili uygulamaları anlatan dijital bir video tahtaya yansıtılarak öğrencilere sunulur. Öğrencilerden videoyu dikkatli izlemeleri istenir **(E3.2, OB2)**. Sanatın uygulanmasında kullanılan yöntem ve tekniklerin tartışma yöntemi ile öğrenciler tarafından analiz edilmesi sağlanır **(E3.6, OB4)**. Öğrenciler, motif ve desenlerle hazırladıkları eskiz çalışmalarını katı' sanatı ürününe dönüştürebilmek için analiz ettikleri bilgiler doğrultusunda uygun görsel anlatım araçlarını kullanırlar.

Bir kompozisyon oluşturulmasında matematiksel ölçümlerin öneminin öğrenciler tarafından fark edilmesi sağlanır **(E3.6)**.

Öğrenciler, özenle çizip düzenledikleri motif ve desen eskizlerini öğretmenlerinden öğrendikleri tırnaklama yöntemini kullanarak seçtikleri kâğıdın arka yüzüne aktarırlar (**D12.1**). Motif ve desenin belirgin olmayan çizgileri kurşun kalem ile çizilir. Öğrenciler edindikleri bilgiler ışığında oyma/kesme yaparken kullanacakları malzemeye uygun tekniği belirler.

Motif veya desen, formuna göre kesme aleti kretuar veya kıvrık uçlu kâğıt makası kullanılarak dikkatli ve özenli bir şekilde oyulur/kesilir. Hazırlanan motif veya desenin oyulması/kesilmesi esnasında kullanılacak olan kretuar ve kıvrık uçlu kâğıt makasının, iş sağlığı ve güvenliği kuralları gözetilerek uygun yöntem ve tekniklerle kullanılması gerektiği vurgulanır. Katı sanatında düzgün kesme işleminin, sonucu etkileyeceği ifade edilir. Bilişsel çıraklık yöntemi ile muntazam bir şekilde oyulan/kesilen motif, şablon olarak belirlenen ve matematiksel oranlara dikkat edilerek hazırlanan zemin (aharlı kâğıt, murakka vb.) üzerine önceden hazırlanmış muhallebi (yapıştırıcı) kullanılarak yapıştırılır (**E1.3**).

Öğrenciler, diğer tamamlayıcı işlemlere (cetvelleme, boyama, bordür vb.) yönelik basamakları takip ederek uygulamaları gözlemler.

Katı sanatında kullanılan temel tekniklerin uygulamalarını tamamlayan öğrenciler, kendi belirledikleri konularda özgün kompozisyonlar tasarlayarak çalışmalarını sanatsal ürüne dönüştürürler. Öğrencilerden kompozisyonlarını portfolyolarına eklemeleri istenebilir (**SDB1.3, E1.5**).

Performans görevi olarak öğrencilerden süreç boyunca ürünlerini geliştirme aşamalarını kaydetmeleri (video, fotoğraf vb.) ve bu kayıtları dijital bir sunum veya süreç afiş şeması şeklinde paylaşmaları istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden daha küçük motif ve desenleri kullanarak vazoda bir buket ya da bahçe kompozisyonu oluşturmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere sade ve basit motif ya da desen çizimleri sunulabilir. Hazırlanmış şablon zeminler üzerine bu motiflerin kullanılmasıyla bir kompozisyon oluşturulması istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
KLASİK CİLT SANATI
MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliğini ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış olmakla birlikte sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde geliştirilmesi ayrıca maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin bilgiye aktif olarak ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği yapmaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerileriyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ile ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu becerilerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları ve gelecek kuşaklara aktarmaya yönelik duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları ve bu mirası korumaları,
3. Kültürel miras olarak kadim bir konuma sahip olan klasik cilt sanatını gelecek nesillere aktarmaya yönelik duyarlılık kazanmaları,
4. Vatanseverliğin önemli bir göstergesi olarak kültürel belleğimizin kayıtları arasında yer alan klasik cilt sanatını ve yazma eserleri koruma bilincinde olmaları,
5. Bir toplumun geleceğini nitelikli bir şekilde inşa etmek için geleneğin önemini kavramaları,
6. Millî ve kültürel kimliği özümsemeleri,
7. Kültür varlıkları hakkında bilgi sahibi olmaları,
8. Sanat dili ve sanatçı gözü ile hayatın tüm değerlerini yorumlama ve özgün nitelikler katma becerisi kazanmaları,
9. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri, sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler aşağıda açıklanmıştır:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir. Ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu beceri ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgelik gibi kavramları öğrenme ortamının dışında gündelik yaşamla ilişkilendirebileceği yetkinliğe ulaşması sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duyu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerleri ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgi ve beceri düzeyleri ile öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri

ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler; karşılıklı geri bildirimlerde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimleri ve kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.

- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek örneklerle ilgili araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.
- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarını, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersi klasik cilt sanatı modülü kitabı, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip ve sorumlu vatandaşlar olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerden sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak toplumların gelişiminde güzel sanatların yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- Geleneksel Türk sanatları dersi klasik cilt sanatı modülü eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları ve geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlük ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar önerilmiştir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı; "1. Klasik Cilt Sanatına Genel Bakış ve Klasik Cilt Sanatının Tarihsel Gelişimi, 2. Klasik Cilt Sanatında Cildin Bölümleri, Kullanılan Teknik ve Malzemeler ile Motif ve Üsluplar, 3. Klasik Cilt Sanatında Uygulamalar" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıta ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda geleneksel Türk sanatları dersi klasik cilt sanatı modülüyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği; öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu; zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temadaki en az bir öğrenme çıktısının, ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, çalışma yaprağı, zihin haritası, kavram haritası, bilgi kartları, infografik (bilgi görseli), video hazırlama, grup çalışması, sunum, portfolyo, gösterip yaptırma, performans görevi gibi araçların yanı sıra proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olmaları gereken ön bilgilerin ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilmeli, varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendiklerinin veya deneyimlediklerinin yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.

- Öğrenme-öğretme sürecinde değer ve tutumların kazandırılması, öğrenme çıktılarından bağımsız birer alan olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde ele alınmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri, kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünlük becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılardır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi (**SAB1**) ve Sanatsal Tasarım Yapma Becerisi (**SAB5**) kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünlük becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabilceği gibi tek bir bütünlük beceri olarak da kullanılabilir.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları; bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgi ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda da hayatta başarılı olmasını beraberinde getirecektir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenciler tarafından görülmesi, bu sayede öğrencilerin sanata ve sanat eserlerine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürlerle ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir.

Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde ve öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler; öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumlar dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşantılar oluşturmalarının yanı sıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik özelliği hâline gelmesine de dikkat etmeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinşsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynak ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. KLASİK CİLT SANATINA GENEL BAKIŞ VE KLASİK CİLT SANATININ TARİHSEL GELİŞİMİ	3	8	11
2. KLASİK CİLT SANATINDA CİLDİN BÖLÜMLERİ, KULLANILAN TEKNİK VE MALZEMELER İLE MOTİF VE ÜSLUPLAR	3	10	14
3. KLASİK CİLT SANATINDA UYGULAMALAR	2	50	69
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	8	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

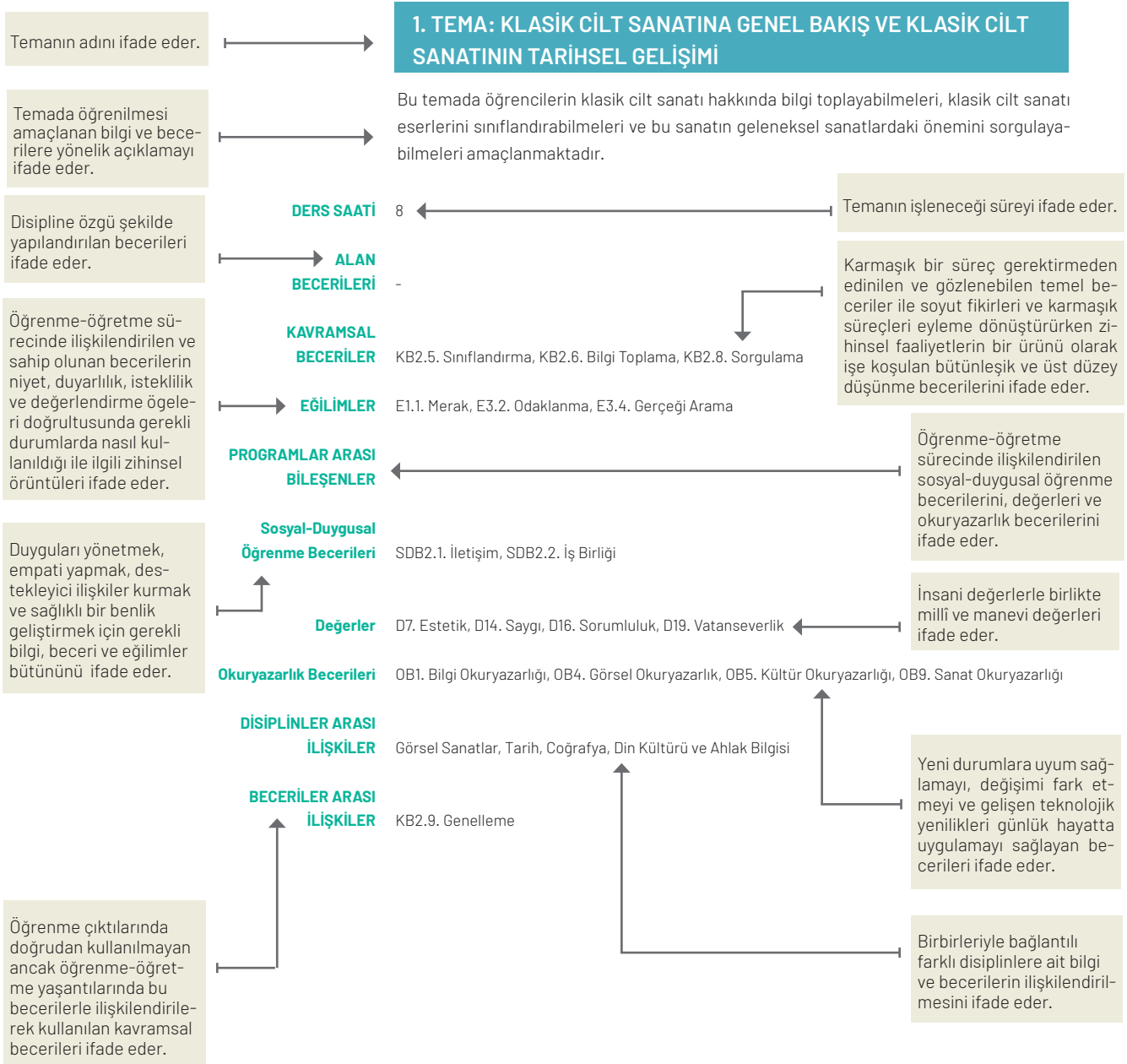
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

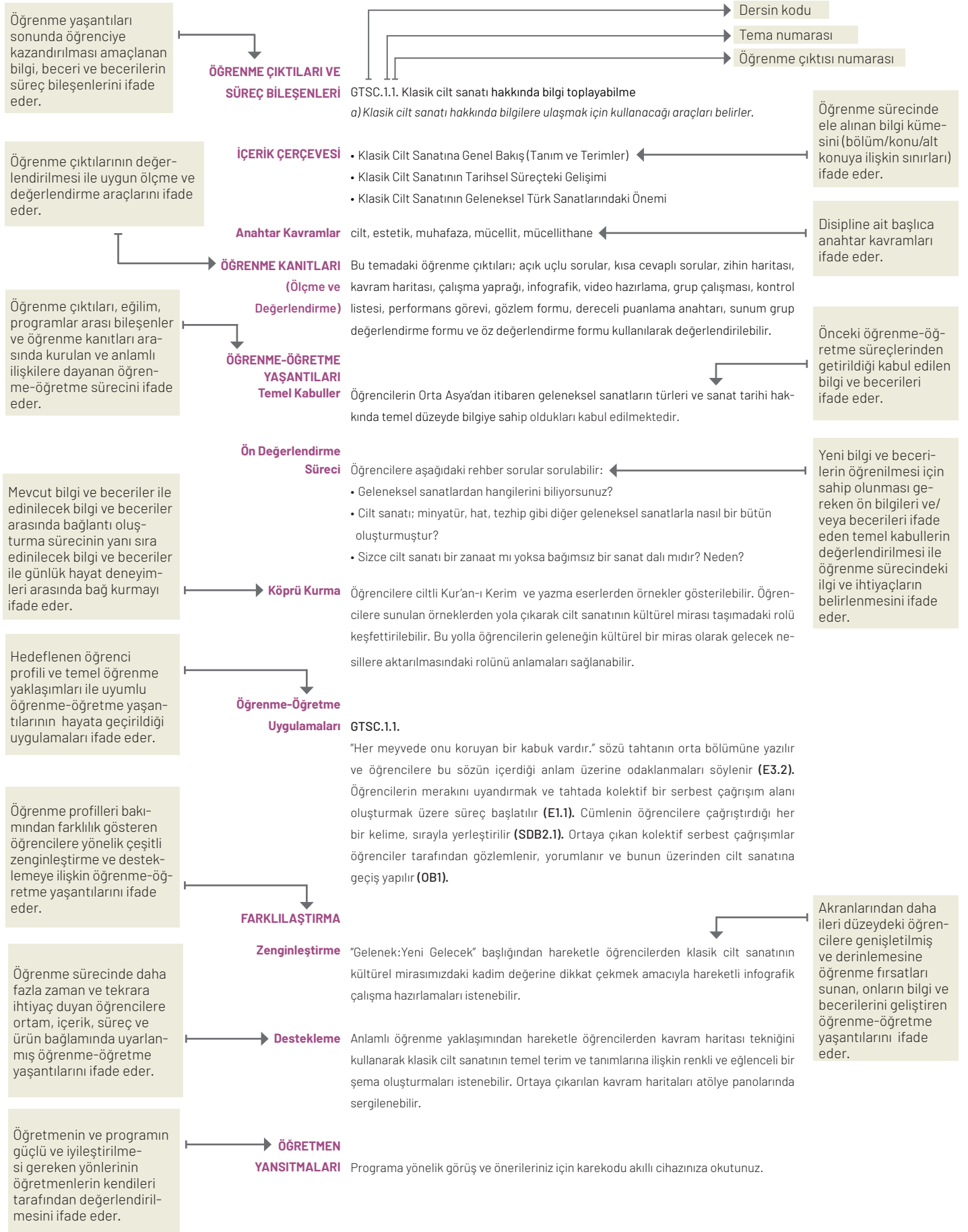
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Klasik Cilt Sanatı Modülü Öğretim Programı* güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda üç tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ KLASİK CİLT SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: KLASİK CİLT SANATINA GENEL BAKIŞ VE KLASİK CİLT SANATININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu temada öğrencilerin klasik cilt sanatı hakkında bilgi toplayabilmeleri, klasik cilt sanatı eserlerini sınıflandırabilmeleri ve bu sanatın geleneksel sanatlardaki önemini sorgulayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Tarih, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSC.1.1. Klasik cilt sanatı hakkında bilgi toplayabilme

- a) *Klasik cilt sanatı hakkındaki bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- b) *Klasik cilt sanatı hakkındaki bilgilere ulaşmak için belirlediği araçları kullanarak bilgileri bulur.*
- c) *Klasik cilt sanatı hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.*
- ç) *Klasik cilt sanatı hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.*

GTSC.1.2. Klasik cilt sanatı eserlerini sınıflandırabilme

- a) *Klasik cilt sanatı eserlerinin niteliklerini belirler.*
- b) *Klasik cilt sanatı eserlerini niteliklerine göre ayrıştırır.*
- c) *Klasik cilt sanatı eserlerini niteliklerine göre tasnif eder.*
- ç) *Tasnif ettiği klasik cilt sanatı eserlerini etiketler.*

GTSC.1.3. Klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemini sorgulayabilme

- a) *Klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemini tanımlar.*
- b) *Klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemi hakkında sorular sorar.*
- c) *Klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemi hakkında bilgi toplar.*
- ç) *Klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemi hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- d) *Klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemi hakkında topladığı bilgilerle çıkarım yapar.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Klasik Cilt Sanatına Genel Bakış (Tanım ve Terimler)
- Klasik Cilt Sanatının Tarihsel Gelişimi
- Klasik Cilt Sanatının Geleneksel Türk Sanatlarındaki Önemi

Anahtar Kavramlar

cilt, estetik, muhafaza, mücellit, mücellithane

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, zihin haritası, kavram haritası, çalışma yaprağı, infografik, video hazırlama, grup çalışması, kontrol listesi, performans görevi, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, grup değerlendirme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden klasik cilt sanatı alanında yapmış olduğu çalışmalarla kültürel mirasımıza önemli katkılarda bulunan isimlerin sanatsal hayatlarına ilişkin bilgileri içeren bir sanatçı kitabı hazırlamaları istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Orta Asya'dan itibaren geleneksel sanatların türleri ve sanat tarihi hakkında temel düzeyde bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreç

Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Geleneksel sanatlardan hangilerini biliyorsunuz?
- Cilt sanatı; minyatür, hat, tezhip gibi diğer geleneksel sanatlarla nasıl bir bütün oluşturmuştur?
- Sizce cilt sanatı bir zanaat mı yoksa bağımsız bir sanat dalı mıdır? Neden?

Köprü Kurma

Öğrencilere ciltli Kur'an-ı Kerim ve yazma eserlerden örnekler gösterilebilir. Öğrencilere sunulan örneklerden yola çıkılarak cilt sanatının kültürel mirası taşımadaki rolü keşfettirilebilir. Bu yolla öğrencilerin geleneğin kültürel bir miras olarak gelecek nesillere aktarılmasındaki rolünü anlamaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

GTSC.1.1.

"Her meyvede onu koruyan bir kabuk vardır." sözü tahtanın orta bölümüne yazılır ve öğrencilere bu sözün içerdiği anlam üzerine odaklanmaları söylenir (**E3.2**). Öğrencilerin meraklarını uyandırmak ve tahtada kolektif bir serbest çağrışım alanı oluşturmak üzere süreç başlatılır (**E1.1**). Cümlelerin öğrencilere çağrıştırdığı her bir kelime, sırayla tahtaya yazılır (**SDB2.1**). Ortaya çıkan kolektif serbest çağrışımlar öğrenciler tarafından gözlemlenir, yorumlanır ve bunun üzerinden cilt sanatına geçiş yapılır (**OB1**).

Öğrencilere cilt sanatı örnekleri gösterilir, öğrencilerin bu kadim sanata hâkim olan işlevsel ve estetik özellikleri fark etmeleri sağlanır ve gözlem esnasında cilt, mücellit ve mücellithane terimlerinin tanımları verilebilir (**D7.1, OB4, OB9**).

Öğrencilere klasik cilt sanatı hakkında bilgi toplayabilmek için grup etkinliği yapılacağı söylenir. Ardından 4-5 öğrenciden oluşan gruplar belirlenir. Her bir grup, ilk adım olarak klasik cilt sanatıyla ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler. Öğrencilere bilgiye ulaşmada kolektif bir çalışma gerçekleştirilirken birbirlerinin fikirlerine saygı göstermelerinin önemi hatırlatılır (**D14.1**). Gruplar, klasik cilt sanatıyla ilgili bilgilere ulaşmak için belirledikleri araçları kullanarak araştırma yapar (**E3.4**). Süreç esnasında gerekli yerlerde gruplara öğretmen tarafından rehberlik yapılabilir. Gruplar, ulaştıkları verilerin sağlamasını yaparak bilgileri doğrular. Her bir öğrenci grup olarak klasik cilt sanatıyla ilgili ulaştıkları bilgileri yazarak portfolyosuna kaydeder (**OB1, SDB2.2**). Ardından grup sunumları gerçekleştirir (**D16.3**).

GTSC.1.2.

Öğrencilere, ciltçilikle ilgili tarihteki ilk görsel örnekler gösterilir ve "Sizce bu görsel hangi döneme aittir?" sorusu yöneltilerek öğrencilerin konuya olan meraklarının artması hedeflenir (**E1.1**). Öğrencilerin cevabı kendi ifadeleriyle belirlemeleri sağlanır. (**OB1, SDB2.1**). Görseller incelenmeye devam edilirken cilt sanatının en erken örneklerine Antik Çağ'da rastlandığı bilgisinden hareketle bu dönemde ciltçiliğin amacının rulo hâlindeki papirüsleri korumak olduğu ifade edilir. Öğrencilere klasik cilt sanatıyla ilgili görsel örnekler gösterilir (**OB5**). Öğrencilerin gözlemleri neticesinde klasik cilt sanatı eserlerinin niteliklerini belirlemeleri ve bunları not etmeleri sağlanır. Öğrenciler elde ettikleri bu bilgilerden hareketle klasik cilt sanatı eserlerini niteliklerine göre ayırıştırır (**OB1, OB9**). Öğrencilere klasik cilt sanatı eserlerini niteliklerine göre tasnif etmeleri için süre verilir (**E3.4, D16.3, SDB2.2**). Öğrenciler tasnif ettiği klasik cilt sanatı eserlerini etiketler. Öğrencilerin etiketledikleri cilt sanatı eserleri arasındaki nitelikleri ilişkilendirilerek bir yargıya varmaları sağlanır (**KB2.9**).

GTSC.1.3.

#gelenekyenigelecek etiketi tahtaya yazılır ve geleneğin kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında en önemli hazine olduğu belirtilir **(E1.1, D19.3)**. Tartışma yöntemiyle tüm gruplardan klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemine bu etiket üzerinden odaklanarak klasik cilt sanatını tanımlamaları ve ortaya çıkan fikirleri not almaları istenir **(E3.2, SDB2.2)**. Bu fikirlerin ilerleyen süreçte sticker, poster, infografik, video veya kamu spotuna dönüştürüleceği ifade edilir ve buradan hareketle yakın çevreden başlayarak tüm topluma yayılacak şekilde bu sanatın kadim değerine dikkat çekileceği söylenir **(D7.3, D16.2, SDB2.2, OB5)**. Gruplar, istedikleri teknikleri kullanarak konu ile ilgili merak ettikleri soruları sorar ve doğru verileri toplamayı amaçlar **(E3.4)**. Bilgiler toplanır ve grup içinde toplanan bilgilerin doğruluğu değerlendirilir. Tüm gruplar, klasik cilt sanatının geleneksel Türk sanatlarındaki önemi hakkında topladıkları bilgiler üzerinden çıkarımlar yapar **(OB1)**.

Performans görevi olarak öğrencilerden klasik cilt sanatı alanında yapmış olduğu çalışmalarla kültürel mirasımıza önemli katkılarda bulunan isimlerin sanatsal hayatlarına ilişkin bilgileri içeren bir sanatçı kitabı hazırlamaları istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme "Gelenek:Yeni Gelecek" başlığından hareketle öğrencilerden klasik cilt sanatının kültürel mirasımızdaki kadim değerine dikkat çekmek amacıyla hareketli infografik çalışma hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Anlamlı öğrenme yaklaşımından hareketle öğrencilerden kavram haritası tekniğini kullanarak klasik cilt sanatının temel terim ve tanımlarına ilişkin renkli ve eğlenceli bir şema oluşturmaları istenebilir. Ortaya çıkarılan kavram haritaları atölye panolarında sergilenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: KLASİK CİLT SANATINDA CİLDİN BÖLÜMLERİ, KULLANILAN TEKNİK VE MALZEMELER İLE MOTİF VE ÜSLUPLAR

Bu temada öğrencilerin cildi oluşturan bölümleri ayırarak parçalar arasındaki ilişkileri çözümlayebilmeleri, klasik cilt sanatı örneklerini sanatsal açıdan karşılaştırabilmeleri, bu sanata ait motif ve üsluplarla ilgili bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

ALAN
BECERİLERİ SAB1. Sanatsal Algılama (SAB1.2. Sanatsal Karşılaştırma)

KAVRAMSAL
BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Sanat Tarihi (Türk ve İslam Sanatları), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSC.2.1. Klasik cilt sanatında cildi oluşturan bölümleri ayırarak parçalar arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

- a) Klasik cilt sanatında cildin bölümlerine ilişkin parçaları belirler.
- b) Klasik cilt sanatında cildin bölümlerine ilişkin parçalar arasındaki ilişkileri belirler.

GTSC.2.2. Klasik cilt sanatı örneklerini sanatsal açıdan karşılaştırabilme

- a) Klasik cilt sanatı örneklerinin görsel bileşenlerindeki benzerlikleri belirler.
- b) Klasik cilt sanatı örneklerinin görsel bileşenlerindeki farklılıkları belirler.

GTSC.2.3. Klasik cilt sanatında kullanılan motif ve üsluplar hakkında bilgi toplayabilme

- a) Klasik cilt sanatında kullanılan motif ve üsluplar hakkında bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- b) Klasik cilt sanatında kullanılan motif ve üsluplar hakkında belirlediği araçları kullanarak bilgilere ulaşır.
- c) Klasik cilt sanatında kullanılan motif ve üsluplar hakkında ulaşılan bilgileri doğrular.
- c) Klasik cilt sanatında kullanılan motif ve üsluplar hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Klasik Cilt Sanatında Cildi Oluşturan Bölümler
- Klasik Cilt Sanatında Kullanılan Teknik ve Malzemeler
- Klasik Cilt Sanatında Motif ve Üsluplar

Anahtar Kavramlar

köşebent, miklep, salbek, sertap, sırt, şemse, zencirek

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular, bilgi kartları, çalışma yaprağı, bilgi görseli, sunum, grup çalışması, kontrol listesi, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı, gözlem formu, grup değerlendirme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden müze ve kütüphane (Türk ve İslam Eserleri Müzesi, Beyazıt Yazma Eser Kütüphanesi ve Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi) gibi geleneksel ve kültürel mirasımızı aktaran mekânlarda klasik cilt sanatı üzerine görsel ve yazılı araştırmalar yaparak bu araştırmaları portfolyolarına eklemeleri istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kitap kapaklarının işlevleriyle ilgili temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerin içeriğini bilmedikleri hâlde öncelikle cildini ve/veya kapak tasarımını çekici bulup satın almış oldukları bir kitabı hatırlamaları istenir, buradan hareketle öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Görsel ve malzemeye ilişkin hangi unsurlar bu kararı vermenizde etkili olmuş olabilir?
- Kitabı okuduktan sonra (kitabın cildi/tasarımı ve içeriğini birlikte değerlendirdiğinizde) beklentilerinizin hangi düzeyde karşılandığını düşündünüz?

Köprü Kurma Öğrencilerden teknik açıdan ve üslup açısından ilgilerini en çok çeken beş adet klasik cilt sanatı örneğini inceleyerek bu eserlerin ortak özelliklerini keşfetmeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSC.2.1.

Öğrencilere klasik cildin bölümlerini içeren bir görsel sunulur. Görsele odaklanıp gözlemleyebilmeleri için yeterli süre verilir (**E3.2, OB4**). Gözlem esnasında cildin bölümlerine ait terimlerin tanımları yapılabilir (**OB9**). Öğrenciler bu sürecin sonunda klasik cilt sanatında cildin bölümlerine ilişkin parçaları ve bu parçalar arasındaki ilişkileri belirler. Ardından öğrencilere portfolyolarına notlarını almaları için yeterli süre verilir (**D3.2**).

GTSC.2.2.

Beş gruba ayrılan öğrencilerin gruplarını temsil edebilecek birer sözcü seçmeleri sağlanır. (**SDB2.2**). Grup sözcülerine içerisinde teknik ve malzemelerine göre cilt çeşitlerini içeren yazıların bulunduğu zarflar verilerek yapılacak etkinliğin öğrencilerde merak uyandırması sağlanır (**E1.1**). Teknik ve malzemelerine göre cilt çeşitlerini içeren toplam beş görsel öğrencilere sunulur. Gruplara bu görselleri incelemesi için süre verilir (**E3.2, D7.1, OB4**). Sürenin sonunda zarflar açılır ve zarfların içinde yazılı olan cilt çeşitlerinin hangi görsellerle eşleştirileceği grupça ortak karar alınarak belirtilir (**D3.4, KB2.11**). Ardından sırayla tüm grup sözcüleri tarafından zarflardaki cilt çeşidiyle ilgili görsel eşleştirilir. Sürecin sonunda öğrenciler, klasik cilt sanatı örneklerinin görsel bileşenlerindeki benzerlikleri ve farklılıkları öğretmen rehberliğinde belirler.

GTSC.2.3.

Öğrencilere klasik cilt sanatında kullanılan motif ve üsluplar hakkında bilgi toplayabilmek için grup etkinliği yapılacağı söylenir. Ardından 4-5 öğrenciden oluşacak şekilde ayarlanan gruplar açıklanır. Her bir grup, ilk adım olarak klasik cilt sanatında kullanılan motif ve üsluplarla ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler. Bilgiye ulaşmada kolektif bir çalışma gerçekleştirildiği için öğrencilere farklı düşüncelere saygı ve anlayış gösterebilmenin önemi hatırlatılır (**SDB2.3**). Gruplar tarafından belirlenen araçların kullanılmasıyla motif ve üsluplarla ilgili bilgiler keşfedilir (**SDB2.2, OB4, OB5**). Süreç esnasında gereken noktalarda gruplara öğretmen tarafından rehberlik yapılabilir. Ulaşılan verilerin sağlaması yapıp bilgiler doğrulanır. Grupça motif ve üsluplarla ilgili ulaşılan bilgiler öğrenciler tarafından portfolyolarına kaydedilir (**OB1, SDB1.2, D3.2**).

Performans görevi olarak öğrencilerden müze ve kütüphane (Türk ve İslam Eserleri Müzesi, Beyazıt Yazma Eser Kütüphanesi ve Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi) gibi geleneksel ve kültürel mirasımızı aktaran mekânlarda klasik cilt sanatı üzerine görsel ve yazılı araştırmalar yaparak bu araştırmaları portfolyolarına eklemeleri istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden klasik cilt sanatındaki motifleri içeren mikro ölçülerdeki replikaları (bire bir kopyaları) hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Birer cümlelik bilgi kartları hazırlanarak öğrencilerin bu temaya ait içerik çerçevesini kavramaları sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: KLASİK CİLT SANATINDA UYGULAMALAR

Bu temada öğrencilerin klasik cilt sanatı uygulamalarında sanatsal tasarım taslağı ve sanatsal tasarım ürünü oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 50

ALAN
BECERİLERİ SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma

KAVRAMSAL
BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D11. Özgürlük, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Sanat Tarihi (Türk ve İslam Sanatları), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Matematik

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSC.3.1. Klasik cilt sanatında sanatsal tasarım taslağı oluşturabilme

- a) *Klasik cilt sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuyu inceler.*
- b) *Klasik cilt sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuya yönelik fikir geliştirir.*
- c) *Klasik cilt sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuya yönelik eskiz yapar.*

GTSC.3.2. Klasik cilt sanatında sanatsal tasarım ürünü oluşturabilme

- a) *Klasik cilt sanatı sanatsal tasarımına uygun tekniği ifade eder.*
- b) *Klasik cilt sanatı sanatsal tasarım tekniğine uygun araçları ifade eder.*
- c) *Klasik cilt sanatı sanatsal tasarım üretim aşamalarını konuya ve işleve göre sıralar.*
- ç) *Konuyu klasik cilt sanatı sanatsal tasarımına dönüştürür.*
- d) *Klasik cilt sanatı sanatsal tasarımının estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Klasik Cilt Sanatı Uygulamalarında Sanatsal Tasarım Taslağı Oluşturabilme
- Klasik Cilt Sanatı Uygulamalarında Sanatsal Tasarım Ürünü Oluşturabilme

Anahtar Kavramlar

cilt, koleksiyon, motif, özgün, sayfa, sanat günlüğü, şemse

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular, bilgi görseli, portfolyo, kontrol listesi, performans görevi, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı, akran değerlendirme formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi olarak cilt sanatına ait bir eser oluşturulurken izlenen aşamaların gösterildiği bir sanal pano veya bülten panosu hazırlanması istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin bu temada yapacakları çizme, kesme, katlama, yapıştırma, birleştirme vb. uygulamalarla ilgili temel yetkinliklere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden A4 boyutundaki kâğıt üzerinde kesme, katlama, yapıştırma vb. işlemleri uygulayarak özgün formlar elde etmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin nesneleri paketleme, sarma, kutulama, dış yüzeylerini estetik bir görünüme kavuşturma gibi günlük hayatlarında uyguladıkları deneyimler üzerinden cilt sanatı ve özgün nitelikte kişisel bir ürün oluşturma arasında ilişki kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

GTSC.3.1.

Öğrencilere Süheyl Ünver'in *Defter-i Meşâhirleri* adlı hatıra günlüklerinden bir eser sunularak öğrencilerin konuya odaklanmaları sağlanır (E3.2). Ünver'in; "Herkesin bir mesleği olmalı, bir de meşgalesi. O meşgale bütün kültürümüzdür." sözü tahtaya yansıtılır ve geleneğin kültürel bir miras olarak gelecek nesillere aktarılmasında bu defterler gibi nitelikli araçların oluşturulmasının vatanseverliğin önemli bir unsuru olduğu sezdirilir (D19.3, OB5). Öğrencilere konuya ilişkin kendi düşüncelerini paylaşabilmeleri için gerekli süre verilir (SDB2.1). Süre sonunda öğrencilerden düşüncelerini paylaşmaları istenir. Belirtilen fikirler kâğıtlara yazılarak öğrenme ortamındaki uygun bir panoya yerleştirilir. Kişinin her an yanında taşıyabileceği bir sanat günlüğü (art journal) oluşturduğunda bireysel ve toplumsal yaşantıları kaydedebilme, koleksiyon yapabilme, estetik duyguları aktarabilme, kendi yeteneklerinin gelişimini gözlemleyebilme gibi öz farkındalığı içeren birçok yetkinliğe ulaşabileceğine vurgu yapılır (SDB1.1). Öğrencilerin hazırlayacakları sanatsal tasarımla ilgili olarak sanat günlüğü konusunda inceleme yapımları sağlanır (OB2). Yapılan incelemeler portfolyolara kaydedilir ve öğrenciler planlı olmanın hayata sağladığı faydaları fark eder. (D3.2). Sürecin sonunda önceki temada öğrenilen klasik cildin bölümlerini içeren şablon (görsel şema) kullanılarak sanatsal tasarım ürününe yönelik eskizler yapılır.

GTSC.3.2.

Öğrenme ortamı kuralları hakkında öğrencilerin fikirleri alınır ve bu fikirler öğretmen rehberliğinde değerlendirilerek liste hâlinde oluşturulur. Belirlenen kuralları içeren liste öğrenme ortamında herkesin rahatlıkla görebileceği bir yere asılır. Klasik cilt sanatı uygulama aşamalarının düzenli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin bu kurallara uyması sağlanır (D11.3). Öğrenciler önceki temalardan edindikleri bilgiler doğrultusunda sanatsal tasarıma uygun tekniği ve tekniğe uygun araçları portfolyolarında yazılı olarak ifade eder (D3.2). Uygulaması yapılacak sanat günlüğünün (sayfalar ve cilt kapağı olarak) üretim aşamaları konuya ve işlevine uygun şekilde sıralanır. Öğretmen tarafından gösterip yaptırma tekniğinin kullanılması ile uygulamanın bizzat gösterilerek ve açıklanarak yapılması sağlanır. Gözlem sonrasında öğrenciler sanat günlüğünün üretim aşamalarını uygulamaya başlar. Sürecin her aşamasında gösterilecek azim ve kararlılıkla beraber kendine güvenme duygusuna sahip olmanın da çalışmalara sağlayacağı olumlu etkiler üzerinde durulur (E1.3, E1.5). Öğrenciler, şemse motifli cilt kapağına sahip sanat günlüklerini sorumluluk ve kendini düzenleme (öz düzenleme) bilinciyle oluşturur ve bu sanat günlüklerini sanatsal tasarıma dönüştürür (E2.2, SDB1.2, KB2.13). Sürecin sonunda oluşturdukları sanatsal tasarımın estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir (D7.2, D7.3, OB9).

Performans görevi olarak öğrencilerden cilt sanatına ait bir eser oluşturulurken izlenen aşamaların gösterildiği bir sanal pano veya bülten panosu hazırlanması istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden öğrenme ortamına ilham verebilecek sanat günlüklerinden oluşan mini bir kütüphane hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilere klasik cilt sanatının uygulama aşamalarının gösterildiği videolar izletilebilir ve onlara destek sağlanması amacıyla bilişsel çiraklık yöntemi uygulanabilir.

ÖĞRETMEN
YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
MİNYATÜR SANATI
MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliğini ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış olmakla birlikte sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimi ayrıca öğrencilerin maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin bilgiye aktif olarak ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği yapmaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerileriyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ile ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu becerilerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları ve gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları ve bu mirası korumaları,
3. Minyatür sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplamaları,
4. Türk minyatür sanatı örneklerini dönemlerine ve özelliklerine göre sınıflandırmaları,
5. Türk minyatür sanatçılarının üsluplarını ve eserlerini yorumlamaları,
6. Minyatür sanatındaki malzemeleri, özelliklerine ve bunların kullanım biçimlerine göre sınıflandırmaları,
7. Minyatür sanatında bitki, hayvan ve insan figürlerini stilize ederek yorumlamaları,
8. Minyatür sanatında uygulayacakları tekniklere yönelik taslak oluşturmaları,
9. Minyatür sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal ürün oluşturmaları,
10. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri, sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler aşağıda açıklanmıştır;

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koştan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir. Ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu beceri ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgelik gibi kavramları öğrenme ortamının dışında gündelik yaşamla ilişkilendirebileceği yetkinliğe ulaşması sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duyu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerleri ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgi ve beceri düzeyleri ile öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler; karşılıklı geri bildirimlerde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimleri ve kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede

karşılaşılabilecek örneklerle dair araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.

- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarına, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersi minyatür sanatı modülü, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip ve sorumlu vatandaşlar olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerden sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak toplumların gelişiminde güzel sanatların yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- Geleneksel Türk sanatları minyatür dersi eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlük ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar önerilmiştir.
- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı*; "1. Minyatür Sanatına Genel Bakış ve Minyatür Sanatının Tarihsel Gelişimi, 2. Minyatür Sanatında Kullanılan Malzemeler ve Stilizasyon, 3. Minyatür Sanatı Uygulamaları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda geleneksel Türk sanatları minyatür dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği; öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu; zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemler tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temadaki en az bir öğrenme çıktısının, ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, çalışma yaprağı, yapılandırılmış grid, kavram haritası, zihin haritası, yansıtma metni, Venn diyagramı, öğrenme günlüğü, tartışma, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme soruları, görsel ve metin analizi, 3-2-1 çıkış kartları, infografik (bilgi görseli), bülten panosu, portfolyo, demonstrasyon, afiş gibi araçların yanı sıra proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde öğrencinin önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden edindiği bilgi ve beceriler ifade edilmektedir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencinin sahip olduğu temel kabuller ile yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılarak öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçlar belirlenir.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgi ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendiklerinin veya deneyimlediklerinin yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri, kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünleşik becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılarıdır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alanı becerilerinden Sanatsal Üretim Yapma Becerisi (**SAB4**) ile Sanatsal Ürün Tasarlama ve Sanatsal Ürün Oluşturma bütünleşik becerileri kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünleşik becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabileceği gibi tek bir bütünleşik beceri olarak da kullanılabilir.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları; bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.

- Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik ve sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntem ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin kendi geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasına, ilgi ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesine ve bunun sonucunda hayatta başarılı olmasına katkı sağlayacaktır. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme sürecinde okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenci tarafından görülmesi, bu sayede öğrencinin sanata ve sanat eserine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürlere ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine imkân kılacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi kriterler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değer ve tutumların öğretiminde ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde ve öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değer ve tutumlar dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutum ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşantılar oluşturma yanısıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik özelliği hâline gelmesine de dikkat etmeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinşel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel

gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.

- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgi ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynak ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. MİNYATÜR SANATINA GENEL BAKIŞ VE MİNYATÜR SANATININ TARİHSEL GELİŞİMİ	3	6	8
2. MİNYATÜR SANATINDA KULLANILAN MALZEMELER VE STİLİZASYON	2	10	14
3. MİNYATÜR SANATI UYGULAMALARI	2	52	72
OKUL TEMELLİ PLANLAMA *	-	4	6
TOPLAM	7	72	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

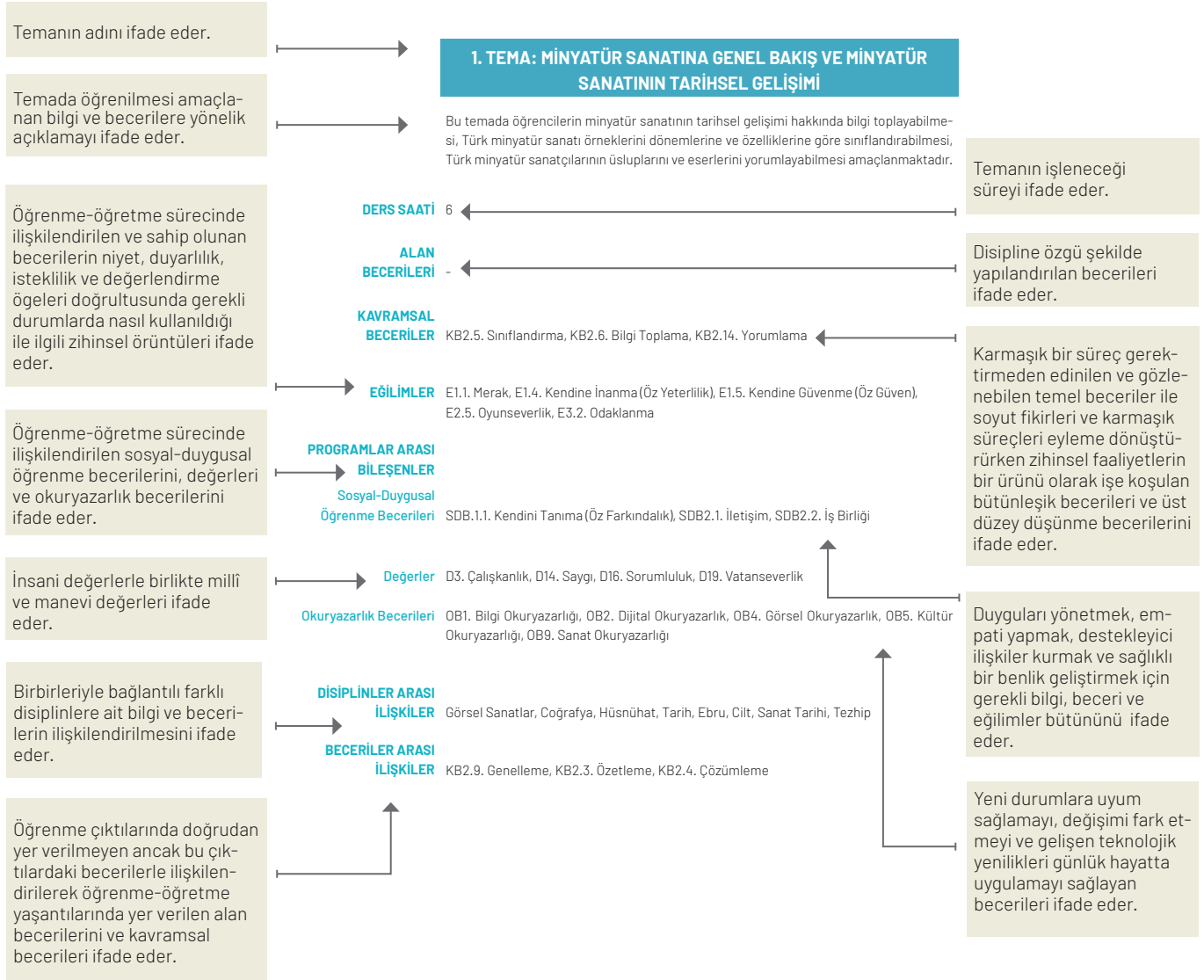
Geleneksel Türk Sanatları Minyatür Dersi Öğretim Programı doğrultusunda ders kitapları yazılırken aşağıdaki tabloda verilen bilgiler dikkate alınmalıdır.

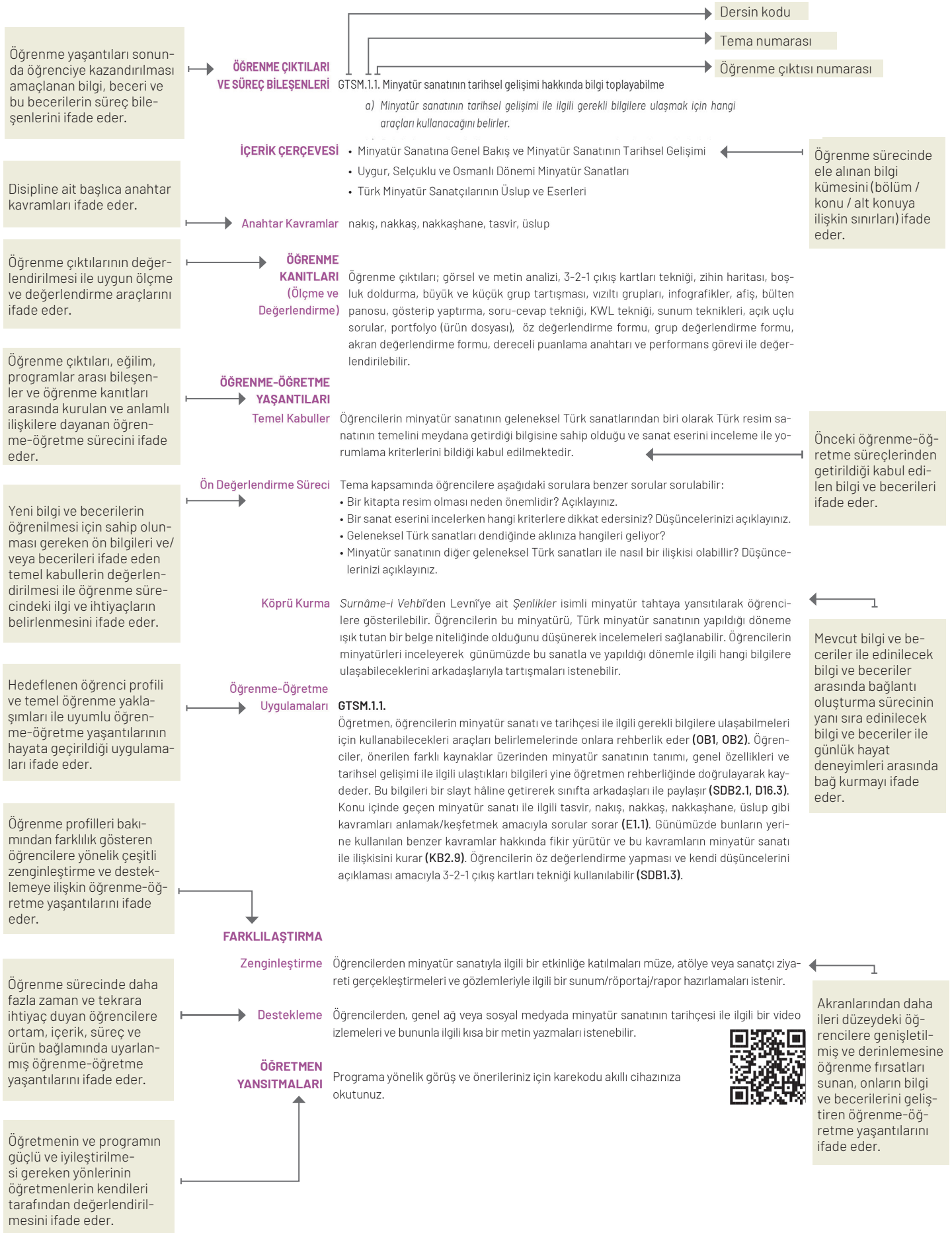
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 cm X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Minyatür Sanatı Modülü Öğretim Programı* güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda üç tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ MİNYATÜR SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: MİNYATÜR SANATINA GENEL BAKIŞ VE MİNYATÜR SANATININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu temada öğrencilerin minyatür sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplayabilmesi, Türk minyatür sanatı örneklerini dönemlerine ve özelliklerine göre sınıflandırabilmesi, Türk minyatür sanatçılarının üsluplarını ve eserlerini yorumlayabilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB.1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Coğrafya, Hüsnuhat, Tarih, Ebru, Cilt, Sanat Tarihi, Tezhip

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.9. Genelleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSM.1.1. Minyatür sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- Minyatür sanatının tarihsel gelişimi ile ilgili gerekli bilgilere ulaşmak için hangi araçları kullanacağını belirler.*
- Belirlediği araçları kullanarak minyatür sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşır.*
- Minyatür sanatının tarihsel gelişimi hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Minyatür sanatının tarihsel gelişimi hakkında doğruladığı bilgileri kaydeder.*

GTSM.1.2. Türk minyatür sanatı örneklerini dönemlerine ve özelliklerine göre sınıflandırabilme

- Türk minyatür sanatını dönemlerine ve özelliklerine göre sınıflandıracağı minyatür örneklerini belirler.*
- Türk minyatür sanatının örneklerini dönemlerine ve özelliklerine göre ayırıştırır/ayırır.*
- Türk minyatür sanatının örneklerini dönemlerine ve özelliklerine göre tasnif eder.*
- Türk minyatür sanatının örneklerini dönemlerine ve özelliklerine göre etiketler.*

GTSM.1.3. Türk minyatür sanatçılarının üsluplarını ve eserlerini yorumlayabilme

- Türk minyatür sanatının örnekleri üzerinden sanatçıları ve sanatçıların eserlerini (eser inceleme kriterlerine göre) inceler.*
- Türk minyatür sanatına ait incelediği örnekler üzerinden, sanatçıları ve sanatçıların eserlerini, eser inceleme kriterlerine göre bağlamından kopmadan özetler.*
- Türk minyatür sanatına ait incelediği örnekler üzerinden, sanatçıları ve sanatçıların eserlerini, eser inceleme kriterlerine göre kendi cümleleri ile ifade eder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Minyatür Sanatına Genel Bakış ve Minyatür Sanatının Tarihsel Gelişimi
- Uygur, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi Minyatür Sanatları
- Türk Minyatür Sanatçılarının Üslup ve Eserleri

Anahtar Kavramlar

nakış, nakkaş, nakkaşhane, tasvir, üslup

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; görsel ve metin analizi, 3-2-1 çıkış kartları, zihin haritası, boşluk doldurma, büyük ve küçük grup tartışması, vızıltı grupları, infografikler, afiş, bülten panosu, gösterip yaptırma, soru-cevap tekniği, KWL tekniği, sunum teknikleri, açık uçlu sorular, portfolyo (ürün dosyası), öz değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilere Uygur, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'ne ait minyatür örneklerini kullanarak dönem özellikleri, konuları, renk kullanımı ve kompozisyon özellikleri arasındaki ilişkiyi yansıtan bir bülten panosu hazırlatılabilir. Hazırlanan panolar; kaynak inceleme, içerik, görsel materyal kullanımı, grup iletişimi gibi ölçütler kullanılarak oluşturulan dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ayrıca akran değerlendirme ve grup değerlendirme formları kullanılarak ölçme araçlarında çeşitlilik sağlanabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin minyatür sanatının geleneksel Türk sanatlarından biri olarak Türk resim sanatının temelini meydana getirdiği bilgisine sahip olduğu ve sanat eserini inceleme ile yorumlama kriterlerini bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Tema kapsamında öğrencilere aşağıdaki sorulara benzer sorular sorulabilir:

- Bir kitapta resim olması neden önemlidir? Açıklayınız.
- Bir sanat eserini incelerken hangi kriterlere dikkat edersiniz? Düşüncelerinizi açıklayınız.
- Geleneksel Türk sanatları dendiğinde aklınıza hangileri geliyor?
- Minyatür sanatının diğer geleneksel Türk sanatları ile nasıl bir ilişkisi olabilir? Düşüncelerinizi açıklayınız.

Köprü Kurma *Surnâme-i Vehbî*'den Levnî'ye ait *Şenlikler* isimli minyatür tahtaya yansıtılarak öğrencilere gösterilebilir. Öğrencilerin bu minyatürü, Türk minyatür sanatının yapıldığı döneme ışık tutan bir belge niteliğinde olduğunu düşünerek incelemeleri sağlanabilir. Öğrencilerin minyatürleri inceleyerek günümüzde bu sanatla ve yapıldığı dönemle ilgili hangi bilgilere ulaşabileceklerini arkadaşlarıyla tartışmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSM.1.1.

Öğretmen, öğrencilerin minyatür sanatı ve tarihçesi ile ilgili gerekli bilgilere ulaşabilmeleri için kullanabilecekleri araçları belirlemelerinde onlara rehberlik eder (**OB1, OB2**). Öğrenciler, önerilen farklı kaynaklar üzerinden minyatür sanatının tanımı, genel özellikleri ve tarihsel gelişimi ile ilgili ulaştıkları bilgileri yine öğretmen rehberliğinde doğrularak kaydederek. Bu bilgileri bir slayt hâline getirerek sınıfta arkadaşları ile paylaşır (**SDB2.1, D16.3**). Konu içinde geçen minyatür sanatı ile ilgili tasvir, nakış, nakkaş, nakkaşhane, üslup gibi kavramları anlamak/keşfetmek amacıyla sorular sorar (**E1.1**). Günümüzde bunların yerine kullanılan benzer kavramlar hakkında fikir yürütür ve bu kavramların minyatür sanatı ile ilişkisini kurar (**KB2.9**). Öğrencilerin öz değerlendirme yapması ve kendi düşüncelerini açıklaması amacıyla 3-2-1 çıkış kartları tekniği kullanılabilir (**SDB1.3**).

Minyatür sanatına sahip çıkmanın ve bu sanatın gelecek nesillere aktarılmasının öneminin farkına varılması amacıyla öğrencilere "Somut Olmayan Kültürel Miras" başlığı altında afiş çalışması yaptırılabilir (**OB5, D19.3, D14.3**).

GTSM.1.2.

Öğrenciler araştırdıkları ve seçtikleri Uygur, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi minyatür sanatına ait örnekleri tahtaya yansıtırlar (**OB2**). Örneklerin incelenmesi istenerek öğrencilerde merak uyandırılması ve onların dikkatlerinin çekilmesi sağlanır (**E1.1, E3.2**).

Bütün öğrencilerin aktif olarak katılacakları bir zihin haritası oluşturmak amacıyla tahtaya "Minyatür Sanatı" başlığı yazılır. Uygur, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi minyatür sanatı şeklinde minyatür sanatını dönemlere ayırmaları sağlanır.

Öğrencilerden araştırmalarından edindikleri bilgileri düşünerek görsellerin hangi dönemlerle eşleştiğini bulmaları istenir (**D3.2**). Büyük grup tartışması tekniği kullanılarak öğrencilerin tüm fikirlerini çekinmeden akıllarına geldiği ilk hâli ile söylemeleri ve tartışmaları hedeflenir. Tüm görseller ilgili dönemle eşleşene kadar ayrıştırma sürer (**SDB1.1, SDB2.2**). Öğrenciler, örnekler üzerinden Uygur, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi minyatürlerinin konuları, renk kullanımları ve kompozisyon özellikleri ile ilgili sorularla düşünmeye ve konuşmaya teşvik edilir. Konuyla ilgili kaynaklardan edindikleri bilgileri kendi cümleleriyle ifade ederek zihin haritası altında tasnif eder ve etiketler (**OB1, E1.5**).

Öğrenciler Selçuklu Dönemi minyatürlerinden bir örnek göstererek onu konuları, renk kullanımı ve kompozisyon özellikleri açısından diğer dönemlerden ayırt ederler. Hayvan ve insan tasvirlerindeki özellikle kol ve bacak bükülme şekillerinin “gölge oyunu” figürlerini andırdığı görsele dikkat çekilerek öğrencilerin tanıdık “Karagöz ve Hacivat” figürlerine atıfta bulunmaları sağlanır. Böylece yaşamdan bir parçayla ilişkilendirilerek bilginin kalıcılığının artırılması ve öğrencilerde merak uyandırılması hedeflenir **(E1.1, KB2.4)**.

Performans görevi olarak öğrencilere Uygur, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi minyatür örneklerini kullanarak dönem özellikleri, konuları, renk kullanımı ve kompozisyon özellikleri arasındaki ilişkiyi yansıtan bir bülten panosu hazırlatılabilir. Hazırlanan panolar; kaynak inceleme, içerik, görsel materyal kullanımı, grup iletişimi gibi ölçütler kullanılarak oluşturulan dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Ayrıca akran değerlendirme ve grup değerlendirme formları kullanılarak ölçme araçlarında çeşitlilik sağlanabilir.

GTSM.1.3.

Öğrencilerden Türk minyatür sanatçılarının üsluplarını ve eserlerini yorumlayabilmeleri için araştırma yapmaları istenir. Öğretmen araştırılacak minyatür sanatçıları ile bu sanatçıların eserlerinin seçiminde öğrencilere rehberlik eder. Öğrenciler, çeşitli kaynaklardan ulaştıkları Türk minyatür sanatının örnekleri üzerinden sanatçıları ve sanatçıların eserlerini eser inceleme kriterlerine göre inceler. Sanatçıyı diğerlerinden ayıran üslup özellikleri, eserlerinde tercih ettiği konular, renk, teknik ve kompozisyon düzeni gibi unsurları belirleyerek bağlamından koparmadan özetler ve kendi cümleleri ile ifade eder **(OB1, SDB1.1, KB2.3)**. Daha fazla öğrencinin derse aktif katılımını sağlamak amacıyla öğrencilerden seçtikleri bir sanatçıyı ve bu sanatçının eserlerini sunmaları veya grup çalışması yapmaları istenebilir.

Sanatçının eserlerinden örnekleri tahtaya yansıtarak üslup, kullanılan renkler, kompozisyon özellikleri, eserin konusu, kullanılan malzemeler vb. hakkında arkadaşları ile tartışır **(E1.4, E1.5)**. Öğrenci sunumun sonuna kadar sanatçının ismini söyleyerek sunum bitiminde “Ben kimim?” sorusunu sınıfa yöneltir ve diğer öğrencilerden hangi sanatçıyı temsil ettiğini bulmalarını ister **(E2.5)**.

Öğrenme-öğretme etkinliği sırasında giriş-çıkış kartları, KWL (Ne biliyorum? Ne bilmek istiyorum? Ne öğrendim?) çizelgesi kullanılabılır.

Öğrenciler, kültürel değerlerimizin önemli bir parçası olan Türk minyatür sanatçıları ve onların eserlerini korumanın, sevmenin ve saygıyla bakmanın önemini kavrar **(D14.3, D19.3)**. Bu bağlamda öğrencilerden “yaşayan insan hazinesi” ifadesini araştırmaları, minyatür sanatının yaşayan insan hazineleri kabul edilen sanatçıların hayatı ve eserleri hakkında bir sunum hazırlamaları istenebilir **(SDB2.1, OB5)**.

Sunumlar sonunda akran değerlendirme, grup değerlendirme formları ile dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılarak ölçme araçlarında çeşitlilik sağlanabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden minyatür sanatıyla ilgili bir etkinliğe katılmaları müze, atölye veya sanatçı ziyareti gerçekleştirmeleri ve gözlemleriyle ilgili bir sunum/röportaj/rapor hazırlamaları istenir.

Destekleme

Öğrencilerden genel ağ veya sosyal medyada minyatür sanatının tarihçesi ile ilgili bir video izlemeleri ve bununla ilgili kısa bir metin yazmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: MİNYATÜR SANATINDA KULLANILAN MALZEMELER VE STİLİZASYON

Bu temada öğrencilerin minyatür sanatındaki malzemeleri özelliklerine ve bunların kullanım biçimlerine göre sınıflandırabilmesi, minyatür sanatında bitki, hayvan ve insan figürlerini stilize ederek yorumlayabilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Tezhip, Sanat Tarihi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.9. Genelleme, KB2.3. Özetleme, KB2.4. Çözümleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSM.2.1. Minyatür sanatındaki malzemeleri özelliklerine ve kullanım biçimlerine göre sınıflandırabilme

- Minyatür sanatındaki malzemeleri sınıflandırmak için kullanacağı ölçütleri belirler.
- Minyatür sanatındaki malzemeleri özelliklerine ve kullanım biçimlerine göre ayırır/ayırır.
- Minyatür sanatındaki malzemeleri özelliklerine ve kullanım biçimlerine göre tasnif eder.
- Minyatür sanatındaki malzemeleri özelliklerine ve kullanım biçimlerine göre etiketler.

GTSM.2.2. Minyatür sanatında bitki, hayvan ve insan figürlerini stilize ederek yorumlayabilme

- Minyatür örneklerindeki bitki, hayvan ve insan figürlerinin stilizasyonunu inceler.
- Bitki, hayvan ve insan figürlerini yapısal karakterini bozmadan sadeleştirir.
- Bitki, hayvan ve insan figürlerini yapısal karakterini bozmadan stilize ederek yeniden ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Minyatür Sanatında Malzemeler ve Kullanım Biçimleri
- Bitki, Hayvan ve İnsan Figürlerinde Stilizasyon

Anahtar Kavramlar

aharlama, mühreleme, nüans, stilizasyon

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; görsel ve metin analizi, zihin haritası, boşluk doldurma, açık uçlu sorular, 3-2-1 çıkış kartları, büyük ve küçük grup tartışması, vızıltı grupları, infografikler, afiş, bülten panosu, gösterip yaptırma, soru-cevap tekniği, sunum teknikleri, öz değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, portfolyo (ürün dosyası) ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden "geleneksel Türk sanatlarında stilizasyon" konulu bir sunum veya afiş hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; bilgi toplama, bilgileri düzenleme, sunum hazırlama ve sunum yapma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin doğadaki gözlemlerinden yola çıkarak çizgi, nokta, leke, renk, doku gibi sanat elemanlarını ve ritim, hareket, derinlik, denge gibi sanat ilkelerini kullanarak özgün çalışmalar yapabileceği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Tema kapsamında öğrencilere aşağıdakilere benzer sorular sorulabilir:

- "Stilizasyon" ve "deformasyon" kavramları sizin için ne ifade ediyor? Açıklayınız.
- Ressam Nuri Aba'ın Gemi isimli eseri projeksiyon veya etkileşimli tahta aracılığı ile yanıtılarak öğrenciler tarafından eserin incelenmesi sağlanır. Öğrencilerden minyatür sanatında gördükleri stilizasyonun çağdaş resim sanatı ile benzerliklerini görsel üzerinden tartışmaları istenebilir.

Köprü Kurma

- Hazır boyaların olmadığı varsayılarak boyaların nasıl elde edebileceğiyle ilgili öğrencilerin görüşleri alınabilir.
- Öğrencilerden minyatür sanatında kullanılan stilizasyonun görüldüğü başka görsel sanatlar alanlarından örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

GTSM.2.1.

Görevli öğrenci dersten önce minyatür sanatında kullanılan malzemeleri diğer arkadaşlarının görebileceği şekilde masasının üzerinde düzenler **(D16.3)**. Sınıfa veya atölyeye giren öğrenciler masa üzerindeki malzemeleri incelerler. Böylece öğrencilerde ilginç bir nesneye karşı keşfetme ve anlama isteği gerçekleşir **(E1.1, E3.2)**.

Öğrenciler grup düzeninde otururlar. Grup sözcüsü minyatür sanatında kullanılan malzemeleri ve bunların özelliklerini tanıyacaklarını söyler. Bu sırada tahtaya minyatürde kullanılan malzemelerin görsellerini de yansıtır. Gruplardan "Minyatür Sanatında Kullanılan Malzemeler" başlıklı infografik hazırlamaları için gerekli malzemeleri hazırlamaları istenir **(SDB2.2)**. Sınıfa, masa üzerindeki ve tahtaya yansıtılan malzemeleri düşünerek hangileri ile ilk kez karşılaştıkları sorulur **(OB4)**. Infografik hazırlama aşamasına geçilir. Infografik kavramı ile ilgili hızlı bir soru-cevap turu yapılır **(OB9.1)**. Infografiklerin bilgi, veri ve bilgi birikimlerini görsel olarak sergileyerek konuları çok kolay ve açıklayıcı bir şekilde dönüştüren grafikler olduğu üzerinde durulur **(OB1)**.

Gruplar, "Minyatür Sanatında Kullanılan Malzemeler" başlığı altında araştırmalarından edindikleri bilgileri düşünüp bunları "temel malzemeler" ve "yardımcı malzemeler" olarak ayırarak infografikteki yerine yerleştirir **(E1.4)**. Gruptaki bir öğrenci masa ve tahtadaki görseller aracılığıyla bu malzemeleri ve bunların kullanım biçimlerini tanıtır **(SDB1.1, SDB2.2)**. Malzemeler infografik üzerinde özelliklerine ve kullanım biçimlerine göre tasnif edilir ve etiketlenir **(KB2.4)**.

Grup üyeleri sunumlarını yaparken arkadaşlarına söz hakkı vermek, söz kesmemek, etkin dinlemek gibi etkili iletişim becerilerini kullanırlar **(D14.1)**.

GTSM.2.2.

Öğrenciler bitki, hayvan ve insan figürlerini konu alan minyatür örneklerini içeren kaynakları ve doğada bulabildikleri yaprak ve bitki örneklerini sınıfa getirir **(E2.2)**. Her gruptan bir öğrenci sözcü seçilerek getirilen kaynaklar sunumu yapacak öğrenciye teslim edilir. Geleneksel Türk sanatlarından minyatür, tezhip, kalemîşi, çini başta olmak üzere tüm bezeme sanatlarının temelinde stilize edilmiş motiflerin yer aldığı vurgulanarak sunuma başlanır **(SDB2.1, SDB2.2)**. Öğrenci stilize edilmiş yaprak örneklerini açarak stilizasyonun (üsluplaştırma) nesnelerin karakterini kaybettirmeden basitleştirip şematik biçimlere dönüştürmek anlamına geldiğini vurgular. Arkadaşlarından doğadan topladıkları yaprak örneklerini inceleyerek tahtadaki stilize edilmiş motiflerle karşılaştırmalarını ister **(E3.8, OB4)**. Çalışmaya başlamadan önce doğadaki nesneleri çok iyi gözlemlemenin ve eskiz yapmanın önemi üzerinde durulur **(D12.3)**. Öğrenciler uygulamaya başlamak için tekniğe uygun araç gereci belirler.

Öğrenciler minyatür örneklerindeki bitki, hayvan ve insan figürlerinde yer alan stilizasyonu inceleyerek yapılan sadeleştirmeyi kavrayabilmek için eskizler hazırlarlar. Öğretmen nüanslı çizginin önemini belirterek gösterip yaptırma tekniği ile çalışmaların doğru ilerlemesine rehberlik eder **(D3.2)**.

Eskizlerini tamamlayan öğrenciler bitki, hayvan ve insan figürlerini içeren örneklerden seçtiklerini stilize ederek çalışmalarında yeniden yorumlarlar **(KB2.3, KB2.9)**. Tamamlanan çalışmalar tarih ve sayı belirtilerek portfolyoda (ürün dosyası) arşivlenir.

Performans görevi olarak öğrencilerden "Geleneksel Türk Sanatlarında Stilizasyon" konulu bir sunum ve afiş hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; bilgi toplama, bilgileri düzenleme, sunum hazırlama ve sunum yapma ölçütlerine göre değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden İstanbul Arkeoloji Müzesinde bulunan Çinili Köşkü veya Topkapı Sarayı'ndaki Bağdat Köşkünü ziyaret ederek (fiziksel veya sanal turla) stilize edilmiş motifleri incelemeleri ve izlenimlerini arkadaşları ile paylaşmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden "penç" motifi örneklerini araştırarak bir afiş hazırlamaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: MİNYATÜR SANATI UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin minyatür sanatı tekniklerini uygulayacakları ürünü tasarımları ve minyatür sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal ürün oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 52

**ALAN
BECERİLERİ**

SAB4. Sanatsal Üretim Yapma (SAB4.1. Sanatsal Ürün Tasarlama, SAB4.2. Sanatsal Ürün Oluşturma)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.2. Sorumluluk, E3.2. Odaklanma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar, Sanat Tarihi

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SAB3. Sanat Eserini İnceleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSM.3.1. Minyatür sanatında sanatsal ürün tasarlayabilme

- a) Minyatür sanatına ait örnek görselleri inceler.
- b) Minyatür sanatına ait örnek görseller bağlamında oluşturduğu imgeleri ifade eder.

GTSM.3.2. Minyatür sanatında sanatsal ürün oluşturabilme

- a) Minyatürün konusuna uygun görsel anlatım araçlarını ifade eder.
- b) Konuyu minyatür sanatsal ürününe dönüştürür.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Minyatür Sanatında Kullanılan Teknikler
- Minyatür Sanatı Uygulamaları

Anahtar Kavramlar

eskiz, noktalama, saydam boyama, sulandırma tekniği, tarama

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; soru-cevap, açık uçlu sorular, büyük ve küçük grup tartışması, vızıltı grupları, demonstrasyon (gösteri), sunum teknikleri, ürün değerlendirme formu, grup değerlendirme formu, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, portfolyo (ürün dosyası) ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden 18 Ağustos 2020 tarihinde Topkapı Sarayı Mukaddes Emanetler Dairesi dış revaklarında gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları sırasında sıvaların kaldırılması ile ortaya çıkarılan *Simurg-Ejder Karşılaşması*'nı araştırmaları ve bu eseri minyatür tekniği ile uygulamaları istenebilir. Yapılan çalışma dereceli puanlama ölçeği ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin minyatür örneklerini inceleyerek yorumlayabildikleri, eskiz tasarlayabildikleri, temel çizim ve sulu boya tekniklerini bildikleri, demonstrasyon yöntemi ile gösterilen basamakları takip edip gözlemlediklerini de uygulayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Tema kapsamında öğrencilere aşağıdakilere benzer sorular sorulabilir:

- 1 ve 2. temada incelediğiniz minyatür örneklerini düşündüğünüzde sanatçı, eserlerinin eskizlerini oluştururken hangi öğelerden yararlanmış olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
- Görsel sanatlar dersinde kullandığınız boyama tekniklerinden hangileri, minyatür sanatında kullanılan tekniklerle benzerlik göstermektedir? Düşüncelerinizi paylaşınız.

Köprü Kurma

- Levnî'ye ait *Ok Meydanı* isimli minyatür ve sanatçının bu eserini tasarlarken çizdiği eskizler, tahtaya yansıtılarak öğrencilerden görselleri incelemeleri ve eskiz yapmanın sanat ürünü oluşturmadaki etkisini tartışmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSM.3.1.

Öğrenciler, eskiz hazırlama ve uygulama etkinliklerine geçmeden önce kalemle sonra da fırça ile çizgi hâkimiyetini kazanmak için nüanslı çizgi alıştırmaları yaparlar (**SDB1.2**). Türk tezyinî sanatlarında kullanılan hayvan figürleri, yaprak, çiçek (penç, hatâyî, goncagül) ve bulut motifleriyle alıştırmalar sürdürülür (**OB9**). Bir sonraki aşamada fırça ile kumaş kıvrımları çalışılır (**D12.3**).

Öğretmen rehberliğinde farklı kaynaklardan araştırılan ve minyatür sanatında kullanılan tarama, noktalama, sulandırma, yarı saydam ve tam boyama teknikleri ile ilgili örnekler sınıfa/atölyeye getirilir (**E2.2**). Tahtaya yansıtılan minyatür örnekleri incelenerek kullanılan teknikler tartışma yöntemi ile müzakere edebilir (**OB4, SDB2.2**). Öğrenciler, minyatür sanatına ait görsellerden yola çıkarak oluşturdukları imgeleri ifade ederler (**SAB3**). Minyatür sanatı örneklerinden esinlenerek ve bu görselleri temel alarak kendi zihinlerinde oluşturdukları çağrışımları yorumlayabilirler. (Minyatürün konusu, kompozisyon özellikleri, kullanılan renkler, kıyafetler, mekân, kullanılan teknik ve malzeme, eserin uyandırdığı duygu vb. öğrencilerin ifadesini etkileyebilir).

GTSM.3.2.

Öğrenciler; sanatsal ürün oluşturabilmek amacıyla tarama, noktalama, sulandırma, yarı saydam ve tam boyama tekniklerinden hangisini/hangilerini kullanacaklarını belirleyerek tekniğe uygun malzemelerini hazırlarlar. Ardından kolaydan zora doğru tüm teknikleri sırasıyla uygulayacakları sürece başlarlar (**E3.2**).

Çalışılacak örneğin üzerine aydınlatıcı kâğıdı yerleştirilerek eskiz tamamlanır. Tamamlanan eskizler aharlı kâğıda veya sulu boya kâğıdına aktararak bunların fırça ile nüanslı çizimleri yapılır. Öğrenciler, demonstrasyon yöntemi ile tekniğin uygulanmasına yönelik basamakları takip ederek bu uygulamayı dikkatlice gözlemlerler (**SDB1.2**). Gözlemledikleri tekniği, uygun minyatür malzemelerini kullanarak uygularlar.

Saç, sakal, bıyık, tül, kumaş, bitki, ağaç, hayvan, kürk vb. birçok yüzeyde çok ince uçlu minyatür fırçası ile tarama tekniği kullanılır. Gölge ve hacim verilmek istenen bölümlerin boyanmasında ise yan yana konulan noktaların boyamada yumuşak geçişler sağladığı noktalama tekniği uygulanır. Sulu boya ile yapılan noktalamalar su ile yumuşatılır, böylece pürüzsüz ve yumuşak geçişli bir görünüm elde edilir. Bu teknik; portre, bulut, gökyüzü, kumaş gibi örnekler üzerinde uygulanarak gösterilir. Öğrenciler, disiplinli ve istikrarlı çalışma alışkanlıkları geliştirmenin önemini fark ederler (**D3.1**). Minyatür sanatında kullanılan temel tekniklerin uygulamalarını tamamlayan öğrenciler, belirledikleri konularda kompozisyonlar tasarlayarak çalışmalarını sanatsal ürüne dönüştürürler (**E1.3**). Minyatürlerin tamamlanmasının ardından sergi hazırlığı aşamasına geçilir (**OB9**).

Performans görevi olarak öğrencilerden 18 Ağustos 2020 tarihinde Topkapı Sarayı Mukaddes Emanetler Dairesi dış revaklarında gerçekleştirilen restorasyon çalışmaları sırasında, sıvaların kaldırılması ile ortaya çıkarılan *Simurg-Ejder Karşılaşması*'nı araştırmaları ve bu eseri minyatür tekniği ile uygulamaları istenebilir. Yapılan çalışma dereceli puanlama ölçeği ile değerlendirilebilir.

Öğrencinin öğretim süreci boyunca performansını izlemek ve değerlendirmek için portfolyo (ürün dosyası) kullanılmalıdır.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden minyatür atölyesi ziyareti gerçekleştirerek bireysel ya da grup çalışması yoluyla uygulama tekniklerinden birinin yapım aşamalarını içeren kısa film hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Genel ağ üzerinden minyatür boyama teknikleri ile ilgili bir video izletilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
TEZHİP SANATI
MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliğini ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış olmakla birlikte sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik ve sosyal-duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimi ayrıca öğrencilerin maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği, insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin bilgiye aktif olarak ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünmeleri, iş birliği yapmaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerileriyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri ile ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu bileşenlerle/becerilerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları ve gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyadaki ulusal ve uluslararası kültür mirasının farkında olmaları ve bu mirası koruma bilinci kazanmaları,
3. Tezhip sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurları araştırarak bu sanatın günümüzdeki yeri ve önemi hakkında bilgi sahibi olmaları,
4. Türk tezhip sanatı örneklerini sınıflandırarak farklı sanat üsluplarını analiz etmeleri,
5. Tezhip sanatında kullanılan motiflerin biçimsel özelliklerini sanatsal açıdan gözlemleyerek motiflerin görsel bileşenlerini ifade etmeleri,
6. Motif çizim çalışmaları ile sanatsal ürün oluşturmaları,
7. Türk tezhip sanatı örneklerini sınıflandırarak desenleri form, simetri ve motif türüne göre ayırmaları,
8. Desen tasarım çalışmalarıyla sanatsal tasarım taslağı oluşturarak sanatsal tasarım sürecinde planlı ve bilinçli ilerlemeleri,
9. Boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler hakkında bilgi toplayarak malzeme bilgisini geliştirmeleri ve sanatsal üretimde bilinçli tercihler yapmaları,
10. Desen boyama uygulamalarıyla sanatsal tasarım ürünü oluşturarak teknik yeterlilik kazanmaları,

11. Tezhip sanatına dair ilgi ve meraklarını artırarak öğrenme motivasyonlarını sürdürmeleri,
12. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri,
13. Sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanması ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler şu şekildedir:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı*, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitapları ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabilmesiyle ilgili göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeyleri ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabildiği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu beceri ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgelik gibi kavramları öğrenme ortamının dışında gündelik yaşamla ilişkilendirebileceği yetkinliğe ulaşması sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duygu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.

- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerleri ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgi ve beceri düzeyleri ile öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler karşılıklı geri bildirimlerde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimleri ve kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yetenekleri ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek örneklerle ilgili araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.
- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarını, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk Sanatları Tezhip ders kitabı, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip ve sorumlu vatandaşlar olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerden sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak toplumların gelişiminde güzel sanatların yerini ve önemini kavramaları beklenmektedir.

Geleneksel Türk sanatları tezhip dersi eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünsel ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar önerilmiştir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı; "1. Tezhip Sanatına Genel Bakış ve Tezhip Sanatının Tarihçesi, 2. Tezhip Sanatında Kullanılan Motifler ve Desen Tasarımı, 3. Tezhip Sanatında Boyama Uygulamaları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda geleneksel Türk sanatları tezhip dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği; öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu; zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temanın en az bir öğrenme çıktısının, ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araç ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, tartışma, 3-2-1 kartları, grafik bilgi, soru kutusu tekniği, gösterip yaptırma, bilgi kartları, Cornell tekniği, zihin haritası, kavram haritası, grafik bilgi, istasyon tekniği, infografik (bilgi görseli), portfolyo, proje, afiş gibi araçların yanı sıra proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgilerin ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilmeli, varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgileri ve becerileri ile edinecekleri bilgileri ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgiler ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendikleri veya deneyimlediklerini yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklere yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde değerlerin ve tutumların kazandırılması, öğrenme çıktılarından bağımsız birer alan olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde ele alınmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri; kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünlük becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılardır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi (**SAB1**), Sanatsal Üretim Yapma Becerisi (**SAB4**) ve Sanatsal Tasarım Yapma Becerisi (**SAB5**) kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünlük becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabilir gibi tek bir bütünlük beceri olarak da kullanılabilir.
- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarını kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları, bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Öğretmenler, öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntemler ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgilerine ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda hayatta başarılı olmasını beraberinde getirecektir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum veya kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenci tarafından görülmesi, bu sayede öğrencinin sanata ve sanat eserine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürle ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.

- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler, uygun yer ve zamanda, bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değerler ve tutumların öğretiminde ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilmeyeceğinden bunlar yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntem ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde, öğretmenin rol modeli olarak bu değer ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler ve tutumlar dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutumların ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşantı düzenekleri oluşturmanın yanı sıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik hâline gelmesinin sağlanmasına dikkat etmeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinimsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgilerini ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. TEZHİP SANATINA GENEL BAKIŞ VE TEZHİP SANATININ TARİHÇESİ	2	6	8
2. TEZHİP SANATINDA KULLANILAN MOTİFLER VE DESEN TASARIMI	4	32	44
3. TEZHİP SANATINDA BOYAMA UYGULAMALARI	2	30	42
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	8	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

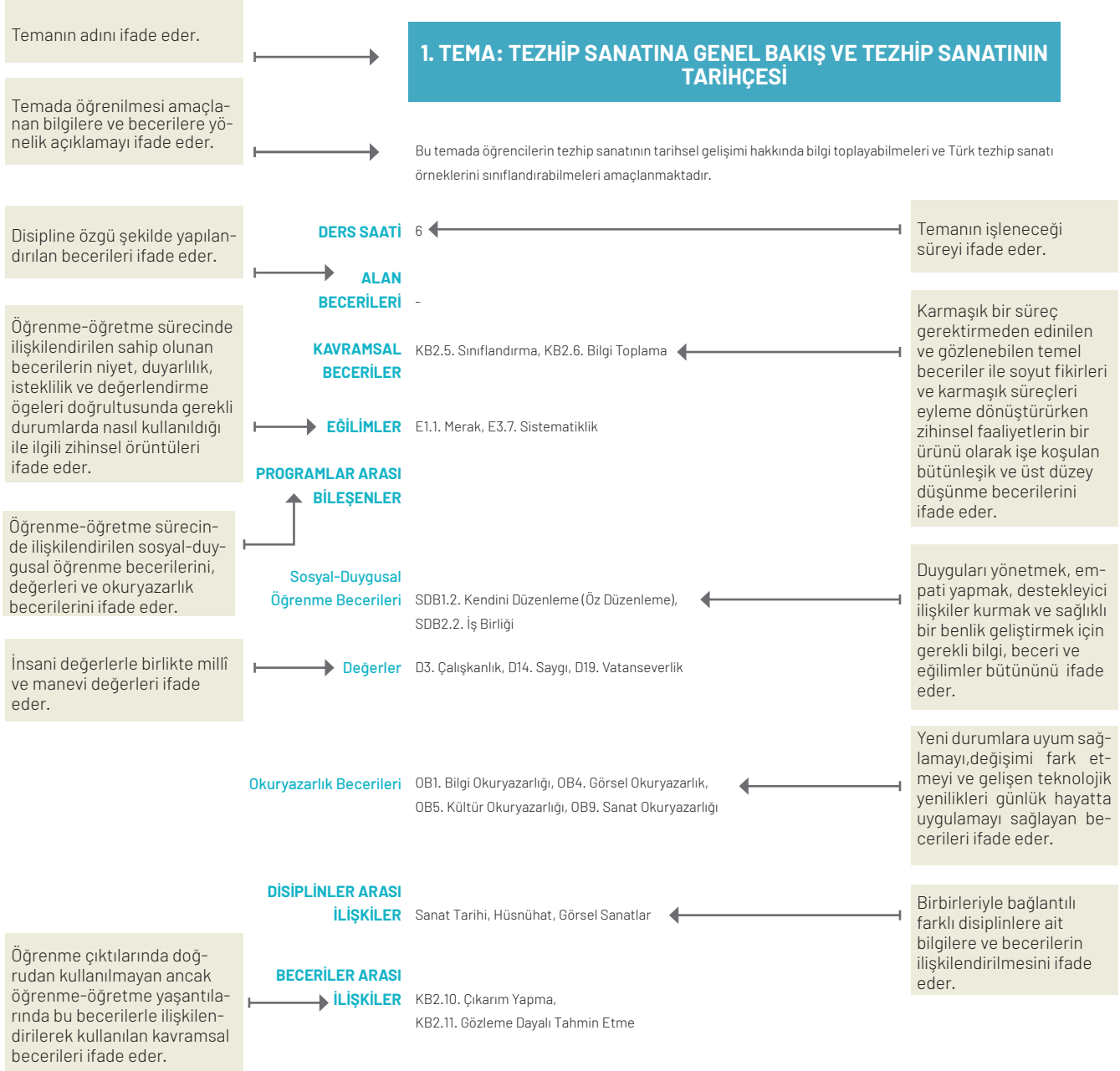
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

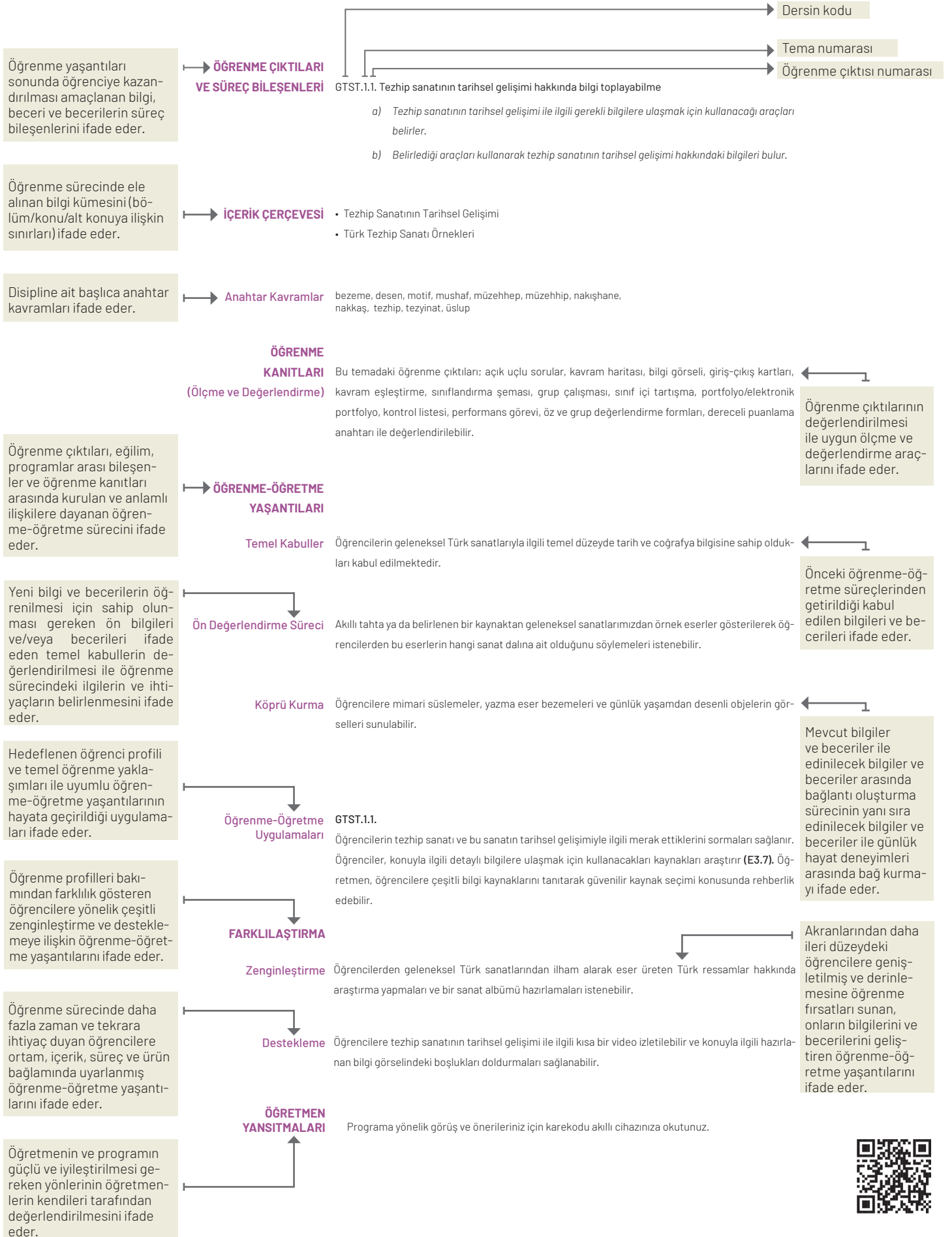
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

** Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Tezhip Sanatı Modülü Öğretim Programı* güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda üç tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TEZHİP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: TEZHİP SANATINA GENEL BAKIŞ VE TEZHİP SANATININ TARİHÇESİ

Bu temada öğrencilerin tezhip sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplayabilmeleri ve Türk tezhip sanatı örneklerini sınıflandırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.7. Sistematiiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sanat Tarihi, Hüsnuhat, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTST.1.1. Tezhip sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- Tezhip sanatının tarihsel gelişimi ile ilgili gerekli bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.*
- Belirlediği araçları kullanarak tezhip sanatının tarihsel gelişimi hakkındaki bilgileri bulur.*
- Tezhip sanatının tarihsel gelişimi hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.*
- Tezhip sanatının tarihsel gelişimi hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.*

GTST.1.2. Türk tezhip sanatı örneklerini sınıflandırabilme

- Türk tezhip sanatı örneklerini sınıflandırmak için ölçütler belirler.*
- Türk tezhip sanatı örneklerini belirlediği ölçütlere göre ayırır.*
- Türk tezhip sanatı örneklerini belirlediği ölçütlere göre tasnif eder.*
- Tasnif ettiği Türk tezhip sanatı örneklerini etiketler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Tezhip Sanatının Tarihsel Gelişimi
- Türk Tezhip Sanatı Örnekleri

Anahtar Kavramlar

bezeme, desen, motif, mushaf, müzehhep, müzehhip, nakışhane, nakkaş, tezhip, tezyinat, üslup

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kavram haritası, bilgi görseli, giriş-çıkış kartları, kavram eşleştirme, sınıflandırma şeması, grup çalışması, sınıf içi tartışma, portfolyo/elektronik portfolyo, kontrol listesi, performans görevi, öz ve grup değerlendirme formları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Öğrencilere tezhip sanatının gelecek nesillere aktarılmasının önemini fark ettirmek amacıyla performans görevi olarak “Somut Olmayan Kültürel Miras” ve “Yaşayan İnsan Hazine” başlıkları altında afiş çalışması yaptırılabilir. Öğrencilerden Selçuklular, Beylikler, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi üsluplarına ait eser örneklerini veya Baba Nakkaş, saz yolu, Kara Memi ve Ali Üsküdârî üsluplarına ait eser örneklerini gösteren bir sanat albümü veya dijital sunum hazırlamaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formları veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarıyla ilgili temel düzeyde tarih ve coğrafya bilgisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Akıllı tahta ya da belirlenen bir kaynaktan geleneksel sanatlarımızdan örnek eserler gösterilerek öğrencilerden bu eserlerin hangi sanat dalına ait olduğunu söylemeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere mimari süslemeler, yazma eser bezemeleri ve günlük yaşamdan desenli objelerin görselleri sunulabilir. Bu görseller üzerinden geleneksel Türk sanatlarının estetik anlayış ve kültürel birikimle ilişkisi üzerine düşünmeleri istenebilir. Öğrencilerin bu kültürel birikimin günümüze taşınmasında tezhip sanatının önemli bir rol oynadığını fark etmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

GTST.1.1.

Öğrencilerin tezhip sanatı ve bu sanatın tarihsel gelişimiyle ilgili merak ettiklerini sormaları sağlanır. Öğrenciler, konuyla ilgili detaylı bilgilere ulaşmak için kullanacakları kaynakları araştırır **(E3.7)**. Öğretmen, öğrencilere çeşitli bilgi kaynaklarını tanıtarak güvenilir kaynak seçimi konusunda rehberlik edebilir. Öğrenciler; akademik yayınlar, sanat tarihi kitapları, dijital kütüphaneler, müze arşivleri gibi kaynakları değerlendirerek tezhip sanatının tarihsel gelişimi ile ilgili gerekli bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirleyerek tezhip sanatının temel kavramları ve terimleri, tezhip sanatının tarihsel gelişimi ve bu gelişimi yansıtan tezhip örnekleri ile ilgili bilgileri bulur **(OB1)**. Bu süreçte grup çalışması tekniği kullanılabilir **(SDB2.2)**. Öğrenciler, ulaştıkları bilgileri öğretmen rehberliğinde kontrol ederek doğrular. Kavram eşleştirme kartları kullanılarak tezhip sanatıyla ilgili temel kavramlar ve terimlerin tanımlarının pekişmesi sağlanabilir. Tezhip sanatının tarihsel gelişim sürecini yansıtan tezhip örnekleri üzerinden Kur'an-ı Kerim'i tezhiplene geleneğinin önemine vurgu yapılır. Öğrenciler bu bilgileri portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder **(OB1, SDB1.2, D3.2)**.

Öğrencilere tezhip sanatının gelecek nesillere aktarılmasının önemini fark ettirmek amacıyla performans görevi olarak "Somut Olmayan Kültürel Miras" ve "Yaşayan İnsan Hazineleri" başlıkları altında afiş çalışması yaptırılabilir **(OB5, D19.3, D14.3)**. Baba Nakkaş, saz yolu, Kara Memi ve Ali Üsküdâr üsluplarına ait eser örneklerini gösteren bir sanat albümü veya dijital sunum hazırlamaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formları veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

GTST.1.2.

Öğrencilere farklı dönemlere ait Türk tezhip sanatı örnekleri gösterilir ve öğrencilerden bunları incelemeleri istenir **(OB4)**. Öğrencilere Türk tezhip sanatı örneklerinde belirgin farklılıklar ve benzerlikleri ifade etmeleri için açık uçlu sorular yöneltilerek konuya olan meraklarının artması hedeflenir **(E1.1)**. Öğrenciler, gözlemleri neticesinde Türk tezhip sanatı örneklerini sınıflandırmak için motif, desen, renk, teknik vb. ölçütler belirler **(KB2.11)**. Belirledikleri ölçütleri gerekçelendirerek tartışır ve bir sınıflandırma şeması oluşturur **(SDB2.2)**. Öğrencilere farklı dönemlere ait Türk tezhip sanatı örneklerinin görselleri dağıtılır ve bu eserleri belirlenen ölçütlere göre bireysel çalışma ya da grup çalışması yoluyla gruplamaları istenir **(OB9)**. Öğrenciler Türk tezhip sanatı örneklerini belirledikleri ölçütlere göre ayırıştırır. Öğrencilere Türk tezhip sanatı üslupları (Selçuklular, Beylikler, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi üslupları) tanıtılır ve bu üslupların karakteristik özelliklerini belirlemeleri sağlanır. Öğrenciler, sınıf içi tartışma yöntemiyle üslupları karşılaştırır ve Türk tezhip sanatı örneklerini belirledikleri ölçütlere göre (motif, desen, renk, teknik vb.) tasnif eder. Öğrenciler, sınıflandırdıkları tezhip örneklerini etiketler. Öğrenciler, eserlerin niteliklerini değerlendirerek hangi döneme ait olduklarını yazılı veya sözlü olarak ifade eder **(KB2.10)**. Öğrenciler tarafından oluşturulan sınıflandırma şeması ve görseller sınıf panosuna asılabilir. Öğrenciler, Türk tezhip sanatı örneklerini niteliklerine göre portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder **(OB1, SDB1.2, D3.2)**. Öğrenciler, oluşturdukları sınıflandırmayı bir sanat albümü, interaktif sunum veya infografik şeklinde hazırlayarak görsel bir arşiv oluşturur. Öğrenciler, sınıflandırma sürecinde dikkat çekenleri veya zorlandıkları noktaları paylaşarak sınıf içinde tartışma yürütür.

Performans görevi olarak öğrencilerden Selçuklular, Beylikler, Karakoyunlu, Akkoyunlu, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi üsluplarına ait eser örneklerini gösteren bir sanat albümü veya dijital sunum hazırlamaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formları veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden geleneksel Türk sanatlarından ilham alarak eser üreten Türk ressamlar hakkında araştırma yapmaları ve bir sanat albümü hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere tezhip sanatının tarihsel gelişimi ile ilgili kısa bir video izletilebilir ve konuyla ilgili hazırlanan bilgi görselindeki boşlukları doldurmaları sağlanabilir.

ÖĞRETMEN

YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TEZHİP SANATINDA KULLANILAN MOTİFLER VE DESEN TASARIMI

Butemada öğrencilerin tezhip sanatındaki kullanılan motiflerin biçimsel özelliklerini sanatsal gözlemleyebilmeleri, motif çizim çalışmaları ile sanatsal ürün oluşturabilmeleri, tezhip sanatı desen tasarım örneklerini sınıflandırabilmeleri ve desen tasarım çalışmalarıyla sanatsal tasarım taslağı oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 32

ALAN BECERİLERİ

SAB1. Sanatsal Algılama (SAB1.1. Sanatsal Gözlemleme), SAB4. Sanatsal Üretim Yapma (SAB4.2. Sanatsal Ürün Oluşturma), SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma (SAB5.1. Sanatsal Tasarım Taslağı Oluşturma)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.5. Sınıflandırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.3. Yaratıcılık

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Hüsnuhat, Minyatür

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTST.2.1. Tezhip sanatında kullanılan motiflerin biçimsel özelliklerini sanatsal gözlemleyebilme

- a) Tezhip sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini fark eder.
- b) Tezhip sanatında kullanılan motiflerin görsel bileşenlerini ifade eder.

GTST.2.2. Tezhip motiflerinin çizim çalışmaları ile sanatsal ürün oluşturabilme

- a) Tezhip motiflerinin çizimine uygun görsel anlatım araçlarını ifade eder.
- b) Tezhip motiflerini eskize dönüştürür.

GTST.2.3. Tezhip sanatı desen örneklerini sınıflandırabilme

- a) Tezhip sanatı desen örneklerini sınıflandırmak için ölçütler belirler.
- b) Tezhip sanatı desen örneklerini belirlediği ölçütlere göre ayırıştırır.
- c) Tezhip sanatı desen örneklerini belirlediği ölçütlere göre tasnif eder.
- ç) Tasnif ettiği tezhip sanatı desen örneklerini etiketler.

GTST.2.4. Tezhip desen tasarım çalışmalarıyla sanatsal tasarım taslağı oluşturabilme

- a) Tezhip sanatsal tasarımıyla ilgili temayı inceler.
- b) Tezhip sanatsal tasarımıyla ilgili temaya yönelik fikir geliştirir.
- c) Tezhip sanatsal tasarımıyla ilgili temaya yönelik eskiz yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Tezhip Sanatında Kullanılan Motifler
- Motif Çizim Çalışmaları
- Tezhip Sanatı Desen Örnekleri
- Desen Tasarım Çalışmaları

Anahtar Kavramlar

birim alan, birim desen, helezon, kanaviçe, nüans, pafta, simetri ekseni, tahrir, üsluplaştırma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, kavram haritası, çalışma yaprağı, giriş-çıkış kartları, portfolyo/elektronik portfolyo, öğrenme günlüğü, eskiz defteri, gösterip yaptırma yöntemi, bilgi kartları, kontrol listesi, gözlem formu, öz-akran-grup değerlendirme formları ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden seçtikleri bir motifin tarihsel gelişimini araştırarak buldukları bilgiler ve görsellerle sunum, afiş, medya sanatı (media art) veya video sanatı (video art) hazırlamaları; geleneksel Türk sanatları ve resim sanatında kullanılan bitkisel ve hayvansal motiflerle bir kolaj çalışması; farklı form, simetri ve motif türlerini içeren bir desen koleksiyonu; tezhip sanatında kullanılan bir motif seçerek bu motifi farklı simetri türlerine göre (geometrik, akışkan, düz simetrik, ters simetrik, ulama, merkezi) uyarlayıp bir desen serisi hazırlamaları; her tasarımın kompozisyon, denge ve estetik açıdan nasıl bir değişim gösterdiğini analiz etmeleri ve tasarım sürecini görsellerle desteklenmiş bir sunum hâlinde paylaşmaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı, öz-akran-grup değerlendirme formları veya kontrol listesi ile değerlendirebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin tezhip örneklerini inceleyip yorumlayabildikleri, temel sanat öğeleri ile tasarım ilkelerini birleştirerek özgün çalışmalar yapabildikleri ve demonstrasyon (gösteri) yöntemiyle gösterilen basamakları takip edip uygulayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere temel motif çizimleri verilerek bu motiflerden biriyle temel sanat öğeleri ve tasarım ilkelerini esas alan özgün bir çalışma yapmaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere tezhip sanatında kullanılan çeşitli motif örnekleri ile doğadan bitki ve hayvan görselleri gösterilebilir. Öğrencilerin bu görselleri karşılaştırarak motiflerle doğadaki biçimlerin benzerliklerini fark etmeleri sağlanabilir. Tezhip sanatında kullanılan motiflerin tabiatın gözlemlenmesiyle ortaya çıktığını ve doğadan ilhamla oluşturulduğunu keşfetmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTST.2.1.

Öğrencilere doğada gördükleri bir çiçeği ya da yaprağı hangi geometrik formu kullanarak çizime dönüştürebilecekleri sorulur (**E1.1**). Öğrenciler bitkisel formları analiz ederek daire, oval, üçgen gibi temel geometrik formlarla ilişkilendirmeye çalışır. Öğrencilerin düşüncelerini sözlü olarak paylaşımları sağlanır (**SDB2.1**). Öğrencilere tezhip sanatında kullanılan hatayî, rumî, bulut, penç, goncagül vb. motifler gösterilir. Gruplara ayrılarak tezhip sanatında kullanılan motifleri incelerken öğrencilere motiflerin kaynağı, geometrik formları ve çizgisel karakterleriyle ilgili açık uçlu sorular yöneltilir. Her gruba farklı motif türleri verilerek bu motiflerin biçimsel farklılıklarını belirlemeleri istenebilir. Motiflerin hayvan figürleri, bitkisel unsurlar veya doğanın farklı unsurlarından ilham alarak stilize edildiğini keşfetmeleri sağlanır. Öğrenciler motifleri analiz ederek daire, oval, üçgen, simetri eksenini gibi temel bileşenleri tanımlamaya çalışır (**KB2.11**). Öğrenciler, motiflerin görsel bileşenlerini ve estetik özelliklerini fark eder (**OB4, D7.1**). Tezhip motiflerinin çizim ve stilizasyon aşamaları örnekler üzerinden gösterilerek bu motiflerin temel geometrik formlar esas alınarak oluşturulduğu açıklanır. Öğrenciler motiflerin kaynağı, geometrik formları ve çizgisel karakterleriyle ilgili görsel bileşenleri ifade etmeye teşvik edilir. Öğrenciler motiflerin çizim ve stilizasyon aşamalarıyla ilgili bilgileri öğrenme günlüğü, portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder (**OB1, SDB1.2, D3.2**). Öğrencilerin sözlü ifadeleri gözlem formu veya akran değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak seçtikleri bir motifin tarihsel gelişimini araştırarak buldukları bilgiler ve görsellerle sunum, afiş, medya sanatı (media art) veya video sanatı (video art) hazırlamaları istenebilir (**E3.3**). Ürünler dereceli puanlama anahtarı veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Öz ve grup değerlendirme formları da sürece dâhil edilebilir.

GTST.2.2.

Öğrencilere tezhip sanatındaki hatayî, rumî, bulut, penç, goncagül vb. motif örnekleri gösterilir (**D14.3**). Öğrencilerden bu motifleri çizgisel yapı, simetrik düzen ve oran açısından incelemeleri istenir (**OB4**). Öğrenciler, motiflerin çizimine uygun görsel anlatım araçlarını (kurşun kalem, fırça, mürekkep, dijital çizim vb.) ifade eder. Görsel anlatım araçlarıyla motiflerin çizimi, gösterip yaptırma yöntemi ile öğretilebilir. Öğrenciler kurşun kalem, fırça, mürekkep, dijital çizim ve benzeri görsel anlatım araçlarını kullanarak tezhip motiflerini eskize dönüştürür. Öğrencilere motif çizim çalışması temrini yaptırılarak fırça hakimiyetlerinin gelişmesi sağlanır. Öğrenciler bu süreçte disiplinli ve istikrarlı çalışmayı alışkanlık hâline getirmenin önemini fark eder (**D3.1**). Öğrencilerden motif çizim çalışmalarının yer aldığı bir eskiz defteri veya dijital çizim dosyası oluşturmaları istenebilir. Öğrenciler, eskizlerini portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder (**OB1, SDB1.2, D3.2**). Performans görevi olarak öğrencilerden geleneksel Türk sanatları ve resim sanatında kullanılan bitkisel ve hayvansal motiflerle bir kolaj çalışması hazırlamaları istenebilir (**E3.3**). Ürünler dereceli puanlama anahtarı veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Öz ve grup değerlendirme formları da sürece dâhil edilebilir.

GTST.2.3.

Öğrencilere tezhip sanatı desen örnekleri gösterilir. Desenlerin benzer veya farklı özelliklerini belirleyerek biçimsel yapılarını analiz etmeleri istenir **(OB4)**. Açık uçlu sorular yöneltilerek desenleri sınıflandırmak için kullanabilecekleri ölçütleri düşünmeleri sağlanır **(E1.1, KB2.7)**. Bu süreçte grup çalışması tekniği kullanılabilir **(SDB2.2)**. Öğrenciler, gözlemlerini tartışarak desenlerin formunu (şemse, pervaz vb.) simetri özelliklerini (serbest desen, simetrik desen) ve kullanılan motif türlerini (hatayî, goncagül, rumî, bulut, benek, pelengî vb.) ölçüt olarak belirler **(KB2.11)**. Belirlenen ölçütler grup içinde tartışılabilir ve gerekçeleriyle birlikte açıklanarak sınıflandırma şeması oluşturulabilir. Öğrencilere farklı tezhip desenleri dağıtılarak desenleri ayrıştırılmaları istenir **(OB9)**. Öğrencilere simetrik desenlerin kendi içinde gruplara ayrıldığı bilgisi verilir. Öğrenciler desenleri form, simetri ve motif türüne göre ayrıştırır. Bu süreçte eşleştirme kartları, desen analiz tablosu ve interaktif sınıflandırma araçları kullanılabilir. Öğrenciler grup içi fikir alışverişinde bulunarak desen örneklerini belirledikleri ölçütlere göre tasnif eder. Öğrenciler desen örneklerinin hangi form, simetri ve motif türüne ait olduğunu sözel olarak ifade eder. Öğrenciler desenlerin ait olduğu sınıfı belirten etiketler hazırlar ve her deseni ilgili sınıflandırmaya göre etiketler. Öğrenciler etiketledikleri desenleri portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder **(OB1, SDB1.2, D3.2)**.

Performans görevi olarak öğrencilerden farklı form, simetri ve motif türlerini içeren bir desen koleksiyonu hazırlamaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Öz ve grup değerlendirme formları sürece dâhil edilebilir.

GTST.2.4.

Öğrencilere tezhip sanatsal tasarımlarında kullanılan serbest ve simetrik desen çeşitlerinden örnekler gösterilir. Öğrencilerin örnekler üzerinden tezhip tasarım temalarını incelemeleri ve farklı desen tasarım süreçlerini (serbest ve simetrik) analiz etmeleri sağlanır **(OB4)**. Öğrenciler, inceledikleri desenlerden hareketle seçtikleri bir tezhip sanatsal tasarım temasına yönelik fikir geliştirir. Bu süreçte öğrencilere desen tasarım basamakları (tasarım alanı, simetri eksen, kapalı form, helezon, yön, motif dağılımı, espas, renk dağılımı) gösterip yaptırma yöntemi ile öğretilebilir. Öğrenciler geliştirdikleri desen tasarım fikrine yönelik eskizler yapar. Tezhip sanatsal tasarım süreçleri ve temalarla ilgili gözlem ve değerlendirmelerini öğrenme günlüğüne, sanatsal tasarım eskizlerini ise portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder **(OB1, SDB1.2, D3.2)**.

Öğrenciler tezhip sanatsal tasarım çalışmalarının yer aldığı bir eskiz defteri, video veya dijital çizim dosyası oluşturabilir. Performans görevi olarak öğrencilerden tezhip sanatında kullanılan bir motif seçerek bu motifi farklı simetri türlerine göre (geometrik, akışkan, düz simetrik, ters simetrik, ulama, merkezî) uyarlayıp bir desen serisi hazırlamaları; her tasarımın kompozisyon, denge ve estetik açıdan nasıl bir değişim gösterdiğini analiz etmeleri; tasarım sürecini görsellerle desteklenmiş bir sunum hâlinde paylaşmaları istenebilir **(E3.3)**. Ürünler dereceli puanlama anahtarı veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Giriş-çıkış kartları ve öz-akran-grup değerlendirme formları da sürece dâhil edilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden motif ve desen tasarımında simetri ve tekrar kavramlarını temel alarak tabiatta bulunan simetri çeşitleri ve örneklerini araştırarak bir simetri albümü oluşturmaları istenebilir. Simetri ve tekrarın insan zihnine etkilerini inceleyerek bu kavramların öğrenme süreçlerine katkılarını keşfedebilirler. Öğrencilerden motif ve desen tasarım aşamalarını gösteren kısa öğretici video veya animasyonlar hazırlamaları istenebilir.

Ressam Rauf Tuncer'in *Lalezar* adlı resim koleksiyonundan bazı eserler projeksiyon veya etkileşimli tahta aracılığı ile yansıtılarak öğrencilerin bu eserleri incelemeleri sağlanabilir. Öğrencilerden tezhip sanatında gördükleri motifler ve desenlerin çağdaş resim sanatı ile benzerliklerini görsel üzerinden belirleyip bir sunum veya dijital pano oluşturmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden online (onlayn) platformlardaki uygulamalı tezhip videolarını izleyerek çizim tekniklerini gözlemlemeleri, farklı motifler ve desenler üzerine eskiz çalışması yaparak bu süreci öğrenme günlüklerine kaydetmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TEZHİP SANATINDA BOYAMA UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler hakkında bilgi toplayabilmeleri ve desen boyama uygulamalarıyla sanatsal tasarım ürünü oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 30

ALAN
BECERİLERİ SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma (SAB5.2. Sanatsal Tasarım Ürünü Oluşturma)

KAVRAMSAL
BECERİLER KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D7. Estetik, D12. Sabır, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Hüsnuhat, Minyatür

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTST.3.1. Boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler hakkında bilgiler toplayabilme

- Boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler ile ilgili gerekli bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları belirler.
- Belirlediği araçları kullanarak boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler hakkındaki bilgileri bulur.
- Boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- Boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler hakkında ulaşılan bilgileri kaydeder.

GTST.3.2. Tezhip desen boyama uygulamalarıyla sanatsal tasarım ürünü oluşturabilme

- Tezhip desenine uygun boyama tekniğini belirler.
- Tezhip desen boyama tekniğine uygun araçları belirler.
- Tezhip desen boyama sanatsal üretim aşamalarını konuya ve işleve göre sıralar.
- Temayı tezhip desen boyama uygulamasıyla sanatsal tasarıma dönüştürür.
- Tezhip deseninin estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Boyama Uygulamalarında Kullanılan Malzemeler ve Teknikler
- Desen Boyama Uygulamaları

Anahtar Kavramlar

ahar, halkâr, murakka, varak altın

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, giriş-çıkış kartları, portfolyo/elektronik portfolyo, tartışma, sunum, video analizi, öğrenme günlüğü, eskiz defteri, gösterip yaptıma yöntemi, bilgi kartları, kontrol listesi, öz-akran-grup değerlendirme formları ve dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden halkârî boyama, kat kat boyama, sıvama altın, süpürme gibi boyama tekniklerini bir motif üzerinde uygulayarak bir levha hazırlamaları istenebilir. Bu çalışmaların yer aldığı bir eskiz defteri, video veya dijital çizim dosyası oluşturmaları; tezhip çalışmalarını içeren bir karma sergi hazırlamaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formları veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel renk bilgisine sahip oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin tezhip sanatı desen örneklerini inceleyerek yorumlayabildikleri, eskiz tasarlayabildikleri, temel boyama tekniklerini bildikleri ve demonstrasyon (gösteri) yöntemi ile gösterilen basamakları takip edip gözlemlediklerini uygulayabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden renk çemberi hazırlamaları ve bir motifi temel boyama tekniklerinden biriyle boyamaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere tezhipte kullanılan renkler ile doğadaki renkler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları gösteren görseller sunulabilir. Öğrencilerin bu görsellerdeki renk ilişkilerini incelemeleri ve doğadaki renklerle tezhip sanatındaki renk seçimleri arasında ilişki kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları GTST.3.1.

Boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler ve teknikler hakkında bilgiler toplamak amacıyla bireysel çalışma ya da grup çalışması planlanabilir (**SDB2.2**). Öğrenciler, boyama uygulamalarında kullanılan malzeme ve teknikler hakkında yararlanabilecekleri kaynakları belirler (**OB1**). Öğrenciler bu araçları belirlerken görsel içerikler, yazılı dokümanlar, interaktif materyaller gibi kaynakların araştırmalarını daha etkili hâle getireceğini göz önünde bulundurur. Bu aşamada öğrenciler kaynakların güvenilirliğine ve içeriklerin konuya uygunluğuna dikkat eder (**E3.2**). Öğrenciler belirledikleri kaynaklardan yaptıkları araştırmalar neticesinde boyama uygulamalarında kullanılan malzemeler (boya, fırça, altın, murakka, cetvel vb.) ve teknikler (halkârî boyama, kat kat boyama, sıvama altın, süpürme tekniği vb.) hakkında ihtiyaç duydukları bilgileri bulur (**OB1**). Öğrenciler; boyama uygulamalarında kullanılan ana malzemenin altın olduğunu, altın ezme ve kullanımının püf noktalarını, murakka yapım aşamalarını, sulu boya ve guaj boyanın tezhipte nasıl kullanıldığını; halkârî boyama, kat kat boyama, sıvama altın, süpürme gibi boyama tekniklerini öğrenir. Öğrenciler ulaşılan bilgileri öğretmen rehberliğinde tartışma ve sunum etkinlikleriyle doğrular. Öğrenme sürecinde ustaların eserleri incelenip içinde yaşanan toplumun millî ve manevî değerleri dikkate alınarak video analizleri ve interaktif soru-cevap etkinlikleri düzenlenebilir (**D14.3**). Öğretmen gösterip yaptırma yöntemiyle öğrencilere altın ezme, murakka hazırlama ve boyama tekniklerini öğretebilir. Öğrenciler, altın ezme sürecini deneyimleyerek altının ezilip kullanılabilir hâle getirilmesini öğrenir. Bu aşamada farklı ezme yöntemleri karşılaştırılarak atölye çalışması yapılabilir. Öğrenciler murakka yapım aşamalarını bireysel çalışma veya grup çalışması hâlinde uygulayabilir (**SDB2.2**). Geleneksel Türk sanatlarında malzeme hazırlık sürecinin önemi vurgulanabilir. Murakka hazırlandıktan sonra öğrenciler tezhipte kullanılan farklı boyama tekniklerini küçük motif ve desenler üzerinde deneyerek uygulamalı çalışmalar yapabilir. Öğrenciler, öğrendikleri malzeme bilgilerini ve boyama tekniklerini öğrenme günlüğüne, yaptıkları çalışmaları ise portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder (**OB1, SDB1.2, D3.2**).

Performans görevi olarak öğrencilerden halkârî boyama, kat kat boyama, sıvama altın, süpürme gibi boyama tekniklerini bir motif üzerinde uygulayarak bir levha hazırlamaları istenebilir. Bu çalışmaların yer aldığı bir eskiz defteri, video veya dijital çizim dosyası oluşturmaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı, öz-akran-grup değerlendirme formları veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

GTST.3.2.

Öğrenciler; halkârî boyama, kat kat boyama, sıvama altın, süpürme tekniği gibi farklı teknikleri inceler ve motifin karakteri, kompozisyonun dengesi, renk uyumu, altın kullanımının gerekliliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak tasarladıkları tezhip deseni için uygun boyama tekniğini belirler. Öğrencilerin ezilmiş altın, murakka, fırça, mührü gibi tezhip desen boyama tekniğine uygun araçları belirlemeleri sağlanır. Gösterip yaptırma yöntemiyle öğretmen rehberliğinde desen boyama aşamalarına başlanır. Uygulamalı atölye çalışması yapılır; öğretmen sırasıyla altın sürme, altın parlatma, motiflerin zeminini boyama, tahrir çekme, motifleri tonlama, zemin doldurma, cetvel çekme gibi işlemleri gösterir. Öğrenciler, uygulamalı gözlem ve analiz becerilerini geliştirmek için eskiz kâğıdı ve desenin uygulanacağı murakkanın bir köşesinde deneme çalışmaları yaparak fırça hâkimiyetlerini geliştirir; belirledikleri boyama tekniğinin yüzeyde nasıl bir etki oluşturduğunu ve renklerin birbirleriyle nasıl uyum sağladığını gözlemler. Öğrenciler, farklı tekniklerin dokusal ve görsel etkilerini deneyimleyerek bilinçli tercihler yapma becerisi kazanır (**D7.2, SDB1.2**). Öğrenciler, tezhip desen boyama sanatsal üretim aşamalarını konuya ve işleve göre sıralar ve bu aşamaları öğrenme günlüğüne kaydeder. Esas desen üzerine sistemli ve sabırlı bir şekilde ilerleyerek boyama uygulamalarına başlar (**D3.2, D12.3**). Öğrenciler tezhip desenini boyayarak sanatsal tasarıma dönüştürür. Öğrenciler teknik uygulamalar sırasında renk katmanları oluşturma, altın sürme, fırça kullanımı, detay işçiliği gibi konuları dikkate alarak tezhip deseninin estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

Öğrencilerin arkadaşlarının çalışmalarını gözlemleyerek farklı yaklaşımları değerlendirmeleri ve kendi çalışmalarıyla ilgili geri bildirimleri dikkate alarak uygulamalarını geliştirmeleri sağlanabilir **(SDB2.1)**. Öğrenciler; öğrendikleri bilgileri öğrenme günlüğüne, yaptıkları çalışmaları portfolyo veya elektronik portfolyoya kaydeder **(OB1, SDB1.2, D3.2)**.

Performans görevi olarak öğrencilerden tezhip çalışmalarını içeren bir karma sergi hazırlamaları istenebilir. Ürünler dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formları veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden geleneksel Türk sanatlarıyla ilgili bir sergi veya atölye ziyaret ederek desen tasarımı ve boyama teknikleriyle ilgili edindikleri bilgileri içeren bir kısa film hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden online platformlardaki uygulamalı tezhip videolarını izleyerek boyama tekniklerini gözlemlemeleri, farklı tezhip motif ve desenleri üzerinde boyama uygulamaları yaparak bu süreci öğrenme günlüklerine kaydetmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
TÜRK AHŞAP SANATI
MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ
2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliği ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış olmakla birlikte sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimi ayrıca öğrencilerin maddi ve manevi değerlerle bütünlüşmüş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflemiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği, insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, şimdi ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin aktif olarak bilgiye ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği sağlamaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerisiyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal beceriler, değerler, okuryazarlık becerileri, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanıma ve gelecek kuşaklara aktarılmasında duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyada bulunan kültürel mirasın farkında olmaları ve bu mirası korumaları,
3. Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olmaları,
4. Türk ahşap sanatında geçen terimleri öğrenmeleri,
5. Türk ahşap sanatında kullanılan araç gerecin ve ahşabın özelliklerini bilmeleri,
6. Ahşap eserler ve ürünlerde uygulanan teknikleri ayırt etmeleri,
7. Türk ahşap sanatında kullanılan desenleri ve motifleri kavramaları,
8. Ahşap ürününü başından sonuna kadar tek başına yapmaları,
9. Sanat yoluyla ulusal birlik, beraberlik ve barış bilincini geliştirmeleri,
10. Evrensel bir sanat anlayışına sahip olmaları,
11. İş birliği yaparak birlikte hareket etme, sorumluluk alma ve paylaşma bilincini geliştirmeleri,
12. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirmeleri, sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler şu şekildedir:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni* temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntemleri ve teknikleri işe koştan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntemleri ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgiler ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler, öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu becerilere ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin, *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli*'nin sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgelik gibi kavramları öğrenme ortamının dışında gündelik yaşamla da ilişkilendirebileceği yetkinliğe ulaşması sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli*, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duygu yönünden olumlu gelişimlerini de amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerler ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgileri ve beceri düzeyleri, öğrenme profilleri öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler karşılıklı geri bildirimde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimler ile kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.

- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgiler ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak veya yakın çevrede karşılaşılabilecek örneklerle ilgili araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.
- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarını, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, matematik, geometri gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinin mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Türk Ahşap Sanatı kitabı, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ve beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip, sorumlu vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak toplumların gelişiminde güzel sanatların yeri ve önemini kavramaları beklenmektedir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlük ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlikler ve uygulamalar da önerilmiştir.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı; "1. Türk Ahşap Sanatı ve Tarihsel Gelişimi, 2. Türk Ahşap Sanatında Teknikler, Malzemeler ile Desen ve Motifler, 3. Türk Ahşap Sanatı Uygulamaları" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araç ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araçları ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıta ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda *Türk Ahşap Sanatı Modülü* ile ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanır-

ken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araçlar ve yöntemler tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araçlar ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temadaki en az bir öğrenme çıktısının, ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araçlar ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılması da yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, çalışma yaprağı, yapılandırılmış grid, kavram haritası, zihin haritası, öğrenme günlüğü, tartışma, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme soruları, bilgi görseli, tarih şeridi, ağaç şeması, portfolyo, demonstrasyon, afiş gibi araçların yanı sıra proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Bunlara ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme-öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgiler ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilmeli, varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgiler ve becerileri ile edinecekleri bilgiler ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgiler ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendikleri veya deneyimlediklerini yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde değerler ve tutumların kazandırılması, öğrenme çıktılarından bağımsız alanlar olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde ele alınmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri; kavramsal ve/veya alana özgü bütünsel becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılardır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi'nin (SAB1) Sanatsal Gözlemlleme (SAB1.1) ve Sanatsal Tasarım Yapma (SAB5) bütünsel becerileri kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünsel becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabileceği gibi tek bir bütünsel beceri olarak da kullanılabilir.

- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktılarına kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları, bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirecek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edinimlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntemler ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgilerin ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda hayatta başarılı olmasını beraberinde getirecektir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgilerini ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum veya kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı; çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenci tarafından görülmesi, bu sayede öğrencinin sanata ve sanat eserine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Öğrencilerin geçmiş kültürlere ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler; uygun yer ve zamanda, bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değerlerin ve tutumların öğretiminde, ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntemler ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde, öğretmenin rol modeli olarak bu değerler ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler ve tutumlar dışında, okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutumların ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşantı düzenekleri oluşturma yanı sıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik hâline gelmesinin sağlanmasına dikkat etmeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgilerini ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmenlere önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. TÜRK AHŞAP SANATI VE TARİHSEL GELİŞİMİ	2	3	4
2. TÜRK AHŞAP SANATINDA TEKNİKLER, MALZEMELER İLE DESENLER VE MOTİFLER	3	5	7
3. TÜRK AHŞAP SANATI UYGULAMALARI	2	60	83
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*		4	6
TOPLAM	7	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje ve okuma çalışmaları, yerel çalışmalar vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

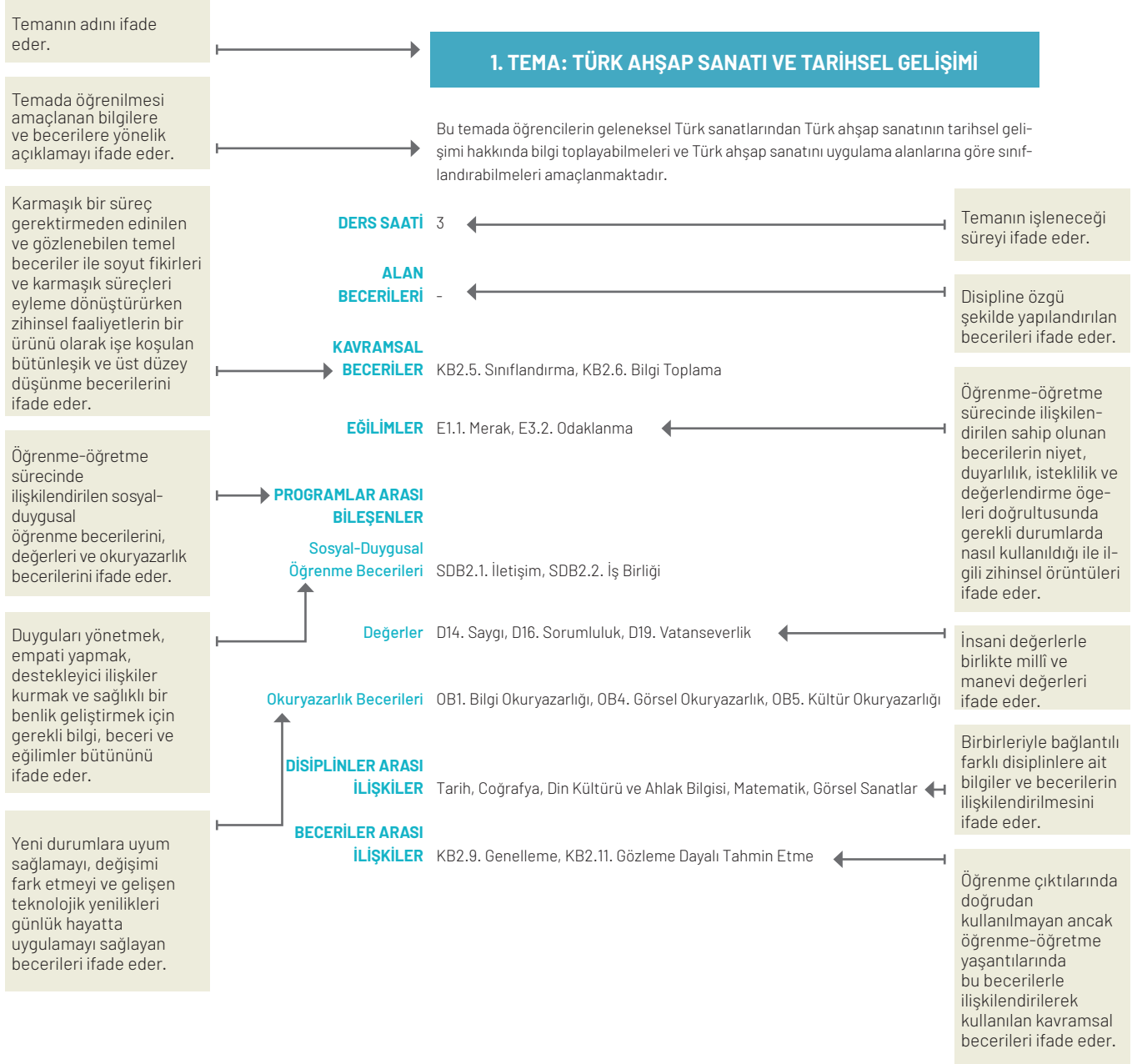
1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

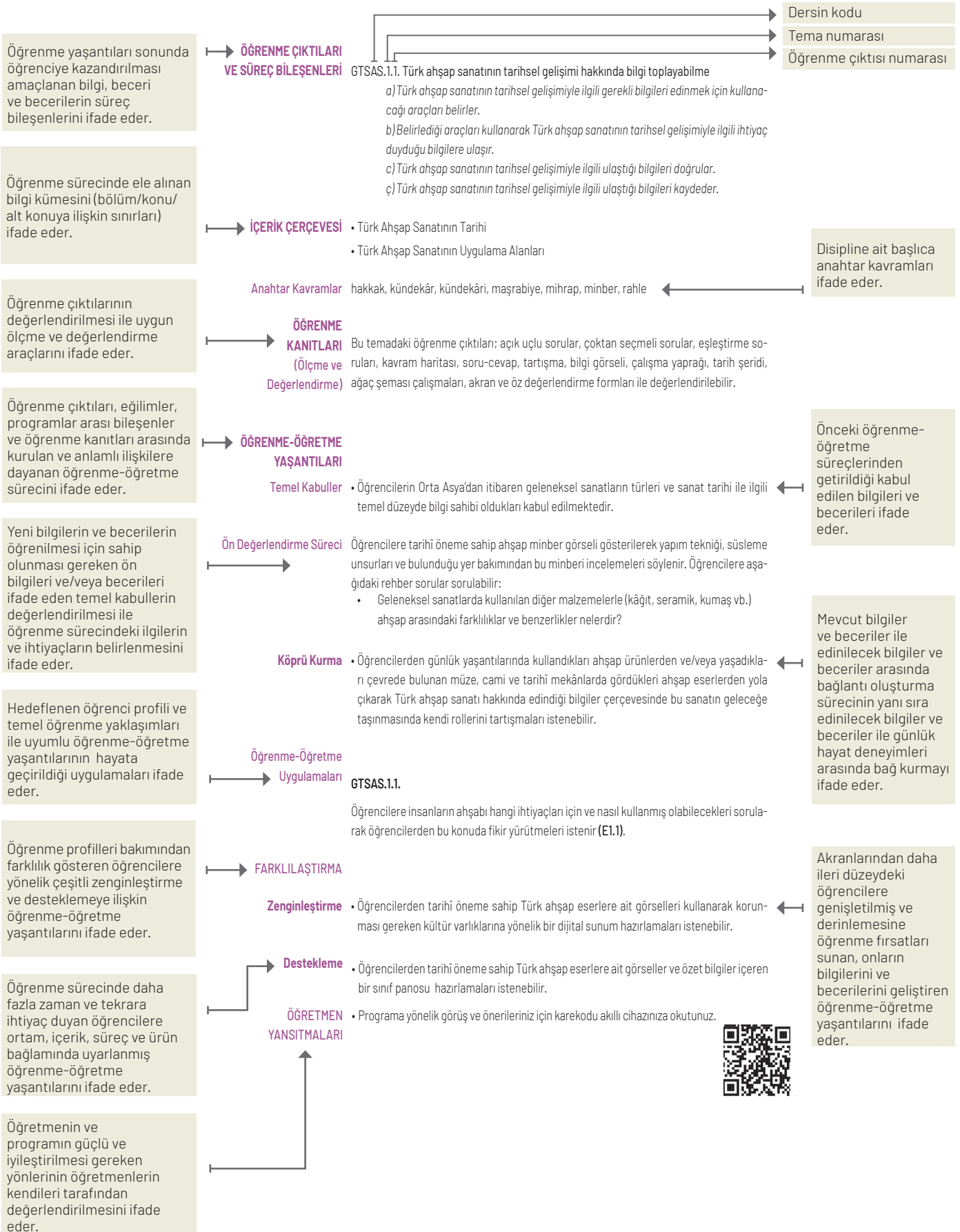
DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

**Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

1.5. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Tema temelli yaklaşımla hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Türk Ahşap Sanatı Modülü Öğretim Programı* güzel sanatlar liselerinde uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Programda üç tema yer almaktadır. Temaların yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ TÜRK AHŞAP SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMINA AİT TEMALAR

1. TEMA: TÜRK AHŞAP SANATI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu temada öğrencilerin geleneksel Türk sanatlarından Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplayabilmeleri ve Türk ahşap sanatını uygulama alanlarına göre sınıflandırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 3

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Tarih, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Matematik, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.9. Genelleme, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSAS.1.1. Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

- a) Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili gerekli bilgileri edinmek için kullanacağı araçları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşır.
- c) Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili ulaştığı bilgileri kaydeder.

GTSAS.1.2. Türk ahşap sanatını sınıflandırabilme

- a) Türk ahşap sanatını sınıflandırmak için ölçüt belirler.
- b) Belirlediği ölçüte göre Türk ahşap sanatını ayırıştırır.
- c) Belirlediği ölçüte göre Türk ahşap sanatını tasnif eder.
- ç) Tasnif ettiği Türk ahşap sanatını etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Türk Ahşap Sanatının Tarihi
- Türk Ahşap Sanatının Uygulama Alanları

Anahtar Kavramlar

hakkak, künde-kâr, künde-kârî, maşrabiye, mihrap, minber, rahle

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli sorular, eşleştirme soruları, kavram haritası, soru-cevap, tartışma, bilgi görseli, çalışma yaprağı, tarih şeridi, ağaç şeması çalışmaları, akran ve öz değerlendirme formları ile değerlendirilebilir. Performans ödevi olarak öğrenciler, Türk ahşap sanatına ait örneklerin yer aldığı etnografya müzeleri, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, tarihî ve kültürel mekânlar, cami, sanat galerileri gibi yerleri gezmeye yönlendirilerek öğrencilerden bu mekânlardaki ahşap sanatına ait eserleri fotoğraflayarak künyelerini oluşturmaları istenebilir. Performans görevi dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

- Öğrencilerin Orta Asya'dan itibaren geleneksel sanatların türleri ve sanat tarihi ile ilgili temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere tarihî öneme sahip ahşap minber görseli gösterilerek yapım tekniği, süsleme unsurları ve bulunduğu yer bakımından bu minberi incelemeleri söylenir. Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Geleneksel sanatlarda kullanılan diğer malzemelerle (kâğıt, seramik, kumaş vb.) ahşap arasındaki farklılıklar ve benzerlikler nelerdir?
- Ahşap sanatı, geleneksel sanatların kültürel kimlik oluşturma sürecinde nasıl bir rol oynar?
- Geleneksel sanatlarda usta-çırak ilişkisi önemli bir yer tutar. Ahşap sanatında bu ilişki nasıl devam ettirilmiştir?
- Günlük yaşamınızda buna benzer teknikler veya süslemelerle oluşturulmuş ne gibi ahşap eşyalar bulunmaktadır?

- Köprü Kurma** • Öğrencilerden günlük yaşantılarında kullandıkları ahşap ürünlerden ve/veya yaşadıkları çevrede bulunan müze, cami ve tarihî mekânlarda gördükleri ahşap eserlerden yola çıkarak Türk ahşap sanatı hakkında edindiği bilgiler çerçevesinde bu sanatın geleceğe taşınmasında kendi rollerini tartışmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSAS.1.1.

Öğrencilere insanların ahşabı hangi ihtiyaçları için ve nasıl kullanmış olabilecekleri sorularak öğrencilerden bu konuda fikir yürütmeleri istenir **(E1.1)**. Öğrencilerin birbirlerini etkin bir şekilde dinleyerek aralarında fikir alışverişinde bulunmaları sağlanır **(SDB2.1)**. Öğrencilere Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimi hakkında bilgi toplamaları için hangi araçları kullanabilecekleri sorulur ve alınan cevaplar doğrultusunda öğrenciler kullanabilecekleri araçları belirler **(SDB2.2)**. Bu amaçla öğrencilerden okul kütüphanesi, öğretmen tarafından öğrenme ortamına getirilen kaynaklar veya genel ağdan yararlanabilecekleri belirtilir. Öğrenciler belirlediği araçları kullanarak Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşır. Öğrencilerden edindikleri bilgiler doğrultusunda ahşabın tanımını yapmaları istenir. Öğrencilere ahşabın insanlık tarihi sürecindeki kullanım amaçlarına değinilerek Selçuklu ve Osmanlı dönemleri ahşap sanatını yansıtan önemli eserlere ait örnek görseller verilir. Öğrencilerden bu görselleri inceleyerek ulaştığı bilgiler doğrultusunda Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimini kendi cümleleriyle ifade etmeleri istenir **(OB4)**. Öğrencilere örnek görseller üzerinden Orta Asya'dan günümüze Türk ahşap sanatının bulunduğu bölgenin coğrafi özelliklerini yansıtan unsurlarla şekillendiği belirtilerek bu sanatın Anadolu kültürü ve geleneksel Türk sanatlarındaki yeri ve önemi hakkında bilgi verilir **(OB1, OB5, D19.1)**. Bu eserlerin ülke açısından korunması gereken kültürel değerler taşıdığına ve gelecek nesillere aktarılmasının önemli olduğuna değinilir **(D14.3, D19.3)**. Öğrenciler, Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili ulaştığı bilgileri kendi aralarında tartışarak öğretmen rehberliğinde doğrular.

Öğrenciler Türk ahşap sanatının tarihsel gelişimiyle ilgili doğruladığı bilgileri, bu sanatın önemli eserlerine ait görsellerle destekleyerek bir pano, sunum, afiş ya da bilgi görseli aracılığıyla kaydeder **(D16.3, KB2.9)**.

GTSAS.1.2.

Öğrencilere ahşap sanat ürünlerini nerelerde gördükleri sorularak deneyimlerini öğrenme ortamında paylaşma olanağı sağlanır **(E1.1, SDB2.1)**. Öğrencilerin incelemeleri için sınıf ortamında ahşap sanatının uygulandığı alanlarla ilgili örnek görseller yansıtılır. Bu görseller üzerinden Türk ahşap sanatının sivil mimariye, dinî yapılara, dönemin üslubunu yansıtan mobilya, müzik aletleri, tekneler, resim sanatı eserlerinin tamamlayıcı elemanı olarak çerçevelere ve aksesuarlara uygulandığı ayrıca heykel sanatında ham madde olarak kullanıldığı bilgisi verilir **(OB1, OB4)**.

Öğrencilere verilen bilgiler doğrultusunda Türk ahşap sanatını sınıflandırmak için hangi ölçütü kullanacakları sorulur. Öğrencilerin büyük grup tartışma tekniği ile aralarında fikir alışverişinde bulunmalarına olanak tanınır. Öğrenciler, edindikleri bilgiler doğrultusunda Türk ahşap sanatını sınıflandırmak için ölçütler belirler. Öğrenciler, yansıtılan görselleri inceleyerek belirledikleri ölçüte göre Türk ahşap sanatını ayırıştırır **(E3.2)**. Öğrencilerden ayırttıkları Türk ahşap sanatını kendi hazırladıkları Venn diyagramında göstermeleri istenir. Öğrenciler, kendilerine verilen süre içerisinde Venn diyagramlarını karşılaştırarak elde ettikleri verileri tasnif eder. Öğrenciler bu süreci "Türk Ahşap Sanatının Sınıflandırılması" başlığıyla oluşturacakları bir kavram haritası üzerinde göstererek etiketler **(KB2.11)**.

Performans ödevi olarak öğrenciler, Türk ahşap sanatına ait örneklerin yer aldığı etnoğrafya müzeleri, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, tarihî ve kültürel mekânlar, cami, sanat galerileri gibi yerleri gezmeye yönlendirilir. Öğrencilerden bu mekânlardaki ahşap sanatına ait eserleri fotoğraflayarak künyelerini oluşturmaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

- Öğrencilerden tarihî öneme sahip Türk ahşap eserlere ait görselleri kullanarak korunması gereken kültür varlıklarına yönelik bir dijital sunum hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

- Öğrencilerden tarihî öneme sahip Türk ahşap eserlere ait görseller ve özet bilgiler içeren bir sınıf panosu hazırlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

- Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: TÜRK AHŞAP SANATINDA TEKNİKLER, MALZEMELER İLE DESENLER VE MOTİFLER

Bu temada öğrencilerin Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleri hakkında bilgi toplayabilmeleri, bu tekniklerde kullanılan malzeme çeşitlerini sınıflandırabilmesi ve bu sanatta kullanılan desenler ve motifleri sanatsal gözlemleyebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 5

ALAN BECERİLERİ SAB1 Sanatsal Algılama (SAB1.1 Sanatsal Gözleme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D3. Çalışkanlık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Matematik

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözleme, KB2.4. Çözümleme, KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSAS.2.1. Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleri hakkında bilgi toplayabilme

- a) Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleri hakkında gerekli bilgilere ulaşmak için hangi araçları kullanacağını belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleriyle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşır.
- c) Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleri hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

GTSAS.2.2. Türk ahşap sanatında kullanılan malzemeleri sınıflandırabilme

- a) Türk ahşap sanatında kullanılan malzemeleri sınıflandırmak için ölçütler belirler.
- b) Belirlediği ölçütlere göre kullanılan malzemeleri ayırıştırır.
- c) Belirlediği ölçütlere göre kullanılan malzemeleri tasnif eder.
- ç) Tasnif ettiği Türk ahşap sanatında kullanılan malzemeleri etiketler.

GTSAS.2.3. Türk ahşap sanatında kullanılan desenler ve motifleri sanatsal gözlemleyebilme

- a) Türk ahşap sanatında kullanılan desenler ve motifleri fark eder.
- b) Türk ahşap sanatında kullanılan desenler ve motifleri ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Türk Ahşap Sanatında Kullanılan Uygulama Teknikleri
- Türk Ahşap Sanatında Kullanılan Malzemeler
- Türk Ahşap Sanatında Desenler ve Motifler

Anahtar Kavramlar

gomalak, hatayî, iskarpela, rumî, stilize

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; açık uçlu ve çoktan seçmeli soru, eşleştirme, tartışma, kavram haritası gibi yöntemlerle değerlendirilebilir.

Performans ödevi olarak öğrenciler iki gruba ayrılır. 1. gruptan Türk ahşap sanatına dair geleneksel yöntemlerle çalışan ahşap atölyelerini ziyaret etmeleri, bu atölyelerdeki işlem süreçlerini gözlemleyerek videoya almaları sonrasında edindikleri bilgilerle bir belgesel hazırlamaları istenebilir. 2. gruptan modern aletlerle çalışan bir ahşap atölyesini ziyaret ederek, burada kullanılan aletleri, malzemeleri ve bu atölyenin işleyiş süreçlerini incelemeleri ve bu gözlemlerini görsellerle destekleyerek bir gazete haberi hâline getirmeleri istenebilir. Atölye ziyaretinin mümkün olmadığı durumlarda konu ile ilgili genel ağdan araştırma yapılabilir.

Performans görevi dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME

YAŞANTILARI

Temel Kabuller

- Öğrencilerin künde-kârî, oyma-kabartma, kafes, boyama (kalemişi-Edirnekârî) ve kakma tekniklerinin Türk ahşap sanatında uygulanan teknikler olduğu, bu tekniklerin temel malzemesinin ağaçlardan elde edilen ahşap olduğu ve ahşabı şekillendirmek için özel aletler kullanıldığı bilgisine sahip olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

- Öğrenme ortamına farklı ağaç türlerinden elde edilmiş ahşap parçaları ve bu ağaçlardan üretilmiş çeşitli ahşap ürünler getirilebilir. Öğrencilerden bu parçaları ve ürünleri detaylı bir şekilde incelemeleri istenebilir.

İnceleme sürecinin sonunda öğrencilere aşağıdaki sorular yöneltilerek, öğrencilerden bu sorular üzerinde tartışmaları ve fikir yürütmeleri istenerek aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Hangi ağaçları tanıyorsunuz ve ahşap sanatında kullanılan ağaçların hangi özelliklere sahip olması gerekir?
- Ahşap parçalarını renk, doku ve koku bakımından nasıl tanımlarsınız?
- Bu ürünler hangi ağaç türlerinden elde edilmiş olabilir?
- Türk ahşap sanatında hangi teknikler uygulanmaktadır? Bu teknikler uygulanırken ne tür aletler ve malzemeler kullanılmaktadır?

Köprü Kurma • Öğrencilerin Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin mobilya tasarımı, kapılar ve/veya pencerelerde kullanımına yönelik örnek görseller veya öğrenme ortamına getirilen aksesuar, ahşap tabak, ahşap kutu vb. ürünler üzerinden tartışmaları bu tartışmada ahşabın doku özellikleri, kullanılan malzemelerin neler olabileceği ve motiflerin oluşturulma süreci hakkında fikir yürütmeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSAS.2.1.

Öğrenme ortamına künde-kâri, oyma kabartma, kafes, boyama ve kakma teknikleri ile oluşturulmuş örnek ürünler getirilerek öğrencilerden bu ürünleri dikkatlice incelemeleri ayrıca bu ürünlerin doku, biçim ve süslemelerinin kendilerinde oluşturduğu duyguları paylaşmaları teşvik edilir (**E1.1, OB4, OB5, SDB1.1**).

Öğrencilerin Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla teknik sayısı kadar gruba ayrılmaları sağlanır. Sonrasında bu gruplara Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama teknikleriyle oluşturulmuş eserlerin görselleri gösterilerek her gruptan bu tekniklerden birini seçmeleri istenir. Ayrıca her grubun kendi içinde saygı çerçevesinde bir sözcü belirlemesi sağlanır (**SDB2.2, D16.3, D14.1**). Seçilen tekniklere ait görseller, gruplara dağıtılır. Gruplar, kendilerine verilen görselleri dikkatlice inceleyerek tekniklerin nasıl oluşturulduğu konusunda gerekli bilgiye ulaşmak için hangi araçları kullanacaklarını belirler. Gruplar, belirledikleri araçları kullanarak kendilerine verilen görsel üzerindeki tekniğin özellikleri hakkında ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşır. Bu süreçte birbirleriyle nezaket çerçevesinde fikir alışverişinde bulunmaları ve bunları verilen süre içinde tamamlamaları istenir.

Gruplar, Türk ahşap sanatında kullanılan uygulama tekniklerinin özellikleri hakkında ulaştıkları bilgileri grup sözcüsü aracılığıyla diğer grupla paylaşarak bu bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrular. Aynı zamanda "Türk Ahşap Sanatında Kullanılan Uygulama Tekniklerinin Özellikleri" başlığı altında bir kavram haritası oluştururlar. Gruplar, ifade edilen bilgileri grup sözcüleri aracılığıyla haritadaki teknik isimlerin altına kaydeder (**SDB2.1, SDB 2.2, D3.4, D14.1, OB4**).

Son olarak gruplardan Türk ahşap sanatında bu tekniklerle oluşturulmuş farklı eserlere ait görseller bulmaları, bulunan bu yeni görsellerin daha önce verilen görsellerle birlikte kavram haritasındaki ilgili tekniklerin yanına yapıştırmaları istenir. Bir araya getirilen bu görseller üzerinden eserlerin hem teknik özelliklerinin hem bu tekniklerle üretilmiş örneklerinin bir arada ifade edilmesi sağlanır (**D16.1, D16.3, D14.1, OB4**).

GTSAS.2.2.

Öğrenme ortamına öğretmen tarafından ahşap sanatında uygulanan teknikleri (künde-kâri, oyma-kabartma, boyama, kafes ve kakma) gösteren ahşap ürünler ile ahşap işlemede kullanılan aletler ve malzemeler getirilir. Öğrencilerden bu ürünleri dikkatli bir şekilde incelemeleri istenir (**E1.1**). Öğrencilere "Ahşap sanatında kullanılan bu araçları, gereçleri sınıflandırmak için ölçütleriniz neler olabilir?" sorusu yöneltilir.

Öğrencilerin büyük grup tartışma tekniği ile aralarında fikir alışverişinde bulunmalarına imkân tanınır **(SDB2.1, OB9, OB5)**.

Öğrenciler bu fikir paylaşımı doğrultusunda Türk ahşap sanatında kullanılan malzemeleri sınıflandırmak için ölçütler belirler.

Öğrenciler öğrenme ortamına getirilen aletler ve malzemeleri belirledikleri ölçütlere göre ayırıştırır.

Öğrenciler ayırıştırılan aletler ve malzemelerin isimlerini aralarından seçtikleri bir grup sözcüsü tarafından tahtaya yazarak tasnif eder. Bu süreçte öğrencilere birbirlerini karşılıklı ve özenli dinleyecekleri bir ortam sağlanır **(D14.1, SDB2.3, OB1)**. Öğrenciler Türk ahşap sanatında kullanılan aletler ve malzemeleri öğretmen rehberliğinde ilişkilendirip "Türk Ahşap Sanatında Kullanılan Malzemeler" başlığı altında oluşturacakları bir kavram haritası üzerinde yazarak etiketler **(KB2.2)**.

Ahşap işlemede kullanılan aletler ve malzemeler ile ilgili alınması gereken güvenlik önlemleri hakkında vızıltı tekniği kullanılarak tartışma ortamı yaratılır. Öğrencilerden büyük grup tartışma tekniği ile öğrenme ortamında kullanılan aletler ve malzemelerin oluşturacağı olası tehlikelere karşı alınması gereken güvenlik önlemlerini içeren uyarı levhaları, piktogramlar vb. hazırlamaları istenebilir **(D16, SDB2.1, SDB2.2)**.

GTSAS.2.3.

Çeşitli bitkiler, çiçekler ve hayvanların doğal görünümüne ait görseller tahtaya yansıtılır. Türk ahşap sanatında hatayî, rumî, yazı ve geometrik biçimlerin kullanıldığı eserlere ait görseller incelemeleri için öğrencilere dağıtılır. Öğrencilerden verilen görsellerde yer alan süsleme unsurlarını bulmaları ve tahtada yer alan doğal görünümüne ile karşılaştırmaları istenir **(E3.2, OB4, OB9, KB2.7)**. Öğrencilerin karşılaştırma sonrasında bitkiler, çiçekler ve hayvanlara ait figürlerin Türk ahşap sanatında stilize edilerek kullanıldığını fark etmeleri sağlanır. Türk ahşap sanatında yazı ve geometrik biçimlerin yanında doğa kaynaklı figürlerin de stilize edilerek kullanıldığını kendi cümleleriyle ifade etmeleri sağlanır **(OB4, OB5, KB2.4)**. Öğrencilerden çalışmalarında kullanılmak üzere hatayî, rumî, yazı ve geometrik formlara ait örnek görseller araştırıp bulmaları, buldukları bu görsellerle bir motif portfolyosu hazırlamaları istenebilir **(E3.2)**.

Performans ödevi olarak öğrenciler iki gruba ayrılır. 1. gruptan Türk ahşap sanatına dair geleneksel yöntemlerle çalışan ahşap atölyelerini ziyaret etmeleri, bu atölyelerdeki işlem süreçlerini gözlemleyerek videoya almaları sonrasında edindikleri bilgilerle bir belgesel hazırlamaları istenebilir. 2. gruptan modern aletlerle çalışan bir ahşap atölyesini ziyaret ederek burada kullanılan aletleri, malzemeleri ve bu atölyenin işleyiş süreçlerini incelemeleri ve bu gözlemlerini görsellerle destekleyerek bir gazete haberi hâline getirmeleri istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme • Öğrencilerden geleneksel ahşap sanatının modern tasarımlarla nasıl birleştirilebileceği hakkında araştırma yapmaları ve bu araştırma sonucunda elde ettikleri bulguları bir sunuma dönüştürmeleri istenebilir.

Destekleme • Öğrencilerden Türk ahşap sanatında farklı biçimlerde oluşturulmuş kuş motiflerine ait görseller araştırması ve bu araştırma sonucunda elde ettikleri görsellerle bir sınıf panosu düzenlemeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

• Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: TÜRK AHŞAP SANATI UYGULAMALARI

Bu temada öğrencilerin Türk ahşap sanatında uygulayacağı tasarımın taslağını oluşturabilmeleri ve Türk ahşap sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal tasarım ürünü oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 60

**ALAN
BECERİLERİ** SAB5. Sanatsal Tasarım Yapma

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.2. Bağımsızlık, E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.5. Oyunseverlik, E3.3. Yaratıcılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D7. Estetik, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Görsel Sanatlar, Matematik

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme, KB3.2. Problem Çözme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSAS.3.1. Türk ahşap sanatında sanatsal tasarım taslağı oluşturabilme

- a) Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuyu inceler.
- b) Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuya yönelik fikir geliştirir.
- c) Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuya yönelik eskiz yapar.

GTSAS.3.2. Türk ahşap sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal tasarım ürünü oluşturabilme

- a) Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımına uygun tekniği belirler.
- b) Türk ahşap sanatı sanatsal tasarım tekniğine uygun araçları belirler.
- c) Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımının üretim aşamalarını konuya ve işleve göre sıralar.
- ç) Türk ahşap sanatı tekniklerini uygulayarak sanatsal tasarım oluşturur.
- d) Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımının estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Tasarım Taslağı Oluşturma
- Sanatsal Ahşap Ürün Oluşturma

Anahtar Kavramlar -

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu temadaki öğrenme çıktıları; araştırma, çalışma yaprağı, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular, öğrenme günlüğü, araştırma, grup tartışması, grup çalışması, kavram haritası, bilgi görselleri, soru-cevap, tartışma, gözlem formu, kontrol listesi, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir. Performans ödevi olarak öğrencilerden varsa evlerinde bulunan yoksa çevrelerinde gördükleri eski ahşap ürünleri fotoğraflamaları, bu ürünlerin hikâyelerini öğrenerek yazmaları, bu görseller ve hikâyeler ile tüm sınıfın ortak kararıyla isimlendirilen bir dergi oluşturmaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

- Öğrencilerin temel tasarım öğeleri ve ilkelerini, günlük yaşantı içinde kesici aletlerin kullanımından yola çıkarak ahşap işlemede kullanılan aletlerin tutuş şekillerini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden ahşap ürünleri dikkatlice incelemeleri ve bu ürünlerde kullanılan temel tasarım öğelerini belirlemeleri, bu öğelerin tasarım ilkeleri bakımından büyük tartışma tekniği ile değerlendirmeleri istenebilir.

Öğrenme ortamına farklı türde ahşap malzeme ve iskarpelalar getirilerek öğrencilerden ahşap malzeme üzerinde denemeler yapmaları istenebilir. Denemeler sonrasında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular yöneltilerek öğrencilerin öz değerlendirme yapmaları ve bu süreci arkadaşları ile paylaşmaları sağlanabilir.

- Hangi tür ahşap malzeme üzerinde çalıştınız ve çalışmanızda kullandığınız bu ahşap malzemenin lif yapısı, dokusu ve sertliği çalışmanızı nasıl etkiledi?
- Farklı uçlardaki iskarpelalarla yaptığınız hangi oyma işlemi, çalışmanızı kolaylaştırdı/zorlaştırdı?

- İskarpela kullanımı esnasında zorlandığınız noktalarda nasıl çözümler ürettiniz?
- İskarpela uygularken el ve beden duruşunuzu nasıl belirlediniz?
- Deneme sürecinde yaşadığınız duyguları nasıl tanımladırırsınız?

Köprü Kurma

- Öğrencilere yıpranmış bir ahşap eşyanın (çerçeve, ahşap mutfak araç gereci ve/veya kutu, sehpa gibi) onarımıyla ilgili video izletilebilir. Video sonunda öğrencilerden evlerinde veya çevrelerinde buna benzer yıpranmış ahşap bir eşyanın onarımıyla ilgili hangi teknikleri ve işlemleri uygulayacakları hakkında fikir yürütmeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

GTSAS.3.1.

Öğrencilere ahşap sanatında uygulanmak üzere geleneksel motifler ve desenlerden yola çıkarak eskizler hazırlayacakları belirtilerek geleneksel Türk motifler ve desenlerin uygulandığı ahşap ürünlere ait görseller gösterilir ve bunlar üzerine uygulanmış kompozisyonlar hakkında düşünceleri söylenir. Öğrenciler, görsellerden yola çıkarak kendi tasarımlarında uygulayacakları konuyu belirler ve belirledikleri konu doğrultusunda Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuyu inceler. Öğrencilere öğrenme ortamında var olan kaynaklardan ve daha önce oluşturdukları motif portfolyolarından yararlanabilecekleri hatırlatılır **(OB1)**. Öğrenme ortamında bulunan kaynakları kullanırken aralarında görev dağılımı yaparak iş birliği içinde olmaları önerilir **(D1.2, SDB2.2)**. Öğrencilere “Tasarım taslağı, oluşturulacak ürünün tüm yüzeyine mi yoksa sadece belirli bölümlerine mi uygulanacak?” sorusu yöneltilir. Öğrenciler uygulamayı bu sorunun cevabına göre yapacakları için motifler ve desenleri dikkatlice incelemeleri söylenir. Öğrenciler, motif ve desenleri kendi estetik duygusundan yola çıkarak seçmeye teşvik edilir **(E1.2)**. Öğrencilerin motif ve desen seçimindeki kriterlerini (estetik yapı, motiflerin kendilerinde uyandırdığı duygular vb. bakımından) arkadaşları ile paylaşımlarına imkân tanınır **(SDB2.1)**.

Öğrencilerden seçtikleri motifler ve desenleri imgelerinde tasarlamaları ve bu tasarımı ifade etmeleri istenir. Öğrencilere imgelerinde tasarladıkları motifler ve desenleri kullanarak temel tasarım ilkeleri doğrultusunda eskizler hazırlamaları söylenir. Öğrencilerden seçtikleri motifler ve desenlerin kalıplarını hazırlamaları ve motif kalıplarını üst üste ve/veya yan yana koyarak farklı şekillerde yerleştirmeleri istenir. Öğrenciler farklı denemelerle oluşturdukları taslak eskizleri inceleyerek kendi estetik beğenilerine uygun bulduklarını kâğıt üzerinde birleştirerek Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili fikir geliştirir **(SDB1.1, OB4)**. Öğrencilere bu yöntemle farklı tasarımlar oluşturabilecekleri fark ettirilir **(E2.5, E3.3)**.

Öğrencilerden eskizlerini oluşturma sürecinde birbirlerini etkin dinlemeleri, izlemeleri ve birbirleriyle fikir alışverişinde bulunmaları istenir. Öğrenciler, gerek seçtiği motifler gerekse tasarım aşamasında kendi sanatsal anlayış ve beğenileri doğrultusunda fikirlerini özgürce ortaya koyarak Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımıyla ilgili konuya yönelik eskizler yapar **(SDB2.1, D7.2, KB3.1)**. Öğrencilerden hazırladıkları eskizleri arkadaşlarıyla paylaşımları ve kendi portfolyosunda muhafaza etmeleri istenir **(OB4)**.

GTSAS.3.2.

Öğrencilerden hazırlamış olduğu eskizlerden hangisini ahşap yüzeyinde uygulayacakları hakkında karar vermeleri istenir. Karar sürecinde onlara “Hangi eskizinizi ahşap yüzeyinde görmek istersiniz?”, “Eskizlerinizi ahşap yüzeyine uygularken üzerindeki motifler ve desenler bakımından zorlanabileceğinizi düşündüğünüz yerler var mı? Bu bölümleri nasıl çözümleyebilirsiniz?” gibi sorular sorularak öğrencilerin eskizlerini incelemeleri, uygun gördükleri üzerinde düşünceleri ve düşündüklerini ifade etmeleri sağlanır.

Öğrencilere ahşap uygulama tekniklerine ait görseller verilerek bunları incelemeleri istenir. Hazırladıkları tasarımla verilen görseller arasında benzer olanları bulmaları ve karşılaştırmaları söylenir. Öğrencilerden oluşturdukları tasarımı verilen örnekler çerçevesinde hangi teknikle uygulayabileceklerini tespit etmeleri beklenir. Çıkan sonuç öğrenciler tarafından tahtaya yazılır. Yazılan teknik üzerinde tartışarak bu tekniğin uygulanabilmesi için neler yapılması gerektiği konusunda birbirlerine önerilerde bulunabilirler. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımına uygun tekniği belirler **(OB4, D14.1, SDB2.2, KB2.10)**.

Öğrenciler belirledikleri teknikte kullanılmak üzere gerekli Türk ahşap sanatı sanatsal tasarım tekniğine uygun araçları belirler. Öğrencilerden işleme geçmeden önce belirledikleri tekniğin işlem basamaklarını düşünerek tasarım üzerinden hangi alanların öncelikli oluşturulacağına karar vermek için birbirleri ile fikir alışverişinde bulunarak bir iş planı hazırlamaları beklenir. Öğrenciler, seçmiş oldukları tekniğin Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımının üretim aşamalarını öğretmen rehberliğinde konuya ve işleve göre sıralar. Hazırladıkları plan üzerinden seçtikleri tekniğin işlem basamaklarını uygulayarak taslağını oluşturdukları tasarımları Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımına dönüştürür **(E1.5, E1.4)**. Öğrenciler, işlem sonunda çalışmalarını değerlendirmeye ve öz eleştiri yapmaya teşvik edilir. Öğrencilere “İşlem esnasında ne gibi zorluklarla karşılaştınız?”, “Bu sorunlara nasıl çözümler buldunuz?”, “Tekniği uygulama sürecinde yaşadığınız duygular nelerdi?” soruları yöneltilerek öğrencilerin süreç içinde kendilerini değerlendirmeleri ve ifade etmeleri sağlanır **(SDB1.2, SDB3.2, SDB3.3, KB3.2)**. Öğrenciler, temel tasarım ilkeleri doğrultusunda oluşturdukları sanatsal ürünlerini Türk ahşap sanatı sanatsal tasarımının estetik ve işlevsel yeterliliğini değerlendirir.

Performans ödevi olarak öğrencilerden varsa evlerinde bulunan yoksa çevrelerinde gördükleri eski ahşap ürünleri fotoğraflamaları, bu ürünlerin hikâyelerini öğrenerek yazmaları, bu görsel ve hikâyeler ile tüm sınıfın ortak kararıyla isimlendirilen bir dergi oluşturmaları istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formu, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** • Öğrencilerden iç içe geçmiş motiflerden yola çıkarak tasarım oluşturmaları ve bu tasarımı, farklı uçlardaki iskarpelaları kullanarak derinlik etkisinin güçlü olduğu bir ürüne dönüştürmeleri istenebilir.
- Destekleme** • Basit ve tekrarlayan motiflerden hazırlanan bir tasarım verilerek öğrencilerden bu tasarımın dış hatlarını belirginleştirecek bir oyma işlemini öğretmen rehberliğinde yapmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

- Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ
GELENEKSEL TÜRK EBRU
SANATI MODÜLÜ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2025

1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türk kültürünün kadim değerlerinin zenginliği ve sürekliliğini yansıtan bütüncül bir eğitim anlayışıyla hazırlanmış olmakla birlikte sanatın pratik temeli üzerine inşa edilen işlevsel ve hayata dönük bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimi ayrıca öğrencilerin maddi ve manevi değerlerle bütünleşmiş bireyler olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Geleneksel sanatların estetik bir değerın sürdürülmesini sağlaması ve dönemin toplumsal, dinî ve politik dinamiklerini yansıtmaya özelliği; insanın kişisel, sosyal, entelektüel ve ahlaki açıdan bir bütün olarak gelişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla söz konusu sanatlar kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında geçmiş, şimdi ve gelecek arasında köprü kurulmasına yardımcı olur. Özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde önemli gelişmeler gösteren bu sanatlar, kültürel belleğimizin kayıtları olarak Türk-İslam estetik anlayışının özgün örneklerini sergilemektedir. Günümüzde geleneksel Türk sanatları, çağdaş sanat ve tasarım pratiklerine de ilham veren bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Beceri odaklı uygulamanın ön planda olduğu *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı* ile öğrencilerin gerçek yaşamda kullanabilecekleri beceriler geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu süreçte öğrencilerin aktif olarak bilgiye ulaşmaları, bilgiyi anlamlı bir şekilde kullanmaları, problem çözmeleri, eleştirel düşünceleri, iş birliği sağlamaları ve yeteneklerini keşfetmeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*'nde yer alan sanat alan becerileri, kavramsal beceriler, fiziksel beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, erdem-değer-eylem çerçevesi ve okuryazarlık becerileri kullanılmıştır. Sanat eğitimi ile öğrencilerin sanat okuryazarı olmaları, görsel sanatların dinamiklerini kavrayarak uygulamaya dönüştürmeleri, sanatsal açıdan zengin kültürel altyapıya sahip olmaları, iletişim ve eleştirel düşünme becerisiyle donanmaları, özgün üreticiliği üst düzeyde kullanabilmeleri ve öz güvenli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Programın amacına ulaşması için gerekli alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal-duygusal beceriler, değerler, okuryazarlık becerileri, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin bu becerilerle nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Geleneksel Türk sanatlarını tanımaları ve gelecek kuşaklara aktarmaya yönelik duyarlılık kazanmaları,
2. Yaşadıkları coğrafyadaki ulusal ve uluslararası kültür mirasının farkında olmaları ve bu mirası koruma bilinci kazanmaları,
3. Ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurları sorgulayarak günümüzdeki yeri ve önemi hakkında bilgi sahibi olmaları,
4. Önde gelen ebru sanatçıları araştırma ve onlar hakkında bilgi toplamaları,
5. Ebru sanatında kullanılan malzemelerin birbiriyle uyumlarını ve ilişkilerini belirlemeleri,
6. Ebru sanatında boya ve teknedeki kıvrımlı su ayarını tüm detaylarıyla gözlemleyerek uygulamaları,
7. Alana özgü uygulamalarda fikirlerine ve zihinsel faaliyetlerine sanatsal bakış açısı ile yön vermeleri,
8. Ebru eseri yorumlama becerisi kazanmaları,
9. Ebru uygulamaları ile sanatsal bir ürün oluşturmaları,
10. Ebru sanatına dair ilgilerini ve meraklarını artırarak öğrenme motivasyonunu sürdürmeleri,
11. Müze, atölye, kütüphane gibi mekânlara ziyaretler gerçekleştirilmeleri, sanatsal etkinliklere katılmaları ve sanatsal bir bakış açısı kazanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme-öğretme yaşantılarının planlanmasında ve uygulanmasında özel amaçlar ile çıktılar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin genel esaslar ve bileşenler aşağıda açıklanmıştır:

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni temel alınarak yapılandırılmıştır. Ders kitaplarının ve diğer materyallerin hazırlanması, derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmasında söz konusu metin dikkate alınmalıdır. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.*
- Programda yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini işe koşan, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktıları ve süreç bileşenlerine yönelik yazılan süreçlerin eksiksiz şekilde yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğinde olan uygulamalarda ilgili temanın öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri başta olmak üzere tema ile ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Ayrıca ihtiyaç hâlinde uygulamaların farklılaştırılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğretmenler ve materyal hazırlayıcılar tarafından ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntemleri ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Bunların tümü öğrenme çıktısı, tema, içerik ve öğrencilerin özelliklerine göre çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
- Temaların işleniş sırası ve temalara ayrılan süre öğretim programında belirlenmiştir. Bu bağlamda zümre öğretmenleri derslerini planlarken öğrenci düzeylerini ve çevre şartlarını dikkate almalıdır.
- Araştırma, inceleme, sorgulama gibi faaliyetler disiplinler arası ve bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir öğrenme ortamı oluşturulmalıdır.
- Bilgiler ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni anlamlı bütünler oluştururken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve değerler; öğrenme-öğretme uygulamaları içerisinde doğrudan bir etkinlik veya süreci destekleyici bir unsur olarak ele alınmalıdır. Eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin notla değerlendirilmesi gerekmemektedir. Ancak performans görevleri, proje vb. ölçme araçları için kullanılacak olan dereceli puanlama anahtarlarındaki ölçütlerde bu becerilere ve değerlere de yer verilmelidir.
- Öğrencilerin *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin* sunduğu epistemolojik bütünlük doğrultusunda bilge, bilgelik gibi kavramları öğrenme ortamının dışında gündelik yaşamla ilişkilendirebileceği yetkinliğe ulaşması sağlanmalıdır.
- İnsanın ontolojik bütünlüğünü esas alan *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli*, sanatın iyileştirici gücüyle öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra beden ve duygu yönünden olumlu gelişimlerini amaçlamaktadır. Beden insanın fizyolojik yapısını, ruh ise kişinin benliğini meydana getiren entelektüel, ahlaki ve duygusal yetilerin tümünü ifade eder.
- Aksiyolojik olgunluk, etik ve estetik değer yargılarının olgunlaşmasını ifade ederek bu bağlamda öğrencinin değerler ve ahlaki ilkeleri anlayıp değerlendirmesini, bunlara uygun davranma becerisi geliştirerek çevresini algılamasını, düşüncelerini hayata geçirmesini ve üretmede estetik duyarlılığa sahip olmasını kapsamaktadır. Bu sayede öğrencinin ahlaki bir bilinç geliştirmesini, güzellik anlayışını ve edindiği değerleri eylemlerine yansıtmasını hedeflemektedir.
- Öğrencilerin ön bilgileri ve beceri düzeyleri, öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktılarıyla tutarlı olan farklı öğretim materyalleri yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile deneyimlerin, uygulamaların ve bu süreçte edinilen bilgilerin paylaşıldığı iş birliğine dayalı ortamlar oluşturulmalıdır. Öğretmenler; karşılıklı geri bildirimde bulunarak kendi pratiklerini, öğrencilerden aldıkları geri bildirimler ile kullanılan öğretim yöntemlerini gözden geçirmeli ve iyileştirmeye çalışmalıdır.

- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bilgilerin ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, uzak veya yakın çevrede karşılaşılabilecek örneklerle ilgili araştırma görevleri ve motive edici geri bildirimler verilmelidir. Bu noktada dijital teknolojilerden de yararlanılmalıdır.
- Programda düşünceleri, eylemleri, eserleri ve kişilik özellikleriyle öne çıkan sanatçılar ele alınmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamalarında sanatçıların söz konusu alana katkılarına, ortaya koydukları eserlere ve öğrenciler tarafından örnek alınması gereken yönlerine vurgu yapılmalıdır.
- Sanat tarihi, tarih, din kültürü ve ahlak bilgisi, coğrafya, görsel sanatlar, kimya, fizik gibi derslerle bağlantılar kurularak disiplinler arası bir yaklaşım sergilenmektedir.
- Program, öğrencilerin değişen ve gelişen bilgi-iletişim teknolojileri ve farklı yollarla sunulan mekânsal verileri kullanabilmeleri hedefine uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle öğrenme-öğretme yaşantılarında bilgi-iletişim teknolojilerinden mümkün olduğunca yararlanılmalıdır.
- Geleneksel Türk sanatları dersi geleneksel Türk ebru sanatı modülü, *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı* doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın tema, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ve beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları ve öğrenme-öğretme yaşantıları bölümleri dikkatli bir şekilde incelenerek bunlara göre içerik oluşturulmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri, Değerler)

- Türkiye’de geleneksel sanatlar eğitiminin temelinde öğrencilere sanatı seven, sanatçıya saygı duyan, sanata duyarlı, estetik bakış açısına sahip, sorumlu vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sanatın insanlık tarihine katkılarını bilen, evrensel düşünceye yatkın bireyler olarak toplumların gelişiminde güzel sanatların yeri ve önemini kavramaları beklenmektedir.
- *Geleneksel Türk sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü* eğitimi ile öğrencilerin bu sanata merak duymaları; geçmişteki toplulukların sanat, sembol, inanç ve kültürlerindeki değişimi fark etmeleri amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nda yer alan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri bütünlük ve etkin bir şekilde işe koşulmuştur. Öğrenme-öğretme uygulamalarında ise bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örnekler sunulmuştur.

İçerik Çerçevesi

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesi bölümünde ilgili tema kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Bu konular öğrenme çıktılarında hedeflenen eser, eşya, obje, semboller gibi ürünlerden hareketle imgesel deneyimlerin somut sanat nesnelerine dönüştürülmesi düşüncesiyle belirlenmiştir. Programın içeriği, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin beceri ve değer kazanmalarını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan temalar için program içerisinde çeşitli etkinlik ve uygulamalar önerilmiştir.
- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı*; "1. Geleneksel Türk Ebru Sanatına Genel Bakış ve Ebru Sanatının Tarihçesi, 2. Geleneksel Türk Ebru Sanatında Kullanılan Malzemeler ve Ebru Çeşitleri, 3. Geleneksel Türk Ebru Sanatında Uygulamalar" temalarından oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı’nın öğrenme kanıtları bölümünde ölçme amacı ile öğrenme çıktılarına yönelik ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araçlara ve yöntemlere yer verilmiştir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme yaşantılarının etkin şekilde anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenci gelişiminin takip edilmesine ve kullanılan öğretim yaklaşımlarının belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araçları ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanta ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda *Geleneksel Türk sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü* ile ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda yer alan ölçme ve değerlendirmede kullanılacak araçlar ve yöntemler tüm öğrenme-öğretme yaşantılarında kullanılabilecek, aynı zamanda öğretmen rehberliğinde ve öğrencilerin etkin katılımıyla gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Programda sunulan ölçme ve değerlendirmede kullanılan araçlar ve yöntemler örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler, ölçme amacı ve öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda her temadaki en az bir öğrenme çıktısının, ölçme ve değerlendirmeye yönelik performans görevi olarak verilmesi esas alınmıştır.
- Programda ölçme ve değerlendirmede kullanılan araçlar ve yöntemler uygulanırken dijital imkânlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda bilgi görseli, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaların kullanılmasına yer verilmiştir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu sorular, tartışma, 5N1K tekniği, çalışma yaprağı, bilgi görseli (infografik metin), portfolyo, sunum, TGA yöntemi, yansıtma metni, fikir kutusu, Venn diyagramı, yapılandırılmış grid, zihin haritası, istasyon tekniği, gösterip yaptırma tekniği yanında proje, araştırma görevi, gözlem formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmıştır.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı*'nın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilecekleri, sorumluluk alabilecekleri ve çalışmalarını derinleştirebilecekleri öğrenme ortamlarının hazırlanması gereklidir.
- Temel kabuller bölümünde her bir tema ile ilgili öğrenme ve öğretme faaliyetleri planlanırken öğrencilerin sahip olmaları gereken ön bilgilerin ve becerilerin neler olduğu belirlenmelidir.
- Ön değerlendirme süreci bölümünde öğrencilerin temel kabulleri değerlendirilmeli, varsa eksik veya hatalı öğrenmelerinin giderilmesi için uygun çalışmalar planlanmalıdır.
- Köprü kurma, öğrencilerin mevcut bilgiler ve becerileri ile edinecekleri bilgiler ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder. Bu süreçte yeni bilgiler ve becerilerin daha iyi anlaşılması için öğrencilerin daha önce öğrendikleri veya deneyimlediklerinin yeni öğrenme süreçleri ile ilişkilendirmelerini sağlayacak örneklerle yer verilmelidir. Ayrıca köprü kurma ile öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek hayatla ilişkilendirmelerine fırsat sunulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde değerler ve tutumların kazandırılması, öğrenme çıktılarından bağımsız birer alan olarak değil bu hedeflerle iç içe geçmiş şekilde ele alınmalıdır.
- Becerilerin süreç boyunca kullanılması bağlama dayalı bilgi kümelerini gerektirmektedir. Beceri gelişimini modelleme ve anlamlandırmada becerilerin bilgi ile yorumlanması önem taşımaktadır. Alan becerileri; kavramsal ve/veya alana özgü bütünsel becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, süreç bileşenlerini de içeren yapılardır. Öğrenme-öğretme uygulamaları planlanırken sanat alan becerilerinden Sanatsal Algılama Becerisi (**SAB1**) ve Sanatsal Üretim Yapma Becerisi (**SAB4**) kullanılmıştır. Alan becerilerini meydana getiren bütünsel becerilerin alt bileşenleri bir bütün olarak kullanılabileceği gibi tek bir bütünsel beceri olarak da kullanılabilir.

- Öğrencilerden öğrenme-öğretme sürecinde ders kapsamında sunulan öğrenme çıktıları kazanırken edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları, bunları günlük yaşamlarında etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalı, aldıkları kararları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirerek yaşantıya dönüştürmeli ve bu yaşantıları sanatsal metotları kullanarak deneyimlemelidir. Öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmaya uyumlu bireyler olarak yetiştirilmeleri önemlidir.
- Öğretmenler; öğrenme-öğretme uygulamalarında gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir uzman, öğrencilerin öğrenme sürecini planlamalarına ve kendi öğrenmelerini gözlemlemelerine yardımcı olan bir rehber, ders kapsamında kazanılan edininlerin nasıl uygulandığını gösteren bir rol modeli olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir.
- Öğretim süreci; öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül olarak yetiştirilmesi için yıl boyunca farklı yöntem, teknik ve materyallerin kullanımına zemin hazırlayan, öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan stratejileri içermelidir. Bu stratejiler kapsamında kullanılacak yöntemler ve teknikler (tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, gezi, gözlem, proje vb.) aracılığıyla öğrencilerin söz konusu becerileri kazanmaları sağlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin motive edilmesi için dikkat çekici ve merak uyandıran bir içerik belirlenmeli ve bu sayede öğrencilerin ders içi ve ders dışı etkinliklere gönüllü olarak katılmaları, soru sormaları ve araştırma yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca ilgili ve meraklı olmak, öğrencinin geleceğini düşünerek kariyer planlaması yapmasını, ilgilerine ve yeteneklerine en uygun mesleği seçmesini ve bunun sonucunda hayatta başarılı olmasını beraberinde getirecektir. Öğretmenler, öğrencilerin ilgilerini ve meraklarını uyandırmak için öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerini iyi tanımalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantılarına olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından (sergiler, sanat atölyeleri, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, resmî ve özel kurum veya kuruluşlar vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı* hayata geçirilirken konuyla ilgili eserler incelenmeli; analiz ve yorumlar yapılmalı, çevrede bulunan önemli yapı, sergi, atölye ve müzeler gezilmelidir. Müze ziyaretleri sırasında farklı çağ ve kültürlerden örnekler incelenmeli ve orijinal çalışmaların öğrenciler tarafından görülmesi, bu sayede öğrencilerin sanata ve sanat eserlerine yakınlık duyması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilerin geçmiş kültürle ait eserler arasından seçilen örnekleri kopyalayarak eserin yapılış nedenini öğrenmeleri ve dönem hakkında fikir sahibi olmaları sağlanmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları ile ulusal ve uluslararası projeler mümkün olduğunca işe koşulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilere kazandırılması beklenen değerler; uygun yer ve zamanda, bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmalarıyla gerçekleşir. Öğrencilerin çevresine duyarlı, etik ilkelere uygun şekilde topluma katkıda bulunan iyi bir birey olarak yetişmesini sağlayan değerlerin ve tutumların öğretiminde, ayrı bir öğrenme-öğretme süreci işletilemez. Bunlar; yürütülen öğretim faaliyetlerinde kullanılan bütün yöntemler ve tekniklerde, ders kapsamında işlenen temalarda, öğrenme ortamının düzenlenmesinde, öğretmenin rol modeli olarak bu değerler ve tutumlara örnek teşkil edecek tavırları sergilemesinde kendini gösterir. Bununla birlikte öğretmenin uygulama/proje çalışmasında ele alınmasını istediği konunun kök değerleri içermesine dikkat etmesi gerekir. Konunun tema içeriğine uygun olmasına ve projenin yürütülmesi aşamasında öğrencilerin bu temadaki değerlere uygun yaşantılar geçirmesine rehberlik etmesi ve onlara rol modeli olması önemlidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler ve tutumlar dışında, okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler, öğrenci durumları, aile yapısı gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazanılmasını da sağlar. Öğrencilerde oluşturulan değerler, karşılaştıkları yeni ortamlara transfer edildikçe pekişir ve bu değerlere uygun tutumların ve davranışların kalıcılığı artar. Bu sebeple öğretim faaliyetleri boyunca öğretmenlerin bu değerlere uygun yaşantı düzenekleri oluşturmanın yanı sıra öğrencilerde bu değerlerin kişilik hâline gelmesinin sağlanmasına dikkat etmeleri gerekmektedir.

Farklılaştırma

- *Geleneksel Türk Sanatları Dersi Geleneksel Türk Ebru Sanatı Modülü Öğretim Programı'nın* farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümü, zenginleştirme ve destekleme kısımlarından oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Öğrenme hedefinin bilgilerini ve becerilerini kazanan, ilgili konuda derinlemesine çalışmak isteyen öğrencileri yönlendirmek amacıyla oluşturulmuştur.
- Destekleme bölümü öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme üzerine konu, öğrenme-öğretme uygulamaları ile ölçme ve değerlendirme açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynak ve yönergelere yer verilmiştir. Öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanı sıra öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler de tasarlanmıştır.

1.3. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMA, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

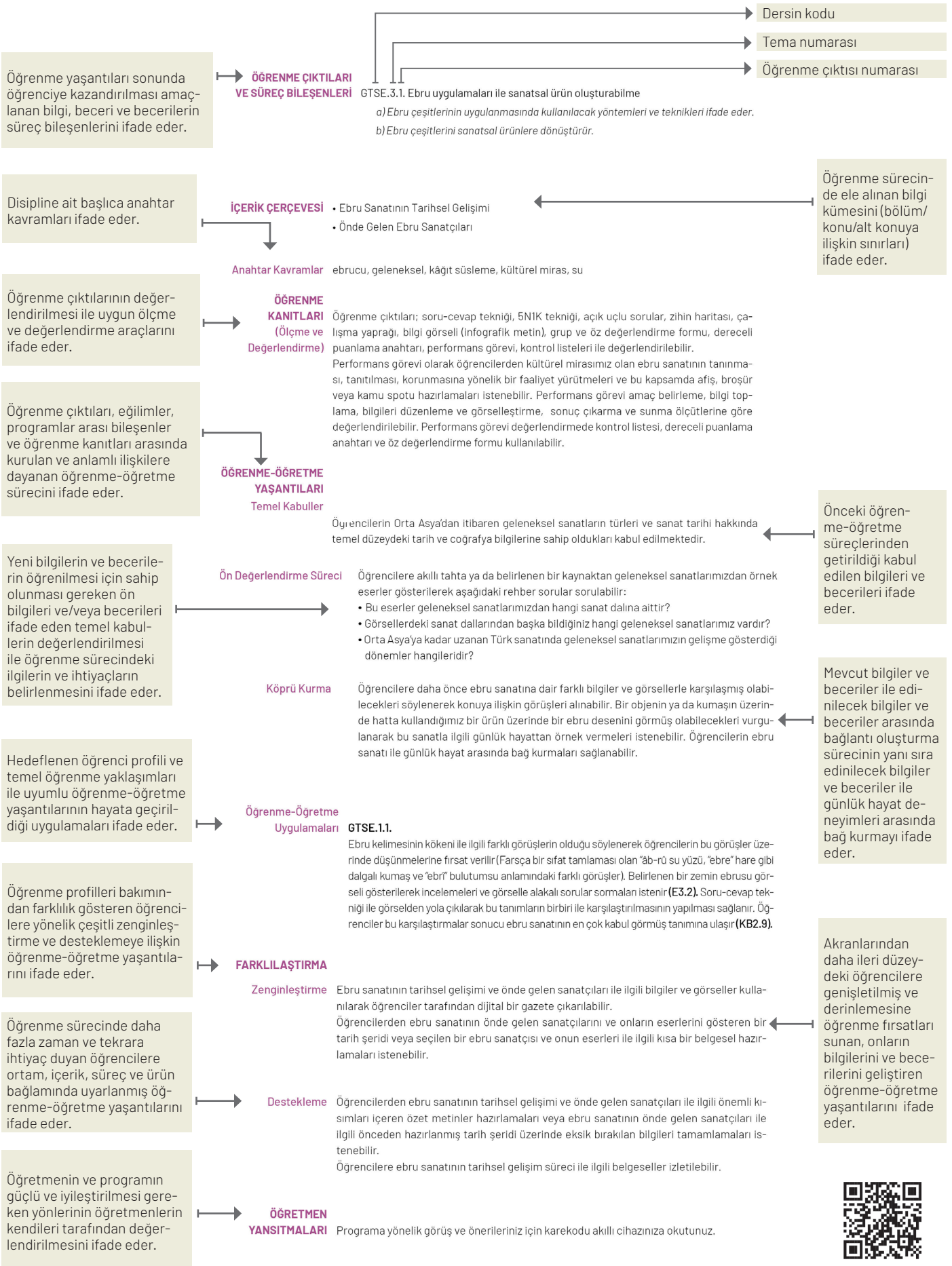
TEMA	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATINA GENEL BAKIŞ VE EBRU SANATININ TARİHÇESİ	2	8	11
2. GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATINDA KULLANILAN MALZEMELER VE EBRU ÇEŞİTLERİ	3	10	14
3. GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATINDA UYGULAMALAR	1	50	69
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	6
TOPLAM	6	72	100

*Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje ve okuma çalışmaları, yerel çalışmalar vb.) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI**	KİTAP EBADI
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ	8-10	19,5 X 27,5 cm

**Forma sayıları alt ve üst sınır olarak verilmiştir.

2. GELENEKSEL TÜRK SANATLARI DERSİ GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATI MODÜLÜ ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT TEMALAR

1. TEMA: GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATINA GENEL BAKIŞ VE EBRU SANATININ TARİHÇESİ

Bu temada öğrencilerin ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurları sorgulayabilmeleri ve ebru sanatının önde gelen sanatçıları hakkında bilgi toplayabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.4. Gerçeği Arama, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D4. Dostluk, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Tarih, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSE.1.1. Ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurları sorgulayabilme

- a) Ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar ile ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) Ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar ile ilgili sorular sorar.
- c) Ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar hakkında bilgi toplar.
- ç) Ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar ile ilgili toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar üzerinden çıkarım yapar.

GTSE.1.2. Önde gelen ebru sanatçıları hakkında bilgi toplayabilme

- a) Önde gelen ebru sanatçılarıyla ilgili bilgilere ulaşmak için kullanacağı kaynakları belirler.
- b) Belirlediği araçları kullanarak önde gelen ebru sanatçıları hakkındaki bilgilere ulaşır.
- c) Önde gelen ebru sanatçıları hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- ç) Önde gelen ebru sanatçıları hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Ebru Sanatının Tarihsel Gelişimi
- Önde Gelen Ebru Sanatçıları

Anahtar Kavramlar

ebrucu, geleneksel, kâğıt süsleme, kültürel miras, su

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; soru-cevap tekniği, 5N1K tekniği, açık uçlu sorular, zihin haritası, çalışma yaprağı, bilgi görseli, grup ve öz değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı, performans görevi, kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden kültürel mirasımız olan ebru sanatının tanınması, tanıtılması, korunmasına yönelik bir faaliyet yürütmeleri ve bu kapsamda afiş, broşür veya kamu spotu hazırlamaları istenebilir. Performans görevi amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi değerlendirmede kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Orta Asya'dan itibaren geleneksel sanatların türleri ve sanat tarihi hakkında temel düzeydeki tarih ve coğrafya bilgilerine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere akıllı tahta ya da belirlenen bir kaynaktan geleneksel sanatlarımızdan örnek eserler gösterilerek aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Bu eserler geleneksel sanatlarımızdan hangi sanat dalına aittir?
- Görsellerdeki sanat dallarından başka bildiğiniz hangi geleneksel sanatlarımız vardır?
- Orta Asya'ya kadar uzanan Türk sanatında geleneksel sanatlarımızın gelişme gösterdiği dönemler hangileridir?

Köprü Kurma

Öğrencilere daha önce ebru sanatına dair farklı bilgiler ve görsellerle karşılaşmış olabilecekleri söylenerek konuya ilişkin görüşleri alınabilir. Bir objenin ya da kumaşın üzerinde hatta kullandığımız bir ürün üzerinde bir ebru desenini görmüş olabilecekleri vurgulanarak bu sanatla ilgili günlük hayattan örnek vermeleri istenebilir. Öğrencilerin ebru sanatı ile günlük hayat arasında bağ kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme**Uygulamaları****GTSE.1.1.**

Ebru kelimesinin kökeni ile ilgili farklı görüşlerin olduğu söylenerek öğrencilerin bu görüşler üzerinde düşüncelerine fırsat verilir (Farsça bir sıfat tamlaması olan "âb-rû su yüzü, "ebre" hare gibi dalgalı kumaş ve "ebr" bulutumsu anlamındaki farklı görüşler). Belirlenen bir zemin ebrusu görseli gösterilerek incelemeleri ve görselle alakalı sorular sormaları istenir (**E3.2**). Soru-cevap tekniği ile görselden yola çıkılarak bu tanımların birbiri ile karşılaştırılmasının yapılması sağlanır. Öğrenciler bu karşılaştırmalar sonucu ebru sanatının en çok kabul görmüş tanımına ulaşır (**KB2.9**).

Sınıfa getirilen farklı zemin üzerine uygulanmış ebru örnekleri (hat yazısı olarak yazılmış Kur'an-ı Kerim'den bir ayetin pervaz süslemesi, kumaş üzerine ebru vb.) öğrencilere gösterilir ve onlardan bu görseli incelemeleri istenir. "Ebru sanatı ile bir objeyi süslemek isteseydiniz bu hangi obje olurdu?" sorusu sorulur. Bu durumun öğrenciler üzerinde merak uyandırması sağlanır (**E1.1**). Grup çalışması yoluyla ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlar ile ilgili merak edilen konular belirlenir. Merak edilen konulara ilişkin sorgulama yapılması istenir (**E3.4**). Bu süreçte 5N1K tekniği kullanılabilir. Öğrenciler belirledikleri yazılı, görsel, basılı, dijital vb. kaynaklar üzerinden konuya ilişkin bilgileri verilen zaman içerisinde toplar ve kaydeder (**OB1, D16.3**). Bu süreçte dijital ağ kaynaklarından bilgi kullanırken dijital kimliğin ve kaynağın uzantısının güvenilirliğinin dikkate alınması ile ilgili öğrencilere gerekli uyarılar yapılır (**OB2**). İlk bilinen ebru örneklerinden birinin şair Ârifî'ye ait *Gûy-ı Çevgân* adlı eserin içerisinde kullanıldığı söylenerek bu eserin görselinin incelenmesi istenir (**OB9**). Ebru sanatında tarih belirlemeyi güçleştiren durumun ebru sanatının başka bir eser üzerinde (kitap cilt kapağı, hat levhalarının pervazları ve üzerine hat yazılan kâğıtlar) olmasından kaynaklandığı açıklanır. Öğrencilerden grup çalışması yoluyla belirledikleri kaynaklardan topladıkları bilgileri grup içerisinde değerlendirmeleri istenir (**SDB2.2**). Öğrencilerin elde ettikleri bilgileri grup arkadaşlarıyla etkili bir iletişim kurarak değerlendirmeleri ve bu bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrulayarak ikinci bir değerlendirme yapmaları sağlanır (**SDB2.1, D4.2**). Ebru sanatının geçmişten günümüze çok yönlü bir sanat dalı olarak karşımıza çıktığı söylenerek konuya ilişkin düşüncelerin ifade edilmesi istenir. Değerlendirmeler sonucunda öğrenciler, ebru sanatının tarihsel gelişim sürecini etkileyen unsurlara ilişkin çıkarım yapar. Öğrencilerden ebru sanatının tarihsel gelişimine yönelik çıkarımlarını bilgi görseli aracılığıyla açıklamaları istenir (**SDB3.3**). Hazırladıkları bilgi görseli ürün değerlendirme formu ile sürece ilişkin öğrenmeler, kısa cevaplı ve açık uçlu sorularla değerlendirilebilir.

GTSE.1.2.

Önde gelen ebru sanatçıları ve onların eserleri ile ilgili bilgi toplamak amacıyla bireysel çalışma planlanabilir. Ebru sanatının silsile yoluyla günümüze ulaştığı belirtilir. Bu sanatın günümüzde varlığını korumasının ebru sanatı üstatlarının bu sanata verdiği önemle ilişkili olduğu vurgulanarak her öğrenciden bir ebru sanatçısını ve onun eserlerini araştırması istenir. Öğrenciler konuyla ilgili bilgi toplamak amacıyla yararlanılabilecekleri kaynakları belirler (yazılı, görsel, basılı, dijital kaynaklar vb.). Belirledikleri kaynakları kullanarak önde gelen ebru sanatçıları hakkındaki bilgilere ulaşır **(SDB1.2, OB1)**. Ülkemizin en önemli zenginliklerinden birinin geçmişten günümüze gelen farklı birçok sanat dalını içinde barındırması olduğu söylenir. Öğrencilerin araştırmalarını, Türk kültürünün devamlılığı için çaba göstermeleri gerektiğinin bilinciyle yapmaları istenir **(D19.1, SDB3.3)**. Yapılan araştırmalarda elde edilen bilgiler ışığında bu kültürel zenginliğin günümüze ulaşmasında sanatçılarımızın katkısının büyük olduğu açıklanarak öğrencilerin kültürel mirasımız olan ebru sanatının öneminin farkında olmaları ve sanatçılarımızın sanatın gelişmesindeki katkıları hakkında bilinç kazanmaları sağlanır **(D14.3)**. Silsile yoluyla sanatın devamı ile ilgili merak ettiklerini sormaları için uygun ortam oluşturulur **(E3.8)**. Burada soru-cevap tekniği kullanılabilir. Öğrencilere bazı ebru çeşitlerinin sanatçıların isimleriyle anıldığı (Necmeddin ebrusu, hatip ebrusu) söylenerek bu yolla merak duygusu uyandırılır **(E1.1)**. Geleneksel sanatlar içerisinde ebru sanatının ve önde gelen sanatçılarının önemi vurgulanır. Öğrenciler araştırma yaparak, ulaştığı bilgilerle derste öğrendiklerini karşılaştırarak, konuyla ilgili bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrulayarak kaydeder. Sürece ilişkin öğrenmeler kontrol listeleri, kısa cevaplı ve açık uçlu sorularla değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden kültürel mirasımız olan ebru sanatının tanınması, tanıtılması, korunmasına yönelik bir faaliyet yürütmeleri ve bu kapsamda afiş, broşür veya kamu spotu hazırlamaları istenebilir. Performans görevi amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sonuç çıkarma ve sunma ölçütlerine göre değerlendirilebilir. Performans görevi değerlendirmede kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Ebru sanatının tarihsel gelişimi ve önde gelen sanatçıları ile ilgili bilgiler ve görseller kullanılarak öğrenciler tarafından dijital bir gazete çıkarılabilir.

Öğrencilerden ebru sanatının önde gelen sanatçılarını ve onların eserlerini gösteren bir tarih şeridi veya seçilen bir ebru sanatçısı ve onun eserleri ile ilgili kısa bir belgesel hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden ebru sanatının tarihsel gelişimi ve önde gelen sanatçıları ile ilgili önemli kısımları içeren özet metinler hazırlamaları veya ebru sanatının önde gelen sanatçıları ile ilgili önceden hazırlanmış tarih şeridi üzerinde eksik bırakılan bilgileri tamamlamaları istenebilir.

Öğrencilere ebru sanatının tarihsel gelişim süreci ile ilgili belgeseller izletilebilir.

ÖĞRETMEN**YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA: GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATINDA KULLANILAN MALZEMELER VE EBRU ÇEŞİTLERİ

Bu temada öğrencilerin ebru sanatında kullanılan malzemeleri çözümleyebilmeleri, ebru sanatında boya ve teknedeki kıvamı su ayarını etkileyen bileşenleri gözleme dayalı tahmin edebilmeleri, ebru çeşitlerinin örneklerini sanatsal karşılaştırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

ALAN
BECERİLERİ SAB1. Sanatsal Algılama (SAB1.2. Sanatsal Karşılaştırma)

KAVRAMSAL
BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D6. Dürüstlük, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Kimya, Fizik

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER KB2.14. Yorumlama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSE.2.1. Ebru sanatında kullanılan malzemeleri çözümleyebilme

- a) Ebru sanatında kullanılan malzemeleri belirler.
- b) Ebru sanatında kullanılan malzemelerin birbiriyle olan uyum ve ilişkilerini belirler.

GTSE.2.2. Ebru sanatında boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını etkileyen bileşenleri göz-
leme dayalı tahmin edebilme

- a) Ebru sanatında boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını etkileyen bileşenlere ilişkin ön gözlemi ebru örnekleriyle ilişkilendirir.
- b) Ebru sanatında boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını etkileyen bileşenlere ilişkin çıkarım yapar.
- c) Ebru sanatında boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını etkileyen bileşenlere ilişkin yargıda bulunur.

GTSE.2.3. Ebru çeşitlerinin örneklerini sanatsal karşılaştırabilme

- a) Ebru çeşitleri örneklerinin benzerliklerini belirler.
- b) Ebru çeşitleri örneklerinin farklılıklarını belirler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Ebru Sanatında Kullanılan Malzemeler
- Ebru Sanatında Boya ve Teknedeki Kıvamlı Su Ayarı
- Ebru Çeşitleri
 - Temel Ebru Formları
 - Hatip Ebru Formları
 - Çiçekli Ebru Formları
 - Akkase Ebru
 - Ebru Çeşitlerinde Ahar ve Murakka

Anahtar Kavramlar ahar, akkase, battal, hatip, kıvam sağlayıcılar, murakka, öd, tarama, tekne

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; TGA yöntemi, yansıtma metni, soru-cevap tekniği, fikir kutusu, Venn diyagramı tekniği, yapılandırılmış grid, zihin haritası, performans görevi, açık uçlu sorular, 5N1K tekniği, çalışma yaprağı, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri, öz-grup-akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden ebru çeşitlerinin görselleri ile oluşturulan ebru kolaj çalışması yapmaları ve ebru sanatında kullanılan malzemeleri poster hazırlayarak veya uygun web araçlarını kullanarak farklı metotlarla sunmaları istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ve öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ebru sanatının yoğunlaştırılmış su yüzeyinde boyalarla desen oluşturulan bir sanat olduğunu bildikleri ve temel renk bilgisine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere ebru sanatında boyaların su yüzeyinde durmasını sağlayan etkenin ne olduğu sorulabilir. Renk çemberi görseli verilerek onlardan görselde boş bırakılan yerlere renkleri yerleştirmeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere temel formların en önemlisi olan battal ebru görseli ve mikroskop ile elde edilen bir canlı hücrenin görseli gösterilebilir. Öğrencilerin iki görsel arasındaki benzerlikleri fark ederek ebru sanatındaki desenlerin doğadaki birçok örnek ile benzediği (bulut, uzaydan gelen fotoğraflar, toprak katmanları vb.) sonucuna ulaşmaları ve ebru sanatı ile yaşam arasında bağlantı kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

GTSE.2.1.

Öğrencilerden ebru sanatında kullanılan malzemeleri incelemeleri istenir (**E3.2**). Ebru sanatında kullanılan malzemeleri belirlemeleri amacıyla kart gösterme tekniği kullanılabilir. Bu teknik ile sınıf ortamında konuşmaktan çekinen öğrencilerin de derse aktif katılmaları sağlanır. Her öğrenci ebru sanatında kullanılan malzemelerle ilgili sunulan bilgileri değerlendirerek derse katılmış olur. Öğrenciler kart gösterme tekniği değerlendirmeleri sonucunda ebru sanatında kullanılan malzemeleri (ebru teknesi, kıvam sağlayıcılar, öd, boya, fırça, ebru kâğıdı, biz, tarak, spatula, suluk, damlalık, kavanoz, kâğıt, peçete) belirler (**OB1**). Ebru sanatında kullanılan malzemelerden biri olan fırçanın at kuyruğu kılı ve gül dalından yapılmış olması örneği verilerek öğrencilerin geleneksel ebru malzemelerinin doğal malzemelerden üretildiği sonucuna ulaşmaları sağlanır. Öğrenciler doğa ile yaşam arasında bağlantı kurarak doğayı ve doğadaki canlıları korumanın önemini fark eder (**D5.2**). Öğrencilerden ebru sanatında kullanılan malzemelerin birbiriyle olan ilişkilerini sorgulamaları istenir (**D3.3**). Bu süreçte vızıltı grupları tartışma tekniği kullanılabilir. Öğrencilerin duygularını ve düşüncelerini rahat bir şekilde ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.1**). Bu sorgulamalar sonucu öğrenciler kullanılan malzemelerin birbiriyle olan ilişkisini yorumlar ve yorumladığı bilgileri grup arkadaşlarının bilgileri ile karşılaştırıp kendi yorumunu tekrar değerlendirir (**KB2.14**). Öğretmen rehberliğinde öğrenciler ebru sanatında kullanılan malzemelerin kendi içerisinde uyumlu ve birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğunu belirler. Sürece ilişkin öğrenmeler kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

GTSE.2.2.

Öğrencilere ebru sanatçısı Mustafa Düzgünman'ın *Ebrunâme* adlı şiirinden bir kıta gösterilir ve şiirin bu kıtasında ne anlatılmak istendiği sorulur. Öğrenciler, şiirden yola çıkarak ebru yapımı öncesinde boyanın ve teknedeki kıvamlı suyun ayarlanmasının önemini fark eder. Öğrencilere doğru ayarlanmış boya ve kıvamlı su ile hazırlanan ebru görseli ile boya ve kıvamlı su ayarında sorun olan bir ebru görseli gösterilir ve onlardan bu iki görseli incelemeleri istenir. Bu süreçte TGA yöntemi kullanılabilir. TGA yönteminin ilk basamağı olan tahmin aşamasında öğrencilerin iki görsel arasındaki farklılıkların sebeplerini tahmin etmeleri ve bu farklılıkları nedenleriyle beraber açıklamaları istenir. TGA yönteminin ikinci basamağı gözlem aşamasında, öğrencilerin açıklamalarının doğruluğunu değerlendirebilmeleri için boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını gösteri tekniği ile detaylı bir şekilde gözlemleyebilmeleri sağlanır. "Boya ayarı ve teknedeki kıvamlı su ayarı" terimlerinin ebru sanatına ait olduğu vurgulanır. Gösteri tekniğinin uygulanma aşamasında öğrencilerin merak ettikleri noktalarla ilgili soru sormaları istenir (**E3.8**). Öğrenciler, boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını etkileyen bileşenlere ilişkin gözlemlerini ebru örnekleriyle ilişkilendirir. TGA yönteminin üçüncü basamağı olan açıklama aşamasında öğrencilerden ebru görsellerine yönelik tahminleri ile yaptıkları gözlemleri karşılaştırmaları istenir. Bu karşılaştırmalar düşün-eşleş-paylaş gibi küçük gruplarla sağlanan tartışma teknikleri ile grup içerisinde paylaşılır. Öğrenciler, duygularını ve düşüncelerini birbirlerine saygılı ve ön yargısız bir şekilde açıkça ifade ederler (**D6.2, SDB2.1, E3.5**). Gruplar farklı düşünceler üzerinde uzlaşıp ortak bir yoruma ulaşır (**SDB3.3**). Her grup belirlediği yorumu sınıf içerisinde paylaşır.

Öğrenciler, elde ettikleri bilgileri fizik ve kimya disiplinleriyle ilişkilendirip teknedeki kıvamlı su ayarında teknenin ve kıvam sağlayıcılar ile ayarlanmış suyun kıvamının, boya ayarında su ve öd miktarının önemli olduğunu belirler; boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını etkileyen bileşenlere ilişkin çıkarım yapar **(OB1)**. Boya ve teknedeki kıvamlı su ayarı yapımında olası bir olumsuz durumda neler yapılabileceği vurgulanır. Öğrencilerin başarısız bir boya ve teknedeki kıvamlı su ayarının bile farklı düzenlemeler yapılarak başarılı hâle getirebileceğini fark etmeleri sağlanır **(SDB3.2, D3.1)**. Öğrenciler, soru-cevap tekniğiyle boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını etkileyen bileşenlere ilişkin yargıda bulunur. Boya ayarında boyaya eklenen su ve öd miktarının fazla ya da az olmasının boyanın rengi ile görüntüsünde farklılıklar oluşturduğunu, teknedeki kıvamlı suyun su miktarının fazla ya da az olmasının boyanın su yüzeyinde açılma hızını ve şeklini etkilediğini belirler. Sürece ilişkin öğrenmeler akran değerlendirme formu ve öğrencilerin hazırlamış oldukları yansıtma metni ile değerlendirilebilir.

GTSE.2.3.

Öğrencilerden ebru çeşitlerine ait görselleri incelemeleri istenir. Bu görsellerin doğadaki çiçek türlerinden ve farklı yapılardan hangilerine benzediği sorularak öğrencilerin derse odaklanmaları sağlanır. Soru-cevap tekniği ile görsellerde yer alan ebru çeşitlerinin temel özellikleri belirlenir **(OB9, E3.2)**. Bu temel özellikleri birbirleri ile karşılaştırıp görseller arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri belirlemek için fikir kutusu tekniği kullanılabilir. Öğrenciler, kutudan çekilen görüşler ile ilgili objektif değerlendirmeler yaparak ebru çeşitlerinin benzerliklerini belirler. Öğretmen rehberliğinde öğrenciler, kullanılan malzeme ve desenlerin çeşitliği ve malzemelerin farklı tekniklerle kullanımı üzerinden ebru çeşitlerinin farklılıklarını belirler. Ahar ve murakka kavramları açıklanarak öğrencilerden ebru çeşitleri arasında hangi görsellerin ahar ve murakkasının yapılmış olduğunu söylemeleri istenir. Öğrencilerden tanımladıkları benzerlikleri ve farklılıkları kullanarak Venn diyagramı tekniği ile ebru çeşitlerini sınıftaki arkadaşlarıyla iş birliği ve saygı çerçevesinde gruplandırmaları, yaptıkları gruplandırmanın doğruluğunu güvenilir kaynaklardan elde etmeleri ve ulaştıkları bilgilerle kendi gruplandırmalarını karşılaştırmaları istenir **(D14.1, SDB2.2)**. Öğrenciler, yaptıkları karşılaştırmalar sonucu ebru çeşitlerini doğru bir şekilde gruplandırır **(OB1)**. Ebru çeşitlerinin benzerliklerinin ve farklılıklarının pekiştirilmesi amacıyla yapılandırılmış grid kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden ebru çeşitlerinin görselleri ile oluşturulan ebru kolaj çalışması yapmaları ve ebru sanatında kullanılan malzemeleri poster hazırlayarak veya uygun web araçlarını kullanarak farklı metotlarla sunmaları istenebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ve öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için öz değerlendirme formu kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden sanatın terapi olarak kullanılmasını ve ebru sanatının insan ruh sağlığı üzerindeki etkilerini (malzemelerin doğal olmasının etkisi, su yüzeyinde yapılan bir sanat olmasının etkisi vb.) araştırarak bir sunum hazırlamaları ve bu sunumu sınıf arkadaşlarıyla paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilerden ebru çeşitleri veya ebru sanatında kullanılan malzemeler ile ilgili bir tanıtım broşürü hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla ders süreci içerisinde ebru sanatında kullanılan malzemeler ve ebru çeşitleri ile ilgili bilgi içeren görsellerin de içinde olduğu kılavuz kitapçıklar hazırlanabilir. Öğrencilerden bu kılavuz kitapçıklarından yararlanarak ebru çeşitlerini veya kullanılan malzemeleri gösteren bir afiş tasarlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA: GELENEKSEL TÜRK EBRU SANATINDA UYGULAMALAR

Bu temada öğrencilerin ebru uygulamaları ile sanatsal ürün oluşturabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 50

ALAN
BECERİLERİ SAB4. Sanatsal Üretim Yapma (SAB4.2. Sanatsal Ürün Oluşturma)

KAVRAMSAL
BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum

Değerler D4. Dostluk, D11. Özgürlük, D14. Saygı, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Kimya, Fizik

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER KB3.2. Problem Çözme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

GTSE.3.1. Ebru uygulamaları ile sanatsal ürün oluşturabilme

- a) Ebru çeşitlerinin uygulanmasında kullanılacak yöntemleri ve teknikleri ifade eder.
- b) Ebru çeşitlerini sanatsal ürünlere dönüştürür.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

- Ebru Uygulamaları
 - Temel Form Ebru Uygulamaları
 - Hatip Ebru Uygulamaları
 - Çiçekli Ebru Uygulamaları
 - Akkase Ebru Uygulamaları
 - Ebru Çalışmaları ile Ahar ve Murakka Uygulamaları

Anahtar Kavramlar akkase, Arap zamkı, boya atma, boya ayarı, boyanın açılması, kretuar, mühre, tekne ayarı

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, soru-cevap tekniği, 5N1K tekniği, çalışma yaprağı, fikir kutusu, yansıtma metni, istasyon tekniği, gösterip yaptırma, zihin haritası, performans görevi, kontrol listeleri, grup ve öz değerlendirme formu, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden kendi ebru çalışmalarını içeren dijital bir sergi hazırlamaları istenebilir.

Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi veya öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin boya ve teknedeki kıvamlı su ayarının nasıl yapıldığını, ebru çeşitlerini ve ebru çeşitlerinin temel özelliklerini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilerden ebru çeşitlerini ve ebru çeşitlerinin temel özelliklerini anlatan zihin haritası çizimleri istenebilir.

Öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Boya ve teknedeki kıvamlı su ayarı için gerekli malzemeler nelerdir?
- Boya ve teknedeki kıvamlı su ayarının istenilen şekilde yapıldığı nasıl anlaşılır?
- Boya ve teknedeki kıvamlı su ayarına etki eden en önemli bileşenler nelerdir?
- Ebru yapılırken dikkat edilmesi gereken fiziksel ve kimyasal faktörler nelerdir?

Köprü Kurma Öğrencilerin ebru sanatı ile ilgili edindikleri bilgileri gözlemlmeleri amacıyla dijital bir kaynaktan ebru atölyesinde ebru uygulama videoları izlemeleri sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları GTSE.3.1.

Ebru uygulamaları öncesi atölye kurallarının belirlenmesi amacıyla fikir kutusu tekniği kullanılabilir. Kurallar oluştururken öğrencilerin birbirlerinin fikirlerine ve görüşlerine değer vermeleri sağlanır (**D4.4, SDB2.3**). Görüşler öğretmen rehberliğinde değerlendirilip atölye kuralları olarak belirlenir. Belirlenen kurallar atölye ortamında tüm öğrencilerin görebileceği bir yere asılır. Ebru çalışmalarının düzenli bir şekilde yapılabilmesi için bu kurallara uyulması sağlanır (**D11.3**). Ebru çeşitlerinde kullanılan malzemeler ile ilgili daha önce edinilen bilgiler sorulur ve cevaplar doğrultusunda uygulama yapılabilmesi için öğrenciler, her bir ebru çeşidine uygun kullanılacak malzemeleri (ebru teknesi, kıvam sağlayıcılar ile hazırlanmış ebru suyu, ebru boyaları, öd, fırçalar, neft, kavanoz, ebru kâğıdı, biz, ebru tarağı, spatula, peçete) belirler (**OB1**). Akkase ebru ile ahar ve murakka uygulamalarında malzeme farklılıklarının bulunduğu (nişasta, yumurta akı, şap, mühre, Arap zamkı, yapıştırıcı sprey, kretuar, kesme matı vb.) öğrenciler tarafından bilinir. Akkase ebru malzemeleri kullanılırken dikkat edilmesi gerektiği vurgulanır. Ebru uygulamalarında yer alan malzemelerin belirli yöntemlere ve tekniklere göre kullanılması gerektiği söylenir. Öğrenciler öğrendikleri bilgilerden yararlanarak ebru çeşitleri uygulamalarında kullanacakları malzemelere uygun yöntemleri ve teknikleri ifade eder (**OB7**). Teknedeki kıvamlı su üzerine fırça ile boya atmanın, biz aleti ve boyaların farklı kullanımının, akkase ebru, ahar ve murakka uygulamalarındaki farklı malzeme kullanımının yöntemlerin ve tekniklerin oluşmasında etkili olduğu vurgulanır.

Öğrenciler tarafından öğrenilen bilgiler doğrultusunda ebru çeşitlerinin uygulanabilmesi için boya ve teknedeki kıvamlı su ayarının gerekli olduğu bilinir. Öğrencilerin boya ve teknedeki kıvamlı su ayarını daha önce gözlemlemiş olmaları konuya ilişkin yeterli bilgiye sahip olduklarını gösterir ve bu ayarı kendilerine inanarak yapabilmelerini sağlar (**E1.4**). Belirlenen atölye kuralları dikkate alınarak tekne ve boya materyallerinin hazırlanması istenir. Tekne materyaline suyun boşaltılması sırasında öğrenciler birbirlerine yardım etmeleri gerektiğinin bilinciyle hareket ederler (**SDB2.2**). Ebru fırçası ile tekne üzerine boya atma denemeleri yapılarak teknedeki suyun kıvamı ile öd eklenen boyaların açılma hızı ve büyüklüğü kontrol edilir. Öd ve su ekleme denemeleri ile istenilen kıvamlı su ve boya ayarına ulaşılır.

Boya ve teknedeki kıvamlı su ayarı yapılmış tekne üzerinde temel form ebru, hatip ebru, çiçekli ebru, akkase ebru ve ebru çalışmaları ile ahar ve murakka uygulamaları için gösterip yaptırma tekniği kullanılabilir. Geleneksel ebru uygulamalarında usta-çırak ilişkisinin önemi ve istenilen ebru çalışmalarına birçok tekrar ile ulaşılabilmesi vurgulanır. Öğrenciler ebru uygulamalarını gösteri yöntemi ile detaylı bir şekilde gözlemleyebilir (**E3.2**).

Mustafa Düzgünman'ın ifadesi ile "ebrunun ilk mektebi" olan tarz-ı kadim (eski tarz) battal ebrusunun diğer ebru çeşitlerinin uygulamalarında da kullanılacağı vurgulanarak battal ebru uygulamaları yapılmasına fırsat verilir. Öğrenciler temel form ebru uygulamaları olan battal ebru, gel-git (tarama) ebru, bülbül yuvası ebru, şal ebru, taraklı ebru, hafif ebru, kumlu-kılçıklı ebruyu sırasıyla tekne suyu üzerinde uygular. Battal ebru atölyede uygulanan ilk ebru çeşidi olmasına rağmen öğrenciler uygulama ile ilgili ön bilgilere sahip oldukları için bu yeni duruma karşı istekli davranabilir (**SDB3.1**). Uygulama öncesi ve sonrasında ortamın temiz ve düzenli tutulmasının üretkenliğe katkı sağladığı bilinciyle hareket edilir (**D18.2**). Temel form ebru uygulamaları sonrasında, tekne materyalini ve boyayı hazırlayan öğrenciler hatip ebru formlarını tekne içerisinde uygular. Hatip ebru uygulamalarında kullanılan zemin ebrusunun çiçek ebrusunda da kullanılacağı belirtilir. Hatip ebru uygulamalarının biz ile belirli bir düzene göre yapılmasının su yüzeyindeki el-göz koordinasyonunu geliştirdiği fark edilir (**E1.5**). Hatip ebru uygulamaları sonrasında aynı zemin ebruları kullanılarak tekne yüzeyinde çiçekli ebru uygulamaları yapılır. Uygulama sırasında çiçekli ebru uygulamalarını pekiştirmek amacıyla istasyon tekniği kullanılabilir. Öğrenciler her tekne çiçekli ebru formlarından (lale ebru, karanfil ebru vb.) birini uygular. Belirli bir süre sonra sırayla farklı teknelerin başına geçip o teknedeki ebru uygulamasını devam ettirir. Böylece öğrencilerin kendi yeterliliklerini ve eksikliklerini görmeleri sağlanır. İş birliği içinde ortak çalışmalar yapılmış ve farklı durumlara karşı çözüm üretme becerisine katkı sağlanmış olunur (**D14.1, KB3.2**). Akkase ebru uygulamalarının diğer form uygulamalarına göre farklı olduğu belirtilir. Akkase ebru uygulamaları için belirlenen malzemelerden kretuar ve spre yapıştırıcının öğrenciler tarafından dikkatli bir şekilde kullanılması sağlanır. Akkase ebru uygulamalarında öğrenciler ikiye bölünür. Gruplar kesme matı üzerinde kretuar yardımıyla hazırladıkları şablonları iş birliği içerisinde bir ebru kâğıdı üzerine yapıştırarak bu kâğıt üzerine tekne yüzeyinde belirlediği bir ebru çeşidini uygular. Öğrenciler yaptıkları temel form ebru, hatip ebru, çiçekli ebru, akkase ebru çalışmalarını ile ahar ve murakka uygulamalarını gerçekleştirerek bu ebru çeşitlerini sanatsal ürünlere dönüştürür. Ebru uygulamaları ile oluşturulan öğrenci çalışmaları, belirlenen yer ve zamanda sergilenebilir (**OB9**). Sergi hazırlık sürecinde öğrencilerin de görev alması sağlanır. Performans görevi olarak kendi ebru çalışmalarının sergilendiği dijital bir sergi hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi veya öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden bir çiçek fotoğrafını inceleyerek bu çiçeği ebru teknesinin su yüzeyine nasıl yansıtabileceklerine dair çizimler yapmaları ve öğrendikleri uygulama yöntemleri doğrultusunda kâğıt üzerinde oluşturdukları çiçek çizimini ebru teknesinde bir ebru çalışmasına dönüştürmeleri istenebilir.

Öğrencilerden her bir ebru çeşidinin uygulama aşamaları ile ilgili bilgileri ve görselleri içeren eşleştirmeli kart oyunu hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden bir çiçek fotoğrafını inceleyerek bu çiçeğin sadece baş kısmını hatip ebru formu şeklinde ebru teknesinde uygulamaları istenebilir.

Öğrencilere ebru uygulama aşamalarını içeren bilgi kartları verilir ve bu bilgilerden yararlanarak onlardan ebru uygulamaları akış şeması hazırlamaları ve hazırladıkları şemayı sunmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

